

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 28 Ιουλίου 2024 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 831

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Αρνητικό για τη Δημοκρατία αν σβήσει το Κέντρο

Η Αναστασία Παπαδοπούλου εξηγεί τι έγινε κατά τον σχηματισμό του πρώτου Υπουργικού και γιατί δεν αποδέχθηκε την πρόταση του προέδρου να υπουργοποιηθεί στον ανασχηματισμό. «Ο πρώτιστος στόχος ενός προέδρου είναι να μπορεί να κυβερνήσει και όχι να βάλει την Αναστασία υπουργό». Σελ. 11

ΔΗΣΥ

Ανάβει φωτιές ο περιορισμός για τρεις θητείες

Το όριο τριών θητειών έξι χρόνια μετά τη θέσπιση του, και πριν ακόμη εφαρμοστεί, άρχισε να προκαλεί συζητήσεις στην Πινδάρου. Εντός του κόμματος επικρατούν δύο τάσεις. Σελ. 10

ΕΥΡΩΠΑΙΟΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ

Οι μάχες για τη νέα Κομισιόν

Στις Βρυξέλλες δίνεται «μάχη επικράτησης» για τη σύνθεση της νέας Κομισιόν. Η τακτική Χριστοδουλίδη για την επιλογή επιτρόπου χαρακτηρίζεται από ρευστότητα. Σελ. 8

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Να γίνετε καλύτερες»

Η πρώτη γυναίκα πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας εξέφραζε «δικαστικώς» τις πεποιθήσεις της, χωρίς να υπολογίζει τον αντίκτυπο. Μπορεί αυτό να της κοστίσει τη δεύτερη θητεία; Σελ. 23

Στα βαθιά του Βασιλικού η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία

Θα ανακριθούν πολιτικοί και τεχνοκράτες – Δεν αποκλείονται δημεύσεις περιουσιών

Η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και η έρευνα που διεξάγει από τον περασμένο Μάρτιο για τη σύμβαση του τερματικού Φ.Α. στο Βασιλικό μπορεί να ανοίξει τον ασκό του Αϊόλου, βάζοντας στο κάδρο πολιτικά πρόσωπα, λειτουργούς του Δημοσίου, αξιωματούχους κρατικών οντοτήτων και άλλους. Οι έρευνες

που πραγματοποιούνται θα κινηθούν σε δύο άξονες όπως πληροφορείται η «Κ». Πρώτο, από την προκήρυξη του έργου μέχρι και σήμερα και δεύτερο, σε επιμέρους ζητήματα τα οποία προκάλεσαν οικονομική ζημιά στο σύνολο της αξίας του τερματικού αλλά και στη χρηματοδότηση από πλευράς Ε.Ε. Κύριο ζητού-

μενο των ερευνών, εάν η σύμβαση ανάθεσης του έργου ήταν νόμιμη. Στην περίπτωση που εντοπιστούν στοιχεία η προσοχή των ερευνών θα στραφεί προς τα πρόσωπα, πολιτικά και μη, που διαχειρίστηκαν τις διαδικασίες μέχρι την ανάθεση του έργου στην κινεζική κοινοπραξία. Σελ. 7

Η ΚΑΜΑΛΑ ΧΑΡΙΣ ΣΤΗΝ ΚΟΥΡΣΑ

Η ακτινογραφία της αντιπάλου του Τραμπ

Το άστρο της Κάμαλα Χάρις άρχισε να ανατείλει, αφού η θητεία της στην αντιπροεδρία μάλλον πέρασε απαρατήρητη. Από τη στιγμή, όμως, που πήρε τη σκυτάλη από τον Τζο Μπάιντεν, συσπείρωσε γρήγορα το Δημοκρατικό Κόμμα. Τι πιθανότητες έχει να ανατρέψει τα προγνωστικά έναντι του Τραμπ; Ποια είναι τα ατού και ποια τα τρωτά της σημεία; Αναλυτές απαντούν στην «Κ». Σελ. 17-19

ΤΙ ΕΓΙΝΕ ΣΤΗΝ ΚΑΣΟ - ΤΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΘΑ ΕΧΕΙ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

Οι σαράντα ώρες του συναγερμού

Οι ναυτικές δυνάμεις της Ελλάδας και της Τουρκίας στις 22 και 23 Ιουλίου βρέθηκαν αντιμέτωπες στην περιοχή όπου

διεξήγε έρευνες ιταλικό πλοίο, στο πλαίσιο του έργου για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδος-Κύπρου. Η «Κ» καταγράφει όλες

τις κινήσεις που έγιναν, αλλά και τις ενέργειες στο παρασκήνιο που οδήγησαν στην εκτόνωση της έντασης. Σελ. 20-21

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Στο μυαλό του Νίκου Χριστοδουλίδη

Ο Σεπτέμβριος σηματοδοτεί εξελίξεις στο Κυπριακό, με τις πληροφορίες να συγκλίνουν στο ότι δεν πρόκειται να είναι μία παραδοσιακού τύπου συζήτηση. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει προχωρήσει το τελευταίο διάστημα σε τολμηρές τοποθετήσεις που έχουν ήδη συζητηθεί ποικιλοτρόπως. Είναι ένα παιχνίδι επικοινωνιακής τακτικής, ή άλλαξε πλέον δεδομένης της κρισιμότητας των στιγμών; Σελ. 4

ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΓΡΑΜΜΗ

Η παρουσία του Ερντογάν στην Κύπρο

Ο Ταγίρ Ερντογάν από τα Κατεχόμενα δεν διαφοροποιήθηκε απ' όσα η Αγκυρα υποστηρίζει, τα τελευταία χρόνια, για λύση στη βάση της κυριαρχικής ισότητας. Παράλληλα φανέρωσε μια διαδικασία αλλαγής παραδείγματος ως προς την επιδιωκόμενη λύση στο Κυπριακό. Σελ. 6

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τίποτε στο σκοτάδι

Οι ενέργειες της Εισαγγελίας της Ε.Ε. σχετικά με το έργο κατασκευής του τερματικού φυσικού αερίου (LNG) στο Βασιλικό είναι μια εξαιρετικά σοβαρή υπόθεση, που ενδέχεται να εκθέσει τη χώρα για ακόμη μία φορά στην Ευρώπη. Από τον περασμένο Μάρτιο η κυβέρνηση είχε ενημερωθεί από την ευρωπαϊκή εισαγγελία για την έναρξη έρευνας που αφορά το έργο, το οποίο, ως έχουν σήμερα τα πράγματα, φαίνεται πως έχει ναυαγήσει. Η Δημοκρατία, με την τροπή που παίρνουν τα πράγματα, βγαίνει πολλαπλώς ζημιωμένη και γι' αυτό ουδείς και τίποτε δεν πρέπει να μείνει στο σκοτάδι.

ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Εξαγορές και ανοίγματα στην Κύπρο

Η κυπριακή αγορά αποτελεί πόλο έλξης για αρκετές ελληνικές εταιρείες, που βλέπουν την Κύπρο ως γόνιμη και καλή διεξοδο για επεν-

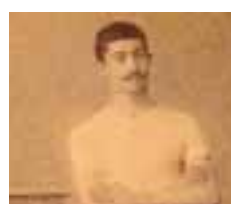
δύσεις, με ανοίγματα και εξαγορές. Οι επενδύσεις επεκτείνονται σχεδόν σε όλους τους κλάδους της οικονομίας. Οικονομική, σελ. 4

ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ

Αναζήτηση του πυρήνα

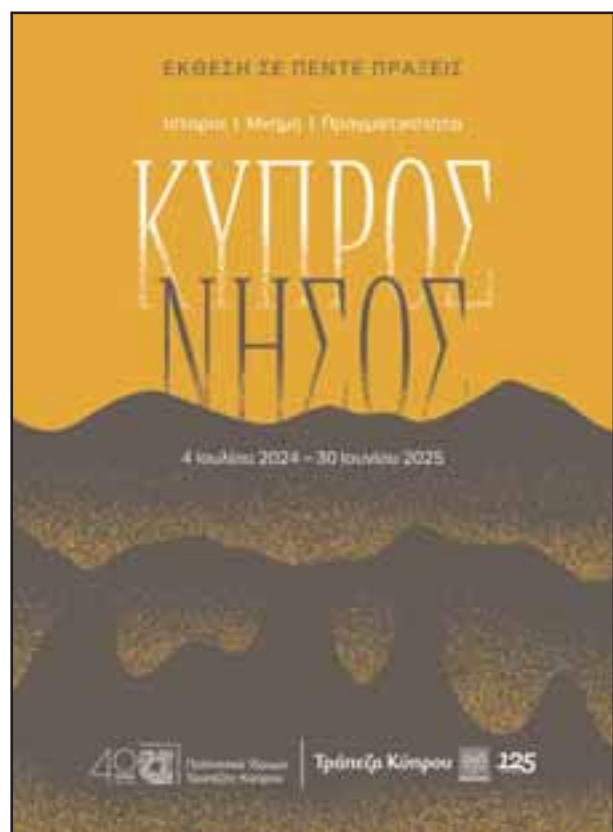
Ο συνθέτης Παναγιώτης Βελιανίτης δημιούργησε το μουσικό σύμπαν της «Ορέστειας», σε σκηνοθεσία Θεόδωρου Τερζόπουλου και μιλάει στην «Κ» για το πώς δημιουργεί τους μουσικούς του τόπου. Τέχνες, σελ. 4

ΙΣΤΟΡΙΑ

«Δεν ήτο δρόμος, ήτο πτήσις»

Ο αθλητής Αναστάσιος Ανδρέου από τη Λεμεσό «εκπροσώπησε» την Κύπρο, με τα χρώματα της Ελλάδας, στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας, το 1896. Τέχνες, σελ. 11

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ελεύθερες Πολιορκημένες

«Πάντα μου άρεσε η ιδέα να είμαι με έναν πολιτικό. Έβλεπα γυναίκες σαν την Jackie Kennedy και τη Marilyn Monroe και έλεγα θα ήθελα να είμαι μια ντίβα σαν κι αυτές, να βγαίνω με έναν πολιτικό. Και έγινα!» (...) «Μου αρέσουν πολύ οι παλιές Πρώτες Κυρίες της Αμερικής και το στυλ τους! Παλιά ήμουν πιο εκκεντρική στο ντύσιμό μου, τώρα διανύω μία πιο ώριμη φάση και ενδυματολογικά. (...) «Ναι, θα ήθελα να είμαι η Πρώτη Κυρία γιατί είμαι αληθινή και έχω μεγάλη καρδιά. Θέλω να μοιράσω απλόχερα αγάπη σε όλο τον κόσμο». Εύα Κυριάκου Χρίστου, σύζυγος προέδρου ΕΛΑΜ @ShowBiz.

«Έπος!» σχολίασε η Ιουλία, ολοκληρώνοντας τη συναρπαστική ανάγνωση, και οι κυρίες κατένευσαν σιωπηλά. Φανερά ταλαιπωρημένες από τη ζέστη και την υγρασία δεν είχαν αντοχές για ν' αρθρώσουν ούτε μια λέξη παραπάνω. Κι ως βρίσκονταν στον κήπο της Ρενέ Κυπαρίσι, σε μια από τις πιο όμορφες αυλές του Αγίου Ανδρέα, έπειτα από μια ολόκληρη εβδομάδα εγκλεισμού. Σύμφωνα με τα έκτακτα ανακοινωθέντα η χώρα βρισκόταν «σε κλοιό καύσωνα», οπότε η παλιά φρουρά της αστικής Λευκωσίας ταμπουρώθηκε σε σπίτια με μωσαϊκά και τον κλιματισμό να δουλεύει ακατάπαυστα.

«Εμείς, οι Ελεύθερες Πολιορκημένες» χαρακτήρισε η Ιουλία την κατάσταση τους με τον συνήθη μελοδραματισμό της. «Κλεισμένες στα σπίτια μας, ενώ εκεί έξω ο παλιός κόσμος καταρρέει με πάταγο» συμπλήρωσε. Γιατί δεν είναι μόνο η κυρία Εύα Κυριάκου Χρίστου, η οποία ονειρεύεται να γίνει η Jackie O της βραχονοσίδας. Είναι και τόσα άλλα, μικρά και καθημερινά, που ανεβάζουν σε επικίνδυνα ύψη το πολιτικό θερμομέτρο. Σαν να μην έφταναν οι 42 βαθμοί υπό σκιά, ομοφώνησε το καρτέ.

Σε ένα παράλληλο σύμπαν, η σύζυγος του προέδρου του ΕΛΑΜ ονειρεύεται να γίνει η Jackie O της βραχονοσίδας.

Κατ' αρχάς είναι όλες αυτές οι πολιτικές συνεντεύξεις οι οποίες αντί να κλείσουν θέματα άνοιξαν καινούργια. Από τον Τέως ΠτΔ στη συνέντευξη - ποταμό της «Καθημερινής» όπου τα ξανσέκωσε στον Αβέρωφ («Αντί συναντήσεως προτιμήσε να συνεχίσει να αφήνει αιχμές ή κατηγορίες με σαφή υπονοούμενα εναντίον μου») και επιβράβευσε τον Χριστοδουλίδη ως συνεχιστή του έργου του. Αλλά και η συνέντευξη του Ανδρέα Παπαχαλαράκη στο ίδιο φύλλο, ο οποίος ανακοίνωσε τη δημιουργία νέου κόμματος για να βρουν στέγη τα ορφανά του Χριστοδουλίδη. Όλα αυτά,

ενώ ο κυρίαρχος λαός παρακολουθεί σε συνεχείς τη φαρσοκωμωδία που εκτυλίσσεται στις Βρυξέλλες σε σκηνοθεσία Λουκάνικου: «Ούλλα πόμπα ρε παιδικιά! Αγαπάσας - Φειδίας».

«Φεύτεις ή Φοροφυγάς;» έθεσε το ακανθώδες ερώτημα η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού. Ο λόγος για τον Φειδία (ο οποίος δεν θα κρίνεται πλέον ως «νεαρός» αλλά ως ευρωβουλευτής Αγαπημένου Του Πλυντήριου) και τη δήλωσή εισοδήματος που έκανε στο Ευρωκοινοβούλιο. Δεδομένων των δηλώσεών του για τα υψηλά εισοδήμα-

τά του (50.000 ευρώ μηνιαίως) έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον να γνωρίζουμε πόσα δήλωσε μέσω της εγγεγραμμένης εταιρείας του στο Λονδίνο: 11.550 ευρώ για το 2021, 14.400 ευρώ για το 2022, 15.600 ευρώ για το 2023 και για την τρέχουσα χρονιά 1.200 ευρώ τον μήνα. «Το ερώτημα είναι απλό: είτε μας δούλευε φιλόγαζι τόσο καιρό είτε ηρέπει να ελεγχθεί για τα φορολογικά του» επέμεινε η Κουλλίτσα.

«Ο Φειδίας γιατί χρησιμοποιεί τον πληθυντικό της μεγαλοπρέπειας;» έθεσε το επίσης αμείλικτο ερώτημα η συνταξιούχος φιλόλογος Ευγενία

Καλαμαρού. «Ο καθένας με τον πόνο του» σχολίασε η Φώφη Κούταλου, αλλά οι κυρίες την αγνόησαν επιδεικτικά. Καθότι όλες είχαν δει την απάντηση του Φειδία στις κατηγορίες για την προσβλητική συμπεριφορά του σε παιδί αγνοουμένου και όλες πρόσεξαν βεβαίως τα ελληνικά του που έβγαζαν μάτι: «Κατ' αρχήν παιδικιά, τώρα που εκλεγόκαμε ως ευρωβουλευτές (...) προσπαθούν να αμαυρίσουν το όνομα μας». «Ναι, να το αμαυρίσουν τα μάτια τζαι τα σκοτεινά» ξέσπασε η Θεοπίστη Θεοδούλου. «Ο κύριος Λουκάνικος κατά την ταχύρρυθμη εκμάθηση ελληνικών θα έχει προ-

φανάς μέγα πρόβλημα».

«Τίποτε από όλα αυτά πάντως δεν πρέπει να μας ξενίζει. Η φτήνια και η αμορφωσιά δεν αποτελεί κυρίακό φαινόμενο, αλλά γνωρίζει δόξες απ' άκρη σ' άκρη της τιμημένης ελληνικής επαρχίας. Σκεφτείτε ότι στο Γεράκι Λακωνίας, σε πανηγύρι όπου εμφανίστηκε ο τραγουδιστής Γιώργος Βελισσάρης ως καλεσμένος του Συλλόγου Νέων του χωριού, έγιναν τα τέρατα. Εκεί όπου τραγούδαγε ο λαϊκός σοιός εμφανίστηκε ανυψωτικό μηχανήμα ανάμεσα σε κόρνες και βεγγαλικά. Το αποκορύφωμα του γλεντιού ήταν όταν άδειασε το ανυψωτικό 100 κιλά γαρυφαλλά στα πόδια του τραγουδιστή ενώ ξεκίναγαν οι κυκλικό χοροί! Αν μιλάμε για επίπεδο δάπεδο αυτό είναι ένα καλό και διδακτικό παράδειγμα κοπέλες» είπε η Ιουλία και ζήτησε να σερβιριστεί ο νέος γύρος τσίπουρα.

«Ζούμε σε μια εποχή που ο ράπερ Lil Tjay πέταξε στον αέρα 20.000 ευρώ σε club στη Μύκονο κι έτρεχαν όλοι σαν τρελοί να τα μαζέψουν. Όταν την ίδια ώρα, στην άλλη άκρη της Ελλάδας, ο Νίκος Οικονομόπουλος διέκοπτε τη συσουλία του για να πει το ανεκδιήγητο: “Αν πούμε Πατρίδα - Θρησκεία - Οικογένεια θα μας θεωρήσουν χουντικούς. (...) Να μοιλαγείτε τον Χριστό όπως κάνω κι εγώ” συμβούλευσε τους νεαρούς θαυμαστές του. Σκούρα τα πράγματα, κοπέλες» συμπλήρωσε η Ιουλία.

«Για το περιβόητο beef στο Χ δεν είναι κάτι» έριξε το γάντι η εισροκουτάλα η Κούταλου. «Αυτοκτονώντας ασύστολα, είναι το μόνο που έχω να πω. Το παλιό πνευματώδες Twitter έχει κατατήσει τόσο τοξικό πια, που καλό είναι να κρατήσουμε αποστάσεις ασφαλείας» απάντησε η Ιουλία. «Και επίσης, βαριέμαι φρικτά!».

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»
28.7.1934

ΑΠΑΛΛΑΓΗ: Ο διορισμός του φον Πάπεν [φωτογραφία] ως πρεσβευτού εις Βιέννην και η προσπάθεια της αποσπάσεως της προσοχής του κοινού από του εσωτερικού πολιτικού επιπέδου φαίνεται ότι ανταποκρίνεται εις επιτακτικούς λόγους της ακολουθουμένης εσωτερικής πολιτικής. Ούτω, αποστέλλεται εις το εξωτερικόν διά μίαν λεπτήν αποστολήν μη εμφανίζουσιν σημαντικές πιθανότητες επιτυχίας. [...] Είναι προφανές ότι από του περιφρήμου λόγου του του εκφωνηθέντος εις Μαρ-

βούργον, και από την συνέχεια τούτου διενεξίν του μετά του Γκαίμπελς, ο φον Πάπεν δεν απολαμβάνει πλέον της ανεπιφυλάκτου εμπιστοσύνης των ιθυνόντων του τρίτου Ράιχ. [...] Το κύριον αίτιον της αποστολής του φον Πάπεν εις Βιέννην είναι πιθανώς η θέλησις της απαλλαγής από αυτόν άνευ συγκρούσεως προς τον Χίντεμπουργκ, όστις, προφανώς, τον υποστηρίζει.

ΔΙΑΦΥΞΙΣ: Αγγέλλεται εκ Ρώμης ότι οι επίσημοι κύκλοι διαφεύδουν κατηγορηματικώς πληροφορίας τινάς του ξένου τύπου καθ' ας ιταλικά στρατεύματα διήλθον την αυστριακήν μεθόριον. Τηλεγραφήματα εκ Βέρνης αγγέλλουν ότι αι αποσταλείσαι εις τα αυστριακά σύνορα δύο παλικάϊ μεραρχία αντικατέστησαν τα εις το Τυρόλον ευρισκόμενα στρατεύματα αποτελούμενα κατά 80% εξ Αυστριακών του ιταλικού Τυρόλου.

ΣΥΜΠΛΟΚΗ: Τηλεγραφοῦν εξ Αλεξανδρουπόλεως ότι σήμερον την εσπέραν απόσπασμα χωροφυλάκων συνεπλάκη έξωθι των χωρίων Στελικά και Πετρωτά με συμμορίαν κομιτατζήδων.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΩΡΑΣ

Εχουμε υποψήφιο πρόεδρο για το 2028

Δεν ενδιαφέρεται για τις προεδρικές του 2028, δήλωσε η Αννίτα μας. Βέβαια λίγο νωρίς για να μπορεί κάποιος να κάνει πρόβλεψη από τώρα, αλλά η δήλωση σίγουρα σκόρπισε δύο χαμόγελα: ένα στον νεαρό Νίκο και ένα στον Φούλη της καρδιάς μας που σε ανύποπτο χρόνο είχε δηλώσει πως αν η πρόεδρος του ΔΗΣΥ ήταν έτοιμη για υποψήφια, τότε ο ίδιος «θα το σκεφτόταν να μην είναι υποψήφιος». Ούτε σκέψη τώρα δηλαδή. Οσοούπω ξεκινά τον προεκλογικό. Ανεπίσημα λοιπόν είναι σαν να έχουμε την πρώτη υποψήφια. Υπάρχουν και τα πόστερ και τα σλόγκαν έτοιμα από το 2023. Δεν θα ξεδοθεί. Και προφανώς ο Φούλης μας δεν έχει ακούσει την αρχαία ελληνική παροιμία «το δις εξαμαρτείν ουκ ανδρός σοφού».

Διαβάζω πως στη σύναψη της συμφωνίας με την κινεζική κοινοπραξία για το τερματικό στο Βασιλικό συμμετείχε και επιχειρηματίας ο οποίος στο παρελθόν είχε καταδικαστεί για δωροδοκία αξιωματούχων. Ε όχι, δεν το πιστεύω. Φέρτε μου παρακαλώ ένα συννεφάκι για να πείσω.

Όσοι κλαψουρίζετε πως θα χάσουμε μερικές εκατοντάδες ψωφοκατομήρια στο τερματικό Βασιλικού, χωρίς καν να παραλάβουμε την πλωτή πλατφόρμα, παρακαλώ να σταματήσετε να είσαστε μίζεροι. Ο υπουργός μας βρήκε ήδη τη λύση: θα εννοιάζουμε μία προς 300 χιλιάδες την ημέρα, μόνο. Το «μόνο» παρακαλώ

Μόνο στα όνειρα θα γίνουν πρόεδροι χωρίς εμένα.

να τονιστεί. Λύση απλή και παστρική. Όχι θα κάτσω να σκάσω, που τραγουδούσε και η Λίτσα Διαμάντη. Διαμάντι κι ο υπουργός μας.

Ακούγοντας τις 300 χιλιάδες την ημέρα ενοίκιο για πλατφόρμα, άρχισα υποσυνείδητα να σκέφτομαι πόσες ομπρέλες θα μπορούσαμε να ενοικιάσουμε με τόσα λεφτά σε παραλίες της Μυκόνου. Στις Ψαρούς την ολόμαυρη ράχη, περπατώντας η δόξα μονάχη...

Τον κόκο απδόνι πλήρωσε βέβαια ο Κύριος καταναλωτής αφού έχει μέχρι σήμερα επωμιστεί το θεότρολο κόστος μισού διασεκατομμυρίου και στα χέρια μας υπάρχει μόνο αέρας κοπανιστός. Εκτός λοιπόν από σκαν-

δαλδή διαβατήρια φαίνεται πως διαπρέπουμε και σε σκανδαλώδη αέρια.

Είναι πάντως δεδομένο πως λεφτά υπάρχουν. Για μερικούς τουλάχιστον. Ο διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου αναφέρει σε ανάρτησή του πως τα τελευταία 5 χρόνια είχαμε αύξηση του κρατικού μισθολογίου κατά 37%, που αναλογεί σε μέσο όρο αύξησης 200 εκατομμυρίων ευρώ τον χρόνο.

Αν αυτό ευσταθεί, θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να μας παρουσιάσει κάποιος ποια ήταν η αντίστοιχη μείωση -γιατί μιλάμε για μείωση κι όχι αύξηση- των απολαβών στον ιδιωτικό τομέα. Εχουμε ήδη μετατραπεί

σε κράτος δύο ταχυτήτων στο οποίο μερίδα εργαζομένων αντιμετωπίζονται σαν παιδιά κατώτερου Θεού. Μόνο ένα θαύμα μας γλυτώνει, έκλεισε κι η Μονή Αββακούμ.

Θυμάστε που ο Αβέρωφ μάς έλεγε πως το ragody account Jho Low, ο προεδρικός βαφτιστικός, είχε τα αρχικά Γ.Π. και πολλοί βιάστηκαν να βγάλουν το συμπέρασμα -κακώς- πως εννοούσε τον Γιώργο Παμπορίδη; Λοιπόν, και ο Τσουρούλλης κατέληξε σε παρόμοιο συμπέρασμα αυτή τη βδομάδα: Και όχι, Γ.Π. δεν συμβολίζει τον Γέροντα Παΐσιο. Ούτε τον Γιώργο Παπανδρέου. Ούτε τον αγαπημένο μου υπουργό Γιώργο Παπαναστασίου!

Αισθάνομαι το βάρος της ευθύνης και ενόσω δεν υπάρχει λύση είμαστε όλοι πτηνήμοι. Πρόσφατη φιλοσοφήμνη δήλωση από τον νεαρό μας Νίκο. Δεν ξέρουμε βέβαια πώς αυτό συνάδει με τα προεκλογικά τηλεφωνήματα σε αντιμοσπονδιακούς, στα οποία, σύμφωνα με τον Γιάννο Χαραλαμπίδη, ο Νίκος μάς έλεγε «μην φοβάστε, θα εκλεγώ εγώ και δεν θα γίνει τίποτα (για λύση)».

Σε κάθε περίπτωση ο καθένας ας διαλέξει τον Χριστοδουλίδη που του ταιριάζει περισσότερο: αυτόν που θέλει λύση ή αυτόν που δεν θέλει. Ξεκάθαρα πράγματα. Ο άνθρωπος έχει σχέδια για όλους, ώστε ο κάθε Κύριος πολίτης να πάρει ό, τι τον βολεύει καλύτερα. Πολύ προκώ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτόπουλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητού, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

{ουσιαστικό} α-σφά-λει-α

n [asfália]:

Για εμάς δεν είναι λέξη.
Είναι **ευθύνη**.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

 Λεωφ. Γρίβα Διγενή 66,1095 Λευκωσία, Κύπρος

 <https://www.pancyprianinsurance.com> 77 77 21 71

Κάτοχος άδειας άσκησης ασφαλιστικών εργασιών Γενικού Κλάδου.

HELLENIC LIFE

ΜΕΛΟΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

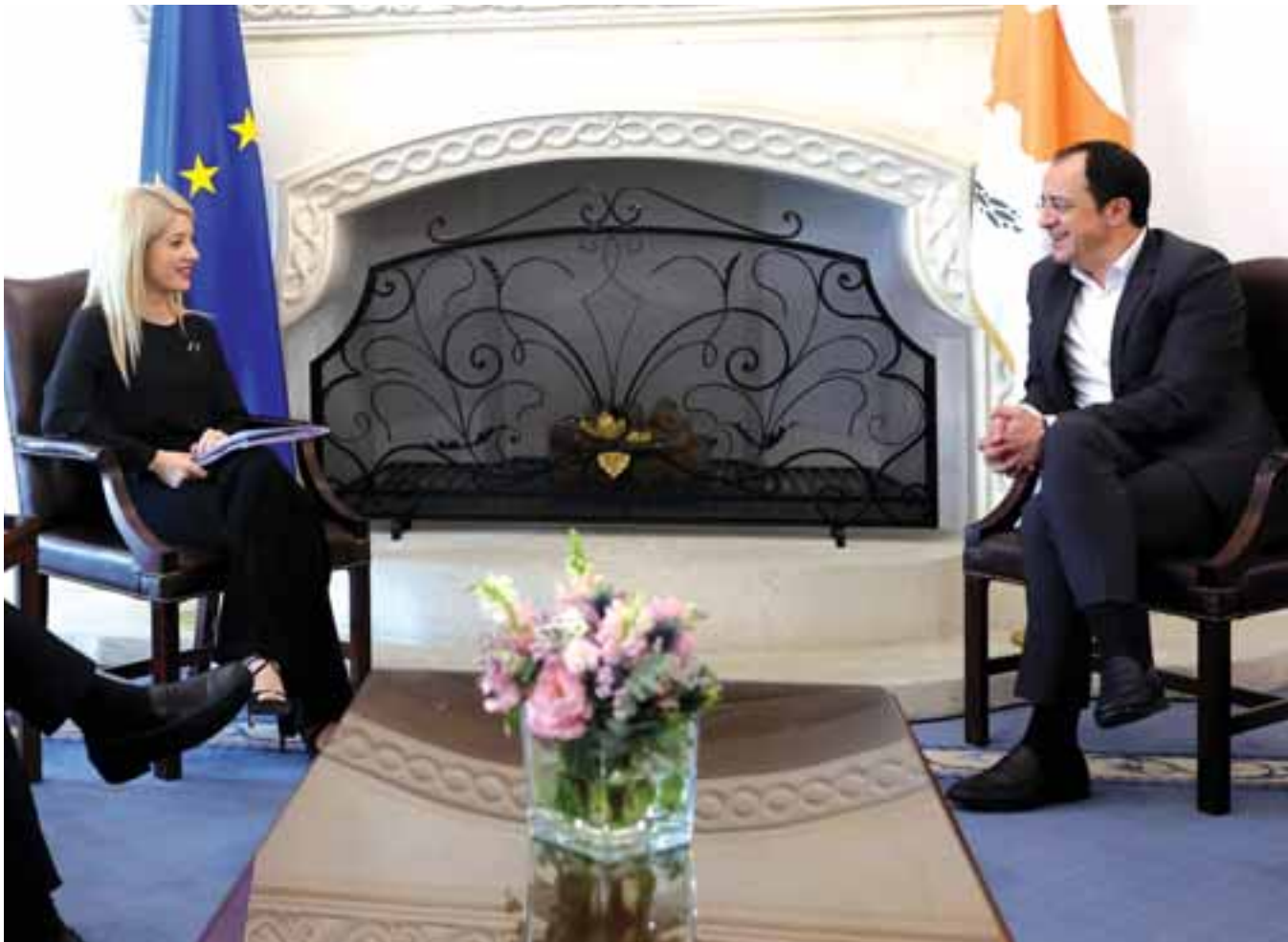
 Λεωφ. Γρίβα Διγενή 66,1095 Λευκωσία, Κύπρος

 <https://www.helleniclife.com> 80 00 54 33

Κάτοχος άδειας άσκησης ασφαλιστικών εργασιών Ζωής, Ατυχημάτων και Υγείας.

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Την εβδομάδα που πέρασε, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας παραχώρησε μία ομολογουμένως τολμηρή συνέντευξη στον ALPHA και τον Γιώργο Κασκάνη. Τολμηρή, καθώς επέκρινε τις πολιτικές Μακαρίου, διαφωνώντας με την πρόθεση της Κύπρου στο άρμα του Κινηματος των Αδέσμευτων, έψεγε την πολιτική του μακροχρόνιου αγώνα, τονίζοντας πως το μεγαλύτερο λάθος είναι ότι κανείς μας δεν αγάπησε την Κυπριακή Δημοκρατία, δήλωνε επίσης έτοιμος να κάνει τολμηρά βήματα για την επίλυση του Κυπριακού. Το περιεχόμενο της συνέντευξης ήταν αρκετό για να συζητηθεί εντόνος στα κομματικά πηγάδια. Ποιο ήταν άραγε το μήνυμα που ήθελε να στείλει ο Νίκος Χριστοδουλίδης και ποιες οι πραγματικές προθέσεις του στο Κυπριακό; Με δεδομένο ότι αναμένονται εξελίξεις τον προσεχή Σεπτέμβριο ηγήθηκε αναπόφευκτα το ερώτημα αν πρόκειται για έναν εκ του ασφαλούς –δεδομένης και της στάσης Τατάρ– τακτικισμό για να αποσείσει την ευθύνη του οποίου ενδεχόμενου ναυαγίου από την πλευρά μας, αν ήθελε να θέσει εκτός κάρου τον εαυτό του για όσα ανακινήθηκαν στο εσωτερικό, περί βολιδοσκοπήσεων για λύση δύο κρατών ή αν αποτελεί την απαρτή μιας νέας πολιτικής προσέγγισης στο Κυπριακό από τον ίδιο. Μιας προσέγγισης δηλαδή που θέλει τον Νίκο Χριστοδουλίδη να αντιλαμβάνεται πλέον πως αποτελεί το μοι-

Η Αννίτα Δημητρίου έχει παρακινήσει τον πρόεδρο να κάνει τολμηρά βήματα και θεωρείται κατ' επέκταση πως ο ΔΗΣΥ μπροστά σε εξελίξεις θα στηρίξει τον Νίκο Χριστοδουλίδη και τη διαδικασία.

Πρόεδρος ενώπιον σκληρών διλημμάτων

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης θεωρείται το μοιραίο πρόσωπο της ιστορίας που θα κληθεί είτε να διαχειριστεί τη διχοτόμηση ή να λύσει το Κυπριακό

Οι τελευταίες δηλώσεις του Νίκου Χριστοδουλίδη θεωρήθηκαν ιδιαίτερα τολμηρές ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη πως από το φθινόπωρο αναμένονται εξελίξεις.

ραίο πρόσωπο της ιστορίας. Το πρόσωπο που είτε θα διαχειριστεί τη διχοτόμηση, είτε που θα οδηγήσει στη λύση του Κυπριακού. Το ερώτημα που συνδέεται με το σκληρό αυτό δίλημμα είναι κατά πόσο ο πρόεδρος έχει στο εσωτερικό τη στήριξη για τα τολμηρά βήματα ή αν η πορεία του θα είναι εξόχως μοναχική.

Συνάντηση πριν τη γενική συνέλευση

Οι διαπιστώσεις του προέδρου για τη μοναχική πορεία όπως λαμβάνουν δύσκολες αποφάσεις, σε συνδυασμό με τη δέσμευσή του ότι θα τολμήσει να τις λάβει ανεξαρτήτως του πολιτικού κόστους, συμπίπτουν με τις σοβαρές εξελίξεις που αναμένονται στο Κυπριακό το φθινόπωρο. Όπως υπογραμμίζουν έγκυρες διπλωματικές πηγές, η τριμερής συνάντηση του Αντόνιο Γκουτέρρες με τους δύο ηγέτες αναμένεται να γίνει στο τέλος του Αυγούστου, πριν από τη Γενική Συνέλευση στη Νέα Υόρκη. Στη συνέχεια αναμένεται να υποβληθεί ένα έγγραφο (framework paper/concept paper) στο οποίο θα περιλαμβάνονται προς συζήτηση το κεφάλαιο των εγγυήσεων, της αποχώρησης των στρατευμάτων και της διαδοχής. Έγκυρες πηγές εκτιμούν παράλληλα πως θα υπάρξει ένα συγκεκριμένο χρονικό ορόσημο και πως δεν θα είναι παραδοσιακού τύπου συζητήσεις, όπως δηλαδή γνωρίζαμε μέχρι σήμερα.

Η αναβίωση του 2004

Ήδη εντός της κυβέρνησης επικρατεί η μεγάλη ανησυχία για αναβίωση του 2004. Ένα σκηνικό με άγνωστη κάπως την αφετηρία και σίγουρα άγνωστη την κατάληξη. Τις ανησυχίες στην ε/κ πλευρά, εκτός από τη δεδηλωμένη άποψη της τουρκικής πλευράς για κυριαρχική ισότητα, εντείνουν και δηλώσεις των Ηνωμένων Εθνών και άλλων διεθνών παραγόντων που έχουν ήδη γίνει για την ανάγκη, οι δύο πλευρές να σκεφτούν έξω από το κουτί. Ενδεικτικά η εύστοχη παραίνεση της κας Ολγκίν πως είναι σημαντικό να υπάρξει απομάκρυνση από λύσεις που στο πα-

ρελθόν δημιούργησαν προσδοκίες που δεν εκπληρώθηκαν και οδήγησαν σε μεγαλύτερες διαφωνίες, αλλά και η σύστασή της ότι τώρα είναι καιρός να σκεφτούμε διαφορετικά. Την ίδια στιγμή άλλες διπλωματικές πηγές που παρακολουθούν στενά το Κυπριακό σημειώνουν στην «Κ» ότι η μία κυριαρχία, η μία διεθνής προσωπικότητα και η μία ιθαγένεια έχουν ήδη διασφαλιστεί από τα Ηνωμένα Έθνη. Καθόλου τυχαία και η σχετική αναφορά του Έλληνα πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη κατά την επίσκεψή του στην Κύπρο για τα 50 χρόνια από την τουρκική εισβολή. Τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και η Λευκωσία πάντως, εναποθέτουν πολλές ελπίδες στον θετικό ρόλο της Αθήνας στο νέο σκηνικό που εκτυλίσσεται. Η κα Ολγκίν άλλωστε έχει δημιουργήσει μία στενή επικοινωνία με τον υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας Γιώργο Γεραπετρίτη, ενώ η γενικότερη αίσθηση που επικρατεί τόσο στο εσωτερικό όσο και στα Ηνωμένα Έθνη είναι πως η βελτίωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων θα βοηθήσει την όλη κατάσταση.

Οι προθέσεις

Όσο όμως κι αν όλοι οι εμπλεκόμενοι παράγοντες κάνουν λόγο για σημαντικές εξελίξεις από το φθινόπωρο, την ίδια στιγμή επικρατούν προβληματισμοί στο εσωτερικό για το πόσο έτοιμος είναι ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας για ένα μεγάλο βήμα. Είναι μέρος ενός επικοινωνιακού παιχνιδιού τα εν λόγω μηνύματα, ή πραγματικές βούλησης και αλλαγής στρατηγικής πλεύσης; Την καχυποψία περί τακτικισμού ενίσχυσε η χρονική συγκυρία των δηλώσεων. Ήταν την ίδια περίοδο όταν στο εσωτερικό ανακινήθηκε η συζήτηση για το τι τελικά εκτυλίχθηκε στο Κραν Μοντανά, και κυρίως για το αν τελικά ο Νίκος Αναστασιάδης βολιδοσκοπήσει για λύση δύο κρατών. Η διαφορά βεβαίως είναι πως αυτή τη φορά στο κάρου των συζητήσεων έμπαινε και το όνομα του Νίκου Χριστοδουλίδη ως ο τότε εξ απορρήτων του Νίκου Αναστασιάδη και μάρτυρας σε συζητήσεις βολιδοσκοπήσεων. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, ο Νίκος Χριστοδουλίδης είχε έναν επιπλέον λόγο να υπογραμμίσει στις δημόσιες τοποθε-

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει αναφέρει με νόημα πως ο ίδιος ήταν ενός έτους όταν έγινε η εισβολή και κατ' επέκταση δεν έχει ευθύνη για τους κακούς χειρισμούς των προηγούμενων ηγετών. Με δεδομένο ότι το Κυπριακό βρίσκεται σε παράταση, ο ίδιος θα κληθεί να πάρει δύσκολες και με πολιτικό κόστος αποφάσεις.

τήσεις του τη βούλησή του για λύση. Μία τέτοια συζήτηση, εκτός από πλήγμα στην εικόνα του που αποτελεί δευτερεύον ζήτημα, σίγουρα θα προκαλούσε επιπλέον ζημιά στην πλευρά μας στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων.

Η μπλόφα του Τάσσου

Δεν είναι ωστόσο λίγοι εκείνοι που σημειώνουν πως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας μιλάει κατά κάποιο τρόπο με την ασφάλεια που του

παρέχει η τουρκική αδιαλλαξία. Θεωρεί δεδομένο δηλαδή το γεγονός ότι ο Τ/κ ηγέτης Ερσίν Τατάρ θα επιμένει για λύση δύο κρατών/κυριαρχική ισότητα, και με αυτό τον τρόπο –μέσω θετικών δηλώσεων– υπολογίζει πως η δική μας πλευρά θα αποφυγή τον όποιο επιμερισμό ευθυνών για ένα ενδεχόμενο ναυαγίο. Μία πολιτική που εφάρμοσε ο Τάσος Παπαδόπουλος, όταν συνομιλητής του ήταν ο Ραούφ Ντενκτάς, και αποτέλεσε τη μεγαλύτερη αυτοπαγίδευσή του.

Τα λόγια και οι πράξεις

Θα πέσει συνεπώς ο Νίκος Χριστοδουλίδης στην παγίδα που έπεσε ο Τάσος Παπαδόπουλος και να βρεθεί ακριβώς το πλαίσιο, κυβερνητικές πηγές ξεκαθαρίζουν πως υπάρχουν κόκκινες γραμμές. Η κα Ολγκίν ως γνωστό, έχει ζητήσει συγκεκριμένες ενέργειες από τον πρόεδρο αφενός, για να δείξει τη θέλησή του για άρση του αδιεξόδου και αφετέρου, για να επαναρχίσουν οι συνομιλίες. Η πρότασή της αφορούσε το άνοιγμα του οδοφράγματος Μίας Μηνιάς, το οποίο ευσχίσμος ανέφερε σε συνέντευξη της στην «Κ» όταν σημείωσε πως η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη έχει μία πολύ καθαρή εικόνα και γνωρίζει τι θα μπορούσε να ξεκλειδώσει τη διαδικασία. Επειδή, ωστόσο, υπάρχει και στο παρασκήνιο η συζήτηση για απευθείας εμπόριο, κυβερνητικοί κύκλοι απορρίπτουν κατηγορηματικά θέση που ικανοποιεί κατά κάποιο τρόπο την ατζίσωση της τουρκικής πλευράς για το άνοιγμα των 3Α, αξίωση της τουρκικής πλευράς που σημαίνει: Απευθείας Πτήσεις, Απευθείας Εμπόριο και Απευθείας Σχέσεις.

Χωρίς στηρίγματα

Με αυτά τα δεδομένα εγείρεται το ερώτημα πώς μπορεί να ξεκλειδώσει η διαδικασία, αλλά και το ποιος θα στηρίξει τον Νίκο Χριστοδουλίδη σε όλη αυτή τη διαδρομή. Οι εξελίξεις στο Κυπριακό άλλωστε

συμπίπτουν σε μία χρονική στιγμή που ο πρόεδρος της Δημοκρατίας φαίνεται να μην έχει καθόλου στηρίγματα. Δεν είναι μόνο η εικόνα του που έχει πληγεί, αλλά και η σχέση με τα συγκυβερνώντα κόμματα που επιδεινώνεται συνεχώς, ιδιαίτερα μετά τις διπλές εκλογές. Οι λόγοι ποικίλουν, όμως επικεντρώνονται κυρίως στην εκτίμηση ότι η συγκυβέρνηση όχι μόνο τους έχει προκαλέσει φθορά εκλογικά αλλά την ίδια στιγμή πως ο πρόεδρος τους αγνοεί επιδεικτικά. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι έχει συσταθεί ομάδα Κυπριακού και ακόμη δεν έχει συνεδριάσει, ούτε η πλήρης κομματικών στελεχών από τη λήψη αποφάσεων. Όπως σημειώνουν στελέχη, οι συνεχείς αναφορές του, ότι ο ίδιος δεν έχει κομματικές καταβολές που να τον δεσμεύουν από το να πάρει αποφάσεις ή να μιλήσει με ειλικρίνεια, υπονομεύουν τα ίδια τα κόμματα και ευνοούν φαινόμενα τύπου Φειδίας. Σε αυτό το περιβάλλον έχουν ήδη αποστασιοποιηθεί κάποιοι από την προάσπιση του κυβερνητικού έργου.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον τίθεται συνεπώς ζήτημα αν οι εξελίξεις στο Κυπριακό θα αποτελέσουν την κατάλληλη αφορμή κάποιων για να αποχωρήσουν από το κυβερνητικό σχήμα. Η ΕΔΕΚ έχει ενοχληθεί για παράδειγμα από την αναφορά του πρώην στελέχους της –έχει αποχωρήσει από τα συλλογικά όργανα– Μαρίας Παναγιώτου για δίζωνική, δικονομική ομοσπονδία σε ομιλία της, εκπροσωπώντας την κυβέρνηση, εγείροντας το ερώτημα του πώς θα μειώσουν στη συγκυβέρνηση, αν ο πρόεδρος καθίσει στο τραπέζι των συνομιλιών. Τα πράγματα γίνονται πιο σύνθετα για το

Οι φόβοι αναβίωσης του 2004, η επανάληψη της παγίδας του Τάσσου και το πλάνο του Γκουτέρρες.

ΔΗΚΟ και τη ΔΗΠΑ. Στην περίπτωση του ΔΗΚΟ σημειώνουμε πως αν ο πρόεδρος ξεκινήσει με τη λογική των τολμηρών βημάτων, τότε αναπόφευκτα θα υπάρξει διαφωνία. Το ενδεχόμενο αποχώρησης θα εξαρτηθεί από τον βαθμό των εξελίξεων και κυρίως από τους χειρισμούς. Η εκτίμηση πάντως στην Ενδιάμεση είναι πως οι δηλώσεις του Νίκου Χριστοδουλίδη δεν συνεπάγονται και με αλλαγή στρατηγικής πλεύσης, καθώς πέραν των θεωρητικών δηλώσεων επί της ουσίας δεν έχει διαπιστωθεί αλλαγή στάσης. Αυτό που σημειώνεται είναι ότι είναι μάλλον μια τακτική κίνηση απόσχισης των ευθυνών από την πλευρά μας, που στο εσωτερικό θέλει να κερδίσει συγκεκριμένο ακροατήριο, και σίγουρα μια συνέντευξη που θέλει να υπάρξει ως σημείο αναφοράς για το μέλλον, κρατώντας όλα τα σενάρια ανοικτά. Το ζήτημα βεβαίως είναι αν μπροστά σε ενδεχόμενες μεγάλες εξελίξεις ο πρόεδρος εκτός από τη διαπραγμάτευση, θα έχει να διαχειριστεί και την πολιτική του απομόνωση. Κυβερνητικοί κύκλοι σημειώνουν πως το κάθε κόμμα θα πρέπει να αναλάβει την πολιτική του ευθύνη μπροστά στις δύσκολες στιγμές. Η πρόβλεψη κυβερνητικών κύκλων είναι πως μπροστά στην κρισιμότητα των στιγμών τα δύο μεγάλα κόμματα θα στηρίξουν την διαδικασία είτε σωπαρά είτε εμπράκτως. Ήδη ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αννίτα Δημητρίου μέσω επιστολής της αλλά και δηλώσεών της έχει παρακινήσει τον πρόεδρο να τολμήσει να κάνει το επόμενο βήμα. Αν εξαιρεθεί η αντιπαράθεσή τους, όταν δηλαδή το Προεδρικό κατηγόρησε τον ΔΗΣΥ ότι μέσω επιστολής που απέστειλε στον πρόεδρο υποθεί το τουρκικό αφήγημα, αυτό σημαίνει πως μπροστά σε εξελίξεις ο ΔΗΣΥ θα στηρίξει τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Ερώτημα αποτελεί το πώς θα κινηθεί το ΑΚΕΛ, δεδομένου ότι το κόμμα της Αριστεράς θεωρεί τον Νίκο Χριστοδουλίδη ως μέρος του προβλήματος και κοινωνών της βολιδοσκοπήσεων για λύση δύο κρατών. Το σίγουρο είναι πως οι εξελίξεις στο Κυπριακό θα πέσουν ιδιαίτερα τον Νίκο Χριστοδουλίδη να λάβει αποφάσεις. Αν θα πληρώσει τον λαϊκισμό πολλών δεκαετιών προηγούμενων ηγετών επιλύοντας με προσωπικό πολιτικό κόστος το Κυπριακό, ή, αν θα κρωθεί τη διχοτόμηση.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ**ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ EUROBANK A.E.
ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED**

Η Τράπεζα Eurobank A.E. (η «Προτείνουσα»), θυγατρική της Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών A.E., σε συνέχεια της ανακοίνωσής της, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2024, αναφορικά με την διενέργεια υποχρεωτικής δημόσιας πρότασης εξαγοράς (η «Δημόσια Πρόταση») προς όλους τους μετόχους της εταιρείας Hellenic Bank Public Company Limited («Hellenic Bank», «Ελληνική Τράπεζα», «Υπό Εξαγορά Εταιρεία») για την απόκτηση μέχρι και του 100% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Hellenic Bank και σύμφωνα με το Άρθρο 22(1)(α)(i) του περί Δημοσίων Προτάσεων Εξαγοράς Νόμου του 2007 έως 2022 (ο «Νόμος»), ανακοινώνει στο επενδυτικό κοινό ότι στις 25 Ιουνίου 2024, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (η «Επιτροπή») ενέκρινε τη δημοσίευση του Εγγράφου Δημόσιας Πρότασης για την απόκτηση μέχρι και του 100% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας, οι τίτλοι της οποίας είναι εισηγμένοι στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου («ΧΑΚ»).

Κατά την ημερομηνία της παρούσας ανακοίνωσης, η Προτείνουσα ήδη κατέχει άμεσα 229.030.025 μετοχές, ήτοι το 55,48% του εκδομένου μετοχικού κεφαλαίου της Ελληνικής Τράπεζας. Επομένως, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Νόμου, η Δημόσια Πρόταση θεωρείται επιτυχής και είναι άνευ όρων. Κατά συνέπεια η Προτείνουσα είναι υποχρεωμένη να αποκτήσει το σύνολο των μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας που θα της προσφερθεί με βάση τους όρους της παρούσας Δημόσιας Πρότασης και νοουμένου ότι δεν προκύψουν οποιεσδήποτε περιπτώσεις ανάκλησης ή ακύρωσης της Δημόσιας Πρότασης κατά τις διατάξεις του άρθρου 27 του Νόμου.

Επιπρόσθετα, η Προτείνουσα θα προβαίνει στην απόκτηση μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας κατά την Περίοδο Αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης στην τιμή της προσφερόμενης αντιπαροχής των €2,56 κατά τις χρηματιστηριακές συναντήσεις.

Με βάση το Έγγραφο Δημόσιας Πρότασης, η αντιπαροχή που προσφέρεται στους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας που θα αποδεχθούν τη Δημόσια Πρόταση είναι €2,56 ανά μετοχή πληρωτέα σε μετρητά. Η προτεινόμενη αντιπαροχή των €2,56 ανά μετοχή είναι κατά 3,03% σε έκπτωση επί της τιμής κλεισίματος της μετοχής την ημέρα που προηγήθηκε της ανακοίνωσης της Δημόσιας Πρότασης και σε υπεραξία της τάξης του 14,84% επί της μέσης τιμής κλεισίματος για τους 12 μήνες που προηγήθηκαν της ανακοίνωσης της Δημόσιας Πρότασης. Επίσης, η προτεινόμενη αντιπαροχή είναι σε έκπτωση της τάξης του 33,91% σε σχέση με την καθαρή αξία ενεργητικού ανά μετοχή της Hellenic Bank σύμφωνα με τις μη ελεγμένες συνοπτικές ενδιάμεσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για την τριμηνία που έληξε στις 31 Μαρτίου 2024.

Η Περίοδος Αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης για τους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας άρχισε την 1^η Ιουλίου 2024 και λήγει στις 30 Ιουλίου 2024, η ώρα 14:30.

Το Έγγραφο της Δημόσιας Πρότασης περιέχει πλήρη στοιχεία για τη Δημόσια Πρόταση, την προσφερόμενη αντιπαροχή και λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας αποδοχής της Δημόσιας Πρότασης. Το Έγγραφο της Δημόσιας Πρότασης, το Έντυπο Αποδοχής και Μεταβίβασης, το Έντυπο Ανάκλησης καθώς και το Έντυπο Εντολής Επενδυτή έχουν ταχυδρομηθεί στους μετόχους της Ελληνικής Τράπεζας οι οποίοι κατέχουν ποσοστό μεγαλύτερο από 0,01% των μετοχών της Υπό Εξαγορά Εταιρείας. Επίσης το Έντυπο Αποδοχής και Μεταβίβασης, το Έντυπο Ανάκλησης και το Έντυπο Εντολής Επενδυτή διατίθενται στα ακόλουθα σημεία:

- στα καταστήματα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λίμιτεδ σε παγκύπρια βάση,
- στα καταστήματα της Eurobank Cyprus Ltd σε παγκύπρια βάση,
- στα Κεντρικά Γραφεία του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, The Cyprus Investment and Securities Corporation Limited (CISCO), στη Λευκωσία ως αναφέρεται πιο κάτω,
- στην ιστοσελίδα της CISCO www.cisco-online.com.cy, καθώς και
- στην ιστοσελίδα του ΧΑΚ www.cse.com.cy.

Το Έγγραφο Δημόσιας Πρότασης, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή, είναι διαθέσιμο χωρίς επιβάρυνση σε ηλεκτρονική μορφή από την 1^η Ιουλίου 2024:

- στην ιστοσελίδα της Προτείνουσας (www.eurobank.gr)
- στην ιστοσελίδα του ΧΑΚ (www.cse.com.cy)
- στην ιστοσελίδα του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, CISCO (www.cisco-online.com.cy)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επίσης, από την 1^η Ιουλίου 2024, να προμηθεύονται δωρεάν αντίτυπο του Εγγράφου Δημόσιας Πρότασης από τα γραφεία του Συμβούλου της Δημόσιας Πρότασης, CISCO, στη διεύθυνση Οδός Αγίου Προκοπίου και Ποσειδώνος 1, 1^{ος} Όροφος, Έγκωμη, 2406, Λευκωσία, Κύπρος, τηλ. 22121700, Δευτέρα μέχρι Παρασκευή από 8:00 έως 17:00.

Ο απόηχος της επίσκεψης Ερντογάν

Πώς ο Τούρκος πρόεδρος από τα Κατεχόμενα ενέπλεξε την Αθήνα και τι είπε για το Κυπριακό

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Όταν ο Ερντογάν, από τα Κατεχόμενα το περασμένο Σάββατο, δήλωνε αυτολεξεί πως «δεν μπορείς να πλένεις στο ίδιο νερό δύο φορές. Πιστεύουμε ότι δεν είναι δυνατή μια ομοσπονδιακή λύση στην Κύπρο. Αν θέλετε λύση, καταγράψτε τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων. Δεν απορρίψαμε κανένα χέρι που μας απλώθηκε για ειρήνη», κάτι τέτοιο δεν ήταν μόνο αναμενόμενο για την περίπτωση της επίσκεψής του μετά από μισό αιώνα τουρκικής εισβολής και κατοχής, αλλά και στο πλαίσιο μιας σειράς «εκδηλώσεων εορτασμού» που, για πρώτη φορά, κρίνονται ως πολύ ενδιαφέρουσες σμπειολογικά και πολιτικά. Η Τουρκία έστρεψε έναν «οριζόντιο» εορτασμό όπου το σύνολο της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας – ανεξαρτήτως Ισλαμιστών ή Κεμάλιστών – επανέλαβε τη σημασία που αποδίδει στην Κύπρο, έδειξε μια πρωτοφανή για τα δεδομένα της 20ής Ιουλίου προβολή ισχύος μέσω Κατεχομένων του στρατιωτικού αποτυπώματός της στην ανατολική Μεσόγειο και φανέρωσε μια παράλληλη, θεσμικά, διαδικασία αλλαγής παραδείγματος ως προς την επιδιωκόμενη λύση στο Κυπριακό με την ταυτόχρονη προώθηση τόσο στη Τουρκική Εθνοσυνέλευση ενός ψηφίσματος για λύση δύο κρατών στην Κύπρο όπως και μια αντίστοιχη «διαδικασία» στην «ΤΑΒΚ» με παρόμοιες κινήσεις από το κόμμα της τουρκοκυπριακής Δεξιάς (UBP).

Σημαντικότερα ωστόσο σε επίπεδο δηλώσεων και πολιτικής τακτικής, ο Ταγίπ Ερντογάν δείχνει να εκθέτει τις αδυναμίες μεταξύ Αθήνας και Λευκωσίας, επαναφέροντας μια ρητορική με στόχο τις εσωτερικές πολιτικές σκηνές των δύο χωρών, σε συνδυασμό με την επαναφορά σε προηγούμενες περιόδους δηλώσεων με αναθεωρητική κατεύθυνση μεν, ανοικτή ωστόσο ως προς το ενδεχόμενο επιστροφής στον διάλογο.

Στοχευμένη δήλωση
Ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν δήλωσε, επιστρέφοντας από τα Κατεχόμενα, απευθυνόμενος προς τον Έλληνα υπουργό Άμυνας Νίκο Δένδια, που επισκέφθηκε την Κύ-

Ο Τούρκος πρόεδρος κατά την παρουσία του στην Κύπρο για τους «εορτασμούς» μισού αιώνα από την τουρκική εισβολή δεν διαφοροποιήθηκε απ' όσα η Άγκυρα υποστηρίζει, τα τελευταία χρόνια, για λύση στη βάση της κυριαρχικής ιδιότητας.

Σε επίπεδο δηλώσεων και πολιτικής τακτικής, ο Ταγίπ Ερντογάν δείχνει να εκθέτει τις αδυναμίες μεταξύ Αθήνας και Λευκωσίας, επαναφέροντας μια ρητορική με στόχο τις εσωτερικές πολιτικές σκηνές των δύο χωρών.

προ στις 15 Ιουλίου, πως «δεν μπορεί να υπάρξει πιο θρασύς και απρεπής έκφραση από το να σπκνεται και να λέει ότι οι Τούρκοι είναι κατακτητές εκεί. Ο κ. Μπτσότακς πρέπει να βάλει στη θέση του αυτόν τον υπουργό, έτσι κι αλλιώς δεν χρειάζεται να μιλάμε άλλο. Έχουμε ήδη μιλήσει γι' αυτά που θα μιλήσουμε. Συνεχίζουμε την πορεία μας ακριβώς με τον ίδιο τρόπο». Η εν λόγω δήλωση ερμηνεύεται από σειρά έμπειρων παρατηρητών στο Κυπριακό που μίλησαν στην «Κ» ως μια πολύ στοχευμένη ενέργεια του «έμπειρου σε τακτικισμούς Ερντογάν» που θέλει, και να δημιουργήσει με αφορμή το Κυπριακό μια συζήτηση εντός του εσωτερικού της Ελλάδος, και να διαρρήξει το μέτωπο Αθήνας-Λευκωσίας σε μια περίοδο αναμόχλευσης του Κυπριακού με στόχο την προσπάθεια

για άρση του αδιεξόδου των συνομιλιών. Συγκεκριμένα ο Ερντογάν δείχνει να επιδιώκει:

- Να αναδείξει πως το Κυπριακό επηρεάζει αρνητικά τις ελληνοτουρκικές σχέσεις στην τρέχουσα περίοδο νηνεμίας που διανύουν, ενισχύοντας έτσι μια προσέγγιση της Άγκυρας διαχωρισμού του από τα ελληνοτουρκικά, παρά τις επαναλαμβανόμενες δηλώσεις της Λευκωσίας πως κάθε θετική εξέλιξη σε αυτά ενισχύει τις προσπάθειες του Κυπριακού. Πτυχή που δείχνει πως ο Ερντογάν, ιδίως έναντι της Ε.Ε., δεν επιθυμεί οι εξελίξεις στο Κυπριακό να επηρεάσουν τη σχέση του με τις Βρυξέλλες.

- Να πείσει την εσωτερική πολιτική σκηνή στην Ελλάδα, όπου τόσο ο ελληνοτουρκικός διάλογος όσο και το Κυπριακό (διαχρονικά, όπως και το Μακεδονικό ζήτημα μετά τις εξελίξεις στη βαλκανική χώρα), ιδίως μετά τις ευρωεκλογές, αποτελούν πεδίο κριτικής προς την κυβέρνηση Μπτσότακ «εκ δεξιότερων», συμπεριλαμβανομένων πρώην πρωθυπουργών της Νέας Δημοκρατίας (οι κκ Σαμαράς και Καραμανλής) και τέλος,

- Να παρουσιάσει μια δυναμική διάσταση απόψεων μεταξύ του Έλληνα πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη και του ΥΠΑΜ, Νίκου Δένδια δεδομένου πως ο τελευταίος αποτελεί δυναμικά αντικαταστάτη του κ. Μπτσότακ στην ηγεσία της

Νέας Δημοκρατίας, μετά από τις δύο θητείες Μπτσότακ στη διακυβέρνηση της χώρας.

Φυσικά οι εν λόγω δηλώσεις έλαβαν απάντηση, με τον κ. Ερντογάν ωστόσο να επαναφέρει και σκληρότερες δηλώσεις όπως το γνωστό πλέον «θα έρθουμε μια νύχτα ξαφνικά» αλλά και με κινήσεις επί του πεδίου με φόντο τη θαλάσσια περιοχή πέριξ της Κάσου, όπου ο τουρκικός στόλος με αφορμή έρευνες πλοίου πόντισης καλωδίου εμφανίστηκε με τρόπο ενέργειας βγαλμένο από την περίοδο εντάσεων του Αιγαίου, το 2020.

Κοιτάζει στο τρίγωνο

Οι εξελίξεις στο τρίγωνο Αθήνας-Λευκωσίας-Άγκυρας δεν περνούν απαρατήρητες από το πώς η τουρκική προεδρία οργανώνει τη σουίτα διπλωματικών και πολιτικών της εργαλείων ενόψει μιας κινητικότητας στο Κυπριακό, που περνάει αναπόφευκτα μέσα από κάποια πρωτοβουλία του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες. Σε αυτό το επίπεδο κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει, όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», μια απόπειρα Ερντογάν να σπάσει το αραγές μέτωπο Αθήνας-Λευκωσίας, δεδομένου πως επιδιώκει τη συνέχιση του διαλόγου Αθήνας-Άγκυρας ανεξαρτήτως Κυπριακού και δη ενός ναυαγίου στις προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών να επανα-

φέρουν τις δύο πλευρές σε ορίζοντα επανόδου στο τραπέζι των συνομιλιών. Ο πρόεδρος Ερντογάν δήλωσε εμφατικά πως μια λύση ΔΔΟ είναι ανέφικτη, υποστήριξε πλήρως τον Τατάρ στη διάσταση της αξιωματικής αποδοχής της κυριαρχικής ιδιότητας ως προϋπόθεσης για να υπάρξουν, εκ νέου, διαπραγματεύσεις, και ουσιαστικά απέστειλε σινιάλο σε Αθήνα και Λευκωσία πρόσληψης των συνομιλητών του στην Αθήνα με ταξίδη σκληρής και ηπιότερης γραμμής – «κατατάσσοντας» ουσιαστικά με ένα διαχωριστικό τρόπο τον κ. Δένδια στην πρώτη κατηγορία και τον Έλληνα πρωθυπουργό στη δεύτερη – δεδομένου πως δεν βρέθηκαν από κοινού στη Λευκωσία στις 20 Ιουλίου. Η Τουρκία δείχνει να προετοιμάζει καλά ένα μελλοντικό αδιέξοδο στο Κυπριακό προκειμένου να επιδιώξει νίκες τόσο στο πώς το Κυπριακό θα μπορούσε να διαχωριστεί οριστικά από το «πακέτο» με τα ελληνοτουρκικά τα επόμενα χρόνια, αλλά και σε σχέση με το παιχνίδι επίρριψης ευθυνών (blame game) έναντι τρίτων αν, ξανά, ναυαγήσουν οι προσπάθειες άρσης του αδιεξόδου των συνομιλιών.

Η μεγάλη εικόνα

Η μεγάλη εικόνα των εξελίξεων που σηματοδοτεί ο Σεπτέμβριος στο Κυπριακό εμπεριέχει, για την πλευρά μας και δη για τον πρόεδρο

της Δημοκρατίας Νίκο Χριστοδουλίδη, τόσο εγγενείς αντιφάσεις όσο και δύσκολα διλήμματα – ως προς τη διάσταση λήψης αποφάσεων – για τη συνέχεια. Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης επαναλαμβάνει – κάπως αντιφατικά – την αισιοδοξία του για κινητικότητα στο Κυπριακό, παρά τη μη μετατοπισμένη ρητορική Ερντογάν-Τατάρ στον απόηχο της έλευσης του πρώτου στα Κατεχόμενα για τη φέιστα της τουρκικής εισβολής.

Την ίδια στιγμή, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας απάντησε ουσιαστικά στις δηλώσεις Ερντογάν για «ερχομό τη νύχτα», επισημαίνοντας αδυναμίες και ανασφάλεια στην τουρκική πλευρά, κλείνοντας το μάτι σε μια, εξίσου από την πλευρά της Λευκωσίας, προσπάθεια για νίκη σε ένα παιχνίδι επίρριψης ευθυνών έναντι τρίτων στο σενάριο ενός νέου αδιεξόδου. Τέλος, σε συνεντεύξεις του με αφορμή τα πενήντα χρόνια της εισβολής στους τηλεοπτικούς σταθμούς «Alpha Κύπρου» και «ANT1», ο κ. Χριστοδουλίδης φάνηκε πολύ διαφορετικός σε σχέση με προκατόχους του με ειλικρινή απολογισμό μισού αιώνα αδιεξόδων και δυναμική επίγνωση των δύο σκολών διλημάτων που θα τον απασχολήσουν στο Κυπριακό τους επόμενους μήνες προβαίνοντας και σε αυτοκριτική προς την ελληνοκυπριακή κοινότητα μετά από τόσα χρόνια αποτυχίας εξεύρεσης λύσης στο Κυπριακό.

Αν τελικά η κ. Ολγκίν κατόρθωσε να φέρει τις δύο πλευρές σε απόσταση συνομιλιών μείνει να διαφανεί τις επόμενες εβδομάδες, με τον ίδιο τον γενικό γραμματέα των Η.Ε. να έχει ωστόσο τον τελικό λόγο. Το μόνο σίγουρο είναι πως ο απόηχος της επίσκεψης Ερντογάν στην Κύπρο δεν επιτρέπει υπέρμετρη αισιοδοξία, με τις δυσκολίες για το αδιέξοδο επτά χρόνων στις συνομιλίες του Κυπριακού να παραμένουν ανθεκτικές αλλά να διαφαίνεται, ξεκαθαρα πλέον, και μια επιμονή στη λύση δύο κρατών ως αφετηριακή θέση προκειμένου ένας συμβιβασμός να μεταποστεί μάλλον προς την κατεύθυνση, ιδανικά για την Τουρκία, μιας συνομοσπονδίας παρά σε αυτή μιας λύσης ΔΔΟ με πλήρη πολιτική ιδιότητα για τους Τουρκοκύπριους.

ΑΡΘΡΟ / Του ΔΗΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Για να μη γίνουν τα πενήντα... εκατό

Πενήντα χρόνια φέτος, πρόσφυγες στην ίδια μας την πατρίδα. Σημασία σήμερα όμως δεν έχει πόσα χρόνια πέρασαν, αλλά πόσα ακόμα θα περάσουν. Εγώ, ήμουν λένε, από τους τυχερούς αφού δεν έζησα τον πόλεμο. Πόσο τραγικό, να λογίζεσαι τυχερός, που η μόννη επαφή που είχες ποτέ με την πόλη, τη γειτονιά και το σπίτι των γονιών σου να είναι κάτι μαυρόσπιρες φωτογραφίες.

Ανήκα στη γενιά που πίστεψα σε κάθε λογής ψεύτικες ελπίδες για επιστροφή. Από τη δάθεν απελευθέρωσή μας από το ξανθό γένος, μέχρι το σκέδιο Ανάν και αργότερα τις φρούδες ελπίδες στο Κραν Μον-

τανά, για να καταλήξουμε τελικά στο σήμερα και να βρισκόμαστε ίσως πιο κοντά στο να χάσουμε και την υπόλοιπη Κύπρο, παρά στο να επιστρέψουμε στα σπίτια μας.

Ακούγεται ίσως σκληρό, αλλά μας κούρασαν και οι ρομαντισμοί και τα μεγάλα λόγια. Η πραγματικότητα είναι σκληρή – είμαστε η γενιά που το Κυπριακό το έχουν προσπεράσει άλλα θέματα. Ποιος μπορεί όμως να κατηγορήσει τους νέους όταν τόσα χρόνια καλά-καλά δεν γνωρίζουμε ποια λύση προτείνουμε ούτε και ποια θα είναι τα οφέλη από την επίλυση του Κυπριακού; Το γνωστό «ποιήμα», λύση στην-μην στα ψηφίσματα, δίκαιη, βιώ-

σιμη, λειτουργική στη βάση της ΔΔΟ είναι γενικό και αόριστο. Κάθε άνθρωπος είναι εκ φύσεως αρνητικός σε μεγάλες αλλαγές της καθημερινότητάς του, ειδικότερα όταν καλείται να επιλέξει μια αλλαγή για την οποία δεν έχει την παραμικρή ιδέα πώς θα είναι η επόμενη του ημέρα. Γι' αυτό τον λόγο θεωρώ πως το Κυπριακό δύσκολα μπορεί να λυθεί με τα σημερινά δεδομένα. Η άγνοια των νέων γενιών για το τι εστί η λύση που διεκδικούμε αλλά και για τα οφέλη σε κοινωνικό, οικονομικό, ενεργειακό και κάθε άλλο επίπεδο που θα έχει η Κύπρος σε περίπτωση λύσης του Κυπριακού θα αποτελέσει πάντα το μεγαλύτερο

εμπόδιο της λύσης.

Και εξηγώ με απλά λόγια: Έχει κάποιος την ψευδαίσθηση πως ακόμα και στο απομακρυσμένο σενάριο που σπάσουμε την τουρκική αδιαιμία και πετύχουμε συμφωνία στο πλαίσιο της ΔΔΟ, ο ελληνοκυπριακός λαός με τις ελάχιστες γνώσεις που έχει σήμερα για το ζήτημα, θα υπερηφιστεί τη λύση σε μελλοντικό δημοψήφισμα; Θεωρώ πως όχι. Η άγνοια θα προκαλέσει φόβο και άρνηση. Είναι γι' αυτούς τους λόγους που προτείνω έστω τώρα και χωρίς χρονοτριβή την πολιτική κατάρτιση του πληθυσμού για όλα τα ζητήματα που αφορούν το κυπριακό πρόβλημα. Χρειάζεται όραμα, πλάνο και

έρευνα. Τι σημαίνει ΔΔΟ; Τι θα αλλάξει στη ζωή μας; Ποια τα εθνικά, κοινωνικά, οικονομικά και άλλα οφέλη μιας λύσης; Να γίνει μία επικαιροποιημένη μελέτη με τα σημερινά δεδομένα, που να καταγράφει την οικονομική πτυχή της λύσης. Να μάθει επιτέλους ο κόσμος τι είναι αυτή η περιβόητη λύση που διεκδικούμε, και αφού καταρτίσουμε τον λαό μας να τους ρωτήσουμε και την άποψή τους. Να τολμήσουμε να κάνουμε αυτή τη συζήτηση. Όσο δεν το πράττουμε, τόσο πιο βαθιά θάβουμε στις μνήμες μας και μόνο τα κατεχόμενα εδάφη μας.

Μία τέτοια πρωτοβουλία μπορεί και πρέπει να αναλάβει η νεολαία.

Να γυρίσουμε την κάθε γωνιά της Κύπρου, να ακουμπήσουμε τον κάθε νέο ή φοιτητή μας που ζει στο εξωτερικό, να διαφωτίσουμε επιτέλους τη γενιά που παρέλαβε μισή πατρίδα. Αν πραγματικά συνειδητοποιήσουμε το διακύβευμα αλλά και την προοπτική μιας λύσης του Κυπριακού, τότε ίσως γίνει η νούμερο ένα προτεραιότητα των νέων μας. Αυτό τον ρόλο πρέπει να διαδραματίσει η ΝΕ-ΔΗΣΥ – αναλαμβάνοντας την πρωτοβουλία αυτή, όντας το πιο ζωντανό όργανο της πολιτικής νεολαίας του τόπου μας.

Ο κ. Δήμος Γεωργιάδης είναι αντιπρόεδρος της Νεολαίας ΔΗΣΥ.

ΠΤC MEDOCHEMIE

Αργυρός Χορηγός της ΚΟΕ για τους Ολυμπιακούς Αγώνες «Παρίσι 2024»

Στον δρόμο για το Παρίσι 2024 είμαστε ΟΛΟΙ #TeamCyprus

PARIS 2024

ΠΤC MEDOCHEMIE

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μπήκαν ποινικοί ανακριτές στο Βασιλικό

Συστάθηκε ανακριτική ομάδα
στο Αρχηγείο της Αστυνομίας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η δημοσιοποίηση την περασμένη Πέμπτη ότι η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πραγματοποιήσει έρευνα «για τον τερματικό σταθμό εισαγωγής υδρογονάνθρακα φυσικού αερίου (ΥΦΑ) στην Κύπρο, λόγω υπονοίας απάτης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, υπεξαίρεσης κονδυλίων της Ε.Ε. και διαφθοράς» αναμφίβολα δίνει μια νέα διάσταση στο συγκεκριμένο έργο με απρόβλεπτες εξελίξεις μετά και την αποχώρηση της κινεζικής κοινοπραξίας. Η εμπλοκή του ευρωπαϊκού οργάνου αρμόδιου «για τη διερεύνηση, τη δίωξη και την παραπομπή ενώπιον της δικαιοσύνης εγκλημάτων εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ε.Ε.» πρέπει να θεωρηθεί, πρώτον πλήγμα για την ίδια την Κυπριακή Δημοκρατία λόγω της σοβαρότητας των υπό διερεύνηση αδικημάτων, δευτέρον για το ίδιο το έργο ένεκα της χρηματοδότησής του από το πρόγραμμα του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF) με €101 εκατ. Μπροστά στο ορατό ενδεχόμενο η κυβέρνηση να βρισκόταν στη μέση ενός πολιτικού κυκλώνα, εντός και εκτός Κύπρου, για ένα έργο το οποίο το ανέλαβε, όταν αυτό όδευε προς ναυάγιο, έσπευσε να ταχθεί στο πλευρό της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, δηλώνοντας απερίφραστα πως «κανείς δεν είναι υπεράνω της νομιμότητας και δεν θα υπάρξει καμιά έκπτωση στις αρχές της διαφάνειας και λογοδοσίας». Εξίσου σοβαρές πρέπει να θεωρούνται και οι επιπτώσεις στο έργο, στην περίπτωση που εντοπιστούν στοιχεία διάπραξης ποινικών αδικημάτων από πρόσωπα που το διαχειρίστηκαν, ενώ δεν αποκλείεται η Κυπριακή Δημοκρατία να κληθεί να επιστρέψει ποσά που εκταμιεύθηκαν από τα ευρωπαϊκά ταμεία.

Η έρευνα

Η τροπή που έχει προσλάβει το κομμάτι ερευνών των κατασκευαστικών έργων στο Βασιλικό αποκάλυψε πως με οδηγίες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας έχει συσταθεί ομάδα ποινικών ανακριτών στην Αστυνομία, η οποία διερευνά τις καταγγελίες. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», που επιβεβαιώθηκαν από πηγές της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, έχει συσταθεί ομάδα ποινικών ανακριτών στη Λευκωσία, η οποία με βάση την πρακτική λογοδοτεί μόνο στην εντεταλμένη εισαγγελέα της Ευρωπαϊκής Εισαγγε-

γελίας στην Κύπρο και στα κεντρικά στο Λουξεμβούργο. Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα ενημέρωσε ήδη τον γενικό εισαγγελέα της Δημοκρατίας ότι άσκησε αρμοδιότητα (έναρξη έρευνας) εξέλιξη που συνιστά αποχή από κάθε ενέργεια, η οποία μπορεί να προκαλέσει σύγκρουση με την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας. Για τις έρευνες ενημερώθηκε και ο Αρχηγός της Αστυνομίας.

Το πλαίσιο

Οι έρευνες που πραγματοποιούνται θα στηριχθούν σε όσα περιλαμβάνονται στην έκθεση του γενικού ελεγκτή της Δημοκρατίας «Έλεγχος του έργου του τερματικού σταθμού εισαγωγής υδρογονάνθρακα στην Κύπρο» ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 2024, καθώς και εκθέσεις που διαβιβάστηκαν στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα από τον Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για το Κλίμα, και τις Υποδομές για το Περιβάλλον (CINEA). Η έρευνα θα αφορά το σύνολο του έργου αλλά και μέρος αυτού κάτι που θα αξιολογηθεί στην πορεία των ερευνών. Εάν από τις έρευνες προκύψουν στοιχεία που θα δικαιολογούν ότι η ανάθεση στην συγκεκριμένη κοινοπραξία δεν έπρεπε να είχε γίνει ποτέ σε αυτή την περίπτωση το εύρος των ποινικών αδικημάτων, εάν προκύψουν, θα καλύπτουν όλα τα εμπλεκόμενα πρόσωπα (πολιτικά, δημόσιους λειτουργούς, οντότητες) από προκήρυξη του έργου, αξιολόγησης των προσφορών και ανάθεσης. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η σύμβαση νόμιμα κατακυρώθηκε στην κινεζική κοινοπραξία αλλά στην πορεία μέσα από καθυστερήσεις, παρατάσεις ή μη νόμιμες αμοιβές σημειώθηκαν ζημιές, οι ποινικές ευθύνες θα περιοριστούν για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Ποινικά αδικήματα

Όπως προκύπτει και από την επίσημη ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας οι ποινικές έρευνες στην Κύπρο αφορούν ενδεχόμενη απάτη στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, ενδεχόμενη υπεξαίρεση κονδυλίων της Ε.Ε. και διαφθορά. Με βάση την πρακτική που ακολουθείται, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα ασχολείται μόνο με ποινικά αδικήματα και όχι με διοικητικές παραβιάσεις. Όπως εξήγησαν στην «Κ» πηγές από το Λουξεμβούργο στην περίπτωση που εντοπιστούν στοιχεία που να δικαιολογούν παραπομπή προσώπων

Υπό το φάσμα ποινικών διώξεων τελούν πρόσωπα και οντότητες που είναι συμμετοχή στις διαδικασίες ανάθεσης του έργου στο Βασιλικό, εάν εντοπισθούν στοιχεία από τις ποινικές έρευνες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Ενδεχόμενη τεκμηρίωση των καταγγελιών που έχουν γίνει θα οδηγήσει και σε παγοποίηση περιουσιακών στοιχείων προσώπων ή οντοτήτων προκειμένου να ανακτηθούν ποσά που δόθηκαν από τα ταμεία της Ε.Ε., αναφέρουν πληροφορίες από τις Βρυξέλλες.

ενώπιον της δικαιοσύνης αυτά θα παραπεμφθούν σε κυπριακά δικαστήρια στην προκειμένη περίπτωση στο κακούργιο δικαιοσύνη. Συγκεκριμένα η πρόταση για δίωξη υποβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Εντεταλμένη Εισαγγελέα προς το τριμελές Μόνιμο Τμήμα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στο Λουξεμβούργο, το οποίο συνεδριάζει στην παρουσία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελέας της χώρας (της Κύπρου στην προκειμένη περίπτωση) που παρουσιάζει την πρόταση και συμμετέχει στη συζήτηση. Την έγκριση δίωξης δίνει το τριμελές Τμήμα. Κατόπιν τούτου τυχόν κατηγορητήριο υπογράφεται από την Ευρωπαϊκή Εντεταλμένη Εισαγγελέα και καταχωρείται ενώπιον Κυπριακού Δικαστηρίου για εκδίκαση. Η διαδικασία καθορίζεται από τον Ν.2(Ι)/2021

όπως τροποποιήθηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων (61(Ι)/2024).

Περιουσιακά στοιχεία

Ένα κομμάτι των ερευνών αφορά και τις οικονομικές ζημιές που ενδεχομένως να έχουν προκύψει από ενάρξεις του έργου μέχρι και σήμερα. Εδώ η Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα όπως μας εξήγησε από νομικές πηγές με γνώση του δικαίου της Ε.Ε., έχει εξουσία να διατάξει και λήψη μέτρων όπως η παγοποίηση περιουσιακών στοιχείων προσώπων ή οντοτήτων για να ανακτηθούν ποσά τα οποία αντλήθηκαν από τα ευρωπαϊκά ταμεία. Εδώ πρέπει να υπενθυμίσουμε πως το συγκεκριμένο έργο στο Βασιλικό έχει λάβει χορηγία €101 εκατ. από την Ε.Ε. από τα οποία έχουν εκταμιευθεί περίπου €68 εκατ. Αυτό σημαίνει πως μέχρι να ολοκληρωθούν οι έρευνες το υπολειπόμενο ποσό της ευρωπαϊκής χορηγίας παγώνεται ενώ στην περίπτωση που οι έρευνες το δικαιολογούν και η Κυπριακή Δημοκρατία ενδεχομένως να κληθεί να επιστρέψει μέρος της χορηγίας που έχει εκταμιευθεί. Με βάση το κυπριακό δικαίο απόφαση δήμευσης περιουσίας εκδίδεται μετά την καταδίκη, αλλά πριν από την επιβολή ποινής. Επίσης απόφαση παγοποίησης μπορεί να εκδοθεί και πριν από την καταχώρηση κατηγορητηρίου ή και αμέσως μετά αναλόγως κινδύνου να αποξενωθούν οι πόροι από εγκληματική δραστηριότητα.

Το υπόβαθρο των ερευνών για το τερματικό

Οι έρευνες για το Βασιλικό από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελέα ξεκίνησαν στις 22 Μαρτίου 2024 και εφόσον αξιολογήθηκε ο φάκελος των στοιχείων που απέστειλε ο γενικός ελεγκτής της Δημοκρατίας. Τα στοιχεία που διαβιβάστηκαν στο Λουξεμβούργο περιλαμβάνονται σε ειδική έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας του περασμένου Ιανουαρίου. Στην έκθεσή του ο γενικός ελεγκτής ούτε λίγο ούτε πολύ θεωρεί πως η διαδικασία ανάθεσης του έργου στο Βασιλικό πάσχει εξ αρχής. Αναφέρει συγκεκριμένα «Παρά το γεγονός ότι η ΔΕΦΑ/ΕΤΥΦΑ είχε χαρακτηρίσει το αποτέλεσμα της διαγωνιστικής διαδικασίας ως εξαιρετικά επιτυχημένο, εκ των πραγμάτων, προκύπτει ότι τούτο ουδώς ισχύει αφού δεν διασφαλίστηκε ικανοποιητική ευρύτητα συμμετοχής, ενώ επιπλέον, από τον έλεγχο της Υπηρεσίας μας, διαπιστώθηκε και μη ανάπτυξη επαρκούς ανταγωνισμού με τον αποκλεισμό των δύο εκ των τριών προσφοροδοτών στο στάδιο του ελέγχου των προϋποθέσεων συμμετοχής (προεπιλογή), η οποία οδήγησε τελικά στο στάδιο της αξιολόγησης έναν και μόνο προσφοροδοτή». Μάλιστα, υποστηρίζει πως σε μια εταιρεία της κοινοπραξίας που ανέλαβε το έργο είχε επιβληθεί πρόστιμο €38,5 εκατ. από την Επιτροπή Ανταγωνισμού της Ελλάδας για συμμετοχή της σε απαγορευμένη οριζόντια σύμπραξη περί κατανομής αγορών και νόθευσης διαγωνισμών δημοσίων έργων. Επίσης σε άλλη εταιρεία είχε επιβληθεί αποκλεισμός από τις δια-

δικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων από την αρμόδια Επιτροπή της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ υπήρχαν και σχετικές Αποφάσεις του Μόνιμου Κακούργιο Δικείου Λευκωσίας για τον ΧΥΤΑ Πάφου και τη Μονάδα ΟΕΔΑ Κόσσης. Η κινεζική κοινοπραξία υποστηρίζεται πως δεν συγκέντρωσε την ελάχιστη βαθμολογία για την τεχνική της ικανότητα. Η κοινοπραξία τροποποίησε το λεκτικό της εγγύησης συμμετοχής με τρόπο που παραβίαζε ουσιαστικά όρους του διαγωνισμού, κάτι που θα έπρεπε να οδηγήσει σε άμεσο ετέρου απόρριψη της προσφοράς της από το στάδιο της προεπιλογής. Στην έκθεση αναφέρονται και άλλα ευρήματα ωστόσο ειδική αναφορά γίνεται σε μια σύσκεψη που προηγήθηκε της υπογραφής της σύμβασης με την κινεζική κοινοπραξία.

«Σε συνέχεια σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε υπό τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας (Νίκο Αναστασιάδη) τον Νοέμβριο του 2019 και της θέσης του τότε Υπουργού Οικονομικών ότι το Έργο θα έπρεπε οπωσδήποτε να προχωρήσει με Ανάδοχο τη συγκεκριμένη Κοινοπραξία, ακόμη κι αν αυτό θα σήμαινε την απόλυτη της χορηγίας των €101εκ. από την ΕΕ, η ΕΤΥΦΑ, προβάλλοντας ως αιτιολογικό την κατεπείγουσα φύση του Έργου, προχώρησε σε υπογραφή της σύμβασης στις 13.12.2019».

Επίσης αυτό που θα τύχει διερεύνησης είναι αν για το συγκεκριμένο έργο στο κομμάτι ανάθεσης προηγήθηκε απόφαση του τότε Υπουργικού Συμβουλίου.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΑΚΗ ΜΟΥΜΤΖΗ

Ο Γιώργος Θεοτοκάς και το Κυπριακό

Τέτοιες μέρες δεν μπορεί παρά να σκέφτομαι το Κυπριακό και να φέρνω στο μυαλό μου ξεχασμένες πτυχές του. Μια από αυτές ήταν και η στάση του μεγάλου πνευματικού ανδρός Γιώργου Θεοτοκά. Για να εκτιμήσουμε το τόλμημά του θα πρέπει να μεταφερθούμε στο κλίμα του 1954. Η Ελλάδα βρισκόταν σε έναν εθνικό παροξυσμό με αίτημα την ένωση της Κύπρου με τη μητέρα πατρίδα. Πανεπιστήμια, σχολεία, Εκκλησία, σωματεία, εφημερίδες και πολιτικοί είχαν στρατευθεί σε αυτόν τον αγώνα. Διαδηλώσεις συγκλόνιζαν όλη τη χώρα. Δεν ακουγόταν άλλη φωνή, διότι θα γνώριζε το συλλογικό

ανάθεμα. Στις 17 Δεκεμβρίου 1954 απορρίφθηκε η ελληνική προσφυγή στον ΟΗΕ, με την ψήφο και των κρατών του ΝΑΤΟ. Οι κύριοι εκφραστές της ενωτικής, αδιαπραγμάτευτης πολιτικής ήταν ο Αλέξης Κύρου, αδελφός του εκδότη της εφημερίδας «Εστία», τα μέλη της κυπριακής εθναρχίας και πολλά πρωτοκλασάτα στελέχη του Συναγερμού. Οι φωνές αγανάκτησης για τη στάση των συμμάχων ήταν τόσο έντονες ώστε προκάλεσαν την ανησυχία σε όσους –και ήταν ελάχιστοι– μπορούσαν να δουν τη μεγάλη εικόνα. Δύο εξ αυτών ήταν ο Παναγιώτης Πιπινέλης και ο Γιώργος Θεοτοκάς. Και οι δύο με άρθρα

«...Ολος ο οχετός της ψευτοπνευματικής, ψευτολογιστικής και ψευτοπανεπιστημιακής μας ζωής ξέσπασε απάνω μου με συνοδεία του κίτρινου τύπου, φυσικά».

τους στην «Καθημερινή» ζήτησαν να επικρατήσει η μετριοπάθεια και να γίνει αποδεκτή μια λύση, στο πλαίσιο του δυτικού κόσμου,

μέσα από συντεταγμένα βήματα. Ο Γιώργος Θεοτοκάς έγραψε στις 22 Δεκεμβρίου 1954* ένα άρθρο στην «Καθημερινή» με τίτλο «Ελληνες και Άγγλοι». Σε αυτό, αφού ασκούσε δριμύεια κριτική στον τρόπο που χειρίστηκε το Κυπριακό ο υπουργός Εξωτερικών της Μ. Βρετανίας Αντονι Ιντεν, στη συνέχεια αναφερόταν στα λάθη της δικής μας πολιτικής, γράφοντας: «Αφού ωστόσο πήγαμε (στον ΟΗΕ), θα έπρεπε να καταβληθεί κάθε προσπάθεια ώστε να γίνει ο αγώνας μέσα στα όρια που επιβάλλει η επιτακτική ιστορική ανάγκη –δηλαδή η συμμαχία των εθνών του δυτικού κόσμου για την προάσπιση του κοι-

νού πολιτισμού– και χωρίς να ζημιωθεί το εθνικό μας κύρος». Αποδοκιμάζει τη στάση της πανεπιστημιακής κοινότητας και της Εκκλησίας διότι ξέφυγαν από την αποστολή τους, καθώς και «την ενθάρρυνση των σκηνών του δρόμου». «Αν εκκλησιαστικοί ηγέτες και ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και οδηγοί της κοινής γνώμης αγωνίζονται να κλονίσουν την πίστη στις συμμάχιας μας αφ' ενός και αφ' ετέρου στο σύστημα αξιών του δυτικού κόσμου, τότε πού θα στραφούν οι μάζες οι οποίες τους ακούν;».

Επειτα από αυτή την επιστολή ο Γιώργος Θεοτοκάς γνώρισε το εθνικό ανάθεμα. Δέχθηκε πρωτο-

φανείς επιθέσεις, ώστε σκέφτηκε να εγκαταλείψει την Ελλάδα. Γράφει, γεμάτος απογοήτευση, στον Γ. Σεφέρη στις 6 Ιανουαρίου 1955* (ίδια παραπομπή): «Δεν ξέρω αν έχεις υπόψη σου τις συνέπειες του άρθρου μου εξ αφορμής του Κυπριακού ζητήματος... Όλος ο οχετός της ψευτοπνευματικής, ψευτολογιστικής και ψευτοπανεπιστημιακής μας ζωής ξέσπασε απάνω μου με συνοδεία του κίτρινου τύπου, φυσικά».

Σας θυμίζει κάτι;

* Γιώργος Θεοτοκάς - Γιώργος Σεφέρης, «Αλληλογραφία (1930-1966)», φιλολογική επιμέλεια Γ. Π. Σαββίδης, Αθήνα 1975.

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Παιχνίδια εξουσίας εκτυλίσσονται μεταξύ κρατών-μελών και της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν αναφορικά με τη σύνθεση της νέας Κομισιόν, ενώ, όπως πληροφορείται η «Κ», ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σημειώνοντας κύκλοι του οποίου υπογραμμίζουν ότι «όχι μόνο δεν υπάρχει λευκή επιταγή στις ακροάσεις επιτρόπων, αλλά δεν είναι καθόλου παρακινδυνευμένη η εκτίμηση ότι θα υπάρξουν και απώλειες», δηλαδή απόρριψη κάποιων εκ των υποψηφίων επιτρόπων. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, κύκλοι στην Ευρωβουλή θεωρούν ότι «το Σώμα οφείλει να αφήσει το αποτύπωμά του και θα πρέπει να εξαντλήσει την αυστηρότητά του, στις ακροάσεις υποψηφίων επιτρόπων, κάτι που δεν επιδείχθηκε κατά την πρόσφατη έγκριση της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν».

Αν και υποθετικά βρισκόμαστε σε «νεκρό χρόνο» διακοπών στις Βρυξέλλες, είναι τουλάχιστον εμφανής η τάση να δοθεί μια «μάχη επικράτησης», στο πλαίσιο μιας υποβόσκουσας διαθεσμικής κόν-

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, που αρχικά φερόταν να κλίνει προς την επιλογή ενός τεχνοκράτη, δεν αποκλείει πλέον, όπως πληροφορούμαστε, και πολιτικό πρόσωπο για τη θέση του επιτρόπου που θα προτείνει, στη νέα Κομισιόν.

τρας, αναφορικά με την «πρωτοκαθεδρία» στο ζήτημα της επιλογής των επιτρόπων. Η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, που κατάφερε να επανέλθει για δεύτερη θητεία στην ηγεσία της Κομισιόν, με επιστολή προς τα κράτη-μέλη, αξιώνει όπως της αποστείλουν δύο ονόματα υποψηφίων επιτρόπων, μιας γυναίκας και ενός άνδρα, μέχρι το τέλος Αυγούστου, προκειμένου να επιλέξει η ίδια ποιον τελικά θα διορίσει (αφού βεβαίως ο υποψήφιος περάσει επιτυχώς τη διαδικασία των ακροάσεων στην Ευρωβουλή, το φθινόπωρο). Είναι τουλάχιστον προφανές ότι η Γερμανίδα πρόεδρος της Κομισιόν ζητάει δύο ονόματα προτεινομένων επιτρόπων από τους ηγέτες των κρατών-μελών, προκειμένου να έχει μεγαλύτερη ελευθερία στις κινήσεις της, και συνεπώς να μπορέσει να καθορίσει τη σύνθεση του νέου Κολλεγίου, λαμβάνοντας υπόψη τους γεωγραφικούς και πολιτικούς συσχετισμούς ως επίσης και την ισότητα των φύλων.

Ωστόσο, το αίτημα αυτό της προέδρου της Κομισιόν όχι μόνο δεν φαίνεται ότι θα ικανοποιηθεί

στον επιδιωκόμενο βαθμό, αλλά έχει ήδη προκαλέσει αντιδράσεις, καθώς η επιλογή του προτεινομένου επιτρόπου βρίσκεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών-μελών. Κατά συνέπεια, όπως υποδεικνύουν κοινοτικοί κύκλοι, «η απαίτηση της κας Φον ντερ Λάιεν να έχει ενώπιόν της δύο ονόματα προτεινομένων επιτρόπων από το κάθε κράτος-μέλος και να αποφασίσει η ίδια ποιον τελικά θα επιλέξει, παραπέμπει σε εκχώρηση εξουσίας από τα κράτη-μέλη» προς τη Γερμανίδα πρόεδρο της Κομισιόν, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Άλλωστε, οι Συνθήκες της Ε.Ε. δικαιώνουν τη θέση αυτή και αφήνουν εκ των πραγμάτων εκτεθειμένους την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και την απαίτησή της. Παράλληλα ενισχύουν ψιθύρους που φέρουν την πρόεδρο της Κομισιόν να συνεχίζει να πορεύεται όπως ακριβώς και στην πρώτη της θητεία, θεωρώντας ότι έχει την εξουσία να επιβάλλεται και να επιβάλλει τη δική της ατζέντα, ακόμη και σε περιπτώσεις καταφανούς καταστρατηγήσεως του γράμματος των Συνθηκών.

Δεν είναι λοιπόν προφανώς τυχαίο ότι αρκετά κράτη-μέλη αντικρούουν ευθέως και σε πρακτικό επίπεδο την απαίτηση Φον ντερ Λάιεν και έχουν ήδη στείλει ένα μόνο όνομα προτεινομένου επιτρόπου. Ο ηγέτης της Ιρλανδίας Simon Harris, πριν λάβει την επιστολή Φον ντερ Λάιεν, είχε απορρίψει το ενδεχόμενο αποστολής δύο ονομάτων προτεινομένων επιτρόπων, γνωστοποιώντας την απόφασή του να προτείνει για τη θέση του επιτρόπου ένα μόνο όνομα, αυτό του υπουργού Οικονομικών της χώρας Michael McGrath. Ο ηγέτης της Ιρλανδίας φρόντισε μάλιστα να υποδείξει ότι «οι Συνθήκες επιτρέπουν στα κράτη-μέλη να αποφασίζουν τον επίτροπό τους. Πιστεύω ότι είναι σημαντικό να έχουμε αυτό το δικαίωμα, να τηρούμε τις Συνθήκες», διημήνυσε ο Simon Harris, με προφανείς αποδέκτες τις Βρυξέλλες και την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Η Ιρλανδία φέρεται μάλιστα να διεκδικεί ένα από τα «οικονομικονομική» χαρτοφυλάκια επιτρόπων (ανταγωνισμός, εμπόριο, εσωτερική αγορά και χρηματοπι-

στωτικές υπηρεσίες). Ανάλογα ενήργησαν και άλλοι ηγέτες κρατών-μελών, αποφασίζοντας να στείλουν ένα μόνο όνομα ενώπιον της προέδρου της Κομισιόν, κίνηση η οποία καθιστά σαφές ότι η επιλογή επιτρόπου αποτελεί δικό τους προνόμιο και δεν έχουν καμιά πρόθεση να το εκχωρήσουν. Η Ισπανία προτείνει την Teresa Ribera, υπουργό Οικονομικής Μετάβασης, και διεκδικεί το χαρτοφυλάκιο της ενέργειας ή το χαρτοφυλάκιο για το κλίμα. Η Σουηδία προτείνει ως επίτροπο τον υπουργό Ευρωπαϊκών Υποθέσεων Jessica Roswall και φλερτάρει με τα χαρτοφυλάκια ανταγωνισμού, εμπορίου, άμυνας και διεύθυνσης. Τα ίδια χαρτοφυλάκια ενδιαφέρονται και τη Φινλανδία που προτείνει την ευρωβουλευτή Henna Virkkunen (Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα). Η Σλοβενία προτείνει τον Tomaz Vesel (πρώην πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου της χώρας), ενώ η Τσεχία τον υπουργό Βιομηχανίας και Εμπορίου Jozef Sikela. Η Σλοβακία αποφάσισε να συνεχίσει με τον υφιστάμενο επίτροπο Maros Sefcovic, όπως και η Λετονία με τον Valdis

Dobrovskis, καθώς και η Ολλανδία με τον Wopke Hoekstra.

Σημειώνεται ότι η Εσθονία είναι ήδη «κλειστή» με το όνομα της Kaja Kallas για τη θέση της υπάτου εκπροσώπου της Ε.Ε. για θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπως βεβαίως και η Γερμανία, με το όνομα της επικεφαλής της Κομισιόν, Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν.

Ρευστότητα Χριστοδουλίδη

Η τακτική του προέδρου Χριστοδουλίδη στο ζήτημα επιλογής επιτρόπου για τη νέα Κομισιόν, χαρακτηρίζεται από ρευστότητα, καθώς αφήνει όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας που αρχικά φερόταν να κλίνει προς την επιλογή ενός τεχνοκράτη, δεν αποκλείει πλέον, όπως πληροφορούμαστε, και πολιτικό πρόσωπο για τη θέση του επιτρόπου που θα προτείνει, στη νέα Κομισιόν. Αν και κάποιος θα μπορούσε να επιδείξει κατανόηση στους λόγους για τους οποίους ο κ. Χριστοδουλίδης δεν αποκαλύπτει το όνομα του προσώπου που ενδεχομένως έχει κατά νου, αυτό που προκαλεί ερωτημα-

Παιχνίδια εξουσίας Ε.Ε. με φόντο επιτρόπους

Μάχη για τη νέα Κομισιόν από κράτη-μέλη, Φον ντερ Λάιεν, Ευρωβουλή – Αμφιταλαντεύσεις Χριστοδουλίδη

Πηγή στην έδρα της Ε.Ε. που μίλησε στην «Κ», επεσήμανε ότι «θεωρείται μάλλον απίθανο να γνωστοποιηθεί επακριβώς στον πρόεδρο Χριστοδουλίδη ένα συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο, καθώς υπάρχουν αρκετοί ασάθμητοι παράγοντες και αρκετά κομμάτια του παζλ που θα πρέπει να συμπληρωθεί η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν».

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ

Μετα-πολίτευση: Η σημασία της ηγεσίας

Οτιδήποτε σηματοδοτεί η Μεταπολίτευση στη σύγχρονη ιστορία μας, πρωταρχικά υποδηλώνει τη μετάβαση από ένα πολιτεύμα σε ένα άλλο. Τέτοιες μεταβάσεις δεν είναι στιγμιαίες. Το αποτέλεσμα τους δεν είναι προδιαγεγραμμένο.

Η διαδικασία μετάβασης εμπειρίκε υψηλή αβεβαιότητα. Εκτυλίσσεται σε ένα ιστορικά διαμορφωμένο πλαίσιο, με πολλούς (αλληλεπιδρώντες και τυχαία ή ανέλεγκτα συμβάντα, όπου στρατηγικές επιλογές θέτουν σε κίνηση τροχιές λήψης αποφάσεων, οι οποίες οδηγούν στην ολοκλήρωση της μετάβασης σε μια νέα κατάσταση – ένα νέο πολιτεύμα.

Να το πω πιο απλά: αν το αποτέλεσμα είναι κάτι στέρεο και διακριτό, η διαδικασία της μετάβασης είναι ρευστή και θολή. Η πλάνη είναι να θεωρείς ότι το αποτέλεσμα ήταν αναπόφευκτο. Μπορεί εκ των υστέρων να το εκλογικεύεις ως την πιθανότερη έκβαση, αλλά η διαδικασία είναι γεμάτη αβεβαιότητα. Αν και αναγκαία για λόγους γνωστικής οικονομίας, η εκλογικεύση μας ωθεί να βλέπουμε, ως παρατηρητές, την τροχιά που παρήγαγε

το αποτέλεσμα ως τη μόνη δυνατή. Η ουσιαστική κατανόηση, όμως, απαιτεί να μπορούμε στη θέση των λαϊκών αποφάσεων του παρελθόντος και να δούμε το δικό τους παρόν – την αβέβαιη πορεία τους στην ομίχλη, με όλα τα ενδεχόμενα ανοιχτά.

Δεν έχω υπόψη κάποια έγκυρη μελέτη με βάση αρχειακές πηγές για την κρίσιμη διαδικασία μετάβασης από τη δικτατορία στη δημοκρατία. Γνωρίζουμε από το αποκαλυπτικό βιβλίο του Αλέξη Παπαχελά «Ενα Σκοτεινό Δωμάτιο 1967-1974» (Μεταίχμιο, 2021) όσα διαμείφθηκαν στην ανατριχιαστική συνειδησία του πολεμικού συμβουλίου στις 20/7/1974, όταν είχε αρχίσει η τουρκική εισβολή στην Κύπρο, αλλά δεν έχουμε αντίστοιχα στοιχεία για την κρίσιμη σύσκεψη της κουντικής ηγεσίας με πολιτικούς στις 23/7 και τις κρίσιμες αποφάσεις του Κωνσταντίνου Καραμανλή τους πρώτους μήνες της μεταπολίτευσης. Παρ' όλα αυτά, από διαθέσιμες μαρτυρίες, μπορούμε να αντιληφθούμε την κρισιμότητα και αβεβαιότητα των αποφάσεων (βλ. το χρήσιμο βιβλίο των Α. Συρίγου και Ε. Χα-

τζβασιλείου, «Μεταπολίτευση, 1974-1975», Πατάκης, 2024).

Με την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, η Ελλάδα βυθίζεται στο χάος. Ο πόλεμος με την Τουρκία είναι ορατός, η επιστράτευση καταλήγει σε φιάσκο. Ο χουντικός πρόεδρος της Δημοκρατίας Γκιζίκης συγκαλεί σύσκεψη στρατιωτικών και πολιτικών. Η κούντα, πανικόβλητη, θέλει να παραδώσει την εξουσία στους πολιτικούς.

Πρώτη αβεβαιότητα: ποιος θα είναι πρωθυπουργός; Ο Αβέρωφ προτείνει τον Καραμανλή. Οι υπόλοιποι αντιδρούν, ισχυριζόμενοι ότι η κυβερνήση πρέπει να σχηματισθεί άμεσα, αλλά ο Καραμανλής ζει στη Γαλλία. Αποφασίζεται να είναι ο Κανελλόπουλος. Ο Αβέρωφ επιμένει. Ο Κανελλόπουλος συμφωνεί ότι ο Καραμανλής είναι ο ενδεδειγμένος. Επικοινωνούν τηλεφωνικά με τον Καραμανλή, ο οποίος ζητεί διαβεβαιώσεις για τον έλεγχο των ενόπλων δυνάμεων. Ο Αβέρωφ τον βεβαιώνει συναφώς, χωρίς να είναι σίγουρος – δεν του μεταφέρει πληροφορία αλλά ελπιδοφόρα ειδοποίηση. Ο Καραμανλής παίρνει την απόφασή του χωρίς πλήρη γνώση

των δεδομένων – αποτιμά, ζυγίζει, και κάνει το άλμα πίστης. Τον οδηγεί ο χαρακτήρας του: αποφασιστικός, με αίσθημα ευθύνης, πολιτικό ένστικτο και ισχυρή αυτοπεποίθηση.

Η αβεβαιότητα είναι διάχυτη. Το πιο εύλογο ήταν η πρωθυπουργία να ανατεθεί στον Κανελλόπουλο. Είναι εκεί, παρών και, επιπλέον, ήταν ο πρωθυπουργός που ανέτρεψε η κούντα. Είναι όμως ο καταλληλότερος στη συγκυρία; Η χώρα έχει ανάγκη από σταθερό, βουλτοσαρικό ηγέτη. Ο Κανελλόπουλος δεν είναι αυτός, και το ξέρε. Φαντάζεστε να επέμενε για τον εαυτό του; Ή να μην επέμενε ο Αβέρωφ για τον Καραμανλή; Ή να θεωρούσε ο Καραμανλής ανεπαρκείς τις διαβεβαιώσεις του Αβέρωφ και να διασταζε; Όλα ήταν εύλογα, χωρίς να είναι γνωστό πόσο πιθανά.

Όταν ο Καραμανλής αναλαμβάνει, οι αβεβαιότητες είναι πολλές. Να κληθεί να επιστρέψει ο έκπτωτος βασιλιάς; Πώς θα διασφαλίσει η νέα κυβέρνηση τον έλεγχο των ενόπλων δυνάμεων; Πώς θα διαχειριστεί την πολιτική ριζοσπαστικοποίηση, με έντονα τα αντιδυτικά αισθήματα και τις εκδικητικές δια-

θέσεις («δώσε τη κούντα στο λαό»), η οποία κινδύνευε να εκτροχιάσει το μετα-πολιτευτικό εγχείρημα; Ο Καραμανλής ισορρόπησε μεταξύ του ελέγχου της κατάστασης αφενός, και της ηθικοπολιτικής νομιμοποίησης των πρώτων κυβερνητικών επιλογών αφετέρου. Οι θεατές έβλεπαν τον ακροβάτη να ισορροπεί αλλά δεν γνώριζαν τον κόπο και την επιδεξιότητα με την οποία το κατάφερε.

Η αβεβαιότητα που αντιμετώπιζον οι πολιτικοί ηγέτες σε περιόδους μετάβασης είναι ριζική. Αυτό θα πει: δεν είναι τόσο η έλλειψη πληροφοριών του μείζον πρόβλημα, όσο η νοηματοδότηση της διαδικασίας και της κατάστασης-στόχου της μετάβασης. Ο Καραμανλής, με ανανεωμένη πολιτική σκέψη, μετά την παραμονή του στο Παρίσι, διέθετε στρατηγικό όραμα, το οποίο έδινε κατεύθυνση στη δράση του. Αντελήφθη ότι η μετα-πολίτευση συνιστούσε ποιοτική μεταβολή – ήταν σημείο καμπής. Η διαδικασία που επέλεξε εξέπεμπε μηνύματα θεσμικού εκσυγχρονισμού (κυβέρνηση εθνικής ενότητας με κεντρογενή, φιλοδου-

τικά είναι γιατί ο πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν ξεκαθαρίζει τη θέση του έναντι της απαιτήσεως Φον ντερ Λάιεν για αποστολή δύο ονομάτων, κάτι που δικαίως εκλήφθηκε από άλλους ηγέτες ως προσπάθεια εκχώρησης εξουσιών στις Βρυξέλλες κατά παράβαση των Συνθηκών της Ε.Ε., ως επίσης και κειραγωγής των κρατών-μελών.

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας απέφυγε να αναφερθεί επί του προκειμένου και αρκέστηκε να αναφέρει ότι έλαβε την επιστολή Φον ντερ Λάιεν. Επιχείρησε μάλιστα να μεταφέρει το βάρος μιας απόφασης που ο ίδιος οφείλει να λάβει, στην πρόεδρο της Κομισιόν, λέγοντας ότι η απόφαση που θα λάβει η κα Φον ντερ Λάιεν για το χαρτοφυλάκιο που θα δοθεί στην Κύπρο, θα κρίνει και το όνομα του προσώπου που ο ίδιος θα επιλέξει για τη θέση του επιτρόπου. Δηλαδή, σύμφωνα με τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη, αφού λάβει γνώση του χαρτοφυλακίου που επιφυλάσσει η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν για την Κύπρο, τότε θα προσαρμοστεί αναλόγως επιλέγοντας το πρόσωπο που θεωρεί ότι μπορεί να το διαχειριστεί καλύτερα.

Ωστόσο, πηγή στην έδρα της Ε.Ε., που μίλησε στην «Κ» υπό την προϋπόθεση τήρησης της ανωνυμίας της, επεσήμανε ότι «θεωρείται μάλλον απίθανο να γνωστοποιηθεί επακριβώς στον πρόεδρο Χριστοδουλίδη ένα συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο το οποίο θα λάβει η Κύπρος, καθώς υπάρχουν αρκετοί ασάθμητοι παράγοντες και αρκετά κομμάτια του παζλ που θα πρέπει να συμπληρωθεί η Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν». Σύμφωνα με την ίδια πηγή, «είθισται το κάθε κράτος-μέλος να επιλέγει το πρόσωπο του προτεινομένου επιτρόπου στη βάση του προφίλ του χαρτοφυλακίου που διεκδικεί. Και όχι το αντίθετο». Δηλαδή, ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης οφείλει να γνωστοποιήσει χωρίς εκλεκτό του, το οποίο να είναι σε θέση να διαχειριστεί τα χαρτοφυλάκια που η Κυπριακή Δημοκρατία διεκδικεί. Όπως ακριβώς έπραξε η Ιρλανδία, που επέλεξε τον υπουργό Οικονομικών της και επενδύει στην εξασφάλιση ενός από τα τέσσερα οικονομικονομικά χαρτοφυλάκια στη νέα Κομισιόν.

Σημειώνεται ότι η Λευκωσία – σε αντίθεση με την πλειοψηφία των υπόλοιπων κρατών-μελών που έχουν καταστήσει σαφές ποια χαρτοφυλάκια διεκδικούν – δεν έχει επισήμως τοποθετηθεί ούτε επί του προκειμένου, αν και πληροφορίες παραπέμπουν μεταξύ άλλων στο χαρτοφυλάκιο για τις μεταφορές ή στο νεοσύστατο χαρτοφυλάκιο για τη Μεσόγειο. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε ότι η Λευκωσία ενδιαφέρεται για «τρία-τέσσερα χαρτοφυλάκια στα οποία οι γνώσεις μας θα είναι βοηθητικές και ενισχυτικές προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία συζητά με την πρόεδρο της Επιτροπής».

Ο κ. Χαρίδημος Τσοκούκας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αντιπρόεδρος μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Το βιβλίο του «Leadership as Masterpiece Creation: What Business Leaders Can Learn from the Humanities about Moral Risk-Taking» (με τους C. Spinosa και M. Hancock), κυκλοφορεί από το MIT Press. www.htsoukas.com

Ζητούν νέα στρατηγική για τη Συρία

Ατυπες επαφές με τη Δαμασκό με στόχο τις ασφαλείς επιστροφές Σύρων προσφύγων προτείνουν η Κύπρος και άλλα επτά κράτη-μέλη

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Το ενδεχόμενο η Ευρωπαϊκή Ένωση να δημιουργήσει άτυπο κανάλι επικοινωνίας με το συριακό καθεστώς, ειδικά για τη διασφάλιση ασφαλών συνθηκών για εθελοντικές επιστροφές προσφύγων και αιτητών ασύλου, θέτει προς συζήτηση στις Βρυξέλλες ομάδα οκτώ χωρών, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος, επιχειρώντας την αναθεώρηση της στρατηγικής της Ε.Ε. για τον πόλεμο στη Συρία.

Όπως πληροφορείται η «Κ», σε non-paper που κυκλοφορεί μεταξύ των κρατών μελών ενόψει του επόμενου Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων τον Οκτώβριο, τίθενται ως προβληματισμοί το πώς, μετά από 13 χρόνια συγκρούσεων στη Συρία, η Ε.Ε. μπορεί να αυξήσει την πολιτική επιρροή της, να στηρίξει τους πολίτες της χώρας, αλλά και να διασφαλίσει ασφαλείς επιστροφές προσφύγων. Κάτι που αυτή τη στιγμή δεν μπορεί να συμβεί, καθώς οι Σύροι δικαιούνται καθεστώς διεθνούς προστασίας λόγω της συνεχιζόμενης κατάστασης.

Η πρωτοβουλία της Αυστρίας, που συνοψίζεται εκτός από την Κύπρο και από την Ελλάδα, την Ιταλία, την Κροατία, την Τσεχία, τη Σλοβακία και τη Σλοβενία, γιέρθη την περασμένη Δευτέρα στο τελευταίο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων στις Βρυξέλλες πριν από τις διακοπές, κάτω από την κατηγόρια των «υπόλοιπων θεμάτων». Ωστόσο δεν συζητήθηκε εν εκτάσει λόγω του ότι η συνάντηση των υπουργών Εξωτερικών αναλόγηκε στην πρόταση του ύπατου εκπροσώπου Ζοζέπ Μπορέλ να μην πραγματοποιηθεί στη Βουδαπέστη το καθιερωμένο άτυπο Γυμνάσιον που οργανώνεται δύο φορές τον χρόνο στη χώρα που ασκεί την εξάμνη Προεδρία του Συμβουλίου.

Η γενικότερη πρόταση επανεξέτασης της στρατηγικής της Ε.Ε. προς τη Συρία αφορά μεταξύ άλλων και τον στόχο της Κύπρου για αναθεώρηση του καθεστώτος ορισμένων περιοχών της χώρας, ώστε να μπορούν να γίνουν επιστροφές Σύρων αιτητών ασύλου και προσφύγων, οι οποίες ωστόσο θα πρέ-

πει να είναι «ασφαλείς, εθελοντικές και αξιοπρεπείς», βάσει των αρχών της Ύπατης Αρμοστείας των Η.Ε. για τους Πρόσφυγες (UNHCR).

Στην αρχή η συζήτηση

Καθώς η Ε.Ε. δεν μιλάει με το καθεστώς Άσαντ, το οποίο σήμερα ελέγχει το 70% της επικράτειας της Συρίας, το ερώτημα που προέκυπτε τον Απρίλιο ήταν με ποιες αρχές μπορεί να γίνει μια τέτοια συνεννόηση. Κυπριακές πηγές είχαν επισημάνει στην «Κ» πως αν και η Κύπρος θα μπορούσε θεωρητικά να ορίσει ορισμένες περιοχές ως ασφαλείς, προτιμά την αναζήτηση μιας ενιαίας θέσης. Η ενιαία θέση όμως δεν μπορεί να καθοριστεί από τη μια ημέρα στην άλλη, καθιστώντας δύσκολο να συμβάλει σε γρήγορη

Οι προτάσεις των οκτώ αγγίζουν όλο το φάσμα της εμπλοκής της Ε.Ε. στη Συρία, προτείνοντας για παράδειγμα έναν απεσταλμένο για τη Συρία.

μείωση των προσφυγικών ροών ή γρήγορη αύξηση των επιστροφών από και προς τη Συρία. Οι προτάσεις που κυκλοφορούν αναπόφευκτα περιλαμβάνουν όλο το φάσμα της στρατηγικής της Ε.Ε. απέναντι στη Συρία, και αυτή είναι μια συζήτηση που δεν θα είναι γρήγορη ούτε εύκολη. Τη διαδικασία περιπλέκει και η μετάβαση στην ηγεσία των θεσμών, καθώς τα οκτώ κράτη-μέλη θα πρέπει να επαναφέρουν το θέμα σε συντονισμό και με την νέα ύπατη εκπρόσωπο Κάγια Κάλας, η οποία, αν οι διαδικασίες προχωρήσουν, αναλαμβάνει καθήκοντα τον Νοέμβριο. Παράλληλα, το θέμα αυτό ενδεχομένως να εντάσσεται στο χαρτοφυλάκιο της νέας ή νέου επιτρόπου για θέματα Μεσογείου, εφόσον αυτό διαχωρίζεται τα θέματα Νότιας Γειτονίας από το χαρτοφυλάκιο «γειτονίας και διεύθυνσης» και εφόσον θα εστιάζει στα θέματα μεταναστευσης.

Όπως πληροφορείται η «Κ», σε non-paper που κυκλοφορεί μεταξύ των κρατών-μελών, τίθενται ως προβληματισμοί το πώς, μετά από 13 χρόνια συγκρούσεων στη Συρία, η Ε.Ε. μπορεί να αυξήσει την πολιτική επιρροή της, να στηρίξει τους πολίτες της χώρας, αλλά και να διασφαλίσει ασφαλείς επιστροφές προσφύγων.

Συνολική στρατηγική

Στο non-paper το οποίο έχει κυκλοφορήσει μεταξύ των 27 κρατών-μελών παρονομάζεται η θέση πως η κατάσταση έχει αλλάξει δραματικά σε σχέση με πριν από 13 χρόνια, πως η διεθνής προσοχή αλλά και η ανθρωπιστική βοήθεια μειώνεται, ενώ το ανθρωπιστικό δράμα και ο εκτοπισμός Σύρων σε γειτονικές χώρες και την Ευρώπη συνεχίζεται. Όπως σημειώνεται, λόγω της στήριξης της Ρωσίας και του Ιράν το καθεστώς «μπόρεσε όχι μόνο να επιζηήσει αλλά και να επανακτήσει τον έλεγχο σχεδόν 70% του εδάφους» ενώ «οι περιοχές εκτός του ελέγχου του εδραιώθηκαν, αν και σε μια πολιτικά εκκρεμή κατάσταση», και οι εσωτερικές διαιρέσεις είναι στατικές αν και δεν υπάρχει ειρήνευση. Ακόμα, αναφέρεται πως πολλά αραβικά κράτη και ιδιαίτερα η Σαουδική Αραβία «αντέστρεψαν την προσέγγισή τους στη Δαμασκό»

οδηγώντας στην επανένταξη της Συρίας στον Αραβικό Σύνδεσμο, ο πόλεμος στην Ουκρανία απομάκρυνε την Ε.Ε. από τη Ρωσία και στο θέμα της Συρίας, ενώ η διαδικασία των Η.Ε. βρίσκεται σε τέλμα. Γενικότερα, η επίτευξη πολιτικής λύσης στη βάση του σχετικού ψηφίσματος 2254 του Σ.Α. του ΟΗΕ βρίσκεται σε τέλμα, η ανθρωπιστική κατάσταση επιδεινώνεται, και η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με οικονομική κατάρρευση.

Ζητούν αναθεώρηση

Σε αυτό το πλαίσιο, οι οκτώ χώρες επισημαίνουν πως η Ε.Ε. θα πρέπει να επανεξετάσει τα μέχρι στιγμής αποτελέσματα της στρατηγικής και των ενεργειών που έγιναν για να επιτευχθούν οι έξι στόχοι που είχαν συμφωνηθεί από το Συμβούλιο της Ε.Ε. τον Απρίλιο του 2017, για τερματισμό του πολέμου και πολιτική μετάβαση, προώθηση μιας ουσια-

στικής μετάβασης στη Συρία χωρίς αποκλεισμούς, την αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών αναγκών των πλέον ευάλωτων Σύρων, την προώθηση της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ελευθερίας του λόγου, τη λογοδοσία για τα εγκλήματα πολέμου και τη στήριξη της ανθεκτικότητας της συριακής κοινωνίας.

Η αναθεώρηση, σημειώνεται, θα πρέπει να περιλάβει τη διερεύνηση νέων ιδεών για την αποτελεσματικότητα της παράδοσης ανθρωπιστικής βοήθειας, καθώς και την επείγουσα αντιμετώπιση των πιέσεων που δημιουργεί η κρίση στη Συρία σε γειτονικές χώρες, αυξάνοντας τις πολιτικές εντάσεις στο εσωτερικό τους με αποτέλεσμα «αυξημένη αστάθεια και αυξημένες προσφυγικές ροές στην Ευρώπη».

Οι οκτώ χώρες τονίζουν πως παρά τον ανθρωπιστικό της ρόλο, η Ε.Ε. θεωρείται πως δεν έχει πολιτικό

ρόλο στη Συρία, με τις κυρώσεις να επηρεάζουν αρνητικά τον ευρύτερο πληθυσμό χωρίς να πλήττουν αυτούς που λαμβάνουν τις αποφάσεις, και το καθεστώς να ρίχνει το φταιξιμο στις κυρώσεις για την κακή ανθρωπιστική κατάσταση.

Ατυπη επικοινωνία:

Στα ερωτήματα που οι οκτώ χώρες θέλουν να θέσουν προς συζήτηση, περιλαμβάνεται και το πώς μπορεί η Ε.Ε., βάσει και των αποφάσεων της Συνόδου Κορυφής του Απριλίου, να συνεισφέρει ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για ασφαλείς, εθελοντικές και αξιοπρεπείς επιστροφές Σύρων προσφύγων, δεδομένου ότι «οι εγγυήσεις για ασφαλεία αποτελούν ευθύνη του καθεστώτος».

Σχετικά με το πώς θα μπορούσε η Ε.Ε. να βοηθήσει να υπάρξουν οι απαραίτητες συνθήκες και να υποστηριχθεί ο διάλογος της UNHCR με τη Δαμασκό, τα οκτώ κράτη-μέλη ρωτούν αν «μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν άτυπο διάλογο επικοινωνίας με τη Δαμασκό ειδικά για το θέμα αυτό που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει το ανθρωπιστικό ζήτημα» και «πώς μπορεί η αναθεώρηση της στρατηγικής της Ε.Ε. να τροφοδοτήσει συζητήσεις για την εξωτερική διάσταση της μεταναστευτικής πολιτικής της Ε.Ε. για τη Συρία». Οι προτάσεις αγγίζουν όλο το φάσμα της εμπλοκής της Ε.Ε. στη Συρία, προτείνοντας για παράδειγμα έναν απεσταλμένο για τη Συρία, ο οποίος «να βρίσκεται σε επαφή με όλα τα συριακά μέρη, υποστηρίζοντας την πολιτική διαδικασία της οποίας ηγούνται τα Η.Ε.», ενδεχόμενες επαφές μεταξύ αξιωματούχων του καθεστώτος και της ΕΥΕΔ και στρατηγική συνεργασία με τις χώρες της περιοχής που έχουν ξανακτίσει γέφυρες με το καθεστώς. Παράλληλα, κατατίθενται προβληματισμοί για πιο στοχευμένη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων στη χώρα για βελτίωση των οικονομικών συνθηκών, στήριξη στις προσπάθειες προετοιμασίας της ανάκαμψης εστιάζοντας στην παιδεία και στην υγεία, αλλά και αντιμετώπιση των ανεπιθύμητων επιπτώσεων των κυρώσεων στον πληθυσμό της χώρας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΤΡΟΥ ΚΟΥΡΤΕΛΛΟΥ

Πρωτιά για το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου

Η αριστεία του Πανεπιστημίου Κύπρου αναδεικνύεται με νέες διακρίσεις, επιβεβαιώνοντας την ηγετική του θέση ανάμεσα στα οικονομικά τμήματα της Ελλάδας και της Κύπρου. Μια νέα κατάταξη των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών των ελληνικών και κυπριακών πανεπιστημίων, από μια ομάδα ακαδημαϊκών όπου το γνωστικό αντικείμενο όλων των μελών της είναι η οικονομική επιστήμη, ρίχνει φως στην ερευνητική δραστηριότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού. Η παρουσιαζόμενη κατάταξη βασίζεται σε μια επέκταση της ανάλυσης που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στην «Καθημερινή Ελλάδος» και αναδημοσιεύεται εδώ με άδεια των συγγραφέων για να περιλάβει το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου, το οποίο αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς λόγω των εξαιρετικών του επιδόσεων.

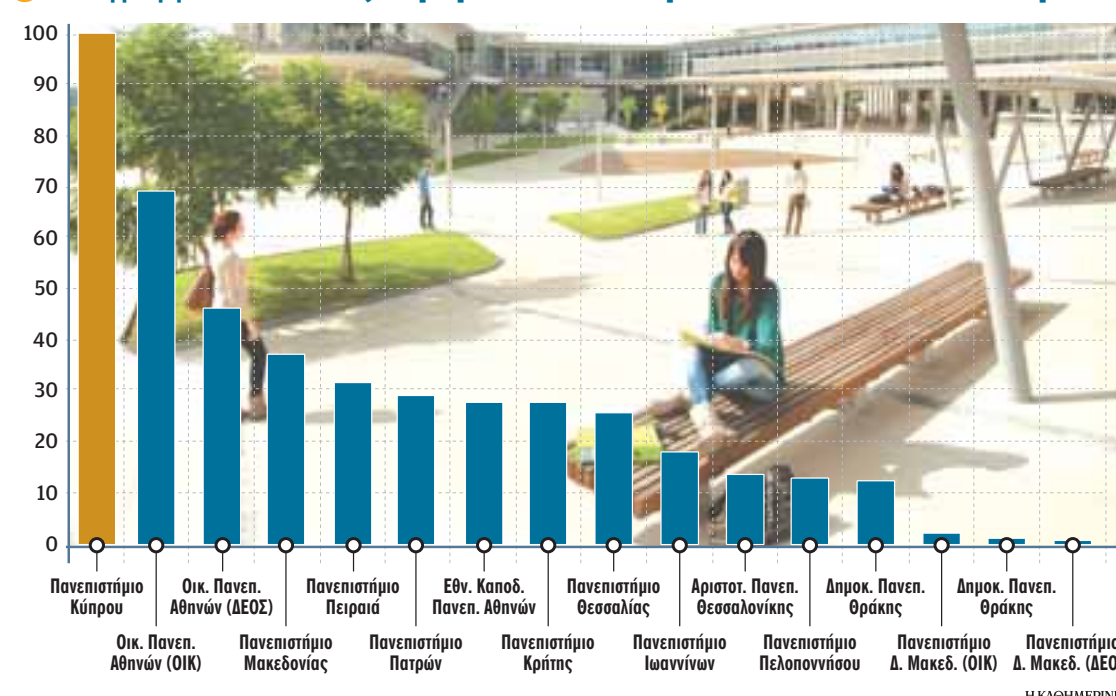
Παρότι η συνολική ποιότητα ενός ακαδημαϊκού τμήματος διαμορφώνεται από πολλούς παράγοντες, όπως η έρευνα, η διδασκαλία και η κοινωνική προσφορά, η ερευνητική δραστηριότητα του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), που αποτελεί τον πυρήνα του ανθρώπινου δυναμικού, θεωρείται το πλέον αντικειμενικό και αξιόπιστο κριτήριο αξιολόγησης. Η παρούσα κατάταξη βασίστηκε στην ερευνητική δραστηριότητα των μελών ΔΕΠ, με τη δημιουργία ενός Δείκτη Ερευνητικής Δραστηριότητας (ΔΕΔ) ως εργαλείο μέτρησης που καλύπτει την περίοδο μέχρι τον Νοέμβριο

Είναι κρίσιμο η Πολιτεία να αναγνωρίσει την αξία των δημόσιων πανεπιστημίων και να τα υποστηρίξει.

του 2021. Η μεθοδολογία της κατάταξης εντοπίζεται στον σύνδεσμο <https://bit.ly/3zUVU2I>. Σύμφωνα με την κατάταξη, το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου αναδείχθηκε στην πρώτη θέση με ΔΕΔ 100, καταδεικνύοντας την εξαιρετική ερευνητική δραστηριότητα του ακαδημαϊκού προσωπικού του. Ακολουθεί το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με 69,24. Στην τρίτη θέση βρίσκεται το Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με 46,24. Το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας καταλαμβάνει την τέταρτη θέση με 37,24, ενώ το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς βρίσκεται στην πέμπτη θέση με 31,71, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 1.

Πέρα από τη συγκεκριμένη κατάταξη, το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου κατατάσσεται σταθερά σε υψηλές θέσεις στα πανεπιστημιακά Τμήματα Οικονομικών σύμφωνα με την κατάταξη του Πανεπιστημίου του Tilburg (<https://rankings.tilburguni->

Διάγραμμα 1: Κατάταξη Τμημάτων Οικονομικών σε Ελλάδα και Κύπρο

versity.edu/sandbox/), κατέχοντας την 184η θέση παγκοσμίως και την 68η στην Ευρώπη για την περίοδο 2019-2023. Αξιοσημείωτο είναι ότι Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου κατατάσσεται πιο ψηλά από γνωστά πανεπιστήμια χωρών με μεγάλη παράδοση στην ανώτερη εκπαίδευση.

Εργαλείο

Η κατάταξη αυτή αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο για τους/ισ υποψήφιους/ες φοιτητές/ριες, τους/ισ ερευνητές/ριες και την ακαδημαϊκή

κοινότητα, καθώς παρέχει μια αντικειμενική αξιολόγηση της ερευνητικής δραστηριότητας των Τμημάτων Οικονομικών Επιστημών στην Ελλάδα και την Κύπρο.

Πρόσφατα, το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ) εφάρμοσε πολιτικές διάρκειας υπέρ των ιδιωτικών πανεπιστημίων σε βάρος των δημόσιων και συνεπακόλουθα του Πανεπιστημίου Κύπρου στα προγράμματα «Νησίδες Αριστείας» και «Μεταδιδάκτωρ», με αιτιολόγηση, όπως παρουσιάστηκε και σε δημό-

σιες τοποθετήσεις, τη γεφύρωση του «κάσματος» μεταξύ των δημόσια και ιδιωτικά χρηματοδοτούμενων ερευνητικών οργανισμών. Αυτή η απόφαση αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία, καθώς οι πολιτικές θετικές δράσεις συνήθως στοχεύουν στην ενίσχυση της παρουσίας μιας υποεκπροσωπούμενης ή μειονεκτούσας κοινωνικής ομάδας.

Ωστόσο, τίθεται το ερώτημα: Ποια είναι τα μειονεκτήματα των ιδιωτικών πανεπιστημίων, τα οποία είναι κατά κύριο λόγο κερδοφόροι

οργανισμοί; Είναι άδικο να έχουμε ένα επιτυχημένο δημόσιο πανεπιστήμιο; Η θετική δράση, όπως εφαρμόζεται εδώ, θέτει περιορισμούς στις προτάσεις από τα προγράμματα του ΙΔΕΚ, τιμώντας την αριστεία των ακαδημαϊκών των δημόσιων πανεπιστημίων, όπως αυτών του Τμήματος Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το δημόσιο πανεπιστήμιο προσφέρει πολλαπλά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη, και η αριστεία του πρέπει όχι μόνο να αναγνωρίζεται αλλά και να ενισχύεται. Σε μια εποχή όπου ο διεθνής ανταγωνισμός είναι τεράστιος, η Πολιτεία πρέπει να υποστηρίξει αυτήν την προσπάθεια και όχι να την υπονομεύει και να την περιορίζει. Οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Χίλι που ευνόησαν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια σε βάρος των δημοσίων οδήγησαν σε αύξηση του κόστους σπουδών, ανισότητες στην πρόσβαση και υποβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Είναι κρίσιμο η Πολιτεία να αναγνωρίσει την αξία των δημόσιων πανεπιστημίων και να τα υποστηρίξει, εξασφαλίζοντας ίσες ευκαιρίες για όλους/ες τους/ισ φοιτητές/ριες με χαμηλό κόστος και πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και ερευνητικές ευκαιρίες.

Ο κ. Αντρος Κούρτελλος είναι καθηγητής και πρόεδρος του Τμήματος Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το ζητούμενο είναι ποιος θα τολμήσει, όπως λέχθηκε χαρακτηριστικά, να θέσει την πρόταση για εξαιρέση από τον περιορισμό των θητειών ενώπιον των οργάνων του κόμματος, μιας και όπως διαμνύεται η Αννίτα Δημητρίου δεν έχει τέτοια πρόθεση.

Της **ΟΡΙΑΝΑΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Τον Ιούλιο του 2018, ο τότε πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου στην εναρκτήρια ομιλία του στο Παγκύπριο Καταστατικό Συνέδριο του κόμματος έκανε αναφορά σε καταστατικές αλλαγές που βάζουν το κόμμα στη νέα εποχή, μεταξύ των οποίων και το όριο τριών θητειών σε πολιτειακά και κομματικά αξιώματα με στόχο την ανανέωση και προώθηση νέων στελεχών. Κανένας δεν περίμενε ότι έξι χρόνια μετά, και πριν ακόμη εφαρμοστεί, θα προκαλούσε εκ νέου συζητήσεις και ακόμα μία κρίση στην Πινδάρου.

Βέβαια η συζήτηση για περιορισμό των θητειών άρχισε πολύ νωρίτερα, το 2011, με τον τότε εκπρόσωπο Τύπου του ΔΗΣΥ Χάρη Γεωργιάδη να αναφέρει σε δηλώσεις του ότι ο πρόεδρος του κόμματος Νίκος Αναστασιάδης, θα αναλάβει πρωτοβουλίες για επιβολή, μέσω νομοθετικής ρύθμισης ορίου θητειών για τις θέσεις του προέδρου της Δημοκρατίας, των βουλευτών, των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων.

Τελικά, το 2019 η Βουλή αποφάσισε τροποποίηση του συντάγματος για περιορισμό των θητειών του προέδρου και αντιπροέδρου της Δημοκρατίας σε δύο, ενώ η πρόταση νόμου για τον περιορισμό των θητειών των βουλευτών σε δύο, που κατέθεσε ο τότε πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργος Λιλλήκας, καταψηφίστηκε, με το κόμμα της Δεξιάς να τονίζει ωστόσο ότι έχει τακτοποιήσει τα του οίκου του.

Άλλωστε στο Καταστατικό Συνέδριο του ΔΗΣΥ που προηγήθηκε, η πρόνοια για περιορισμό των θητειών πέρασε ομόφωνα, αν και κατά τη συζήτηση υπήρξαν μεμονωμένες μεν αλλά έντονες τοποθετήσεις εναντίον της συγκεκριμένης τροπολογίας, όπως του Ζαχαρία Ζαχαρίου αλλά και του Μιχάλη Σοφοκλέους, με την πλειοψηφία να τονίζει ωστόσο πως με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η διαφάνεια και αποκλείονται οι πελατειακές σχέσεις.

Βάσει λοιπόν του καταστατικού του ΔΗΣΥ, η συγκεκριμένη πρόνοια αναμένεται να εφαρμοστεί για πρώτη φορά, οκτώ χρόνια μετά την ψήφισή της, μιας και οι καταστατικές

αλλαγές δεν συνηθίζονται να έχουν άμεση ισχύ, στις βουλευτικές εκλογές του 2026, επηρεάζοντας στην παρούσα φάση πέντε βουλευτές, Αβέρωφ Νεοφύτου, Νίκο Τορναρίτη, Ευθύμιο Δίπλαρο, Κυριάκο Χατζηγιάννη και Μάριο Μαυριδίδη, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι όλοι θέλουν να επαναδιεκδικήσουν εκλογή.

Θέμα εκ νέου τροποποίησης

Πάντως, αν και επίσημα η ηγεσία του ΔΗΣΥ δηλώνει πως δεν έχει τεθεί θέμα εκ νέου τροποποίησης του καταστατικού για αφαίρεση του περιορισμού των τριών θητειών στη Βουλή, ωστόσο όλο και πιο έντονα ψιθυρίζεται πως ετοιμάζεται συγκεκριμένη πρόνοια για να κατεθεί στο Καταστατικό Συνέδριο που ανακοίνωσε πρόσφατα η Αννίτα Δημητρίου.

Διαμνύεται μάλιστα ότι η πρόνοια θα αναφέρεται σε δικαίωμα εξαιρέσεως από τον περιορισμό των θητειών –κάτι αντίστοιχο που υπάρχει αυτή την ώρα στο ΑΚΕΛ– μόνο που στην περίπτωση του ΔΗΣΥ θα προτείνεται να εξαιρούνται τα μέλη της ανώτατης ηγεσίας.

Το ζητούμενο βέβαια είναι ποιος θα τολμήσει, όπως λέχθηκε χαρακτηριστικά από υψηλόβαθμο στέλεχος, να θέσει τη συγκεκριμένη πρόταση ενώπιον των οργάνων του κόμματος, μιας και όπως δια-

Δύο τάσεις στον ΔΗΣΥ για τις τρεις θητείες

Αν και επίσημα δεν έχει τεθεί, η συζήτηση έχει ανάψει στο παρασκήνιο

Από τους ψηλότερους ορόφους της Πινδάρου και όχι μόνο εκφράζεται η θέση ότι είναι πολιτικά ορθό να εξαιρούνται τα στελέχη της ανώτατης ηγεσίας από τον περιορισμό των θητειών.

μνύεται η πρόεδρος δεν έχει τέτοια πρόθεση. Ωστόσο, δεν μπορεί να απαγορευτεί μια τέτοια κίνηση, ενώ θα πρέπει και να τη συζητήσει, αν τεθεί ενώπιόν της.

Από τους ψηλότερους ορόφους της Πινδάρου πάντως και όχι μόνο εκφράζεται η θέση ότι είναι πολιτικά ορθό να εξαιρούνται τα στελέχη της ανώτατης ηγεσίας, μιας και σε αντίθετη περίπτωση πιθανώς να δυσχεραίνει το έργο τους, αφού δεν θα υπάρχουν και τα κίνητρα για να μπορούν να προσφέρουν απερισκεπτα στο κόμμα. Πάντως, τα περισσότερα ευρωπαϊκά κόμματα, μέλη του ΕΛΚ, δίνουν την ευχέρεια στους βουλευτές τους να διεκδικούν θέση στα τοπικά κοινοβούλια χωρίς περιορισμούς.

Βέβαια, στην αντίπερα όχθη είναι αυτοί που κάνουν λόγο για προ-

κλιτική και τρωπαστική ενέργεια αν τελικώς γίνει οποιαδήποτε προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση, αλλαγή δηλαδή της πρόνοιας περιορισμού των θητειών στη Βουλή πριν καν εφαρμοστεί.

Συμφωνούν μάλιστα και με την τοποθέτηση στην πλατφόρμα Χ του νομικού συμβούλου του ΔΗΣΥ Κρις Τριανταφυλλίδη, «ότι πέραν των πολλών άλλων αρνητικών, μια τέτοια τροποποίηση θα περάσει σφάεστατο μήνυμα προς τη νεολαία ότι στον ΔΗΣΥ όσοι πρόλαβαν, πρόλαβαν, και ότι τα κατεστημένα καλά κρατούν. Άρα –κατά την Κυπριακή– γυρευτείτε αλλού!!».

Βέβαια σημειώνεται ότι πιθανότατα να είναι επιβεβλημένη μία εκ νέου συζήτηση του θέματος, θεωρείται ωστόσο πρόωρη πριν καν δοκιμαστεί.

Ωστόσο, γίνεται προσπάθεια η σχετική τροπολογία να περάσει με εύστοχο τρόπο μεταξύ άλλων τροποποιήσεων που ίσως κατατεθούν ενόψει του συνεδρίου –και μάλιστα όσο γίνεται πιο διακριτικά.

Σε ό,τι αφορά τις περαιτέρω αλλαγές στο καταστατικό, αναμένεται να γίνουν εισηγήσεις μεταξύ άλλων για παραιτήση του έμμισθου προσωπικού ένα χρόνο πριν από τη διεκδίκηση πολιτειακού αξιώματος, κατάργηση των ηλικιακών και φυλετικών ποσοστώσεων, όπως και

εκλογή των μελών του Πολιτικού Γραφείου του κόμματος ανά επαρχία από εκείνους που γνωρίζουν καλύτερα το έργο και τη δράση τους.

Την ίδια ώρα, μετά και τις δυσκολίες που φαίνεται να παρατηρήθηκαν στις τελευταίες δημοτικές εκλογές, πιθανώς να γίνουν σκέψεις και για τα μέλη των επαρχιακών που είναι υποψήφιοι.

Πάντως, σε περίπτωση που κατεθεί σχετική τροποποίηση για εξαιρέση στον περιορισμό των τριών θητειών στα κοινοβουλευτικά έδρανα, μεγάλη συζήτηση αναμένεται να γίνει και σε σχέση με το αν θα έχει άμεση ισχύ ή όχι.

Δύο αντικρουόμενες γνωματεύσεις από νομικές πλευρές πιθανώς να μπορούν να χρησιμοποιηθούν με εύστοχα επιχειρήματα.

Από τη μία, ότι δεν μπορεί να μη δοθεί το περιθώριο υλοποίησης της εφαρμογής από τη μεθεπόμενη εκλογική αναμέτρηση έτσι ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να κινηθούν ανάλογα, όπως επί το πλείστον συνηθίζεται εντός του ΔΗΣΥ, και από την άλλη, ότι δεν επηρεάζεται άμεσα ένα τρίτο πρόσωπο από την άμεση ισχύ.

Σε αμφότερες τις περιπτώσεις επηρεάζονται τόσο η πρόεδρος του κόμματος Αννίτα Δημητρίου όσο και ο αναπληρωτής πρόεδρος Ευθύμιος Δίπλαρος, αν και οι δυο τους δεν έχουν κάνει μέχρι τώρα οποιαδήποτε συζήτηση επί του θέματος.

Στην περίπτωση του βουλευτή Λεμεσού θα δημιουργηθεί πιθανότατα ζήτημα ως προς την παραμονή του στη θέση του αναπληρωτή προέδρου αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα εργαστεί στις βουλευτικές του 2026, αν αναλογιστεί κανείς και το μεγάλο ποσοστό που λαμβάνει στην Επαρχία Λεμεσού αλλά και το έρεισμα που διαθέτει σε μεγάλη μερίδα των Συναγεμικών.

Σε ό,τι αφορά την πρόεδρο του Κόμματος Αννίτα Δημητρίου, της απομένει άλλη μία θητεία στη Βουλή σε περίπτωση που θέλει να επαναδιεκδικήσει, και στην πορεία τίθεται ο προβληματισμός αν το θα παραμείνει πρόεδρος του ΔΗΣΥ χωρίς να είναι βουλευτής εκτός και αν οι προεδρικές του 2028 διαφοροποιήσουν την παρούσα κατάσταση.

SAILUN

SMART FORWARD.

KAPODISTRIAS
AUTOMOTIVE PARTS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καίμακλι, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistriass.com, T. 22348600

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ «Κ» Συνεργασία με ΔΗΣΥ ή ΑΚΕΛ το 2028, αν δεν υπάρχουν συνθήκες 2023

Δεν μπορώ να κρίνω από τώρα αν τα δεδομένα
θα ευνοούν στήριξη και επανεκλογή Χριστοδουλίδη

Συνέντευξη στον **ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ**

Με την Αναστασία Παπαδοπούλου συζητήσαμε για την πολιτική και τον τρόπο που ασκείται στον τόπο μας και αν θα την ενδιέφερε ένας πιο ενεργός πολιτικός ρόλος. Μίλησαμε επίσης για τη διακυβέρνηση Χριστοδουλίδη και για την κατάσταση στο ΔΗΚΟ και ευρύτερα τον κεντρικό χώρο μετά τις ευρωεκλογές. Εξηγεί τι έγινε κατά τον σχηματισμό του πρώτου Υπουργικού Συμβουλίου της κυβέρνησης και γιατί δεν αποδέχθηκε την πρόταση του προέδρου της Δημοκρατίας να υπουργοποιηθεί στον ανασχηματισμό. Αναφέρει ότι δεν της έγινε οποιαδήποτε κρούση για τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και ξεκαθαρίζει ότι δεν την ενδιαφέρει να είναι υποψήφια για την Προεδρία της Δημοκρατίας. Όταν η συζήτηση πάει στις προεδρικές του '28, η κ. Παπαδοπούλου δηλώνει, πως, αν δεν υπάρχουν οι συνθήκες του '23, αναπόφευκτα το ΔΗΚΟ θα πρέπει να συνεργαστεί με ΔΗΣΥ ή ΑΚΕΛ. Ερωτηθείσα αν ο κ. Χριστοδουλίδης παραμένει ως επιλογή, αναφέρει πως δεν μπορεί να κρίνει από τώρα αν οι συνθήκες θα ευνοούν στήριξη και επανεκλογή του, επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να φανεί και η δύναμη που έχουν τα κόμματα του Κέντρου στις βουλευτικές.

Θα σας ενδιέφερε ένας πιο ενεργός ρόλος στην πολιτική;

—Για εμένα πολιτικά είναι να έχεις μια ατζέντα και να την προωθείς με κάθε νόμιμο τρόπο που μπορείς. Αυτό έκανα για 10 χρόνια με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών. Το να είμαι ενεργή με αυτό τον τρόπο φυσικά και με ενδιαφέρει, ωστόσο η ανάληψη οποιαδήποτε αξιωματικού ρόλου τη στιγμή θα έλεγα ότι δεν με ενδιαφέρει, λόγω προσωπικών περιστάσεων και επαγγελματικών επιλογών. Αλλά προσπαθώ να μην είμαι απόλυτη, γι' αυτό λέω «αυτή τη στιγμή».

Τι έγινε τελικά σε σχέση με εσάς και τον σχηματισμό του πρώτου Υπουργικού Συμβουλίου αυτής της κυβέρνησης;

—Όταν ήρθε η ώρα για τον σχηματισμό του Υπουργικού Συμβουλίου επικοινωνήσαμε μαζί μου ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, με ρώτησε αν ενδιαφερόμαι να συμμετάσχω στο Υπουργικό και είπα ναι, αλλά ενδιαφερόμουν μόνο για το υπουργείο

Δικαιοσύνης, διότι ένιωθα ότι μόνο εκεί μπορούσα να προσφέρω, αφού δεν κατέχω άλλα θέματα με τον ίδιο τρόπο.

—Σας πρότεινε το υπουργείο Δικαιοσύνης;

—Όχι, ήταν γενική η συζήτησή μας.

—Αρα δεν «κλείδωσε» η υπουργοποίηση σας στο Δικαιοσύνης και ανατράπηκε μετά.

—Όχι.

—Και τι έγινε τελικά;

—Υπήρξαν ενστάσεις, και έγιναν οι επιλογές που έγιναν. Ήταν μια

“

Ο πρώτιστος στόχος ενός Προέδρου είναι να μπορεί να κυβερνήσει και όχι να βάλει την Αναστασία υπουργό.

Δεν μου έγινε κρούση για τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και δεν με ενδιαφέρει να είμαι υποψήφια για την Προεδρία της Δημοκρατίας.

δύσκολη επιλογή για τον πρόεδρο και δεν τον αδικώ. Ένας πρόεδρος πρέπει να κυβερνήσει εφαρμόζοντας το πρόγραμμα βάσει του οποίου εκλέχθηκε και ο σημαντικότερος τρόπος υλοποίησής του είναι μέσα από την ψήφιση νομοθεσιών στη Βουλή. Όταν έχεις τα δύο μεγάλα κόμματα απέναντί σου, δεν μπορείς να διακινδυνεύσεις από την πρώτη μέρα εκλογής σου να χάσεις έναν από τους υποστηρικτές σου. Ο πρώτιστος στόχος ενός προέδρου είναι

να μπορεί να κυβερνήσει και όχι να βάλει την Αναστασία υπουργό.

—Προεκλογικά όμως έδινε την εντύπωση ότι δεν θα τελεί υπό την πίεση των κομμάτων και σε εκείνη την πρώτη πράξη δόθηκε η εντελώς αντίθετη εικόνα.

—Δεν πιστεύω ότι εκείνη τη στιγμή ήταν λάθος η συγκεκριμένη απόφαση.

—Σας ενόχλησε αυτό που έγινε;

—Δεν έχω κανένα παράπονο και το είπα και στον ίδιο τον πρόεδρο. Και μου πρότεινε άλλα χαρτοφυλάκια, όμως δεν αποδέχθηκα, διότι δεν είχα επιθυμία πάση θυσία να γίνω υπουργός. Ήθελα να υπαρεπτόσω στο υπουργείο Δικαιοσύνης γιατί πίστευα ότι εκεί μπορούσα να προσφέρω.

—Αρα το βέτο δεν ήταν για εσάς προσωπικά, αλλά για να μην αναλάβετε το υπουργείο Δικαιοσύνης;

—Μάλιστα.

—Σας ενημέρωσε ο ίδιος ο πρόεδρος για την κατάληξη;

—Όχι. Η πληροφόρηση ήρθε από τον Νικόλα.

—Σας πρότεινε υπουργοποίηση και στον ανασχηματισμό;

—Ναι, αλλά δεν αποδέχθηκα, διότι από τον Μάρτιο του 2023 και μετά έκανα άλλες επαγγελματικές επιλογές και δεν μπορούσα να εκθώσω άτομα που με εμπιστευτήκαν και μου πρόσφεραν κάποιες ευκαιρίες.

—Η πρόταση ήταν για το υπουργείο Δικαιοσύνης;

—Δεν μπήκαμε σε συζήτηση για το χαρτοφυλάκιο, διότι από την αρχή του είπα ότι έχω αναλάβει άλλες δεσμεύσεις που δεν μπορώ να αναρρώσω.

—Χτίσατε το Συμβούλιο «Φωνή» από το μηδέν. Σας ενόχλησε που δεν ζητήθηκε η άποψή σας για την επόμενη μέρα και το άτομο που θα σας διαδεχόταν;

—Οντως, δεν ζητήθηκε η άποψή μου αλλά είναι ζήτημα που αφορά αποκλειστικά τον πρόεδρο και συνεπώς δεν τίθεται θέμα ενόχλησης. Μου ζητήθηκε να παραμείνω ως πρόεδρος του Συμβουλίου, όμως θεωρούσα ότι έκλεισε για μένα αυτός ο κύκλος, και επίσης ένιωθα ότι και το Συμβούλιο «Φωνή» θα έπρεπε να «απεγκλωβιστεί» από την από-

λυτη σύνδεση μαζί μου.

—Ακουστήκε το όνομά σας και για τη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έγινε κάποια κρούση;

—Όχι, καθόλου. Πρόκειται για μία από τις πιο σημαντικές θέσεις που διορίζει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, και να σας πω την αλήθεια δεν θεωρώ ότι πληρώ τα κριτήρια. Το άτομο που θα προταθεί πρέπει να έχει πολιτική εμπειρία, κάτι που δεν διαθέτω, καθώς δεν έχω πρακτική εμπειρία στην εκτελεστική ή νομοθετική εξουσία. Είμαι μια δικηγόρος που ασχολήθηκε με τη δικηγορία και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών. Αρα δεν νομίζω ότι θα δουν το βιογραφικό μου στην Κομισιόν και θα πουν «τι καλή περίπτωση».

—Το όνομά σας ακούστηκε και για προεδρικές εκλογές. Θα σας ενδιέφερε;

—Όχι, δεν με ενδιαφέρει, ούτε πιστεύω ότι έχω τα προσόντα να είμαι πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ένας πρόεδρος πρέπει να έχει γνώσεις και σε θέματα που εγώ δεν σκαμπάζω, όπως για παράδειγμα στα της οικονομίας. Πολλοί λένε ότι θα επιλέξεις ικανούς συνεργάτες και άρα λύνεται το θέμα. Αυτό είναι σημαντικό, όμως δεν είναι αρκετό. Γιατί αλλιώς γίνονται έρμαιο των συνεργατών σου όσο καλοί και να είναι. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεν ήθελα χαρτοφυλάκιο υπουργού σε θέματα που δεν κατέχω.

—Είδαμε πρόσφατα να επικροτείται το δεν έχω γνώσεις, δεν έχω θέσεις.

—Από μεγάλο ποσοστό της κοινωνίας κρίθηκε ότι δεν είναι αναγκαίως, όμως για εμένα παραμένουν απαραίτητες.

—Τι πρόσμημά βάζετε στη διακυ-

βέρνηση Χριστοδουλίδη;

—Θα έβαζα προς το θετικό. Έχουν γίνει πάρα πολλά θετικά πράγματα, όμως σε κάποιες περιπτώσεις δεν έχει φανεί ακόμη πόσο σημαντικά είναι στην καθημερινότητα του πολίτη. Σίγουρα έγιναν και λάθη που επηρέασαν την ψυχολογία του κόσμου και βλέπει την κυβέρνηση με έναν αρνητισμό.

—Πώς μπορεί να αντιστραφεί αυτή η εικόνα;

—Για μένα η απάντηση βρίσκεται πάντα στη σκληρή δουλειά. Και ευελπιστώ ότι με την πάροδο του χρόνου θα μπορέσει ο κόσμος να δει τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας.

—Πάντως υπάρχουν φωνές στο ΔΗΚΟ ότι το κόμμα έχει κόστος λόγω της στήριξης στον πρόεδρο Χριστοδουλίδη, ενώ η στάση του ίδιου έναντι του ΔΗΚΟ δεν είναι η ενδεδειγμένη.

—Το ότι έχει κόστος το ΔΗΚΟ από τη συμμετοχή του στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη είναι εμφανές, φάνηκε και στις ευρωεκλογές. Διότι υπάρχει το αίσθημα απογοήτευσης στην κοινωνία για την κυβέρνηση ότι δεν παράγει έργο, και αυτό επηρεάζει και το ΔΗΚΟ που τη στηρίζει.

—Μετά τις ευρωεκλογές άνοιξε και η συζήτηση αν πρέπει το ΔΗΚΟ να μείνει ή να φύγει από την κυβέρνηση.

—Ένα πολιτικό κόμμα πρέπει να κρίνει με πολιτικούς όρους. Πρέπει να διαχωρίζουμε μικροδιαφωνίες και απογοητεύσεις από πολιτικά ζητήματα. Συνεπώς, πρέπει να συντρέχουν σοβαροί πολιτικοί λόγοι για αποχώρηση από την κυβέρνηση, που αυτή τη στιγμή, κατά την άποψή μου, δεν υπάρχουν. Από την άλλη, ένα κόμμα δεν πρέπει ούτε και να

νωθεί εγκλωβισμένο για άνευ όρων παραμονή στην κυβέρνηση επειδή στήριξε την εκλογή του προέδρου. Σίγουρα όμως πρέπει να γίνουν σοβαρά βήματα βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ του προέδρου της Δημοκρατίας και του ΔΗΚΟ.

—Υπήρχε λόγος ο Νικόλας να κάνει τη δήλωση ότι αν δεν υπήρχε ο Χριστοδουλίδης θα έπρεπε να τον εφεύρουμε;

—Παρουσιάζεται αποσπασματικά μια πρόταση που ήταν στο πλαίσιο μιας ομιλίας και νομίζω έχει παρερμηνευτεί. Αυτό που εννοούσε είναι ότι χρειάζομασταν να βρούμε κάτι διαφορετικό και εκτός του πλαισίου που είχαμε συνηθίσει, κι αν δεν υπήρχε ήδη ο Χριστοδουλίδης που είχε χτίσει αυτή την εικόνα, τότε θα έπρεπε να βρούμε κάποιον άλλο που να ταιριάζει σε αυτό το προφίλ.

—Ένα από τα πράγματα για τα οποία επικρίνεται ο πρόεδρος είναι ότι δίνει έμφαση στην εικόνα αντί στην ουσία.

—Δεν είναι αυτό που ζητάει η κοινωνία μας; Δεν έδειξε στις ευρωεκλογές ότι δίνει πολύ περισσότερη σημασία στην εικόνα αντί στην ουσία; Αλλά δεν συμφωνώ με όσους ισχυρίζονται ότι ο πρόεδρος δεν ασχολείται και με την ουσία. Πιστεύω ασχολείται και με τα δύο.

—Ένας πολιτικός όμως ηγείται διά του παραδείγματος και δεν άγεται και φέρεται από το τι θέλει η κοινωνία.

—Άλλο το να άγεται και να φέρεται και άλλο να λαμβάνεις υπόψη. Οποιοσδήποτε πολιτικός πρέπει να βρίσκει την ισορροπία μεταξύ των δύο. Ίσως σε αυτό είναι που αποτυγχάνουν οι πλειστοί πολιτικοί μας σήμερα. Γενικά στο να βρίσκουν την ισορροπία.

Φοβάμαι ότι αν το Κέντρο σβήσει, θα είναι αρνητικό για τη Δημοκρατία

—Πώς βλέπετε τα πράγματα στο ΔΗΚΟ μετά το αρνητικό αποτέλεσμα στις ευρωεκλογές;

—Το ΔΗΚΟ όπως και όλα τα κόμματα που αντιπροσωπεύουν τον κεντρικό χώρο έχουν πρόβλημα. Φοβάμαι ότι αν το Κέντρο σβήσει δεν θα είναι καλή εξέλιξη για τη Δημοκρατία. Είναι αναγκαίο να υπάρχει ένας τρίτος πόλος.

—Γιατί εκφράζετε αυτή την ανησυχία;

—Διότι βλέπω ότι δεν υπάρχει ανταπόκριση στην κοινωνία. Δεν υπάρχει ειροση από άλλους χώρους. Ενώ φαίνεται ότι ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ χάνουν κόσμο, αυτοί που φεύγουν, αντί να έρθουν στο Κέντρο πάνε είτε στα άκρα ή κάνουν άλλες επιλογές, γιατί το Κέντρο και πρωτίστως το ΔΗΚΟ δεν μπορεί να τους πείσει να το εμπιστευτούν. Αυτό είναι το

κύριο θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει.

—Πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση;

—Να αφουγκραστούμε την κοινωνία και να προσφέρουμε λύσεις στα σημερινά καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Και να επικοινωνήσουμε καλύτερα τη σημασία του ρόλου του ΔΗΚΟ ότι διασφαλίζει τη σταθερότητα καθώς δεν πάσχει από ιδεοληψίες που να το εμποδίζουν να δεχθεί κάτι επειδή απλώς και μόνο επειδή προέρχεται από την άλλη πλευρά. Να επικοινωνήσουμε καλύτερα ότι έχουμε να προσφέρουμε στην κοινωνία, κάτι που εγώ πιστεύω ακράδαντα, αλλιώς δεν θα το υποστήριζα.

—Χρειάζεται αλλαγή προσώπων;

—Πάντα υπάρχει η πιθανότητα

Το ΔΗΚΟ έχει κόστος από τη συμμετοχή του στην κυβέρνηση Χριστοδουλίδη και φάνηκε στις ευρωεκλογές.

να πρέπει να αλλάξουν τα πρόσωπα.

—Ο Νικόλας διανύει την τρίτη του θητεία. Δεν θα έπρεπε να αποχωρήσει μετά το τελευταίο αποτέλεσμα;

—Δεν θεωρώ ότι το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών ήταν τέτοιο που να οδηγούσε στη λήψη τέτοιας απόφασης. Πιστεύω ότι το πραγματικό πολιτικό μήνυμα δίνεται στις βουλευτικές ή προεδρικές εκλογές.

Η ανάληψη οποιαδήποτε αξιωματικού ρόλου αυτή τη στιγμή δεν με ενδιαφέρει, λόγω προσωπικών περιστάσεων και επαγγελματικών επιλογών, λέει η Αναστασία Παπαδοπούλου.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΡΧΕΤΟΥ

Με τη λαϊκότητα της επιθεώρησης

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

«**Η** Αθήνα βρωμάει αλλά ο Δούκας ούτε να προσλάβει προσωπικό μπορεί ούτε να συνεργαστεί με ιδιώτες. Αυτό είναι δήμαρχος;». Δεν παίρνω όρκο για το ερωτηματικό στο τέλος της φράσης, πάντως ο Σταμάτης Φασουλής είχε ήδη ενσωματώσει την πολύ πρόσφατη δήλωση του δημάρχου Αθηναίων Χάρη Δούκα στην εισαγωγή της επιθεώρησης «Τότε, τώρα, πάντα», στο Θέατρο Αλσος. Παίζεται από τις 15 Ιουνίου αλλά τα κείμενα, όπως συμβαίνει στις επιθεωρήσεις που σέβονται τον εαυτό τους, δεν «παγώνουν» στον χρόνο. Αναπροσαρμόζονται, εμπλουτίζονται, είναι εν εξελίξει, σε διάλογο με την επικαιρότητα. Για να είμαστε ακριβείς, με την πραγματικότητα.

Όσοι θεατές ανήκουν στη γενιά της Μεταπολίτευσης (πάνω/κάτω) θα αντιληφθούν αμέσως τη γραμμή που συνδέει την παράσταση αυτή με τη δραστική/ανακομιστική παρουσία στην ελληνική ζωή της δεκαετίας του '70 του «Ελεύθερου Θεάτρου» και, στη συνέχεια, του '80 ως «Ελεύθερης Σκηνής». Μία γλώσσα που απελευθερώνει χωρίς να προσβάλλει, που ζύνει την επιφάνεια χωρίς να τραυματίζει, που σε παρασύρει να γελάσεις γιατί οι λέξεις είναι επιλεγμένες με χάρη και ευφύια. Ο Σταμάτης Φασουλής (βασικό στέλεχος της κολοκλιτίας του «Ελεύθερου Θεάτρου» – δεν ήταν ένας θίασος, μόνο, χαρισματικών ανθρώπων) υπογράφει εκτός από τη σκηνοθεσία και κάποια από τα σατιρικά κείμενα (μαζί με τους Θεόδωρο Αθερίδη, Μανίνα Ζουμπουλάκη, Βαγγέλη Νάση και Πέτρο Ραγκούση). Δεν θα επεκταθούμε στους πρωταγωνιστές, βετεράνους, καθιερωμένους και νεότερους, στις σοφά επιλεγμένες μουσικές αναφορές στη 50ετία της Μεταπολίτευσης, στα σκηνικά, με χρήση τεχνολογίας όχι όμως για ρεαλιστική απεικόνιση· κινδυνεύουμε, αν συνεχίσουμε, να εστιάσουμε μόνο στο θέατρο/θέαμα.

Δεν είναι, όμως, αυτή η πρόθεσή μας. Με όχημα την ευτυχία στιγμή του Αλσος, που επαναφέρει φρέσκο, με χυμούς και δυναμική ένα πολύτιμο είδος, το οποίο τα τελευταία χρόνια είχε απαξιωθεί μέσα σε μια φθινη χωρίς πάτο, θα αναρωτηθούμε για το σύγχρονο «γέλιο μας». Πώς γελάμε, με τι ενδοσυστήματα;

Χαιρέκακα, με τον σύντομο ήχο που αφήνει το ίζημα όταν πανηγυρίζει «κατατροπώσαμε τον άλλον»; Αδιάφορα, αφηρημένα ή γάρφαρα; Με βάρθρα που προδίδει σύνδεση με τον εαυτό, τον κόσμο, τη ζωή μας; Μήπως το γέλιο σε κάνει να νιώθεις πλήρης όταν ακολουθεί μια διαδρομή γλυκόπικρη, αιχμηρή μεν αλλά όχι κυνική; Όταν αποσυμπέζει την επιθεωρητικότητα, χαλαρώνει τις άμυνες, εντοπίζει το αδιέξοδο χωρίς να το βραχυκυκλώνει;

Παράδειγμα: Σε ένα από τα κορυφαία νούμερα του «Τότε, τώρα, πάντα», μια κούκλα Μπάρμπι ξεπροβάλλει μέσα από έναν κάδο ανακύκλωσης σκουπιδιών (εξαιρετική η Δήμητρα Ματσούκα) για να διηγηθεί την ιστορία της οικογένειάς της στην οποία την έκαναν δώρο. Αλλά και τη δική της, προσωπική, διαδρομή στη φυλακή μιας επίπλαστης τελειότητας, την οποία προσπαθούν να μιμηθούν οι γυναίκες της οικογένειάς (για γιναι, μαμά και κόρη). Ο τραγέλαφος δεν απέχει από την πραγματικότητα, η υπερβολή μεγεθύνει τις καταστάσεις αλλά δεν τις παραμορφώνει. Γελάμε με τη διόγκωση αλλά τα «υλικά» δεν είναι κατασκευασμένα. Υπάρχουν γύρω μας, τα βλέπουμε. Οκεί οι εκφάνσεις και οι αλλαγές της εποχής, από την καταδυνάτευση της woke κουλτούρας μέχρι τη γλώσσα, από το τηλεοπτικό τοπίο μέχρι την τεχνητή νοημοσύνη, από τη ζωή μας με- και σε μια- οθόνη, μέχρι τις φιλίες που κτίζονται σε παράλληλους μονολόγους, στιγμιότυπα καθημερινότητας (και περιορισμένη πολιτική σάτιρα, εντοπισμένη σε πρόσωπα) φυλλομετρών τον βίο μας. Και γελάμε, χαμογελάμε, συμφιλινόμαστε.

Παρακολουθώντας τον Σταμάτη Φασουλή ως ηθοποιό αλλά και ως εντοπιστή του θέματος, ανακαλύπτουμε την κρίση του Διονύση Σαββήπουλου στην πρόσφατη συνέντευξη του στην «Κ» (16/6): «Ο Σταμάτης κρατάει το νήμα που μας συνδέει με κάποιους μεγάλους πρωταγωνιστές του θεάτρου, με το σινεμά του Σακελλάριου, του Τζαβέλλα, του Κακογιάννη και με την αθηναϊκή επιθεώρηση. Έχει ποιητικό πυρήνα ο Σταμάτης. Στάθηκε φράγμα απέναντι στις δθενιές και τις εξτραβαγκάντζες».

Η γέφυρα που κατασκευάζει ο θίασος του Αλσος με τη δεκαετία του '70, την αρχή της Μεταπολίτευσης, με το ερμηνευτικό ύψος, τη γραφή και –κυρίως– με το βλέμμα του σε εμάς και στη χώρα, είναι ένας τρόπος για να διαπεράσουμε τα επιφανόμενα. Να δούμε και να μας δουν, με την αμεσότητα και λαϊκότητα της επιθεώρησης. Με οξυμένες τις αισθήσεις. Χωρίς δθενιές και εξτραβαγκάντζες.

Μέλη της ομάδας ασκήσεων γυναικών της Ινδικής Πολεμικής Αεροπορίας (ΙΑΦ) που δημιουργήθηκε πρόσφατα επιδεικνύουν τις ικανότητές τους στο Νέο Δελχί κατά τη διάρκεια των εορτασμών για την Ημέρα της Νίκης του Kargil.

Το τρύπιο cd της Δικαιοσύνης

Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΑΡΑΒΕΛΗ

Η **δολοφονία** ενός δημοσιογράφου ρίχνει βαριά σκιά στα 50 Χρόνια Δημοκρατίας που με περισσή επιμέλεια και διθυραμβικούς τόνους γιορτάσαμε. Κι αυτό διότι η υγεία μιας Δημοκρατίας δεν μετρείται με το αν γίνεται εκλογές και ουδείς αμφισβητεί τα αποτελέσματά της· τέτοια κάνει και ο Ταϊπέρντογαν. Το ζήτημα είναι η ποιότητα της και αυτή εξαρτάται πρωτίστως από την ασφάλεια δικαίου που επικρατεί σε μια χώρα, αν οι πολίτες νιώθουν, ξέρουν ότι κάπου θα βρουν το δικό τους.

Όλοι οι διεθνείς οργανισμοί –Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκαιο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Διεθνής Ομοσπονδία Δημοσιογράφων και πολλοί άλλοι– θεωρούν στιγμή τη δολοφονία του Γιώργου Καραϊβάζ και ζήτησαν, σε όλους τους τόνους, την εξιχνίασή της. Ομως, στη δική που ξεκίνησε –με κατηγορούμενους μόνο τους συλληφθέντες ως φυσικούς αυτουργούς– συμβαίνουν πολλά περιεργα. Οπως διαβάζουμε, «κατά τη σημερινή δικάσιμο (23/7/2024) για τη δολοφονία του δημοσιογράφου Γιώργου Καραϊβάζ και ενώ η έδρα κατέγραφε τα αναγνωστά, «διαβάστηκε» το αναγνωστέο με αριθμό 33, στο οποίο υπήρχαν επαφές του Καραϊβάζ στην εφαρμογή WhatsApp (...) Μετά την ανάγνωση του σχετικού η εισαγγελέας έσπευσε να σημειώσει ότι έχει καταστραφεί ο δίσκος με περιεχόμενο από τις επαφές αυτές, επειδή το cd είχε τρυπήσει από συρραπτικό! Σύμφωνα με πληροφορίες, το περιεχόμενο δεν έχει αποτυπωθεί σε χαρτί, ενώ δεν ετέθη θέμα από την Έδρα για να ζητηθεί αντίγραφο» (freedomofpress.gr, 23.7.2024).

Να το επαναλάβουμε μπας και το κωνέψουμε. Εν έτει 2024, σε μια πολύκροτη δίκη για τον μαφιόζικο φόνο ενός δημοσιογράφου, για τον οποίο μας ψέγει όλη η υφήλιος: α) οι δικαστικές αρχές καταγράφουν στοιχεία σε cd –προφανώς υπάρχουν ακόμη!–, β) η γραφειοκρατία της Δικαιοσύνης δεν κάνει ούτε έγκριση ούτε ψηφιακό αντίγραφο, γ) η Εισαγγελία και οι δικαστές έδρα «ουπς, πάμε παρακάτω» και δ) η ηγεσία της Δικαιοσύνης δεν πίνει από το αυτί κανέναν, ούτε καν ρωτάει «ρε παιδιά, τι πράγματα είναι αυτά; Μας βλέπει ο κόσμος...».

Το γεγονός πως κατά την έκθεση τεκμηρίων η έδρα ανέγνωσε ότι στις επαφές του

Καραϊβάζ «περιλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, τα ονόματα του πρώην διευθυντή του γραφείου του πρωθυπουργού κ. Γρήγορη Δημητριάδη, του πρώην διοικητή της ΕΥΠ κ. Παναγιώτη Κοντολέοντος, του πρώην αρχηγού της ΕΛ.ΑΣ. κ. Μιχάλη Καραμαλάκη» έδωσε λαβή για πολλά σενάρια, αφού υπάρχει και η προηγούμενη μελανή σελίδα των υποκλοπών. Δεν θα τα πιστέψουμε, ούτε θα τα αναπαράγουμε. Είναι φυσιολογικό να έχει κάποιος αστυνομικός συντάκτης επαφή με τον αρχηγό της Αστυνομίας και (στην Ελλάδα) με τον αρχηγό της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και τον πολιτικό της προϊστάμενο· τόσες φορές ακούσαμε για τον «κορμό της ΕΥΠ» που άκουσε και κατέγραφε συνομιλίες σε υποθέσεις κοινού εγκλήματος. ΠARENΘΗΤΙΚΟΣ ΠΡΕΠΕΙ να σημειώσουμε ότι τίθεται ένα ζήτημα για το πόσο αποδοτική μπορεί να είναι μια υπηρεσία που ασχολείται με κατασκοπεία, αντικατασκοπεία, το κοινό εγκλημα και στον ελεύθερο χρόνο της ακούει υπουργούς, αρχηγούς κομμάτων, στρατηγούς, επιχειρηματίες, δημοσιογράφους κ.ά. Φανταζόμαστε πως όταν ξεκινήσει η αξιολόγηση των υπηρεσιών του Δημοσίου θα μελετηθούν τα οργανογράμματα και θα τεθούν κάποια όρια· όχι για λόγους δημοκρατικής τάξης, αλλά αποδοτικότητας.

Το βασικότερο είναι άλλο. Αν σε μια τέτοια πολύκροτη δίκη, την οποία παρακολουθεί όλος ο (εκτός Ελλάδος) κόσμος, χάνονται πολύτιμα στοιχεία διότι κάπου, κάποτε, κάποιος δημόσιος υπάλληλος πίεσε ένα συρραπτικό, τι ακριβώς γίνεται σε άλλες (ήσσονος για τη δημόσια προσοχή) δίκες; Πόσο εμπιστοσύνη μπορούμε να έχουμε στη Δικαιοσύνη –όχι σε επίπεδο προθέσεων, αλλά αποτελεσματικότητας– όταν τέτοιου τύπου αμέλειες όχι μόνον υπάρχουν, αλλά εκ των ανύπαρκτων αντιδράσεων συνάγουμε ότι θεωρούνται πολύ φυσιολογικές;

Η Δικαιοσύνη δεν πρέπει απλώς να είναι τιμια. Δεν αρκεί να φαίνεται τιμια. Πρέπει να είναι αποδοτική, υπό την έννοια ότι πρέπει να ελέγχει όλα τα στοιχεία πριν καταλήξει σε ετυμολογία. Στο τρύπιο cd της Δικαιοσύνης, που μάλλον δεν θα ελεγχθεί, μπορεί να βρισκείται η απάντηση στο ερώτημα: Ποιος δολοφονεί δημοσιογράφους τον 21ο αιώνα;

Ο κλυδωνισμός του παλιού κόσμου

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τα **κόμματα** είναι ο πιο βολικός σάκος του μποξ. Ανέκαθεν ήταν, αλλά τα τελευταία χρόνια ειδικά η απαξίωσή τους λαμβάνει σαρωτικές διαστάσεις. Καλώς ή κακώς αυτή είναι η τάση, και η ευθύνη βεβαίως δεν βαρύνει όσους αντιδρούν. Στοιχειώδης αυτοκριτική άλλωστε επιβάλλει στα κόμματα την παραδοχή ότι σε μεγάλο βαθμό έχασαν την επαφή τους με το τι πραγματικά συμβαίνει εκεί έξω. Ιδιαίτερα με τη νεολαία. Είμαι βέβαιος πως αν ρωτήσουμε τους 56 βουλευτές μας «τι είναι η Gen Z;», οι μισοί θα νομίσουν πως πρόκειται για κάποιον είδους τεχνολογική ανακάλυψη. Καμία επαφή με τη γενιά που γεννήθηκε μετά το 2000. Μόνο λόγια βγαλμένα από κασέτες του παρελθόντος.

Αναρωτιέμαι, όμως, με αφετηρία την πιο πάνω συλλογιστική, ποιο είναι το επόμενο βήμα για έναν πολιτικό σκεπτόμενο πολίτη; Η συλλήβδην ακύρωση των κομμάτων δηλαδή, που ακριβώς οδηγεί; Όσοι επέλεξαν την «τάση της εποχής» υποθέτω ότι με όλα όσα γίνονται τις τελευταίες ημέρες δεν θα πρέπει να αισθάνονται πολύ ευτυχείς. Γιατί το αντίπαλο δέος στα κόμματα –κατά κόσμον Φειδίας Παναγιώτου– αποδείχτηκε μια καρκατούρα που φτιάχνει παιδαριώδη βιντεάκια στο Διαδίκτυο, και με το γνωστό θράσος της ημιμάθειας προσβάλλει τις οικογένειες των αγνοουμένων. Η διατυμpanίζει επί μήνες το success story του για το μνηνίο είδος των δεκάδων χιλιάδων ευρώ αλλά στο διά ταύτα, όταν έπρεπε καθκόντως να δηλώσει τα εισοδήματά του στο Ευρωκοινοβούλιο, έπεσε στα 1.200 ευρώ τον μήνα. Αλαζονεία, αναιδία ή αμορφωσιά, δεν έχει σημασία πώς θα νομίσουμε το φαινόμενο. Σημασία έχει ότι, από αυτοσεβασμό και μόνο, δεν μπορεί ένας σοβαρός άνθρωπος να προτάσει αυτή την παρωδία ως απάντηση στη «χρεοκοπία» των κομμάτων.

Το παράδειγμα ίσως φανεί αδόκιμο αλλά εμένα όλη αυτή η συζήτηση περί χρεοκοπίας, μου θυμίζει τη συζήτηση μετά την κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού. Τότε λοιπόν, στην αυγή της δεκαετίας του 1990, η Σοβιετική Ένωση και τα καθεστώτα της Ανατολικής Ευρώπης γκερμιστσαν με πάταγο κάτω από το βάρος των τρομακτικών ελλειμμάτων τους: των ατομικών ελευθεριών, της δημοκρατίας και των αποτυχημένων εφαρμογών στην οικονομία. Το κύμα της απαξίωσης, όπως ήταν φυσικό υπήρξε μεγάλο και παρέσυρε όλα τα σύμβολα του παλιού κόσμου. Λίγες ήταν οι ψυχραιμες φωνές που τόλμησαν να υποδείξουν ότι η χρεοκοπία του παλιού δεν σημαίνει κατ' ανάγκην δικαίωση του καινούργιου. Μέσα στον κουρνιαχτό των αλλαγών εκείνες οι φωνές χάθηκαν. Αλλά όσο περνούσαν τα χρόνια δικαιώθηκαν –φου– με τον πιο δραματικό τρόπο. Απόδειξη το καθεστώς Πούτιν, η πιο σκληρή εκδοχή καπιταλισμού, με φοβερές κοινωνικές ανισότητες και αντίστοιχα δημοκρατικά ελλείμματα της εποχής του υπαρκτού σοσιαλισμού.

Στα δικά μας τώρα, όπου δεν τίθενται τόσο δραματικά διλήμματα, πλην όμως βιώνουμε μια πρωτόγνωρη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα. Η οποία δεν εξαντλείται μόνο στην απόκλιση ανάμεσα στα κόμματα και την Gen Z, αλλά διατρέχει τον παλιό μας κόσμο οριζόντια. Όσοι βιοποριζόμαστε από τη δημοσιογραφία βλέπουμε διά γυμνού οφθαλμού την απαξίωση να έχει αλώσει και τον δικό μας χώρο. Η κρίση αυτή δεν μας αφήνει αλώβητους. Πολύ απλά επειδή στη συνείδησή μας υπάρχουν γνόμους αποτελούμε έκφραση του κατεστημένου, οπότε μετά τα κόμματα είμαστε η νούμερο 2 κατηγορία στο cancel culture. Αποτέλεσμα αυτής της «τάσης» είναι η άνηση κάθε λογής πολιτικών καφεενέδων στη δημόσια σφαίρα, οι οποίοι κάνουν θραύση ως τα νέα media. Ποιος νοιάζεται για δεοντολογία και σωστά ελληνικά; Σημασία έχει να τα ξεπλύνει –όσο πιο αφιπλάνηστα, τόσο πιο μεγάλα και η επιτυχία.

Δεν είναι μόνο τα κόμματα λοιπόν που πρέπει να επαυφύρουν τον εαυτό τους, αν δεν θέλουν να χάσουν το τράινο της Ιστορίας. Είμαστε και εμείς οι δημοσιογράφοι, αλλά και οι θεσμοί γενικότερα, με ζήτημα να κρατηθούν ανοικτές οι γέφυρες με την κοινωνία. Σε αυτή την ιστορική συγκυρία όμως –του γκερμισμού του παλιού και της οικοδόμησης του καινούργιου– καταλυτικό ρόλο έχουν και οι πολίτες. Αν δεν θέλουμε «καρισματικοί πατερούληδες» να χειρίζονται τις ζωές μας, ας μην ξεχνάμε ότι η πολιτική ευθύνη είναι πρωτίστως ατομική.

stavros.christodoulou@gmail.com

Το εγχειρίδιο ενός ευρωβουλευτή

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Ο **ευρωβουλευτής** κ. Φειδίας Παναγιώτου έχει εκλεγεί αυτοπροβόλως από το απολιτικό του επίπεδο, κάτι που εκλήθηκε ως προσόν από 71.330 ψηφοφόρους. Η άνεση του μπροστά στον φακό να λέει ότι δεν γνωρίζει τίποτα για την Ε.Ε. ή για την πολιτική και η παραδοχή αυτής της απόλυτης άγνοιας, αγκαλιάστηκαν από το 19,4% του εκλογικού σώματος. Και έτσι, 71.330 ψηφοφόροι τον ψηφίσαν και τον έστειλαν στις Βρυξέλλες, θεωρώντας ότι εκεί, στην έδρα της Ε.Ε., χωρίς κανένα κόστος για τους ίδιους, εκδικούνται τα κυπριακά πολιτικά κόμματα. Διότι εκλαμβάνουν την Ε.Ε. ως ένα ξένο σώμα, αγνοώντας ότι εκεί λαμβάνονται οι βασικότερες των αποφάσεων που τους αφορούν. Και ότι η Ε.Ε. είναι εδώ και 20 χρόνια ο φυσικός χώρος της Κύπρου, η πολιτική της οικογένεια, η οποία καθορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό την πορεία του κυπριακού κράτους. Άρα και τις ζωές όλων μας. Περιλαμβανομένων των 71.330 και

του κ. Φειδία Παναγιώτου. Χωροταξικά λοιπόν, το εκλογικό σώμα, επέλεξε να στείλει τον κ. Φειδία Παναγιώτου στις Βρυξέλλες. Και ουσιαστικά, του άνοιξε την πόρτα της Ευρωβουλής και ο καθ' ύλην ομολογία, πολιτικά ανεπαρκής, επεχείρησε να μπει μέσα, με τον αέρα ενός ευρωβουλευτή που μπορεί να κάνει τη διαφορά.

Ωστόσο, η εικόνα που σχηματίζεται παραπέμπει σε κάτι πολύ διαφορετικό και όπως πληροφορούμαστε, ο γουτενμπερ-ευρωβουλευτής έχει λάβει δύο ενδιαφέρουσες ενημερώσεις, ενώ παράλληλα, ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζεται το υπέρτατο αγαθό που του παρέχεται, δηλαδή την ψήφο του στην ολομέλεια του Σώματος, «συζητείται ατύπως»:

• Όπως ανέφερε στην «Κ» πηγή με άριστη γνώση των τεκταινομένων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, «ο τρόπος με τον οποίο ψηφίζει ο κ. Φειδίας Παναγιώτου, δεν περνά απαρατήρητος. Δεν είναι υπό επίσημη παρακολούθηση, αλλά την ίδια ώρα, βρίσκεται στη σφαίρα ενδιαφέροντος κύκλων του Σώ-

ματος, οι οποίοι καταγράφουν δεδομένα». Αυτό στο οποίο εστιάζεται κυρίως «το ενδιαφέρον» των σημαίνοντων κύκλων της Ευρωβουλής, είναι το ενδεχόμενο χειραγώγησης της ψήφου του Κύπριου ευρωβουλευτή, από ακολούθους του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σημειώνεται ότι ο ευρωβουλευτής ψήφισε εναντίον της εκλογής της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν, όχι γιατί ο ίδιος διαφωνούσε με τις πολιτικές ή το πρόγραμμά της. Κάτι που θα ήταν θεμιτό. Αλλά, γιατί έτσι αποφάσισαν όσοι έλαβαν μέρος σε μια υποτυπώδη δημοσκοπήση που είχε οργανώσει. Υπό αυτή την έννοια, δημιουργείται η εντύπωση ότι ο ευρωβουλευτής κ. Φειδίας Παναγιώτου έχει καταστήσει «διαθέσιμη» την ψήφο του στα χέρια προσώπων που δεν γνωρίζει. Όπως δεν γνωρίζει από πού προέρχονται και τι σκοπούς εξυπηρετούν.

• Σύμφωνα με την ίδια άριστα ενημερωμένη πηγή, ο κ. Παναγιώτου έλαβε γνώση των αρμοδιοτήτων του, ως επίσης και του Κανονισμού λειτουργίας της Ευρωβουλής,

ο οποίος μεταξύ άλλων ορίζει ότι κανένας ευρωβουλευτής δεν δύναται να προσλάβει στενά συγγενικά του πρόσωπα.

• Ο Κύπριος ευρωβουλευτής έλαβε επίσης γνώση ότι δεν μπορεί να βιντεογραφεί πρόσωπα στους χώρους της Ευρωβουλής, όπου επιθυμεί, όπως επιθυμεί και όποτε επιθυμεί. Κάτι που άλλωστε επιτρέπεται μόνο σε επαγγελματίες εικονολήπτες, είτε της Ευρωβουλής, είτε τηλεοπτικών σταθμών, με τους δεύτερους να χρειάζονται διαπίστευση.

Όλα αυτά συνθέτουν τις πρώτες σελίδες ενός εγχειριδίου λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, για τον κ. Φειδία Παναγιώτου, τον Κύπριο ευρωβουλευτή που συγκέντρωσε τις περισσότερες ψήφους στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε ευρωεκλογές. Ποσοστό, το οποίο δεν είναι εύκολο να ερμηνεύσει κάποιος. Αν και ο δίστομος συγγενής-ψυχοθεραπευτής Χόρχε Μπουκάκι αναφερόμενος γενικότερα στο ζήτημα της ψήφου, επιστρατεύει αναφορές του καθηγητή Μάρκος Αγκίνης, σύμφωνα με τις οποίες «οι λαοί δεν έχουν τους πολιτικούς που τους

αξίζουν, αλλά τους πολιτικούς που τους μοιάζουν». Υπό την έννοια προφανώς, ότι πολλοί ψηφίζουν αυτούς με τους οποίους ταυτίζονται και μέσα από τους οποίους ενδεχομένως να καταφέρνουν να δούνε τον ίδιο τον εαυτό τους.

Κάτι που εάν θεωρηθεί πειστική ερμηνεία και στην περίπτωση της Κύπρου, δεν θα αφορά μόνο τον κ. Φειδία και τους 71.330 ψηφοφόρους που τον εξέλεξαν ως ευρωβουλευτή. Αλλά θα εληγή και την εκλογή πολλών άλλων, από τους αστέρες της κυπριακής πολιτικής σκηνής.

Σημείωση για υποψήφιους επιτρόπους: Ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, με τη γνωστή «αποφασιστικότητα», φέρει τώρα να μη σκέφτεται να προτείνει ως επίτροπο, τεχνοκράτη στην Ε.Ε. που τυγχάνει να είναι συγγενικό πρόσωπο, στενότατο συνεργάτη του. Καλό βεβαίως θα ήταν να το πει και στο ίδιο το πρόσωπο. Ή δεν χρειάζεται;

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Ο δάσκαλος της κωλοτούμπας

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Την 3η Σεπτεμβρίου, ή μάλλον στις 3 του Σεπτέμβρη..., θα κλείσουν 50 χρόνια από την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ. Θα γραφτούν και θα ειπωθούν πολλά γι' αυτό το κόμμα –ή κίνημα– που κυριάρχησε πολιτικά στα χρόνια της Μεταπολίτευσης και τον ιδρυτή του. Εξω την εντύπωση ότι θα κονταροχτυπηθούν οι ιστορικές αποτιμήσεις με τις πρόσκαιρες δημοσκοπήσεις που δείχνουν την κοινή γνώμη να θεωρεί πιο σημαντική ηγήτη τον Ανδρέα Παπανδρέου από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Η Ιστορία απαιτεί ψυχραιμία και αυστηρότητα, δεν γράφεται με νοσταλγία, ούτε και με εμπάθεια.

Υπάρχουν βέβαια και τα μεγάλα ΑΝ της Ιστορίας. Όπως το ποιος και τι θα είχε κυβερνήσει την Ελλάδα αν ο Ανδρέας και το ΠΑΣΟΚ δεν είχαν αναλάβει να εκφράσουν εκείνο το τσουνάμι της μεταπολιτευτικής ριζοσπαστικοποίησης. Η Αριστερά ζήτησε την εκδίκαση της για όσα πέρασε μετά το τέλος του εμφυλίου, επεδίωκε τη μεγάλη ρεβάνς. Η δικτατορία είχε απομιμοποιήσει πλήρως τη Δεξιά και, μαζί με το Κυπριακό, είχε στρέψει την κοινή γνώμη σε έναν αντιδυτικό, αντιαμερικανικό κείμενο. Είχε ταυτόχρονα απονομιμοποιήσει πλήρως κάθε έννοια νόμου και τάξης, μαζί με τις Ενοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, τις «έδρες» στα πανεπιστήμια και οτιδήποτε άλλο ενείχε οσμή κρατικής εξουσίας. Και βέβαια, ένα τεράστιο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας που ένιωθε «στην απέξω», είτε πολιτικά είτε κοινωνικά, απαιτούσε να μπει στο «σύστημα».

Εκείνο το τσουνάμι δεν είχε εύκολη απάντηση. Είναι εξαιρετικά πιθανό ότι, αν ο Ανδρέας δεν το είχε «καβαλήσει», η συγκυρία θα αναδείκνυε κάτι πολύ πιο ριζοσπαστικό, περιπετειώδες και

επικίνδυνο. Κάτι που θα έμοιαζε περισσότερο με τον πρώιμο ΣΥΡΙΖΑ του 2010-15 και θα ήταν έτοιμο να πάρει μεγάλα ρίσκα. Ισως και κάτι περισσότερο «Κανταφικό». Μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για μια περίοδο κατά την οποία η κοινή γνώμη δεν έβλεπε την τρομοκρατία σαν κάτι αρνητικό και ο άκρατος λαϊκισμός κυριαρχούσε παντού.

Να το πούμε αλλιώς. Ο κίνδυνος για την Τρίτη Ελληνική Δημοκρατία θα ήταν κάποιος που θα έπαιρνε τεράστια ρίσκα και είτε δεν θα μπορούσε είτε θα αρκούσε πολύ να κάνει την κωλοτούμπα.

Ο Ανδρέας ήταν ασφαλώς ο δάσκαλος της συγκεκριμένης τέχνης, την απογείωσε. Οι βάσεις έφευγαν για να μείνουν και ούτω καθ' εξής. Ο μόνος που το είχε προβλέψει ήταν ο Κίσιγγκερ, ο οποίος, όταν οι υπηρεσιακοί παράγοντες του ζήτησαν, την άνοιξη του 1974, να αποστασιοποιηθεί από τη κούνια για να αποφύγει τον άκραιο αντιαμερικανισμό που θα τη διαδεχόταν, απαντούσε πως «η περίπτωση του Παπανδρέου είναι μια πιθανότητα. Αν μπορούσαμε να συνεργαστούμε πάλι μαζί του, θα ήταν πολύ καλό να έχουμε μία κυβέρνηση που θα προστατεύσει τα συμφέροντά μας...». Ο Κίσιγγκερ, κυνικός ρεαλιστής πάντοτε, έβλεπε την κωλοτούμπα πολύ πριν ξεδιπλωθεί.

Παραμένει ανεξήγητο, πάντως, στο δικό μου μυαλό, το γεγονός ότι είναι πολλοί εκείνοι που θαυμάζουν ακόμη τον Ανδρέα γι' αυτό. Οι οποίοι θεωρούν μεγάλη «μαγική» να ξεσηκώνεις τα πλήθη και μετά να τα προσγειώνεις. Η απόλυτη «μαγιά» είναι αυτό που έκαναν ο Ελευθέριος Βενιζέλος και ο Κωνσταντίνος Καραμανλής όταν βρέθηκαν αντιμέτωποι με το κλασικό λαϊκιστικό τσουνάμι του ελληνικού λαού, είτε αυτό ήταν αντιμοναρχικό είτε αντιδυτικό. Είπαν την αλήθεια, κτύπησαν το χέρι στο έδαφος, δεν λαϊκίσαν.

Το άνθος του λωτού

Του ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ

«Ο Οσκαρ Ουάιλντ λέει ότι δεν έχουμε ερείπα σε αυτήν τη χώρα. Διερωτώμεθα εάν ο Οσκαρ έχει επισκεφθεί το Δημοκρατικό Κόμμα», έγραφε η Morning Express στις 14 Μαρτίου 1882, όταν ο ιδιοσυγκρασιακός εκείνος θεατρικός συγγραφέας, ποιητής, εκκεντρικός πλιν όμως ευφύεστατος λογοτέχνης ιρλανδικής καταγωγής, επισκεπτόταν προσκεκλημένος τις Ηνωμένες Πολιτείες για ένα χρόνο δίδοντας περισσότερες από εκατό διαλέξεις.

Εάν η παρατήρηση του δημοσιογράφου περί της καταστάσεως που επικρατούσε στο Δημοκρατικό Κόμμα πριν από 142 χρόνια είναι όντως ακριβής, τότε δεν θα έπρεπε να εκπλήσσει το χάος στο οποίο έχουν βυθισθεί οι Δημοκρατικοί των ΗΠΑ στις μέρες μας.

Αλλά ό,τι και εάν λέμε –εμείς οι εκτός– η Αμερική είναι μία μεγάλη χώρα και όσοι θεωρούνται πως τη γνωρίζουν υποτίθεται εις βάθος είναι απλώς εξοικειωμένοι μόνον με κάποιες από τις διαφορετικές και πολυάριθμες ψηφίδες που τη συγκροτούν.

Τώρα που επιτέλους ο διασυρθείς από την «αριστοκρατία» των Δημοκρατικών πρόεδρος Τζο Μπάιντεν παρατήθηκε εκών άκων από τη διεκδικησιμότητα δεύτερης τετραετίας, δίδοντας το χρίσμα στην αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις, ήλθε η ώρα των προβληματισμών εάν εν τέλει κατισχύσει στις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου.

Η κ. Χάρις είχε επιλεγεί από τον κ. Μπάιντεν ως υποψήφια αντιπρόεδρος στις εκλογές του 2020, διότι πίστευε πως ήταν η μόνη που θα μπορούσε να αναχαιτίσει το ρεύμα προς τον υποψήφιο της Αριστεράς των Δημοκρατικών Μπέρι Σάντερς, που εν τέλει αποσύρθηκε

από τις εκλογές για να αποτραπεί η επανεκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, όπως και όντως συνέβη.

Η μόνη σημαντική αποστολή που της ανέθεσε ο κ. Μπάιντεν ήταν ο έλεγχος της παρανόμου μεταναστεύσεως. Όταν τρεις μήνες αργότερα πρωτίτη γιατί δεν είχε επισκεφθεί ακόμη την περιοχή, είπε αφήνοντας εμβρόντατους τους πάντες: «Μα δεν έχω πάει ούτε στην Ευρώπη». Στη διάρκεια της θητείας της υπολογίζεται ότι επτά με δέκα εκατομμύρια μετανάστες διέσχισαν παράνομα τα σύνορα. Η κ. Χάρις, που το όνομά της Κάμαλα στα σανσκριτικά σημαίνει «Άνθος του Λωτού», επελέγη διότι είναι «μαύρη» και «γυναίκα», οπρ-μολογούν επικριτές και πρόεδρο Μπάιντεν, ασχέτως εάν είναι Δημοκρατική ή Ρεπουμπλικανική.

Άλλοι υποστηρίζουν πάλι ότι στηρίζοντας την υποψηφιότητα της αντιπρόεδρου του για το προεδρικό αξίωμα των ΗΠΑ «εκδικείται» την πρόωπη πρόεδρο της Βουλής Νάνσι Πελόζι και τον ηγήτη της πλειοψηφίας των Ρεπουμπλικανών στη Γερουσία Τσακ Σούμμερ διότι επέμεναν να αποσυρθεί.

Υπάρχουν και εκείνοι που πιστεύουν ότι ο κ. Μπάιντεν θα πρέπει να παρατηθεί και από το προεδρικό αξίωμα, αφού έχει κριθεί οσωματικός και διανοητικός ακατάλληλος για να είναι υποψήφιος. Ως προς αυτό το θέμα ο σημερινός ένοικος του Λευκού Οίκου δεν πρόκειται ποτέ να συνανέσει.

Το γεγονός, επίσης, ότι ο Μπόρις Γέλτον παρατήθηκε από την προεδρία της Ρωσίας στις 31 Δεκεμβρίου 1999, έξι μήνες πριν από τη λήξη της θητείας του, ορίζοντας «προεδρεύοντα» τον Βλαντιμίρ Πούτιν, είναι ένα αποτρεπτικό προηγούμενο ώστε να ισχύσει στην Αμερική, «τη χώρα της ελευθερίας και την πατρίδα των γενναίων».

Η Αθήνα από το 1975 έως το 1980

Του ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Το περιοδικό Time είχε δημοσιεύσει το 1979 ένα επικριτικό άρθρο για την Αθήνα με τίτλο «Μία πόλη πεθαίνει». Ήταν κατά μία έννοια μια σύνοψη της οικτρής κατάστασης στην οποία είχε οδηγηθεί το κέντρο της πρωτεύουσας με την άναρχη δόμηση, την ανομία και την έλλειψη ελευθέρων χώρων. Εμφαση δινόταν στην παρακμή της Πλάκας με τα νυχτερινά κέντρα, τις κραυγαλέες επιγραφές, την ηχορρύπανση. Ήταν τότε όμως που είχε αρχίσει να διαφαίνεται μια αλλαγή πορείας στην ελληνική αντίληψη για το μέλλον της Αθήνας. Κάτι είχε αρχίσει να αλλάζει τότε με πρωτοβουλία του Στέφανου Μάνου, αρχικά υφυπουργού Δημοσίων Έργων και κατόπιν υπουργού Χωροταξίας και Περιβάλλοντος στη δεύτερη κυβερνητική θητεία της κυβέρνησης Κωνσταντίνου Καραμανλή (1977-80).

Η συζήτηση που αναπτύσσεται φέτος για τη Μεταπολίτευση φέρνει στον νου και την αλλαγή μιας νοοτροπίας για την Αθήνα και την αστική ανάπτυξη που είχε αρχίσει να διαφαίνεται μετά την πτώση της δικτατορίας. Στη διάρκεια της χούντας, όλη η σκέψη των αρχιτεκτόνων και πολεοδόμων της με-

ταπολεμικής εποχής είχε αχνοβεί και είχε επιλεγεί η αύξηση του συντελεστή δόμησης και η ενίσχυση της ανοικοδόμησης χωρίς καμία πρόβλεψη για το μέλλον. Η Αθήνα το 1975 ήταν σε κακά χάλια. Καμία πρόνοια για την αρχιτεκτονική φουσιγνωμία της πόλης, πλιν εξαιρέσεων, καμία πρόβλεψη για την ανακούφιση της ασφυκτικής κίνησης των τροχοφόρων στο κέντρο και τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η Αθήνα είχε γίνει διαβόητη για την κακή ποιότητα του αέρα της και η διεθνής εικόνα της δεν είχε πλέον καμία σχέση με τη φωτεινή δεκαετία του '60.

Με τα κριτήρια της εποχής, τα μέτρα που άρχισαν να λαμβάνονται μετά το 1978-79 για τη σωτηρία της Πλάκας, τη διάσωση κάποιων νεοκλασικών κτιρίων (όπως το παλιό «Εξέλιος» στα Χαυτεία), τη δημιουργία του πρώτου πεζοδρόμου στη Βουκουρεστίου (που είχε συμβολική σημασία) και την προστασία παραδοσιακών οικισμών στην επικράτεια, ήταν ένα βήμα προόδου. Ας μην ξεχνάμε όμως ότι τα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης (1975-1978) συνεχίζονταν αθρόες οι καταδαφίσεις νεοκλασικών κτιρίων, όχι μόνο στις γει-

τονιές αλλά και σε κεντρικά σημεία μεγάλης προβολής. Οι διαμαρτυρίες στον Τύπο είχαν ενταθεί. Είχε αρχίσει να καλλιεργείται μια άλλη νοοτροπία.

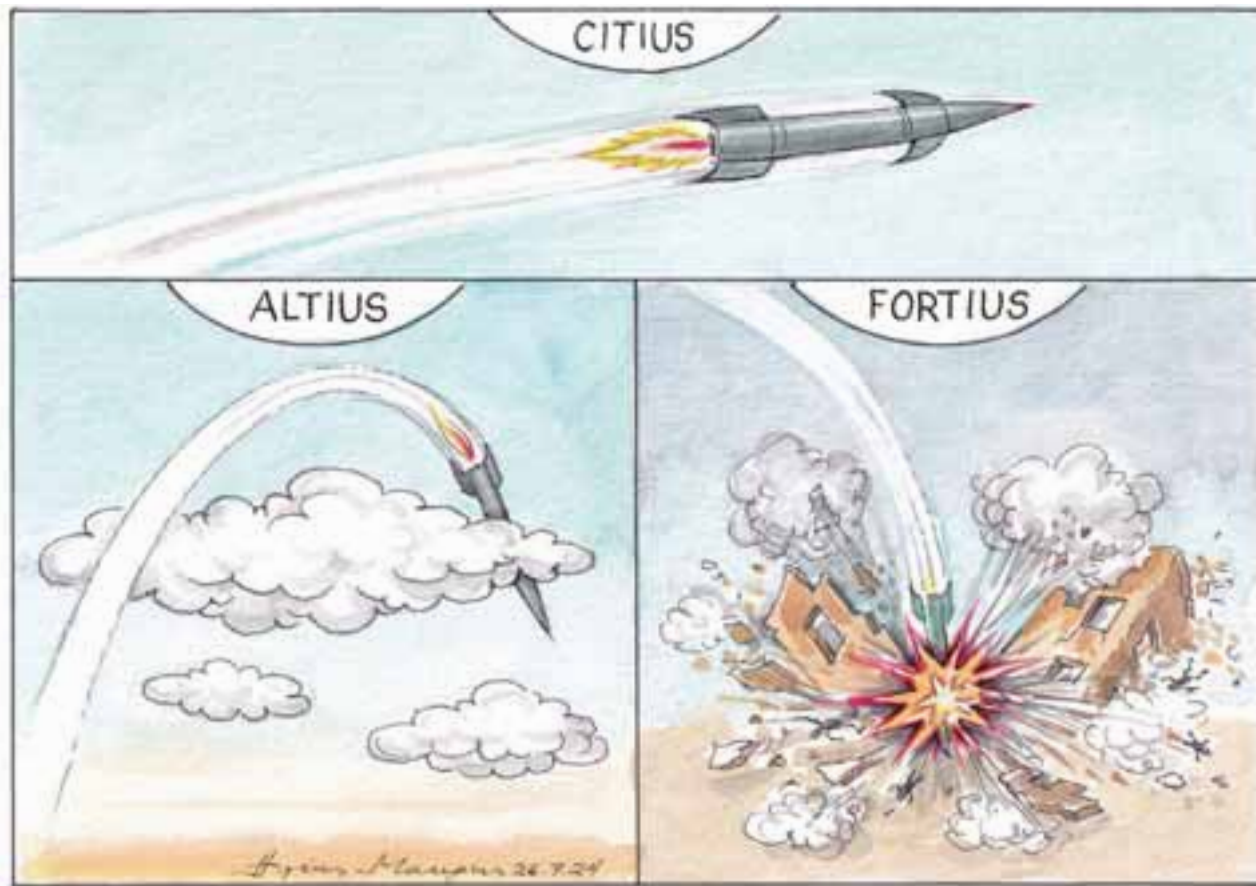
Ενδεικτικά όμως ας σημειώσουμε πως το 1977-78 πρόλαβαν και καταδαφίστηκαν (πριν ψηφιστεί νέα νομοθεσία) τα νεοκλασικά μέγαλα της Βασιλίσσης Σοφίας στους αριθμούς 45 και 49, το νεοκλασικό μέγαρο του ΟΣΕ στην Πανεπιστημίου 31 (απέναντι από την Ακαδημία Αθηνών), η παλιά Λεόντειος στην οδό Σίνα (δίπλα στο Οφθαλμιατρείο), το Μέγαρο Σαμαρά στην 3ης Σεπτεμβρίου 56 και πολλά ακόμη, ενώ κινδύνευσαν σοβαρά με καταδαφισμό το Μέγαρο Σταθάτου (Βασιλίσσης Σοφίας), το Μέγαρο Δελφινόγρη (Ακαδημίας και Κανάρη), το Μέγαρο Μαυρομικάλη (Αμαλίας και Ξενοφώντος) και άλλα. Στις συνοικίες συνεχίζονταν η εξέλιξη της παλαιάς αρχιτεκτονικής (όπως και σήμερα).

Αυτό που άρχισε ο Στέφανος Μάνος σε ό,τι αφορά την καλλιέργεια μιας άλλης αντίληψης για την πόλη συνεχίστηκε από τον Αντώνη Τρίτση, σύμφωνα με τη δική του προσωπικότητα. Η Μελίνα Μερκούρη καινοτόμησε καθώς καθιέρωσε την κήρυξη ως διατηρητέων

κτιρίων στις αθηναϊκές γειτονιές λίγο πριν καταδαφιστούν στο σύνολό τους. Δεκάδες κτίρια από τα τέλη του 19ου αιώνα έως τη δεκαετία του 1920, από αυτά που έως τότε καταδαφίζονταν σωρηδόν, απέκτησαν τον τίτλο του διατηρητέου.

Για να κατανοήσει κανείς τη διαδρομή των αντιλήψεων σύμφωνα με ένα μεγάλο κάρδο της ιστορίας των νοοτροπιών, θα αξίζει να εξεταστεί την περίοδο 1955-1967 ώστε να μπορέσει να εξηγήσει τη συνέβη μετά την πτώση της δικτατορίας στην πόλη των Αθηνών. Ήταν και προετοιμασία ενός κλίματος που αναπτύχθηκε εντέλει στη Μεταπολίτευση.

Η αύξηση του τουριστικού ρεύματος μετά το 1960 συνετέλεσε επίσης στην καλλιέργεια σταδιακά μιας πιο προσεκτικής σχέσης με την αρχιτεκτονική κληρονομιά. Τα «Ξενία», το περιοδικό «Ζυγός», η έκδοση της Εμπορικής Τράπεζας το 1967 για τη «Νεοκλασική Αρχιτεκτονική», είχαν ορίσει ένα κλίμα. Έπρεπε να έρθει η Μεταπολίτευση για να το περάσει ως κοινή αντίληψη. Η βούληση βεβαίως για την ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς αποδείχθηκε κατώτερη των προσδοκιών.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Υπάρχουν λύσεις για τους γιατρούς στο ΕΣΥ;

Του ΣΩΤΗΡΗ ΒΑΝΔΩΡΟΥ

Ενα παγκόσμιο πρόβλημα με δυσοίωνα προβλήματα είναι η έλλειψη ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, δεν είναι χαμηλός ο συνολικός αριθμός γιατρών που έχουμε ανά κάτοικο σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ υπάρχει αυξητική τάση, έπειτα από στασιμότητα τα χρόνια της οικονομικής κρίσης. Ωστόσο, η αύξηση του αριθμού των γιατρών δεν επαρκεί για να καλύψει την αύξηση της ζήτησης, ενώ παρατηρούνται ελλείψεις γιατρών στο ΕΣΥ. Ταυτόχρονα, είμαστε ουραγοί τόσο στον σχετικό αριθμό νοσηλευτικού προσωπικού, όσο και γενικών ιατρών, παραμένοντας πίσω στην πρωτοβάθμια φροντίδα. Υπάρχει λοιπόν σοβαρός λόγος ανησυχίας και απαιτούνται άμεσες λύσεις για ένα πρόβλημα που θα επιδεινωθεί διαρκώς τα επόμενα χρόνια.

Οι προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε είναι πολλές. Βασική πρόκληση αποτελεί η γήρανση του πληθυσμού: η αυξανόμενη μέση ηλικία συνδέεται με μεγαλύτερες ανάγκες για ιατρική φροντίδα και άρα για περισσότερους γιατρούς και νοσηλευτές. Συγχρόνως, ολόένα και περισσότεροι εργαζόμενοι στην υγεία θα γερνούν και θα συνταξιοδοτούνται, ενώ η ηλικία συσχετίζεται και με την πα-

ραγωγικότητα των εργαζομένων. Επίσης, αντιμετωπίζουμε αυξανόμενα κόστη τεχνολογιών υγείας (π.χ. ακριβά φάρμακα και προηγμένα μηχανήματα), που επιβαρύνουν τον προϋπολογισμό και πιέζουν τις οικονομικές δυνατότητες σε άλλους τομείς, όπως οι ανθρωπίνος πόροι.

Ανάλογες ελλείψεις προσωπικού αντιμετωπίζουν και άλλες χώρες, οι οποίες λειτουργούν ανταγωνιστικά, προσελκύοντας γιατρούς και νοσηλευτές – φαινόμενο που ζήσαμε τα χρόνια της οικονομικής κρίσης κατά την οποία υπήρξε εκροή από το ΕΣΥ προς άλλα συστήματα υγείας.

Συνολικά, η αύξηση της ζήτησης για ιατρική φροντίδα υπερσκελίζει την αύξηση της προσφοράς, απειλώντας την επάρκεια του ΕΣΥ. Μπροστά σε αυτές τις προκλήσεις, απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις.

Αιχμή του δόρατος πρέπει να αποτελέσει η αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση της τεχνολογίας και ειδικά της τεχνητής νοημοσύνης. Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί, π.χ., να συνδράμει στην αξιολόγηση ακτινογραφιών και να ελαφρύνει το βαρύ γραφειοκρατικό έργο του να συμπληρώνουν οι γιατροί ατελείωτα έγγραφα, ώστε να μπορούν να εστιάσουν στο κλινικό

τους έργα και να φροντίζουν περισσότερους ασθενείς.

Μία από τις πιο σημαντικές παρεμβάσεις, όμως, είναι η βελτίωση της υγείας του πληθυσμού μέσα από τον υγιεινό τρόπο ζωής: σωστή διατροφή, άσκηση, ύπνος, περιορισμός αλκοόλ και καπνίσματος μπορούν να αποτρέψουν πολλές χρόνιες παθήσεις, όχι μόνο περιορίζοντας την ανάγκη για ιατρική περίθαλψη, αλλά, επιπροσθέτως, βελτιώνοντας την υγεία του πληθυσμού, που είναι και ο στόχος της πολιτικής υγείας. Σε αυτήν την κατεύθυνση δεν αρκεί μόνο η ενθάρρυνση, καθώς πρέπει να περάσουμε σε ουσιαστικότερες δράσεις, στηρίζοντες στα εργαλεία της συμπεριφορικής επιστήμης, ώστε να ωθήσουμε τον πληθυσμό σε πιο υγιεινό τρόπο ζωής.

Επιπλέον, πρέπει να αξιολογήσουμε σήμερα πόσους γιατρούς και σε ποιες, ειδικότητες θα χρειάζονται τα επόμενα χρόνια και να προσαρμόσουμε στην εκπαίδευσή τους. Αυτό από μόνο του δεν αρκεί, καθώς επόμενο είναι να παρατηρούνται μετακινήσεις εκτός ΕΣΥ ή εκτός Ελλάδας ανάλογα με τις σχετικές συνθήκες, μισθολογικές και μη. Απαιτείται η δημιουργία κατάλληλων συνθηκών εργασίας και κινήτρων, ώστε να επιτυγχάνεται η προσέλκυση τους στο ΕΣΥ, καθώς και η βέλτιστη κατανομή τους, ανά

ειδικότητα και γεωγραφική περιοχή, και η στελέχωση της πρωτοβάθμιας φροντίδας. Υψηλότερες αποδοχές και περισσότεροι γιατροί σε διάφορες ειδικότητες σε ακριτικά νησιά από τον υγιεινό τρόπο ζωής: σωστή διατροφή, άσκηση, ύπνος, περιορισμός αλκοόλ και καπνίσματος μπορούν να αποτρέψουν πολλές χρόνιες παθήσεις, όχι μόνο περιορίζοντας την ανάγκη για ιατρική περίθαλψη, αλλά, επιπροσθέτως, βελτιώνοντας την υγεία του πληθυσμού, που είναι και ο στόχος της πολιτικής υγείας. Σε αυτήν την κατεύθυνση δεν αρκεί μόνο η ενθάρρυνση, καθώς πρέπει να περάσουμε σε ουσιαστικότερες δράσεις, στηρίζοντες στα εργαλεία της συμπεριφορικής επιστήμης, ώστε να ωθήσουμε τον πληθυσμό σε πιο υγιεινό τρόπο ζωής.

Τέλος, οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι στοχευμένες και να βασίζονται σε σωστή στατιστική ανάλυση δεδομένων – κάτι στο οποίο η Ελλάδα υστερεί συνολικά στον χώρο της υγείας.

Εν κατακλείδι, λύσεις υπάρχουν. Όμως απαιτούνται παρεμβάσεις σήμερα, καθώς θα χρειαστούν χρόνια για να φανούν τα αποτελέσματά τους. Όπως στους περισσότερους τομείς στην άσκηση πολιτικής, απαιτείται μακροχρόνιο όραμα που ξεπερνάει τους εκλογικούς κύκλους.

Ο κ. Σωτήρης Βανδώρος (s.vandoros@ucl.ac.uk) είναι καθηγητής Οικονομικών Υγείας στο University College London (UCL), adjunct καθηγητής στο Harvard University.

Υπάρχει τρόπος;

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Παρακολουθώντας κανείς το σύνολο των επετειακών εκδηλώσεων για τα πενήντα χρόνια του πραξικοπήματος και της εισβολής, το καλοκαίρι του 1974, αλλά και σειρά δημοσιογραφικών αφιερωμάτων και ντοκιμαντέρ για τα γεγονότα και τους πρωταγωνιστές της εποχής αναρωτιέται αν υπάρχει, σήμερα, μισό αιώνα μετά, τρόπος για να πείσει τον μέσο Κύπριο πολίτη για το αν η σημερινή υπόθεση επίλυσης του Κυπριακού είναι υπαρκτή και τον αφορά άμεσα. Το περασμένο Σάββατο 20 Ιουλίου παρακολούθησα την εκδήλωση στο Προεδρικό, διάβασα κι άκουσα (σε ορισμένα συμμετέχοντα μάλιστα ερωτώμενος) σειρά αφιερωμάτων και αναρτήσεων στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης – συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών μας – και παράλληλα πέρασα την ημέρα μου όπως κάθε μέσος Κύπριος οικογενειάρχης. Πήγα στη θάλασσα με την οικογένεια και το παιδί μου, ξεκουράστηκα λίγο, μίλησα με τον, τότε 26χρονο, πατέρα μου – που βίωσε τα γεγονότα – και προσπάθησα να αναλογιστώ το χρονικό βάθος, τη σημειολογία και τους συμβολισμούς μιας μέρας που γέννησε όλα τα κακά μας. Μιας ημέρας που προκάλεσε νεκρούς, ξεριζωμό, αγνοούμενους, την κατοχή και τον διαχωρισμό της πατρίδας μας.

Δεν είμαι σίγουρος, για να είμαι ειλικρινής, αν έχω πειστεί πως πενήντα χρόνια μετά η υπόθεση επίλυσης του Κυπριακού αφορά τον μέσο συμπολίτη μου εκεί έξω. Κι αν δεν τον αφορά δλώνω, επίσης, αδυναμία για το αν υπάρχει τρόπος να του εξηγήσω πειστικά πώς και με ποιο τρόπο θα απαλλαγούμε από το στάτους κβο μισού αιώνα. Μπορεί να γράφω τα ρεπορτάζ μου, τις αναλύσεις μου και τις αναρτήσεις μου στο X – που κάποιος εκτιμούν και κάποιος απορρίπτουν μετά βδελυγμίας – αλλά δεν αισθάνομαι πως υπάρχει ένας αποδεκτός τρόπος για να πείσεις τον μέσο/η Κύπριο/α να κατανοήσει πως τα επόμενα πενήντα χρόνια όχι μόνο θα είναι δύσκολα για την επιβίωσή του αλλά, μάλλον, οδηγούν σε συνθήκες διαχωρισμού παγιωμένες ως προς τη γεωγραφική, πολιτική και, επίσης πιθανόν, νομική τους προέκταση. Και παραδόξως αισθάνομαι πως αυτά μου η αδυναμία δεν αποτελεί μόνο μια προσωπική ειλικρινή παραδοχή, αλλά το μέτρο του «αν δεν μπορώ εγώ να το κάνω, φαντάσου οι πολιτικές μας ελίτ», δεδομένου ότι αυτό είναι ένα σκόλοιο για τη δική τους αμφισβησία και, ενίοτε, ανελικτική, παρά για τη δική μου ικανότητα («μιάσα στην ανικανότητα που απορρέει από τη διαπίστωσή μου).

Το «υπάρχει τρόπος;» δεν είναι μόνο ο τίτλος αυτού του μικρού άρθρου της προσωπικής μου γνώμης, αλλά και ένα ερώτημα που παράλληλα με τη μεθοδολογία (προκειμένου να απαντηθεί διττά με ένα «να» ή με ένα «ισού») οφείλει να αποτελέσει και το υπαρκτικό ερώτημα της ελληνοκυπριακής κοινότητας, της δικής μας δηλαδή, μισό αιώνα μετά την εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο το 1974. Αν υπάρχει τρόπος να πείσουμε τους συμπολίτες μας ότι υπάρχει λύση στο Κυπριακό που θα μας απαλλάξει από την κατοχή και θα επανενώσει την πατρίδα μας τότε, αναπόφευκτα, υπάρχει και αυτή η λύση ως ρεαλιστικό και εφαρμόσιμο σενάριο και ο μισός αιώνας που πέρασε δεν ήταν τίποτα άλλο παρά η ωρίμανση προς αυτή την κατεύθυνση. Η μήπως είμαι υπερβολικά αισιόδοξος;

Μεταξύ αυτής της συνειδητοποίησης και του «λύση», «απελευθέρωση», «λύση με το σωστό περιεχόμενο», «καλαρή ομοσπονδία», «λύση δύο κρατών», «νέο ρεαλισμό», «λύση ενιαίου κράτους» κ.λπ. υπάρχει μια τεράστια απόσταση την οποία οφείλουμε, αναστοχαστικά, να διανύσουμε ως κοινωνία, ως πολίτες και ως ελληνοκυπριακή κοινότητα με αφορμή την συμπλήρωση πενήντα χρόνων από το 1974. Αν δεν το κάνουμε, τότε αλλοιμόνο μας.

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Εκτοπισμένοι Παλαιστίνιοι κατά μήκος του δρόμου Salah Al Din κατά τη διάρκεια ισραηλινής στρατιωτικής επιχείρησης στη Χαν Γιούνις στη νότια Λωρίδα της Γάζας.

Να «εμπλακεί»; Η μήπως όχι...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Με συνεντεύξεις, ομιλίες και γενικόλογες, επιχειρεί να κρύψει το πιο σημαντικό. Ότι τίποτα δεν αλλάζει με διακηρύξεις, ότι χρειάζεται η πολιτική του συγκεκριμένου για να υπάρχουν πιθανότητες να ξεκολλήσει η διαδικασία από τον πάτο. Ν. Χριστοδουλίδης 20/7: «Η ε/κ πλευρά είναι πανέτοιμη να εμπλακεί σε ουσιαστικές διαπραγματεύσεις, για την επίτευξη μιας βιώσιμης και λειτουργικής λύσης». Κανένας διεθνής παίκτης δεν ενδιαφέρεται για γενικόλογες. Επανάληψη πάνω σε ποια βάση; Ο Ν. Χριστοδουλίδης έχει την ευθύνη να πει ποια είναι η βάση για να αρχίσει/ολοκληρωθεί ένας σύντομος κύκλος από διαπραγματεύσεις – ξέρε, βέβαια, ποια είναι.

Ειδικότερα, χρειάζεται:

1) Να στείλει «εξακάθαρο» μήνυμα στον γ.γ. ότι αποδέχεται το πλαίσιο Γκουτέρες όπως καταγράφηκε στις 30/6/17. Ο γ.γ. γράφει ότι «τα μέρη έφτασαν κοντά στο να καταλήξουν σε στρατηγική κατανόηση σε όλα τα βασικά στοιχεία μιας συνολικής διευθέτησης» (29/9/17).

2) Ότι δεν προτίθεται να αμφισβητήσει το κερτημένο του, όπως έκανε μιλώντας στον δημοσιογράφο Μ. Αλκάν στο κανάλι Genz tv. Στη συνέντευξη δήλωσε «ότι υπάρχουν σημεία που συμφωνεί και σημεία που θα ήθελε να συζητήσει για το πλαίσιο Γκουτέρες» και «απέφυγε να πει αν αποδέχεται την εκπεριτροπής προεδρία». Για το προεδρικό σύστημα δήλωσε «ότι θα πρέπει να διευκρινιστεί εάν θα είναι τελετουργικό (ceremonial) ή θα έχουν ουσιαστικό ρόλο, εάν θα έχουμε πρωθυπουργό, ή όχι» (OmegaLive, 16/09/23). Το να αλλάζουμε διαρκώς θέσεις στα γκολπόστ,

συνιστά την πιο πρακτική συνταγή για να μείνουμε στον πάτο.

Η διπλή δέσμευση Χριστοδουλίδη μπορεί να βοηθήσει τον γ.γ. να σκεφθεί Πενταμερή τον Σεπτέμβριο. Αν όμως οι καθημερινές του διακηρύξεις συνδέονται με την σκέψη ότι «ο Τατάρ είναι αυτός», άρα εκ του ασφαλώς «διακηρύττω», τότε η ε/κ ηγεσία θα βρεθεί προ εκπλήξεων, γιατί σε αυτούς που θα πάρουν τις οριστικές αποφάσεις δεν περιλαμβάνεται ο Τατάρ.

Ο Ν. Χριστοδουλίδης δήλωσε και τα εξής: «Στα 50 χρόνια από το 1974, η Τουρκία και η εκάστοτε ελεγχόμενη και καθοδηγούμενη από την Άγκυρα ηγεσία των Τ/κ, δεν επέδειξαν, δυστυχώς, την ετοιμότητα για έναν έντιμο συμβιβασμό που θα οδηγούσε στην επίτευξη της πολυπόθητης λύσης».

Άρα, Ντενκτάς και Ακιντζί στο ίδιο καλάθι. Ωστόσο, ο πρώτος πίστευε στη διαίρεση, έτρεφε και τρεφόταν από αυ-

τήν. Αντίθετα, ο δεύτερος έκανε τις αναγκαίες κινήσεις για να φτάσουμε σε λύση. Θυμίζω, πρώτο, «Χάρτης Ακιντζί» για το εδαφικό, δεύτερο, πλήρης στήριξη στον απεσταλμένο της Ε.Ε. στις συνομιλίες (Βαν Νούφελ), τρίτο, πρόταση σε Αναστασιάδη να γίνει το πλαίσιο Γκουτέρες «στρατηγική συμφωνία για τη λύση» κ.ά. Ο Ν. Χριστοδουλίδης εσκεμμένα παραγνωρίζει τον πλουραλισμό στην Τ/κ κοινότητα. Η πολιτική του τύπου «τι Ντενκτάς, τι Ακιντζί», δείχνει ότι δεν είναι σε θέση να εμβαθύνει σε πρόσωπα, συγκυρίες, αποχρώσεις, κοινωνικές διεργασίες.

Επιλογικά ο Ν. Χριστοδουλίδης ανέφερε και τα εξής: «Κύρια έγνοια και προτεραιότητά μου είναι ο τερματισμός της κατοχής, η απελευθέρωση και η επανένωση της πατρίδας μας».

Παρά τις επικοινωνιακές εξάρσεις, η προσωπική απεσταλμένη του γ.γ. των Η.Ε. στο Κυπριακό Μ. Α. Ολγκίν, θεωρεί

τον Ν. Χριστοδουλίδη μέρος του προβλήματος – όπως, βεβαίως, και τον Τατάρ. Προφανώς η απεσταλμένη κατένοησε εγκαίρως την ε/κ τεχνική («εγώ κάνω δηλώσεις, πηγαίνετε στην άλλη πλευρά»). Γι' αυτό με την επιστολή της προς Κυπρίους, σημειώνει: «Οι ηγέτες πρέπει να επιδείξουν βούληση και αποφασιστικότητα για πραγματική πρόοδο. Ζητώ από όλους τους Κύπριους να ενθαρρύνουν και να πείσουν τους ηγέτες τους να εργαστούν για ένα καλύτερο και ασφαλές μέλλον» (7/7).

Ο πολιτικός κρίνεται από τα έργα του, όχι από ομιλίες σε εγκαίνια ή τελετές, κρίνεται από τη δυνατότητά του να συνεκτιμά τη σχέση κόστους-οφέλους, την ικανότητά του να υπολογίζει τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις από τη μια ή την άλλη εξέλιξη, κρίνεται από το αν έχει το θάρρος να αναλαμβάνει τις ευθύνες του. Η επίλυση δεν προκύπτει μόνο γιατί θέλουμε, ή μόνο γιατί απαγγέλλουμε.

Το συναισθηματικό υλικό είναι αναγκαίο, οι ευαισθησίες του λαού μας ακέραιες – αλλά από μόνες τους δεν επιλύουν προβλήματα. Η Κύπρος δεν κατάφερε να συναντήσει ηγέτες με σθένος και ακεραιότητα. Αντίθετα, έτυχε να διαχειριστούν τις τύχες ολόκληρης της Κύπρου άτομα με άλλες προτεραιότητες: την καριέρα, το πολιτικό κεφάλαιο που προστάτευαν μπας και υποστεί φθορά, άτομα που δεν ήθελαν να αναλάβουν ευθύνες, άτομα κατώτερα των περιστάσεων. Η επίλυση, ωστόσο, απαιτεί άλλα: αποφάσεις κορυφής από πολιτικό ηγέτη σε Συνόδους σαν και αυτές που είχαμε στο Μον Πελεράν και στο Κραν Μοντάνα, Συνόδους Κορυφής με τη σφραγίδα Η.Ε.-Ε.Ε.

www.larkoslarkou.org.cy

Ο Ν. Χριστοδουλίδης εσκεμμένα παραγνωρίζει τον πλουραλισμό στην Τ/κ κοινότητα. Η πολιτική του τύπου «τι Ντενκτάς, τι Ακιντζί», δείχνει ότι δεν είναι σε θέση να εμβαθύνει σε πρόσωπα, συγκυρίες, αποχρώσεις, κοινωνικές διεργασίες.

Σαν επετειακό

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Γράφω για την επέτειο μια εβδομάδα μετά το Φεστιβάλ των Παθών της κυπριακής τραγωδίας, σε μια προσπάθεια ίσως να αποφύγω τον πειρασμό και το ένστικτο να στήσω σαν Lego, το ένα πάνω στο άλλο, τις ίδιες λέξεις, εκφράσεις και επιχειρήματα για το Κυπριακό.

Την περασμένη Δευτέρα εγκαινιάστηκε στη Μόνημ Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην Ε.Ε. μια προσεγγισμένη, χαμηλών τόνων έκθεση για τα 50 χρόνια από την εισβολή. Ασπρόχρωμες φωτογραφίες, εικόνες που έχουν μπει στο συλλογικό ασυνείδητο, αλλά συνειδητά τις ανασύρουμε μόνο μια φορά τον χρόνο. Οι Κύπριοι των Βρυξελλών βρέθηκαν, τα είπαν, άκουσαν την σύντομη ομιλία του υπουργού Εξωτερικών, και δεν έγιναν

οι συνθησιμένες εκδηλώσεις, ούτε ακούστηκαν πένθημα εμβατήρια. Θύμιζε κάπως ένα μνημόσυνο, χρόνια μετά την κηδεία, εξίσου ανάμνηση για τον νεκρό και αφορμή για τους ζωντανούς.

Η φετινή επετειακή προσέγγιση, με κάποιες πιο σύγχρονες πινελιές όπως το λογότυπο της κυβέρνησης (ένα κλαδί ελιάς με τις λέξεις «Φτάνει. Yeter. Enough») ή το συμμετοχικό έργο τέχνης «Νήματα», φάνηκε να αποχρυσόταλ-λώνει και να απογυμνώνει όλα όσα συνθέτουν τον μακροχρόνιο, την αμχανία των πολλών και την υποκρισία ορισμένων.

Από το Κυπριακό δεν φαίνεται να έχουν μείνει πολλά εκτός από την κηδεία του προβλήματος που ξέραμε, με τις επετειακές εκδηλώσεις να είναι μια μορφή ψυχοθεραπείας. Μακριά από τις Βρυξέλλες, στην εκκλησία του Αγίου

Παντελεήμονα στην Μακεδονίτισσα, στην εκκλησία απέναντι από τον Τύμβο όπου γίνονται οι κηδείες των αγνοούμενων που πλέον μαθαίνουμε να αποδεχόμαστε πως είναι οι σκοτωμένοι του 1963-'74, γινόταν την Παρασκευή το επίσημο πανηγύρι του Αγίου Παντελεήμονα. Και συνυπήρχαν στο ίδιο σκηνικό η ζωή με την κηδεία, ένα μεγάλο πανό «Δεν Ξεκινώ», και ο Αρχιεπίσκοπος Γεώργιος που λέγεται με τις καμπάνες να χτυπούν.

Την ίδια εβδομάδα κυκλοφόρησαν και τρεις διαδοχικές συνεντεύξεις του προέδρου της Δημοκρατίας, σε τρία κανάλια (Alpha, ANT1, PIK), όπου επανέλαβε αρκετές φορές τα talking points που ήθελε, προσαρμοσμένα ανά ακροατήριο, για το λάθος του μακροχρόνιου και μια επικριτική διάθεση απέναντι σε 50 χρόνια Κυπριακού,

καταθέτοντας τη θέση πως η χώρα πρέπει να προχωρήσει και πως η λύση μπορεί να είναι βιώσιμη αν και όχι απαραίτητα «δικαιη» (προσθέτοντας πως δικαία θα ήταν μόνο η επιστροφή στην προ του 1974 κατάσταση, χωρίς να διευκρινίζει αν σε αυτή μετρά και τους αυτοεξορισμένους του Μακαρίου και τους θύλακες).

Πενήντα χρόνια μετά αλλάζουμε για πρώτη φορά το πώς βλέπουμε το Κυπριακό – είναι πλέον για πολλούς που δεν έζησαν την ανεξαρτησία, τον εμφύλιο Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, και την τουρκική εισβολή, ένα περισσότερο ιστορικό και λιγότερο προσωπικό γεγονός.

Είμαστε σε ένα σημείο καμπής όπου το ατέρμονο μνημόσυνο μπορεί να γίνει κάτι άλλο. Μπορεί να γίνει αναστοχασμός επί της ιστορίας και των συνθηκών που μας

έφεραν στον ένα δρόμο αντί σε έναν άλλον, και τι μας λένε όλα αυτά για τις διαχρονικές τάσεις και συνθήκες. Μπορεί όμως να γίνει και ακόμα ένα γυαλιστερό προ-όν, με τις εφημερίδες να διαφημίζουν ως δώρο έναν χάρτη για την εισβολή σε «χαρτί πολυτελείας» και την τηλεόραση να δημοσιεύει σαπουνόπερες με επίφαση (έστω και με ειλικρινή πρόθεση) την εισβολή.

Το έργο «Νήματα» που πραγματοποιήθηκε με στήριξη του υπουργείου Πολιτισμού και του CYENS ήταν μια νέα προσέγγιση στην ιστορική μας εμπειρία, μια αποτύπωση των δρόμων του εκτοπισμού που στον χάρτη μπορούν να έχουν κατεύθυνση από τον βορρά στον νότο, αλλά και από τον νότο στον βορρά. Ήταν ένα παράδειγμα του ότι μπορούμε να μιλήσουμε για την ιστορική μας

συνθήκη με άλλες λέξεις, και άλλα εργαλεία.

Μετά την κηδεία η ζωή συνεχίζεται. Ίσως τα πενήντα χρόνια να ήταν η περίοδος που χρειαστήκαμε για να καταλαγιάσουμε, και να δούμε με καθαρό μυαλό και τιθασευμένα συναισθήματα τι πρέπει να κάνουμε.

Πρώτη πράξη, αν αυτά που έλεγε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας στις συνεντεύξεις του προαναγγέλλονταν εξελίξεις και αποφασιστικότητα του ίδιου να φτάσει μέχρι τέλους: πλήρης, ειλικρινής, χωρίς οδύνη και δράματα ενημέρωση στη πόσις που προσαρμοστούμε στη μορφή λύσης την οποία λέμε πως επιδιώκουμε.

Όχι όταν και αν υπάρξουν οι εξελίξεις. Τώρα. Η επέτειος πέρασε, οι κηδείες τελειώνουν.

ykakouris@gmail.com

Ο τρομαγμένος Φειδίας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΙΣ

Ετσι «γαουρόπασο» που έφαγε δημοσίως από τον μπροπολίτη Μόρφου Νεόφυτο ο ευρωβουλευτής Φειδίας Παναγιώτου ήταν επόμενο να φοβηθεί και να συμπεριφέρεται ως τρομαγμένο παιδάκι, το οποίο αναζητεί την αγκαλιά της μάνας του, για να κωθεί και να βρει παρηγοριά. Ο μπροπολίτης τον κατασάδισε, γιατί αγάλλασε τον σατανιστή Έλον Μασκ, ο οποίος κουβαλά δαιμονική ενέργεια, ως εκπρόσωπος της νέας τάξης πραγμάτων, όπως είπε, καθώς και για το γεγονός ότι συνάντησε μασκαράδες γκουρού στην Άνω Ανατολή. Ο πανιερώτατος επέβαλε «κάνονα» στον Φειδία να μην κοινωνεί και να πάει να εξομολογηθεί.

Ο πανιερώτατος την ίδια ώρα δεν παράλειψε να εκθέσει τα προσόντα και την εξυπνάδα του Φειδία. Κατανόησε και την απερισκεψία του Φειδία, σημειώνοντας ότι δεν ήθελε να αρνηθεί την πίστη των γονιών του, αλλά ήθελε να αυξήσει τους ακολούθους του, στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Άθελά του, είπε, έμπλεξε σε αυτή την αμαρτία. Κάλεσε τον Φειδία να αντιληφθεί το λάθος του και να μετανοήσει. Αποκάλυψε ότι ο Φειδίας ταπεινώθηκε «ολίγον» και είπε στους γονιούς του ότι δεν είναι περιφανός για πολλά πράγματα τα οποία διέπραξε. Ο Μόρφου Νεόφυτος ξεκαθάρισε ότι η μεταμέλεια, με το «γιατί εγώ να διαπράξω τέτοιο λάθος», ενέχει μεγάλο εγωισμό, ο οποίος σαλπάρει τον άνθρωπο. Αντιθέτως η μετάνοια, ενέχει ταπεινώση και σώζει τον άνθρωπο.

Ο Μόρφου Νεόφυτος προχώρησε ακόμη ένα βήμα, ως προφητολόγος και μίλησε για τον επικείμενο «θάνατο» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταξύ σοβαρού και αστειού, κάλεσε τον ευρωβουλευτή της Κύπρου, ως υιός παπά, να κάνει τον καντηλιανάφτη, να πει και κανένα «Κύριε Ελέησον», στην κηδεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο «βελνεκές των πυρών» του Μόρφου βρέθηκε και ο πατήρ Κυπριανός ο οποίος για 40 μέρες θα τελεί θείες λειτουργίες για τον γιο του, και η πρεσβυτέρα Ειρήνη, η οποία θα ετοιμάζει με τα δάκρυά της πρόσφορα για τη Θεία Ευχαριστία.

Στην πρώτη συνεδρία της Ολομέλειας του Ευρωκοινοβουλίου, ο πιο «περιζήτητος» ευρωβουλευτής ήταν ο Φειδίας. Σχεδόν όλοι οι Κύπριοι δημοσιογράφοι και όλα τα ξένα Μέσα Ενημέρωσης ζήτησαν συνεντεύξεις. Κάποιοι ξένοι έβαζαν και «μέσο» με τους Κύπριους δημοσιογράφους για να πάρουν συνεντεύξεις. Ο Φειδίας «πουλά» και κάθε εμφάνισή του μεταφράζεται σε εκατομμύρια «κλικ», άρα και μεγάλα κέρδη στα Μέσα Ενημέρωσης. Ο άνθρωπος Φειδίας, με τον «φόβο» ζωγραφισμένο στο πρό-

σωπό του και με τη «μοναξιά» του άπειρου ανθρώπου της εξουσίας, προσπαθούσε να αποκρούσει τα «σμήνη» που έπεφταν πάνω του. Τη μια στιγμή απέρριπτε τις προσκλήσεις και την άλλη στιγμή παραχωρούσε συνεντεύξεις, ύστερα βεβαίως από δημόσιες επικρίσεις και άλλες εκβιαστικές υποδείξεις.

Όσοι προσέγγισαν ανθρώπινα τον Φειδία, για ένα απλό «γεια σου, τι κάνεις...» και για χαιρετισμούς από την οικογένειά του, λάμβαναν λακωνικές και φοβισμένες απαντήσεις, οι οποίες κατέληγαν στο «να έχω τις ευχές σου...», les και έναντι του είχε μοναχούς και πνευματικούς πατέρες. Φυσικά ούτε σκέψη για να συναντήσει κατ' ιδίαν τους Κύπριους δημοσιογράφους και να πει ένα καφέ μαζί τους, όπως επιζητούσαν άλλοι Κύπριοι ευρωβουλευτές και ανώτατοι αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτοί ξέρουν πολύ καλά ότι μόνο στο τραπέζι, με ποτό και φαγητό, ανοίγουν στόματα και λέγονται αλήθειες. Οι έμπειροι άνθρωποι της εξουσίας επιζητούν ή και εκλιπαρούν τέτοιες συναντήσεις, γνωρίζοντας ή έχοντας και υποψίες, ότι μερικοί δικό τους άνθρωποι, είναι απλώς «σφουγκοκωκάλιοι» και αποκρύπτουν τα λάθη τους. Και όχι σπάνια, τους ανοίγουν τον «λάκκο» τους ή τους αφήνουν να πέσουν στα βράχια. Μόνο «καθαροί και τρελοί» δημοσιογράφοι μπορούν και στέκονται απέναντι στους ανθρώπους της εξουσίας, με όπλο πικρές και σωτήριες αλήθειες.

Ο Μόρφου Νεόφυτος, με την πνευματική του δύναμη, σίγουρα έκανε μια «βαθιά» εγχείρηση στην ψυχή του Φειδία. Μόνο έτσι μπορεί να συνέλθει και να προστατευτεί από την αλαζονεία και τα πολλά λάθη, τα οποία ήδη διέπραξε. Μερικά έχουν ποινικές διαστάσεις και αν δεν συνέλθει γρήγορα, μπορεί να καταλήξει και στη φυλακή. Η ιστορία με το «ότοστοπ» από τις Βρυξέλλες στο Στρασβούργο, το βίντεο με τις «γόπες» και άλλα προκλητικά βίντεο, μπορούν να κόψουν τα «φτερά» του ευρωβουλευτή. Ο Φειδίας καλό είναι να ξεκινήσει από τα βασικά, την πολιτική του «διακονία», γιατί έτσι πρέπει να βλέπει το αξίωμα. Να προσλάβει «έμπειρους, τίμιους και καθαρούς» συνεργάτες, οι οποίοι θα τον προστατεύσουν. Έξυπνος είναι, καθαρός είναι, γερές βάσεις έχει από τους γονείς του, και το μόνο που μένει να κάνει είναι να προσγειωθεί και να αρχίσει να διακονεί και όχι να «δισκεδάξει» τους ψηφοφόρους, οι οποίοι τον εμπιστεύτηκαν και εναπόθεσαν πολλές ελπίδες στους ώμους του. Ο δρόμος της επιτυχίας φαίνεται δύσκολος αλλά είναι πολύ εύκολος για όσους ενεργούν «τίμια και καθαρά».

kaparispan@yahoo.gr

Κοκορομαχίες παντού

Του ΘΟΔΩΡΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Θυμάστε τότε που κάποιος προσπάθησε να σκοτώσει τον Τραμπ; Ενα κοσμοϊστορικό γεγονός πολιτικής βίας, που θα άλλαζε τα πάντα, θα ανέτρεπε το πολιτικό σκηνικό και, πρακτικά, θα τελείωνε το θέμα των εκλογών στις ΗΠΑ. Εκεί περάσει καιρός από τότε. Συνέβη πριν από δεκατέσσερις ημέρες. Κάποτε εκείνο θα ήταν το γεγονός της χρονιάς. Όλοι θα μιλούσαν γι' αυτό για μήνες. Αλλά τις τελευταίες δύο εβδομάδες έχουν συμβεί άλλα διακόσια σημαντικά πράγματα και άλλο ένα γεγονός της χρονιάς, μόνο σε εκείνη τη χώρα. Κανένας δεν συζητάει για την απόπειρα δολοφονίας. Δεν είχε καν οποιδήποτε επίπτωση στις δημοσκοπήσεις. Μηνδέν. Και βέβαια το θύμα της απόπειρας, ο Τραμπ, δεν άλλαξε τίποτε στη συμπεριφορά του ή στην καμπάνια του.

Συνέβη ένα κοσμοϊστορικό γεγονός, παραλίγο να σκοτωθεί ο άνθρωπος, και έμειναν όλα τα ίδια. Αλλά το σημαντικότερο από όλα είναι, νομίζω, ο άλλος λόγος για τον οποίο ο δημόσιος λόγος ασχολήθηκε μόνο για λίγες ημέρες με την απόπειρα δολοφονίας ενός υποψήφιου προέδρου των ΗΠΑ. Ο νεαρός δολοφόνος ήταν μια τραγική φιγούρα, ένα προβληματικό άτομο που, όπως έδειξαν οι μέχρι τώρα έρευνες, πριν από την πράξη του είχε γκουγκλάρει πληροφορίες για τη δολοφονία του Κένεντι και, κυρίως, είχε γκουγκλάρει το πρόγραμμα των δημόσιων εμφανίσεων του Τραμπ αλλά ΚΑΙ του Μπάιντεν, καθώς και άλλων πολιτικών προσώπων. Όπως φαίνεται, επιτέθηκε στον πολιτικό που θα βρισκόταν πιο κοντά στο σπίτι του. Τι μας λέει αυτό; Πολλά πράγματα, για την κουλτούρα της βίας στις ΗΠΑ, για το σοβαρό πρόβλημα της ψυχικής υγείας, για την εγκληματικά εύκολη πρόσβαση σε πυροβόλα όπλα σε αυτή τη χώρα.

Αλλά και κάτι άλλο: σχετικά γρήγορα έγινε

σαφές ότι δεν υπήρχε «πολιτικό» κίνητρο για τη δολοφονία. Δεν του όπλισε το χέρι ούτε ο Μπάιντεν ούτε ο Τραμπ. Δεν υπήρχε κάποιο μήνυμα από την πράξη του. Απλά ήταν ένας βαθιά διαταραγμένος άνθρωπος που ήθελε να σκοτώσει έναν διάσημο. Αρα; Δεν έχουμε λόγο να τσακωθούμε στα σόσιαλ μίντια. Γι' αυτό το προσέγρασαν τόσο γρήγορα. Το φαινόμενο είναι το εξής: Πλέον ο δημόσιος διάλογος πυροδοτείται σχεδόν αποκλειστικά από θέματα που δικάζουν. Ο,τι νέο προκύπτει παραμένει στη δημοσιότητα (έστω και για λίγο) μόνο αν μπορεί να προκαλέσει αντικρουσμένες απόψεις ιδεολογικά φορητισμένες, έντονη αντιπαράθεση, τσακωμούς, «engagement». Η γιορτή για τον μισό αιώνα από την αποκατάσταση της δημοκρατίας μας δεν συγκινεί κανέναν – τα μίζερα, προσβλητικά σχόλια μιας βουλευτού για τα ρούχα μιας καλεσμένης, όμως, πυροδοτούν το ενδιαφέρον μας ακαριαία.

Αν ένα θέμα ενώνει, το ξεπερνάμε πολύ γρήγορα. Αν ένα θέμα δικάζει, το παίζουν παντού, το ανεβάζουν ξανά και ξανά και το αναπαράγουν οι πάντες, με προεξάρχοντες τα στρατευμένα ιντερνετικά τρολ, ρωσικά ή μη. Τα τελευταία 20 χρόνια, ο τρόπος με τον οποίο σκεφτόμαστε, διαμορφώνουμε άποψη και την εκφέρουμε έχει αλλάξει δραματικά. Το μυαλό μας έχει αναδιοργανωθεί, έχει αλλάξει δομές και ταχύτητες. Πάντα οι ειδήσεις ασχολούνται κυρίως με θέματα που εξάπτουν τα συναισθήματα, αλλά τα τελευταία 20 χρόνια η κατανάλωση πληροφορίας έχει γίνει και αμφίδρομη. Κάθε μέρα οι αλγόριθμοι μας δείχνουν κυρίως πράγματα που μας προκαλούν μια συναισθηματική φόρτιση αρκετά έντονη για να σχολιάσουμε, να μοιραστούμε, να απαντήσουμε. Και πειθήνια, παβλοφικά, ακριβώς αυτό κάνουμε. Πλέον καθένas και καθεμιά από εμάς δεν

καλείται μόνο να καταναλώσει πληροφορία, αλλά και να καταναλώσει και την αντίδραση στην πληροφορία, και να υιοθετήσει τη μία ή την άλλη θέση. Εχουμε συνηθίσει να γεννάμε αυτόματα, ακαριαία απόψεις για οτιδήποτε διαβάζουμε ή ακούμε, και αναπτύσσουμε και τη δεξιοτέπια να τις εκφράζουμε και δημόσια με σύντομα τοιτάτα ολο κομπασμό και ειρωνεία.

Η γλώσσα των ατελειώτων μονολόγων του Ιντερνετ έχει γίνει η γλώσσα του δημόσιου διάλογου της εποχής μας παντού, online και offline, στα κοινωνικά δίκτυα και στις κοινωνικές συναντήσεις, ακόμη και μέσα στη Βουλή. Ακόμη και φίλοι σε παρές μιλούν μεταξύ τους και απαγγέλλουν ποστάρες από το Facebook. Αλλά αυτό είναι ένα άλλο θέμα. Το προκείμενο είναι ότι δεν μπορούμε να να κομμεντιάζουμε αν το θέμα δεν μας προκαλεί οργή, αν δεν μας σπρώχνει στον τσακωμό. Αποζητούμε αυτά τα θέματα, τα ρούχα των προσκεκλημένων στο Προεδρικό Μέγαρο, τη δισχιλιοστή κυδαιότητα του Πολάκη, τη μεταγραφή του Βεζένκοφ, οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει αντιδράσεις και κλωστοπατινάδα. Πώς έγινε αυτό; Ποιος μας ανέβασε στα κάγκελα και γιατί δεν κατεβαίνομε από εκεί; Οι αλγόριθμοι των γιγάντιων εταιρειών πληροφορικής φέρουν το μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης, βεβαίως, που μας εκπαίδευσαν στον θυμό και στη μάχη της ατάκας καθημερινά, les και είμαστε πουληρικά που μας εκτρέφουν για κοκορομαχίες. Φταίει και όλο το μιντιακό κατεστημένο που σιγοντάρει τροφοδοτώντας και ενισχύοντας την πόλωση, φταίει και το πολιτικό κατεστημένο, ένα μέρος του οποίου ευδοκίμει σε αυτό το τοξικό περιβάλλον.

Και φταίμε και εμείς. Που εθισμένοι στο doomscrolling, ανεχόμεσασε και ανατροφοδοτούμε την κοκορομαχία.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Η τέχνη του πολέμου (II)

Η μάχη για την Προεδρία των ΗΠΑ μόλις ξεκίνησε. Σε ανύποπτη χρονική στιγμή ο πρόεδρος Μπάιντεν είχε πει ότι θα είναι «η πρώτη μαύρη πρόεδρος των ΗΠΑ», κάτι που όλοι εξέλαβαν ως μια ακόμη «γκάφα» ενός προέδρου που δεν είναι πλέον σε θέση να εκτελέσει τα καθήκοντά του, πόσω μάλλον να αναλάβει τα ίδια καθήκοντα για τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Ωστόσο, τα γεγονότα που ακολουθήσαν ρίχνουν νέο φως στα λεγόμενά του. «Επισημαίνεται είναι το έδαφος που μπορείτε να το εγκαταλείψετε αλλά είναι δύσκολο να ανακαταλάβετε. Από ένα τέτοιο έδαφος μπορείτε να επιτεθείτε στον εχθρό και να τον νικήσετε, αν δεν είναι προετοιμασμένος» (Η Τέχνη του πολέμου», Αθήνα, Αργοναύτης): αυτά έγραφε ο Σου Τσου για ένα από τα καιρία σημεία του πολέμου, το «έδαφος». Η τέχνη του αιφνιδιασμού, η τέχνη του να «πορευόσαι κεκαλυμμένος» (avance masqué), όπως την αποκαλούσε ο γαλλικός 17ος αιώνας, έχει καταλυτική σημασία σε ένα τέτοιο έδαφος. Και αυτό ακριβώς ήταν το τέχνασμα

του προέδρου Μπάιντεν, να παρασύρει τον πρώην πρόεδρο και επίδοξο νέο πρόεδρο Τραμπ σε μια κενή εκστρατεία λάσπης εναντίον του. Τη στιγμή που φαινόταν ότι κέρδιζε τον πόλεμο μετά την απόπειρα δολοφονίας εναντίον του, εκείνη ακριβώς τη στιγμή μοιάζει το έδαφος να υποχωρεί κάτω από τα πόδια του. Η απόσυρση από την κούρσα των Δημοκρατικών του Τζο Μπάιντεν δημιούργησε νέα δεδομένα, ακυρώνοντας ό,τι είχε προηγηθεί υπέρ του Ντόναλντ Τραμπ. Μετά τον αιφνιδιασμό αυτόν, είναι η στιγμή η Κάμαλα Χάρις να ξεκινήσει την αντιμετώπισή της από τα επισφαλής εδάφη της κοινωνικής πόλωσης και της απασχόλησης.

Στο επισφαλές έδαφος της κοινωνικής και ιδεολογικής πόλωσης διασταυρώνονται κοινωνικές ομάδες με διαφορετικές εθνικές καταγωγές, γλώσσες, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες διαβίωσης. Η πόλωση αυτή αφορά κυρίως τις έμφυλες σχέσεις και τις φυλετικές διακρίσεις. Αυτές έχουν αποκρυσταλλωθεί στις θεωρίες του wokism, του cancel culture, του Black Lives Matter, του νεοφεμινισμού, του MeToo και της διαθεματικότητας (intersectionality).

Οι μέχρι τώρα καταπιεζόμενοι έχουν το ελεύθερο να πράττουν όπως νιώθουν χωρίς δεύτερη σκέψη για τις συνέπειες των πράξεών τους, για τις οποίες έχουν ήδη εξιλωθεί εξαιτίας του πόνου των για αιώνες καταπιεζόμενων προγόνων τους.

Έχουν έναν ακραιφνώς μανικιαστικό χαρακτήρα και δεν προτείνουν κανένα είδος αλληλοσυνεννόησης. Οι οποδοί τους είναι απόλυτοι και απόλυτες στην προσωπική και την κοινωνική τους κρίση του άλλου. Ο άλλος είναι είτε θύτης είτε θύμα, καταπιεστής ή καταπιεζόμενος. Όλοι οι απόγονοι αποικιοκρατών παρουσιάζονται ως νεοαποικιοκράτες. Όλοι οι άνδρες είναι εν γένει ή εν αγνοία τους όργανα της πατριαρχίας. Αντίθετα, οι μέχρι τώρα καταπιεζόμενοι έχουν το ελεύθερο να πράττουν όπως νιώθουν χωρίς δεύτερη

σκέψη για τις συνέπειες των πράξεών τους, για τις οποίες έχουν ήδη εξιλωθεί εξαιτίας του πόνου των για αιώνες καταπιεζόμενων προγόνων τους. Χαρακτηριστική αυτής της νοοτροπίας ήταν η αντίδραση της αμερικανικής πανεπιστημιακής ελίτ στον πόλεμο Ισραήλ-Χαμάς. Το Ισραήλ είναι καταπιεστής, παρά τους αιώνες καταπίεσης που βίωσαν οι Εβραίοι, και οι Παλαιστίνιοι καταπιεζόμενοι, παρά την επί αιώνες στυγνή τυραννία των Αράβων πάνω σε κατακτημένους λαούς. Ό,τι και να πράξει η Χαμάς είναι κατανοητό και συγχωρείται, ό,τι και να πράξει το Ισραήλ είναι καταδικαστέο. Σ' αυτό όμως το μανικιαστικό ιδεολογικό κλίμα, η υποψηφιότητα της Κάμαλα Χάρις είναι ισχυρότερη από του Μπάιντεν και σίγουρα η αντίθεση με τον Τραμπ έχει φτάσει στα άκρα. Αυτό σημαίνει ότι η αντιπρόεδρος Χάρις θα ωφεληθεί από τον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό συσπείρωσης των Δημοκρατικών.

Η πόλωση όμως αφορά και τις εργατικές τάξεις και λαμβάνει χώρα στο επισφαλές έδαφος της αποβιομηχανοποίησης, της παγκοσμιοποιημένης παραγωγής που αφήνει τους Αμερικανούς και τις Αμερικαν-

νίδες χωρίς σταθερή και καλά αμειβόμενη εργασία. Το έδαφος αυτό εγκαταλείφθηκε από τους Δημοκρατικούς πριν από τέσσερα χρόνια και τώρα θα είναι δύσκολο να ανακτηθεί. Παρόλα αυτά και εδώ η Κάμαλα Χάρις είναι εξίσου καλή υποψήφιος σε σύγκριση με τον Τζο Μπάιντεν. Έχει ήδη λάβει υποστήριξη από πολλά και σημαντικά εργατικά συνδικάτα, όχι όμως από όλα. Η Αμερικανική Ομοσπονδία Εργατών και Κογκρέσο Βιομηχανικών Οργανώσεων (AFL-CIO), η μεγαλύτερη ομοσπονδία συνδικατών στις ΗΠΑ και επί μακρόν υποστηρικτής του προέδρου Τζο Μπάιντεν, ανακοίνωσε ήδη την υποστήριξή της προς τη Χάρις. Σημειώνει χαρακτηριστικά η πρόεδρος της Λιζ Σούλερ: «Από την πρώτη ημέρα, η αντιπρόεδρος Κάμαλα Χάρις υπήρξε πραγματικός εταίρος στην ηγεσία της πιο φιλοεργατικής κυβέρνησης στην ιστορία. [...] Σε κάθε βήμα της διακεκριμένης καριέρας της στο δημόσιο αξίωμα έχει αποδείξει ότι μάχεται με αρχές και πείσμα για τους εργαζόμενους. Είναι μια ηγέτιδα με όραμα στην οποία μπορούμε να βασιστούμε.

Από την αντιμετώπιση της Wall

Street και της εταιρικής απληστίας μέχρι την ανάλυση της ηγεσίας στην προσπάθεια για την επέκταση της προστιθέμενης παιδικής ιατρικής ασφάλισης και την υποστήριξη των ευάλωτων εργαζομένων, έχει αποδείξει επανειλημμένως ότι είναι στο πλευρό μας», (πηγή: Rob Wyle, «Labor groups begin to unite behind Harris' campaign – but some holdouts remain», NBC News, 23 (updated 24) Ιουλίου 2024). Αν το επιχείρημα του Τραμπ κατά του Μπάιντεν ήταν ότι ο γιος του τελευταίου είναι εξίσου βουτηγμένος στην εταιρική απληστία όσο και ο ίδιος ο Τραμπ, τώρα πρέπει να βρει επιχειρήματα κατά των εργατικού προγράμματος των Δημοκρατικών, το οποίο εκπροσωπεί πλέον η Χάρις. Σε κάθε περίπτωση, οι ad feminam επιθέσεις εναντίον της Χάρις για τον πατριωτισμό της, την ιθαγένειά ή την υπηκοότητά της δείχνουν ότι ο Τραμπ δεν είναι έτοιμος για την Κάμαλα Χάρις, επειδή έχασε τον χρόνο του εστιάζοντας στον Μπάιντεν.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Στο προσκήνιο η ασφάλεια στα ξενοδοχεία

Το πλαίσιο εφαρμογής των νόμων, η εποπτεία και οι αξιολογήσεις στον απόηχο του περιστατικού αναθυμιάσεων

“

«Είναι λανθασμένη η απόφαση του υφυπουργείου να προχωρήσει σε παραχώρηση χαλαρώσεων στη λειτουργία των ξενοδοχείων, σε βάρος της ασφάλειας των θαμώνων» είπε ο Κυριάκος Χατζηγιάννης.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Το πρόσφατο συμβάν με τις αναθυμιάσεις σε πσίνα ξενοδοχειακής μονάδας στη Γεροσκίππου, το οποίο είχε ως αποτέλεσμα να επισκεφτούν το Γενικό Νοσοκομείο Πάφου 26 πρόσωπα, από τα οποία δύο παιδιά ηλικίας 8 και 9 χρονών κρατήθηκαν προληπτικά, δίνει χώρο στη συζήτηση για το επίπεδο ασφάλειας των ξενοδοχείων. Είναι γεγονός ότι σήμερα όλες οι μονάδες έχουν τμήματα ασφάλειας και υγιεινής, τα οποία στελεκώνονται από υπεύθυνο και λειτουργούς, οι οποίοι μεριμνούν για την εφαρμογή συγκεκριμένων νομοθεσιών και διεθνών προτύπων, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων, με στόχο την εξάλειψη κινδύνων για τους θαμώνες και τους εργαζομένους, αλλά και την άνοδο της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Παράλληλα, κατά τη διάρκεια του έτους διενεργούνται έλεγχοι από αρμόδια τμήματα του κράτους, ώστε να εποπτεύουν την εφαρμογή νομοθεσιών και πρωτοκόλλων.

«Καμαρόπορτα»

Το θέμα της ασφάλειας των μονάδων, ειδικότερα για τα κτίρια, με έμφαση στην πυροπροστασία, απασχόλησε πριν από ένα εξάμηνο τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, ενώ τον Μάιο η συζήτηση μεταφέρθηκε στη Βουλή, όταν το υφυπουργείο Τουρισμού κατέθεσε πρόταση νόμου, που ακολούθως ψηφίστηκε. Σύμφωνα με αυτή, δίνεται παράταση χρόνου μέχρι το τέλος του 2025 σε ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, τα οποία λειτουργούν χωρίς τη νομιμοποιημένη άδεια λειτουργίας, να συμμορφωθούν. Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα εξασφάλισης άδειας λειτουργίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2025 εάν υποβάλουν μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2024 στο υφυπουργείο, με κοινοποίηση στην αρμόδια αρχή, αρχιτεκτονικά σχέδια και βεβαίωση μελετητή. Είχε προηγηθεί η έγκριση από τη Βουλή του νέου πλαισίου αδειοδότησης των ξενοδοχείων και τουριστικών καταλυμάτων, που είχε ως αποτέλεσμα να καταστεί παράνομο των 93% εξ αυτών. «Η καθυστέρηση που υπήρξε στην εξασφάλιση αδειών από ξενοδοχεία και η ανάγκη για τις νέες αλλαγές προκύπτουν λόγω του μεγάλου αριθμού επεκτάσεων και ανακαινίσεων που υπήρξαν τα προηγούμενα χρόνια, λόγω και των σχετικών πολεοδομικών κινήσεων που παραχωρήθηκαν το 2013», δήλωσε τότε ο υφυπουργός Τουρισμού, Κώστας Κουμής. Επίσης διαβεβαίωσε, όταν ρωτήθηκε σχετικά, ότι δεν προκύπτει θέμα ασφάλειας με την παράταση που δίνεται, αλλά αντιθέτως ενδυναμώνεται.

«Κενά ασφάλειας»

Από την πλευρά του, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, Κυριάκος Χατζηγιάννης, ο οποίος καταψήφισε τη νομοθεσία, έχει διαφορετική άποψη. Ανέφερε στην «Κ» ότι «οι πλείστες ξενοδοχειακές μονάδες δεν διαθέτουν άδεια λειτουργίας, και με πρωτοβουλία του υφυπουργείου δίνεται χαλάρωση, για να μη λειτουργούν εντελώς παράνομα. Μετά από συνοπτικές διαδικασίες δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα των απαιτήσεων των νόμων, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται κενά ασφάλειας. Το θέμα συνδέεται με τη λανθασμένη απόφαση του υφυπουργείου, στο να προχωρήσει σε παραχώρηση χαλαρώσεων στη λειτουργία των ξενοδοχείων, σε βάρος της ασφάλειας των θαμώνων».

Σύμφωνα με στοιχεία του υφυπουργείου Τουρισμού, σήμερα μόλις 78 ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, ή ποσοστό 10,8% του συνόλου τους παγκύπρια, έχουν εξασφαλίσει τις απαραίτητες άδειες

Μέχρι σήμερα μόλις 78 ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, ή ποσοστό 10,8% του συνόλου των μονάδων παγκύπρια, έχουν εξασφαλίσει τις απαραίτητες άδειες, και αδειοδοτήθηκαν από το υφυπουργείο Τουρισμού.

ώστε να αδειοδοτηθούν από το υφυπουργείο. Συγκεκριμένα, σε νέα ενιμέρωση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, ο υφυπουργός Τουρισμού πληροφορήθηκε ότι ο αριθμός των μονάδων που λειτουργούν, έχοντας εξασφαλίσει τις απαραίτητες άδειες μέχρι τις 10 Ιουλίου 2024, ανέρχεται σε 36 ξενοδοχεία και 42 τουριστικά καταλύματα, ή σε ποσοστό 10,8% επί του συνόλου τους παγκύπρια.

Εκ μέρους της Πυροσβεστικής, ο εκπρόσωπος Τύπου Ανδρέας Κεττίρας είπε στην «Κ» ότι μέχρι πρότινος έλεγχαν τα θέματα πυρασφάλειας στις μονάδες και εξέφραζαν απόψεις, όμως τους τελευταίους περίπου τρεις μήνες απαιτούν μία νόμιμη κατάσταση, δηλαδή την εξασφάλιση των πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών. Όπως εξήγησε, πρέπει βάσει σχεδίων και με ορθόδοξο τρόπο να εξετάζεται αν οι κτιριακές προσθηκομετατροπές εμποδίζουν τα μέσα διαφυγής στο ενδεχόμενο πυρκαγιάς. «Στο μεταξύ, για να είμαστε πιο διαλλακτικοί, είπαμε στους ιδιοκτήτες των μονάδων, οι οποίοι δεν έχουν τις απαραίτητες άδειες, αν μέσω του υφυπουργείου καταθέσουν κοντά μας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 2024 τα αρχιτεκτονικά σχέδια και τη βεβαίωση μελετητή, τότε θα τους εκφράζουμε απόψεις, ανεξάρτητα αν δεν υπάρχουν αυτούσιες οι οικοδομικές και πολεοδομικές άδειες. Αλλά τονίσαμε ότι ταυτόχρονα θα πρέπει να δρομολογούν τις άδειές τους», σημείωσε. «Δεν μπορεί να λειτουργούν πλέον αυτή η κατάσταση, να μην έχουν οι πλείστες μονάδες άδειες τελικής έγκρισης και, κάθε χρόνο, πριν από την τουριστική περίοδο, να θέτουν διλήμματα στο κράτος, ότι αν δεν υπάρξει μία προσωρινή λύση, για παράδειγμα, το 80% των ξενοδοχείων δεν θα μπορεί να λειτουργήσει», είπε από την πλευρά του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΕΤΕΚ Κωνσταντίνος Κωνσταν-

τη. «Πρέπει με αυστηρά χρονοδιαγράμματα να επιβληθεί σε όλους είτε να νομιμοποιήσουν τα κτίρια, είτε να κατεδαφίσουν εκείνα που δεν πρέπει», πρόσθεσε.

Η θέση του υφυπουργείου

Στο ερώτημα με ποιον τρόπο διασφαλίζεται η ικανοποιητική ασφάλεια στις μονάδες στην πιο πάνω περίοδο χάριτος, το υφυπουργείο Τουρισμού απάντησε στην «Κ» ότι «ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι τα ξενοδοχεία έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν μέχρι το τέλος του χρόνου χωρίς άδεια λειτουργίας από το υφυπουργείο Τουρισμού, αυτά δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωσή τους να διασφαλίσουν ότι έχουν σε ισχύ τα ανάλογα πιστοποιητικά που σχετίζονται με την ασφαλή λειτουργία τους. Κάθε πιστοποιητικό εκδίδεται βάσει μιας σχετικής νομοθεσίας, που η αρμόδια Αρχή είναι επιφορτισμένη να εφαρμόσει. Ενδεικτικό είναι και το παράδειγμα με το ξενοδοχείο στο οποίο έγινε το πρόσφατο συμβάν, που διαθέτει, για τις κολυμβητικές δεξαμενές του, τις απαραίτητες σχετικές υγειονομικές βεβαιώσεις από τις υγειονομικές υπηρεσίες, καθώς και τα σχετικά πιστοποιητικά από την Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία».

Η εποπτεία

Σύμφωνα με το υφυπουργείο, το επίπεδο ασφαλείας των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων κρίνεται ως αρκετά ικανοποιητικό, εφόσον η λειτουργία τους προαπαιτεί συμμόρφωση με σχετικές νομοθεσίες, οι οποίες καλύπτουν τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Για τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, οι οποίες εποπτεύουν την τήρηση των νομοθεσιών, τονίστηκε ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις, εξασφαλίζουν ανάλογα με τις υπηρεσίες και υποδομές που διαθέτουν και τα ανάλογα πιστοποιητικά από τις υπηρεσίες

όπως: Υγειονομικό Πιστοποιητικό το οποίο εκδίδεται δυνάμει των περί Τροφίμων Νόμων, από τις Υγειονομικές Υπηρεσίες, Υγειονομική Βεβαίωση Κολυμβητικής Δεξαμενής από τις Υγειονομικές Υπηρεσίες, Πιστοποιητικό Καταλληλότητας Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας Κολυμβητικής Δεξαμενής από την Ηλεκτρομηχανολογική Υπηρεσία, Έκθεση Ελέγχου Ανελευκυστήρων, χωρίς παρατηρήσεις, από συμβούλους που συνεργάζονται με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Άδεια Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Έκθεση Περιοδικού Ελέγχου της εγκατάστασης/αποθήκευσης υγραερίου, από συμβούλους που συνεργάζονται με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Αντίγραφο έκθεσης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, από την Πυροσβεστική, και Επιστολή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας για υπαρξη Γραπτής Εκτίμησης Κινδύνων από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Οι ελλείψεις σε προσωπικό

Στο ερώτημα εάν οι ελλείψεις σε προσωπικό, και μάλιστα εξειδικευμένο, κάτι το οποίο θίγουν κατά καιρούς οι ξενοδοχοί, αποτελεί αγκάθι για την ασφάλεια στα ξενοδοχεία, το υφυπουργείο επισήμανε ότι «στην ξενοδοχειακή βιομηχανία οι ελλείψεις σε προσωπικό σχετίζονται, κυρίως, με τους χώρους εξυπηρέτησης πελατών, όπως εστιατόρια, μαγειρεία και δωμάτια. Μάλιστα, οι χώροι που σχετίζονται με τις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στελεκώνονται, κυρίως, από Κύπριους επαγγελματίες».

Τα συχνότερα ατυχήματα

Σύμφωνα με έρευνα του Κέντρου Αριστείας Cerides, σε συνεργασία με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, για τα ατυχήματα στην Κύπρο την τελευταία 20ετία, ένα από τα

πιο συνηθισμένα ατυχήματα στην Κύπρο –και αφορούν στα ξενοδοχεία– είναι η πτώση στο ίδιο επίπεδο, όπως ανέφερε στην «Κ» η δρ Κλειώ Βαριάνου Μικελλίδου, λέκτορας στην Εργασιακή Ασφάλεια και Υγεία στο Κέντρο Αριστείας Cerides του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Παράλληλα εξήγησε ότι ο βασικός Νόμος που ακολουθούν τα ξενοδοχεία στην Κύπρο είναι ο Περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, ο οποίος αφορά οποιονδήποτε χώρο εργασίας. Όμως στα ξενοδοχεία υπάρχουν διαφανοποιήσεις, που αφορούν τη σχεδίαση της πυρασφάλειας, διότι είναι χώροι με μεγάλο αριθμό ατόμων.

Τα ISO

Όσον αφορά τα διεθνή πρότυπα (ISO) που εφαρμόζονται τα ξενοδοχεία και πιστοποιούνται μία φορά τον χρόνο, η κα Μικελλίδου αναφέρθηκε στο ISO 45001, που αφορά την ασφάλεια και υγεία, και ισχύει σε όλους τους χώρους εργασίας, όμως για περιπτώσεις που απαιτείται μεγάλος αριθμός ατόμων, όπως τα ξενοδοχεία, υπάρχουν διαφανοποιήσεις. Η κα Μικελλίδου διευκρίνισε ότι κανένα διεθνές πρότυπο δεν επιβάλλεται από τη νομοθεσία, αλλά εφαρμόζονται εθελοντικά. «Αλλά όταν είσαι μεγάλος οργανισμός ή εταιρεία και θέλεις να είσαι ανταγωνιστικός με κάποιον άλλο, τότε εφαρμόζεις και προβάλλεις το ISO, για να ενταχθείς στην ίδια κατηγορία με τους υπόλοιπους, δηλώνοντας ότι ελέγχθηκες από εξωτερικό πιστοποιητή», είπε. Παράλληλα τόνισε ότι τα ξενοδοχεία στην Κύπρο εφαρμόζουν επιπλέον πιστοποιήσεις, όπως το HACCP, ένα σύστημα διασφάλισης της ποιότητας, ασφάλειας και υγιεινής των τροφίμων.

500 ευρώ κάθε παράβαση

Σε σχέση με τους ελέγχους από τις αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους σε ξενοδοχειακές μονάδες, η κα Μικελλίδου τόνισε ότι το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας έχει το άσυλο να εισέρχεται σε οποιονδήποτε εργασιακό χώρο για θέματα ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, όμως επειδή είναι πολύ μικρός ο αριθμός των λειτουργιών, συνήθως μεταβαίνουν, πρόσθεσε, όταν σημειωθεί κάποιο ατύχημα ή όταν γίνει καταγγελία για παρανομία. Την ίδια ώρα διενεργούν κάθε χρόνο εκστρατείες, όπου δειγματοληπτικά εσπερίζονται ορισμένες μονάδες. Παράλληλα, οι υγειονομικές υπηρεσίες του υφυπουργείου Υγείας κάνουν ελέγχους/αποθήκευσης υπαερίου, από συμβούλους που συνεργάζονται με το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, Αντίγραφο έκθεσης Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, από την Πυροσβεστική, και Επιστολή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας για υπαρξη Γραπτής Εκτίμησης Κινδύνων από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Στις εκστρατείες του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, οι οποίες διαρκούν τρεις μήνες τον χρόνο, οι επιθεωρητές έχουν στη διάθεσή τους διάφορα νομικά εργαλεία, δηλαδή στην «Κ» η δρ Τασούλα Κυπριανίδου-Λεοντίδου, ανώτερη λειτουργός στο Τμήμα. Όπως εξήγησε, τα εργαλεία αυτά αρχίζουν από ειδοποίηση βελτίωσης ή απαγόρευσης μέχρι εξώδικα πρόστιμα, τα οποία αρχίζουν από τα 500 ευρώ. Συγκεκριμένα για κάθε παράβαση που εντοπίζεται τιμωρείται η μονάδα με εξώδικο 500 ευρώ. «Συνήθως στέλνουμε κάποιες επιστολές με τις παραβάσεις που εντοπίζουμε, και βάζουμε ένα χρονοδιάγραμμα παρακολούθησης συμμόρφωσης. Επίσης, οι σοβαρές περιπτώσεις, όπως η πρόκληση θανάτου εργαζομένου, οδηγούνται στα δικαστήρια», πρόσθεσε.

«Μεταξύ άλλων, στις επιθεωρήσεις ελέγχουμε τα ηλεκτρολογικά, τις κουζίνες, αν έχουν οι εργαζόμενοι εκπαιδευτεί στο αντικείμενό τους, αν υπάρχει Επιτροπή Ασφάλειας του ξενοδοχείου – ένας θεσμός που μεταφέρει προβλήματα των εργαζομένων προς τη διοίκηση, και αν έχει κάνει εκτίμηση κινδύνου ο εργοδότης» είπε.

Ελένη Κουναλάκη
Αντικυβερνήτης της Καλιφόρνιας

«Ως εισαγγελέας και ως μαύρη γυναίκα είναι ιδανική για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων».

Πίτερ Μπέικερ
Δημοσιογράφος των «Τάιμς της Νέας Υόρκης»

«Καλείται να υπερβεί τη δυσπιστία των ψηφοφόρων απέναντι σε μία γυναίκα, ειδικά στις πολιτείες-κλειδιά».

Δυνατή αφετηρία σε ανηλεή μάχη

Η αλλαγή σκυτάλης έχει αφυπνίσει τους Δημοκρατικούς. Η μάχη, όμως, παραμένει αμφίροπη. Ποια είναι τα απού της Χάρις;

Η ΚΟΥΡΣΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Η απόσυρση του προέδρου Τζο Μπάιντεν από την κούρσα του Νοεμβρίου στις ΗΠΑ και η υποψηφιότητα της αντιπροέδρου Κάμαλα Χάρις για το χρίσμα των Δημοκρατικών λίγες μόλις εβδομάδες πριν από το συνέδριο του κόμματος στο Σικάγο, στις 19 Αυγούστου, αλλάζουν πλήρως το κλίμα που είχε διαμορφωθεί την επαύριο της απόπειρας δολοφονίας του Ρεπουμπλικανού υποψηφίου Ντόναλντ Τραμπ. Αίφνης ο θαυμασμός που είχε συγκεντρώσει ως μαχητικός επιζήσας υποχωρεί και οι ελπίδες στο στρατόπεδο των Δημοκρατικών αναπτρώνονται. Ο Τραμπ εγκαταλείπει το συναινετικό ύψος των ομιλιών που του έδινε η ηγετική του θέση του κουρασμένου Μπάιντεν και επιστρέφει στις τοξικές επιθέσεις κατά της Χάρις: «Την έχετε δει ποτέ να γελάει; Είναι τρελή. Μπορεί να πεις πολλά για έναν άνθρωπο από το γέλιο του. Είναι τρελή. Τελείως παλαβή». Αυτή είναι μόνο μία πρόγευση όσων θα ακολουθήσουν. Οι Ρεπουμπλικανοί σκοπεύουν να αμφισβητήσουν τον τρόπο ανάδειξής της, κάνοντας λόγο για «ενθρόνιση» χωρίς ανοιχτές διαδικασίες, να καταγγείλουν ότι η επιλογή της είναι προϊόν μιας πολιτικά ορθής λογικής που ευνοεί τις μειονότητες και να ασκήσουν σφοδρή κριτική για την πολιτική της στο μεταναστευτικό. Η «Κ» επικοινωνήσει ξεχωριστά με την ελληνικής καταγωγής αντικυβερνήτη της Καλιφόρνιας και στενή συνεργάτιδα της Χάρις, Ελένη Κουναλάκη, και τον επικεφαλής ανταποκριτή των «Τάιμς της Νέας Υόρκης» στον Λευκό Οίκο, Πίτερ Μπέικερ, με αντικείμενο τη δυναμική και τα προβλήματα της υποψηφιότητας της αντιπροέδρου των ΗΠΑ.

Πώς αλλάζει τώρα η κούρσα;

«Η υποψηφιότητα της Κάμαλα Χάρις φέρνει σαφώς μεγάλο ενθουσιασμό στους Δημοκρατικούς μετά μία παρατεταμένη αποκαρδιωτική περίοδο. Οι δωρητές έχουν συρρεύσει στο πλευρό της. Πολλοί που είχαν σταματήσει να δίνουν χρήματα επειδή είχαν αγανακτήσει με την επημονή του προέδρου Μπάιντεν να μείνει στην κούρσα έχουν τώρα ρίξει δεκάδες εκατομμύρια δολάρια στην προσπάθεια. Όλα αυτά ίσως αποδειχθούν προσωρινά, αλλά είναι ο μεγαλύτερος ενθουσιασμός που έχουμε δει από την πλευρά των Δημοκρατικών σε αυτήν την προεκλογική εκστρατεία», λέει ο Πίτερ Μπέικερ.

«Ο Τραμπ έχει υποσχεθεί ότι θα γίνει δικτάτορας από την πρώτη μέρα της προεδρίας του και ο υποψήφιος αντιπρόεδρος του Τζ. Ντ. Βανς φιλοδοξεί να απαγορεύσει τις αμβλώσεις και να πληρώσει τα αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Στον αντίποδα η Κάμαλα Χάρις είναι μια προσωπικότητα που εμπνέει, ένας χαρούμενος άνθρωπος με όραμα για το μέλλον και στόχο την ενίσχυση της δημοκρατίας», επισημαίνει η Ελένη Κουναλάκη.

Μήπως ξεφουσκώσει γρήγορα η δυναμική της υποψηφιότητας της Χάρις;

«Μέσα στις δύο πρώτες μέρες η καμπάνια της συγκέντρωσε πάνω από 100 εκατ. δολάρια. Μιλάμε για μικρά ποσά από ένα εκατομμύριο υποστηρικτές, ενώ

50.000 άνθρωποι γράφτηκαν εθελοντές. Έχουμε να δούμε τέτοια ορμή σε εκστρατεία των Δημοκρατικών από την εποχή του Μπαράκ Ομπάμα. Θεωρούμε ότι αυτή η τάση είναι ουσιαστική και θα διαρκέσει. Ωστόσο, δεν έχουμε ψευδαισθήσεις πόσο δύσκολη θα είναι αυτή η κούρσα. Η ακροδεξιά μηχανή παραπληροφόρησης, που παράγει μόνο θόρυβο και μισογυνισμό, θα εξαπολύσει σφοδρές επιθέσεις εναντίον της», παραδέχεται η Κουναλάκη.

Είναι το φύλο της μειονέκτημα;

«Είναι μεγάλο ερώτημα αν θα καταφέρει να ξεπεράσει το ζήτημα του φύλου. Έχουν αλλάξει πολλά τα τελευταία οκτώ χρόνια (σ.σ. όταν πηλάνθηκε στις προεδρικές εκλογές η Χίλαρι Κλίντον). Η Κάμαλα Χάρις καλείται, όμως, τώρα να αποδείξει ότι μπορεί να υπερβεί τη δυσπιστία του εκλογικού σώματος απέναντι σε μια γυναίκα και δη μία μαύρη γυναίκα, ειδικά σε πολιτείες-κλειδιά που θα κρίνουν τις εκλογές, όπως η Πενσιλβάνια, το Μίσιγκαν και το Ουισκόνσιν», λέει ο Μπέικερ.

Θα μπορούσε να καλύψει την προβληματική απήχυσή της στις πολιτείες-κλειδιά (Αριζόνα, Ουισκόνσιν, Μίσιγκαν, Πενσιλβάνια, Τζόρτζια) με την επιλογή υποψηφίου αντιπροέδρου; Ποιοι είναι οι επικρατέστεροι για τη θέση;

Ο Μπέικερ είναι επιφυλακτικός: «Είναι δύσκολο να κάνεις προβλέψεις στην πολιτική, γιατί αναπόφευκτα θα κάνεις λάθος. Αυτή τη στιγμή δύο κυβερνήτες, ο Ρόι Κούπερ της Βόρειας Καρολίνας και ο Τζος Σαπίρο της Πενσιλβάνια είναι οι επικρατέστεροι. Ένα όνομα που κυκλοφορεί επίσης είναι του γεροστιαστή της Αριζόνας, Μαρκ Κέλι. Δεν έχει πολύ χρόνο να αποφασίσει και ουδείς γνωρίζει πού μπορεί να

Η αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, Κάμαλα Χάρις, στο αεροδρόμιο της Ιντιανάπολις συνοδεύει μελών της Secret Service. Οι Ρεπουμπλικανοί σκοπεύουν να αμφισβητήσουν τον τρόπο ανάδειξής της, κάνοντας λόγο για «ενθρόνιση», ενώ ο Τραμπ και ο Βανς έστρεψαν ήδη τα πυρά τους εναντίον της.

«Η υποψηφιότητα της Κάμαλα Χάρις φέρνει σαφώς μεγάλο ενθουσιασμό», λέει ο Πίτερ Μπέικερ και η Ελένη Κουναλάκη επισημαίνει πως «τέτοια ορμή σε εκστρατεία των Δημοκρατικών έχει να καταγραφεί από την εποχή του Μπαράκ Ομπάμα».

καταλήξει η αναζήτησή της».

Αντέχει η κριτική περί ενθρόνισης της Χάρις και παράκαμψης της διαδικασίας;

«Προφανώς ο πρόεδρος Μπάιντεν ήταν η αδιαμφισβήτητη επιλογή των Δημοκρατικών ψηφοφόρων στις προεκλογικές. Αφού όμως επέλεξε να μην κατέβει, πρέπει να βρεθεί αντικαταστάτης. Αντίθετα με τις εσκεμμένες παρερμηνείες, η διαδικασία είναι ανοιχτή: οποιοσδήποτε Δημοκρατικός μπορεί να σηκώσει το χέρι αν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις, δηλαδή τις απαραίτητες υπογραφές από συνέδρους. Ουδείς αποκλείστηκε από την κούρσα. Απλώς επέλεξαν να μην το κάνουν επειδή είδαν ότι η Χάρις είναι η ισχυρότερη εναλλακτική ή υπέθεσαν ότι δεν μπορούσαν να τη νικήσουν σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα που έχουν στη διάθεσή τους», εκτιμά ο Μπέικερ.

Ποιο είναι το μεγαλύτερο όπλο της Χάρις και ποιο το πλέον ευάλωτο σημείο της, στο οποίο θα επικεντρωθούν οι Ρεπουμπλικανοί;

«Ένα από τα μεγαλύτερα πλεο-

νεκτήματά της είναι πως είναι ένα νέο πρόσωπο αφότου οι δημοσκοπήσεις έδειξαν πόσο πολύ δυσχερησμένοι ήταν οι ψηφοφόροι με τις υποψηφιότητες Μπάιντεν και Τραμπ. Μπορεί, λοιπόν, να στρέψει το πλικιακό επιχείρημα κατά του Τραμπ. Προφανώς έχει πολύ περισσότερη ενέργεια και μια πιο δυναμική παρουσία σε σχέση με τον Μπάιντεν. Παράλληλα, όμως, δεν έχει «ξανατρέξει» μια επιτυχημένη εθνική εκστρατεία. Όταν το έκανε το 2020, ήταν τόσο κακός οι επιδόσεις της, που δεν έφτασε καν στις πρώτες προκριματικές αναμετρήσεις. Και είναι βέβαιο ότι οι Ρεπουμπλικανοί θα της επιτεθούν για το μεταναστευτικό», λέει ο Μπέικερ.

Η Κουναλάκη δεν πιστεύει ότι η μεταναστευτική πολιτική Μπάιντεν είναι ένα από τα ευάλωτα σημεία της: «Η αποστολή της στο μεταναστευτικό ήταν να εργαστεί μέσω διπλωματικών διαιλύων και να κατανοήσει τις βαθιές αιτίες της μαζικής μετανάστευσης, να βοηθήσει τις χώρες προέλευσης των μεταναστών να δημιουργήσουν την απαραίτητη σταθερότητα και τις κατάλληλες ευκαιρίες ώστε να μη φεύγουν οι κάτοικοί τους. Αυτό ήταν το έργο της, που είχε έναν πολύ πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ο πρόεδρος Μπάιντεν ήταν εκείνος που χειριζόταν την κρίση στα σύνορα. Γι' αυτό άλλωστε εξέδωσε τώρα προεδρικό διάταγμα για να σταματήσει τη μαζική παράτυπη μετανάστευση».

Η πολιτική της τοποθέτηση είναι κάπως αόριστη και συγκεκριμένη. Αυτό είναι και θετικό ή αρνητικό;

«Όσο εξελίσσεται η εκστρατεία, θα μαθαίνουμε περισσότερα για την ιστορία της στην Καλιφόρνια, καθώς οι ρεπόρτερ θα αρχίσουν να ερευνούν βαθύτερα τις πολιτικές της. Η δική μου

εκτίμηση, πάντως, είναι πως παρά τις προσπάθειες να τη σκιαγραφίσουν ως αριστερή, όσο ήταν εισαγγελέας και υποψήφια γεροστιαστή στην Καλιφόρνια ήταν μια μάλλον κεντρώα πολιτικός, οπαδός του "νόμου και της τάξης". Για την ακρίβεια, μέρος του προβλήματός της το 2020 ήταν πως δεν ήταν αρεστή στην προοδευτική πτέρυγα στο Δημοκρατικό Κόμμα. Φυσικά ο Τραμπ και οι σύμμαχοί του θα την αποκαλούν σοσιαλίστρια και θα την περιγράφουν ως ακραία», απαντά ο Μπέικερ.

Η Κουναλάκη από την πλευρά της αποφεύγει να την κατατάξει με ιδεολογικούς όρους: «Είναι πραγματίστρια, ιδανική στην επίλυση προβλημάτων. Πιστεύει στο κράτος δικαίου. Κι επειδή έχει την εμπειρία ενός ανθρώπου που δεν είναι λευκός, κατανοεί την ιστορία της χώρας κι ενός σωφρονιστικού συστήματος, το οποίο η ίδια αγωνίστηκε να μεταρρυθμίσει. Οι περισσότεροι τη θεωρούν κεντρώα, αλλά εγώ επιμένω στην αποτελεσματικότητά της στη διαχείριση προβλημάτων και στον ρεαλισμό της. Κατά τη γνώμη μου, ο ρόλος της ως εισαγγελέως και το βίωμα της ως μαύρης γυναίκας είναι ένας συνδυασμός που την καθιστά ιδανική για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων».

Η βουλευτίς Αλεξάντρια Οκάσιο Κορτέζ και ο γεροστιαστής Μπέρνι Σάντερς ήταν οι κατεξοχόν πολέμιοι της ιδέας να αποσυρθεί τώρα ο Μπάιντεν από την κούρσα. Θα μπορούσε να αντιδράσει η αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών στην υποψηφιότητα της Χάρις;

«Πιστεύω ότι οι Δημοκρατικοί είναι τόσο ενθουσιασμένοι που έχουν μια νέα, ζωνρή, ισχυρή, έμπειρη υποψήφια που κατεβαίνει εναντίον του Ντόναλντ Τραμπ, ώστε μου είναι δύσκολο να φανταστώ πως θα αντιδράσουν στελέχη του κόμματος, από όποια πτέρυγα κι αν προέρχονται. Κατανοούν τη σοβαρή απειλή που ελλοχεύει από μια ενδεχόμενη επικράτηση Τραμπ για τη χώρα, τη δημοκρατία και τον λαό», επισημαίνει η αντικυβερνήτης της Καλιφόρνιας.

Εχει εμπειρία στην εξωτερική πολιτική η Κάμαλα Χάρις;

«Έχει αποδείξει επανειλημμένως ότι μπορεί να χειριστεί αποτελεσματικά ζητήματα εξωτερικής πολιτικής μέσα από τις επισκέψεις της στη Διάσκεψη του Μονάχου για την Ασφάλεια και τα ταξίδια της στην περιοχή Ασίας - Ειρηνικού. Έχει δώσει παράλληλα μεγάλη έμφαση στην εμβάθυνση της εμπειρίας της στους τομείς της εθνικής ασφάλειας και της εξωτερικής πολιτικής με την ιδιότητα της αντιπροέδρου και αυτό την ξεχωρίζει. Είναι φυσικό να είναι η επικρατέστερη υποψήφια για να ηγηθεί των ΗΠΑ», τονίζει η Κουναλάκη.

Τι γνωρίζει η αντιπρόεδρος των ΗΠΑ για την Ελλάδα;

«Ξέρω ότι έχει οικοδομήσει μια πολύ θετική σχέση συνεργασίας με τον Έλληνα πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη. Έχουν συναντηθεί αρκετές φορές στο περιθώριο διεθνών συνεδρίων και έχουν αναπτύξει μια προσωπική σχέση», εξηγεί η Κουναλάκη, η οποία αποφεύγει να απαντήσει αν θα ήθελε η ίδια να συμμετάσχει σε μία πιθανή κυβέρνηση της Χάρις: «Τώρα συμμετέχω στην εκστρατεία της και κατεβαίνω παράλληλα υποψήφια κυβερνήτης της Καλιφόρνιας στις εκλογές του 2026».

Επεισόδια που τη σημάδεψαν

Ανακρίνοντας
τον Κάβανο

Η Χάρις έγινε γνωστή το 2018, στην ακροαματική διαδικασία για την επικύρωση του υποψηφίου του Τραμπ για το Ανώτατο Δικαστήριο, Μπρετ Κάβανο. Στιγμιότυπα από την επίμονη ανάκριση του Κάβανο από τη γεροϋσιαστή από την Καλιφόρνια έγιναν viral στα σόσιαλ μίντια. Η υποψηφιότητά του, τελικά, εγκρίθηκε από τη Γερουσία. Ο Τραμπ είχε χαρακτηρίσει τη συμπεριφορά της Χάρις «εξόχως μοχθηρή».

Η κόντρα
με τον Μπάιντεν

Η κορυφαία στιγμή της αποτυχημένης απόπειρας της Χάρις για το χρίσμα των Δημοκρατικών ήταν στο debate του Ιουνίου του 2019, όταν είχε κατηγορήσει τον Τζο Μπάιντεν για την αντίθεσή του, ως νεαρού γεροϋσιαστή, στην πολιτική του busing (μεταφορά μαύρων μαθητών σε σχολεία λευκών με κενές θέσεις), αλλά και για τη συνεργασία του με νομοθέτες που ήταν υπέρ των φυλετικών διαχωρισμών.

Η Χάρις φοιτήτρια το 1986.

«Εχουμε πάει
στα σύνορα»

Η χειρότερη στιγμή της ήταν η συνέντευξή της στον Λέστερ Χολτ, όταν ως αντιπρόεδρος συνομιλούσε με χώρες προέλευσης παράνομων μεταναστών. Ο Χολτ τη ρώτησε αν επρόκειτο να πάει στα σύνορα. «Κάποια στιγμή θα πάμε», είπε, πριν επαναλάβει -πελαγωμμένες- τρεις φορές: «Εχουμε πάει στα σύνορα». Ο Χολτ τη διόρθωσε: «Δεν έχετε πάει». «Ούτε στην Ευρώπη έχω πάει», απάντησε εκείνη.

Οι φιγούρες
μιας brat

«Η Κάμαλα είναι brat», διακήρυξε η Charli XCX, αναφερόμενη στο ομώνυμο άλμπουμ της. Brat είναι ένα κορίτσι λίγο ακατάστατο και παρτάρει, ενίοτε καταρρέει αλλά τελικά επιβιώνει. Αν στο παρελθόν οι αντίπαλοι της Κάμαλα είχαν κατακλύσει τα σόσιαλ μίντια με αρνητικά memes για την έφεσή της στις χορευτικές φιγούρες, τώρα που έλαβε το χρίσμα της pop star είναι επισήμως η εκλεκτή της Gen Z.

Η ΚΟΥΡΣΑ ΓΙΑ
ΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Η Κάμαλα Χάρις δεν νιώθει άνετα με τον ιστορικό χαρακτήρα της πολιτικής της διαδρομής. Η ανδρική της στην Καλιφόρνια βασίστηκε στο προφίλ μιας μεταρρυθμιστριας σε θέματα ποινικής δικαιοσύνης, η οποία όμως ήταν και αυστηρή με τους δράστες. Το βιβλίο της «Smart on Crime», που εξέδωσε το 2010 στο πλαίσιο της εκστρατείας της να εκλεγεί γενική εισαγγελέας της πολιτείας, επικρίθηκε από ορισμένους κύκλους επειδή δεν έδινε αρκετή έμφαση στα φυλετικά αίτια των αδικιών στην απονομή δικαιοσύνης, εστιάζοντας αντ' αυτού στον ταξικό της χαρακτήρα.

Το 2020, ωστόσο, το κλίμα στο προεδρικό στρατόπεδο δεν ήταν φιλικό διακείμενο προς υποψηφίους που είχαν διατελέσει εισαγγελέες. Ήταν η εποχή της δολοφονίας του Τζορτζ Φλόιντ, του Black Lives Matter και του συνθήματος «Defund the Police». Σε αυτό το κλίμα, ο Τζο Μπάιντεν, έχοντας προαναγγείλει ότι θα επέλεξε γυναίκα ως αντιπρόεδρο και έχοντας υπαινιχθεί έντονα ότι θα είναι μαύρη, διάλεξε τη Χάρις, η οποία ήταν αντίπαλός του για το χρίσμα αλλά δεν κατάφερε καν να φτάσει ως την πρώτη προκρι-

Ήταν η ηγετική φωνή στη μάχη για τα αναπαγωγικά δικαιώματα, πριν γίνει η υποψήφια του κόμματος. Θα είναι ένα κρίσιμο ζήτημα που θα κινητοποιήσει τις γυναίκες ψηφοφόρους.

ματική εκλογική διαδικασία στην Αϊόβα.

Στην εκστρατεία κατά του Ντόναλντ Τραμπ, η επιτυχημένη 12ετής θητεία της Χάρις ως εισαγγελέως ήταν περίπου σαν να μην υπήρξε. Αντ' αυτού, τονίζονταν με κάθε ευκαιρία οι πολλαπλές πρωτίες που θα συνόδευσαν την εκλογή της στην αντιπροεδρία: η πρώτη γυναίκα, η πρώτη μαύρη γυναίκα, η πρώτη Αμερικανίδα με καταγωγή από τη Νοτιοανατολική Ασία που θα έφτανε μια ανάσα από το Οβάλ Γραφείο.

«Ο βασικός παράγοντας που υπονόμωσε τη Χάρις το 2020 ήταν ότι, μετά ένα εντυπωσιακό λανσάρισμα της υποψηφιότητάς της, δεν είχε ένα σαφές μήνυμα», λέει στην «Κ» ο Ρόμπερτ Σραμ, ο θρυλικός πολιτικός σύμβουλος των Δημοκρατικών (συντάκτες μεταξύ άλλων της ιστορικής ομιλίας του Τεντ Κένεντι στο Συνέδριο του 1980 και εκ των πρωτεργατών της εκστρατείας του Τζον Κέρι το 2004). «Αυτό δεν είναι πρόβλημα φέτος. Το μήνυμά μου κατά μία έννοια είναι ήδη έτοιμο: η απειλή που συνιστά ο Τραμπ από τη μία και η υπόσχεση του μέλλοντος από την άλλη».

Ο Μπάιντεν εξελέγη –και η Χάρις γρήγορα ένωσε στο πετσί της τους περιορισμούς του ρόλου της, που είχαν οδηγήσει τον αντιπρόεδρο του Φραγκλίνου Ρούζβελτ στις δύο πρώτες θητείες του, τον Τζον Νεβς Γκάρνερ, να περδίσει τη θέση «δεν αξίζει περισσότερο από έναν κουβά ζεστό κάτουρο». Η πιο σημαντική αποστολή που της ανατέθηκε –η διαχείριση των σχέσεων με τις κεντροαμερικανικές χώρες προέλευσης ενός κύματος μεταναστών που γιγαντώθηκε κατά τη δι-

Πώς η «χλωμή» αντιπρόεδρος βρήκε τη φωνή της

Γιατί άργησε να ανατείλει το άστρο της Χάρις; Και πού πρέπει να επενδύσει πολιτικά για να νικήσει τον Τραμπ; Ο βετεράνος σύμβουλος των Δημοκρατικών Ρόμπερτ Σραμ απαντά στην «Κ»

Η Κάμαλα Χάρις χειροκροτείται και φωτογραφίζεται από ψηφοφόρους της, κάποιοι εκ των οποίων κρατούν πλακάτ με το όνομά της. Μέχρι την Τρίτη του βράδυ η επιτροπή προώθησης της υποψηφιότητάς της είχε συγκεντρώσει 126 εκατ. δολάρια.

άρκεια της θητείας του Μπάιντεν – ήταν περίπου καταδικασμένη σε αποτυχία. Αστοχες δηλώσεις της ενέτειναν την εικόνα ενός ατόμου που ήταν έξω από τα νερά του – και μιας κυβέρνησης που είχε χάσει τον έλεγχο των συνόρων.

«Η άνεση και η αυτοπεποίθηση δεν έχουν υπάρξει κυρίαρχα μοτίβα της αντιπροεδρίας της Χάρις», σημειώνει τον περασμένο Νοέμβριο το Atlantic. «Ο πρώτος της χρόνος καθορίστηκε από ρητορικά αποτήματα, συχνή εναλλαγή των μελών του επιτελείου της, πολιτικά σφάλματα και μία θολή αίσθηση, ακόμη και μεταξύ των συμμάχων της, του τι, ακριβώς, συμπεριλαμβανόταν στο χαρτοφυλάκιό της». Η δημοτικότητα της κυμαινόταν στα ίδια χαμηλά επίπεδα με αυτήν του Μπάιντεν – και κάπως χαμηλότερα. Ένας από τους λόγους που οι Δημοκρατικοί δεν έφεραν αντιστάσεις ωρύτερα στην εκ νέου υποψηφιότητα του εμφανώς καταπονημένου προέδρου ήταν γιατί έβλεπαν με σκεπτικισμό την αντικατάστασή του από τη Χάρις – και με τρόπο το ενδεχόμενο εσωκομματικού εμφυλίου αν προσπαθούσαν να την παραμερίσουν.

Η πρώτη εξέλιξη που συνέβα-

λε στην αλλαγή της εικόνας της Χάρις προς το καλύτερο ήταν η απόφαση Dobbs του Ανωτάτου Δικαστηρίου το 2022, με την οποία αναρρέθηκε η συνταγματική προστασία του δικαιώματος στην άμβλωση βάσει της ετυμολογίας στην υπόθεση Roe v. Wade (1973). Ήταν κάτι που επεδίωκαν εδώ και δεκαετίες οι Ρεπουμπλικανοί. Όταν τελικά συνέβη, μετέτρεψε σε τεράστιο πολιτικό πρόβλημα γι' αυτούς.

Ο Τζο Μπάιντεν, παρ' ότι σταθερός υποστηρικτής του δικαιώματος, ήταν ανίκανος –λόγω ηλικίας, γένους και θρησκευτικών πεποιθήσεων (είναι καθολικός)– να εκμεταλλευθεί πολιτικά την αγανάκτηση μεγάλου μέρους της κοινής γνώμης για την περυσινή μιας θεμελιώδους ελευθερίας. Η Χάρις μπόρεσε να καλύψει αυτό το κενό. Αρχισε να μιλάει συχνά και με πάθος για το ζήτημα. Το Μάρτιο του 2023 έγινε η πρώτη αντιπρόεδρος (ή πρόεδρος) που επισκέφθηκε κλινική για αμβλώσεις, στο Σεντ Πολ της Μινεσότα.

Η Χάρις «ήδη ήταν η ηγετική φωνή στη μάχη για τα αναπαγωγικά δικαιώματα, πριν γίνει η πιθανολογούμενη υποψήφια του κόμματος», λέει στην «Κ» ο Σραμ,

που είναι σήμερα διευθυντής του Κέντρου για το Πολιτικό Μέλλον και καθηγητής Πρακτικής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο της Νότιας Καλιφόρνια. «Αυτό θα είναι ένα κρίσιμο ζήτημα, όπως ήταν και στις ενδιάμεσες εκλογές του 2022 (σ.σ.: για το Κογκρέσο). Θα κινητοποιήσει τις γυναίκες ψηφοφόρους, που ήδη έχουν αποξενωθεί από τα σχόλια του (αντιπροεδρικού υποψηφίου του Τραμπ) Τζ. Ντ. Βαβς για τις αμβλώσεις και για τις γυναίκες γενικότερα. Θα μεταφραστεί επίσης σε περισσότερες ψήφους για τη Χάρις από νέους ανθρώπους, μεταξύ των οποίων ήδη τα πάει πολύ καλύτερα από τον Μπάιντεν».

Λεπτές ισορροπίες

Η νέα αυτοπεποίθησή της φάνηκε στη δύσκολη περίοδο μετά το ολέθριο debate της 27ης Ιουνίου. Το ίδιο βράδυ, η Χάρις μίλησε στο CNN – και κέρδισε τις εντυπώσεις: υπερασπίστηκε τον Μπάιντεν χωρίς να αρνηθεί την επώδυνη πραγματικότητα και επανέφερε διαρκώς τη συζήτηση στα ψεύδη και στις εξτρεμιστικές ιδέες του Τραμπ. Ήταν εξίσου επιδέξια στις δημόσιες εμφανίσεις της στις εβδομάδες που ακολούθησαν – γε-

γόνος που συνέβαλε στην ταχύτητα με την οποία συσπειρώθηκε γύρω της το κόμμα μετά την απόσυρση και τη δήλωση στήριξης από τον Μπάιντεν την περασμένη Κυριακή.

Αυτό που ακολούθησε ήταν ένα ξόσπασμα ενθουσιασμού που έχει δώσει νέα τροπή στην αναμέτρηση. Η εκστρατεία της Χάρις συγκέντρωσε 126 εκατομμύρια δολάρια σε δωρεές έως την Τρίτη του βράδυ – η επιτροπή πολιτικής δράσης Future Forward, που στήριζε τον Μπάιντεν ανακοίνωσε ότι έλαβε δεσμεύσεις για άλλα 150 εκατομμύρια. Μέχρι την Τετάρτη, 100.000 νέοι εθελοντές δήλωσαν συμμετοχή στην εκστρατεία. Στις πρώτες ομιλίες της, η Χάρις, σε συγκεντρώσεις που σε μέγεθος και παλμό δεν θυμίζουν σε τίποτα τις χαμηλών τόνων εμφανίσεις του Μπάιντεν, μιλάει με αυτοπεποίθηση για το εισαγγελικό της παρελθόν και πόσο χρήσιμο θα είναι στη μάχη του καταδικασμένου για κακουργήματα αντιπάλου της.

«Η Χάρις θα εστιάσει στον αγώνα για τη μεσαία τάξη και τις εργαζόμενες οικογένειες, στις μεγάλες αλλαγές που θα ωφελήσουν τους απλούς Αμερικανούς, σε αντίθεση με τον Τραμπ που θα ευεργετήσει κυρίως αυτούς που βρίσκονται στην κορυφή της πυραμίδας», λέει ο Μπομπ Σραμ. «Αποδεικνύεται εντυπωσιακά καλή στην προ-

Θα εστιάσει στον αγώνα για τη μεσαία τάξη και στις μεγάλες αλλαγές που θα ωφελήσουν τους απλούς Αμερικανούς, σε αντίθεση με τον Τραμπ που θα ευεργετήσει κυρίως την κορυφή της πυραμίδας.

εκλογική αρένα και έχει δώσει νέα ενέργεια όχι μόνο στη βάση των Δημοκρατικών, αλλά και στους νέους, στους μειονοτικούς ψηφοφόρους και στις γυναίκες».

Ο Σραμ είναι επίσης επιφυλακτικός απέναντι στον σκεπτικισμό για τις προοπτικές της Χάρις στις πολιτείες του παλαιού βιομηχανικού Βορρά (Μίσιγκαν, Ουισκόνσιν, Πενσιλβάνια) και μεταξύ των πιο ηλικιωμένων λευκών και των λευκών της εργατικής τάξης. Η επικράτηση του Τραμπ στις τρεις αυτές πολιτείες το 2016 του έδωσε τη νίκη επί της Κλίντον – η ίδια του και στις τρεις από τον Μπάιντεν σφράγισε την πτώση του από την εξουσία του το 2020. Ο ρόλος τους θα είναι απολύτως κρίσιμος και φέτος.

Πέρα από τα στερεότυπα

«Δεν πρέπει να υποκύπτουμε σε στερεότυπα σχετικά με τους μεσοδυτικούς ψηφοφόρους», λέει ο βετεράνος επικριτώνολόγος. «Αυτοί που κάνουν τη διαφορά στις πολιτείες αυτές συχνά είναι αυτοί που μένουν στα προάστια – και αυτοί δεν έχουν αναγκαστικά πρόβλημα με την ιδέα μιας έγχρωμης γυναίκας ως προέδρου των ΗΠΑ». Η απήκυσή της στις πολιτείες αυτές, προσθέτει, μπορεί να ενισχυθεί με τη σωστή επιλογή υποψηφίου για την αντιπροεδρία.

Η Χάρις είναι αναμφίβολα το αουτσάιντερ. Αλλά οι Δημοκρατικοί είναι πολύ πιο αισιόδοξοι –και οι Ρεπουμπλικανοί πολύ πιο ανήσυχτοι– από ό,τι την περασμένη Κυριακή. Κάτι ήξερε ο Βρετανός πρωθυπουργός Χάρολντ Γουίλσον όταν έλεγε ότι «μία εβδομάδα είναι πολύς καιρός στην πολιτική».

Η ΚΟΥΡΣΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΕΥΚΟ ΟΙΚΟ

Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ

Η απόσυρση του Τζο Μπάιντεν, που αποδείχθηκε αναπόφευκτη και καθυστέρησε υπερβολικά, επιβλήθηκε με μάλλον άκομφο τρόπο σε έναν άνθρωπο που πρωταγωνίστησε για δεκαετίες στην αμερικανική πολιτική σκηνή, στη διάρκεια των οποίων ανέπτυξε και μια ιδιαίτερη σχέση με τον Ελληνισμό. Ο Μπάιντεν είναι από τους λίγους πολιτικούς των ΗΠΑ με τόσο μεγάλη εμπειρία στη γεωπολιτική σκακιέρα. Γνώριζε προσωπικά δεκάδες ηγέτες κρατών, όχι μόνο των μεγάλων, αλλά και μικρότερων.

Είτε συμφωνούσε είτε διαφωνούσε κανείς με τις πολιτικές που υποστήριζε ως νομοθέτης και ακολούθησε ως αντιπρόεδρος και πρόεδρος, συνάδελφοί του και των δύο μεγάλων κομμάτων της χώρας τον συμβουλευόνταν για τις εξελίξεις στη διεθνή σκηνή.

Χάρισμα

Για όσους τον είχαμε παρακολουθήσει σε ακρόασεις στη Γερουσία, ο ρόλος του ήταν συχνά καταλυτικός. Το επιβλητικό παρουσιαστικό του, σε συνδυασμό με το επικοινωνιακό του χάρισμα, τη γνώση και εμπειρία του, τον έκαναν να ξεχωρίζει. Διατηρούσε φιλίες με κορυφαία στελέχη των Ρεπουμπλικανών, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα τη στενή προσωπική σχέση με τον αείμνηστο Τζον Μακκίν, αντίπαλο του Μπαράκ Ομπάμα στις προεδρικές εκλογές του 2008.

Κατά την πολυετή θητεία του στη Γερουσία έτυχε αρκετές φορές να είμαι παρών σε συζητήσεις του με ηγετικά στελέχη της ομογένειας. Σε γούττει με την άνεση και το χιούμορ του, ενώ ήταν ταυτόχρονα βαθιά κομματικός, με την έννοια ότι υπερασπιζόταν με πάθος τα πιστεύω και την ιδεολογία του, αλλά και ρεαλιστής, πρόθυμος να αναζητήσει κοινό τόπο με τον αντίπαλο.

Πριν από τη διολίσθηση στην τοξικότητα της τελευταίας δεκαετίας, ήταν από τους Δημοκρατικούς που συχνά πρωταγωνιστούσε στην επίτευξη συμβιβαστικών λύσεων σε συνεργασία με μετριοπαθείς Ρεπουμπλικανούς. Το έκανε, άλλωστε, και ως πρόεδρος. Παράλληλα, ήταν μια ξεχωριστή περίπτωση πολιτικού, που έδειχνε να ενδιαφέρεται για τον απλό άνθρωπο. Εξέπεμπε μία ειλικρινή, όχι επίπλαστη, ευαισθησία.

Η οικογενειακή τραγωδία που βίωσε στο ξεκίνημα της πολιτικής του σταδιοδρομίας –λίγες μόλις ημέρες πριν ορκιστεί για πρώτη φορά γερουσιαστής–, όταν σκοτώθηκαν σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα η πρώτη του γυναίκα και το μωρό τους, τον σημάδεψε ανεξίτηλα.

Ο Τζο Μπάιντεν με τον Αθανάσιο Ελλίς. «Μπορούσαμε στο παρελθόν και μπορούμε τώρα να διαδραματίσουμε πιο ενεργό ρόλο στην Κύπρο», είχε πει στην «Κ» ο μετέπειτα πρόεδρος των ΗΠΑ.

«Η Κύπρος είναι η μεγαλύτερη αδικία στον κόσμο»

Σε συνέντευξή του στην «Κ» πριν από χρόνια, είχε χαρακτηρίσει την τουρκική κατοχή της Κύπρου «ανωμαλία» και τη «μεγαλύτερη αδικία στον κόσμο η οποία παραμένει άλυτη», περιγράφοντας τον εαυτό του «μεταξύ αυτών που πίστευαν, και εξακολουθώ να το πιστεύω, ότι μπορούσαμε στο παρελθόν και μπορούμε και τώρα να διαδραματίσουμε πιο ενεργό ρόλο στην Κύπρο. Το έχω πει και στον Τούρκο τότε πρωθυπουργό, όταν είχε έρθει στην επιτροπή Εξωτερικών Σχέσεων και είχε ζητήσει την άποψή μου στο θέμα. Μου είχε ζητήσει να είμαι απόλυτα ειλικρινής και ήμουν».

Πρόσθεσε ότι «οι ΗΠΑ πρέπει να καταστήσουν απόλυτα σαφές στην Τουρκία πως οι σχέσεις μας θα επηρεασθούν από το πώς θα λυθεί το Κυπριακό, δηλαδή με την πλήρη απόσυρση της Τουρκίας, και από τον τρόπο με τον οποίο θα λυθούν οι διαφορές Ελλάδας και Τουρκίας στο Αιγαίο». Η έκφραση του προσώπου του έδειχνε πως το πίστευε και δεν το έλεγε απλά επειδή μιλούσε σε Έλληνα δημοσιογράφο.

Συνέντευξη στον ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΚΑΤΣΙΚΙΔΙΑ

Δεν είναι η ιδανική υποψηφιότητα. Αλλά είναι σίγουρα η καλύτερη διαθέσιμη. Αυτή είναι η άποψη του Ρόμπερτ Κούτνερ για την Κάμαλα Χάρις. Ο συνιδρυτής του φιλελεύθερου αμερικανικού περιοδικού The American Prospect, τονίζει στην «Κ» ότι είχε πάρα πολύ καιρό να δει τους Δημοκρατικούς τόσο ενωμένους.

Σύμφωνα με τον Κούτνερ, «πριν ο Μπάιντεν συμφωνήσει να μην είναι υποψήφιος, η γενική άποψη για την Κάμαλα Χάρις ήταν ότι ο κόσμος δεν καταλάβαινε τι ακριβώς εκπροσωπούσε. Ομως, από τότε που έγινε ουσιαστικά η υποψήφια, όλοι την αγαπούν».

Με πολυετή καριέρα στον πολιτικό σχολιασμό και βραβευμένος για το συγγραφικό του έργο, ο Κούτνερ παραδέχεται ότι πολλοί Δημοκρατικοί «ανακουφίστηκαν» από την απόσυρση του προέδρου Μπάιντεν.

Ελληνικές σελίδες μιας 50χρονης σταδιοδρομίας

Στιγμιότυπα από την πορεία του Τζο Μπάιντεν, που ήταν συνδεδεμένος με την ομογένεια και γνώριζε όσο λίγοι τις ελληνικές υποθέσεις

Ο Τζο Μπάιντεν το 1987, ως πρόεδρος της επιτροπής Δικαιοσύνης της Γερουσίας. Ο γερουσιαστής από το Ντέλαγουερ είχε διεκδικήσει το χρίσμα των Δημοκρατικών για τις προεδρικές εκλογές της επόμενης χρονιάς, αλλά είχε ηττηθεί από τον Μάικ Δουκάκη.

Αν και πέρασε σχεδόν όλη του τη ζωή στα γρανάξια της εξουσίας –36 χρόνια γερουσιαστής, 8 χρόνια αντιπρόεδρος και 4 πρόεδρος– ήταν και λίγο «αντισυστημικός». Ίσως ήταν ο τρόπος με τον οποίο επικοινωνούσε με τον κόσμο, όπου εύκολα γινόταν ένα με το κοινό –συχνά συστηνόταν απλά ως «Τζο»–, ίσως ήταν οι ρητορικές γκάφες στις οποίες συχνά υπέπετε.

Διετέλεσε πρόεδρος επιτροπών, μεταξύ αυτών της εξαιρετικά σημαντικής για τα ελληνικά συμφέροντα Εξωτερικών Σχέσεων. Ήταν από τους λίγους που γνώριζε πολιτικούς τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο, χώρες που είχε επανειλημμένως

«Δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται ο Πατριάρχης», είχε δηλώσει στην «Κ» ο 46ος πρόεδρος των ΗΠΑ

επισκεφθεί. Τον Δεκέμβριο του 2014, όταν ο τότε πρόεδρος της Κύπρου Νίκος Αναστασιάδης νοσηλεύτηκε στη Νέα Υόρκη, πήγε στο νοσοκομείο να τον δει.

Η μακρόχρονη συναισθηματική σχέση με την ελληνική ομογένεια είχε οδηγήσει τον Μπάιντεν, ως γερουσιαστής, στην ανάληψη δράσεων και στην υπογραφή ψηφισμάτων υπέρ των ελληνικών θέσεων για το Αιγαίο, την Κύπρο και το Πατριάρχειο.

Διατηρεί πολυετείς φιλίες με ισχυρούς ομογενείς –κάποιοι εξ αυτών συγκροτούνται για το ποιος έχει την πιο άμεση πρόσβαση στον πρόεδρο–, ενώ γνώριζε προσωπικά όλους τους Αρchieπισκόπους Αμερικής.

Ρόμπερτ Κούτνερ, συνιδρυτής του περιοδικού The American Prospect

«Είχα καιρό να δω τους Δημοκρατικούς τόσο ενωμένους»

«Το γεγονός ότι οι αναποφάσιστοι αυξήθηκαν είναι πολύ καλό για την Κάμαλα. Πολλοί έχουν κουραστεί από τη δικαστική συμπεριφορά και τον αρνητισμό του Τραμπ».

αντιπρόεδρος Χάρις απέναντι στον Τραμπ, ο Κούτνερ επισημαίνει ότι «η Κάμαλα ασπάζεται το πρόγραμμα Μπάιντεν για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την τόνωση της βιομηχανίας. Για μια νέα οικογένεια η στέγη είναι πολύ ακριβή, οι μισθοί δεν είναι αρκετά υψηλοί και η υγειονομική περίθαλψη είναι ανασφαλής. Οπότε η Χάρις πρέπει να αποδείξει ότι είναι ικανή να κάνει τη ζωή των εργαζομένων καλύτερη».

«Σε γενικές γραμμές, το φύλο και η καταγωγή της Κάμαλα θα την ευνοήσουν, διότι από τότε που έγινε ουσιαστικά η υποψήφια έχει πραγματικά ενθουσιάσει τους νέους ανθρώπους, τις γυναίκες, καθώς και τους Αφροαμερικανούς και Ασιάτες Αμερικανούς. Πιστεύω ότι θα κερδίσει την παραδοσιακή βάση των Δημοκρατικών. Οπότε είναι μια εντελώς διαφορετική εκλογική αναμέτρηση από ό,τι ήταν πριν από μία εβδομάδα».

Δηκτικός για τη στάση του Τραμπ στα θέματα που αφορούν τις γυναίκες, ο Κούτνερ προβάλει το επείγον ότι η «μοχθηρή» ρητορική του Τραμπ όταν μιλάει για τις γυναίκες «θα γυρίσει μπουμερανγκ στους Ρεπουμπλικανούς. Επιπλέον, το γεγονός ότι το δικαίωμα στην άμβλωση και ευρύτερα τα αναπαραγωγικά δικαιώματα έχουν γίνει κεντρικό θέμα στην προεκλογική του εκστρατεία, δικάζουν το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα

Ιδιαίτερα ευαίσθητος σε θέματα θρησκευτικών ελευθεριών, έχει στην πορεία των προηγούμενων δεκαετιών ασκήσει δριμύεια κριτική στην Αγκυρα για το Φανάρι, δηλώνοντας στη συνέντευξή του στην «Κ» ότι «δεν υπάρχει καμία δικαιολογία με τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται ο Πατριάρχης».

Τον θυμάμαι σε συγκέντρωση με Ελληνοαμερικανούς στο Κογκρέσο, το 2008, όταν ακόμη ήταν υποψήφιος για το χρίσμα των Δημοκρατικών, το οποίο τελικά έχασε από τον Μπαράκ Ομπάμα –στη συνέχεια ο τελευταίος τον επέλεξε για αντιπρόεδρό του– κάποια στιγμή να δακρύζει. Ήταν όταν μιλώντας από καρδιάς ευχαρίστησε τα ηγετικά στελέχη της ομογένειας που γνώριζε προσωπικά και με τα οποία είχε συνεργαστεί, για τη στήριξη που του παρείχαν όλα αυτά τα χρόνια, ξεκινώντας από την πρώτη του εκλογή στη Γερουσία σε ηλικία μόλις 29 ετών.

Συγκινημένος θυμήθηκε την πρώτη του απόπειρα για το προεδρικό χρίσμα των Δημοκρατικών, το 1988, όταν βρέθηκε αντίπαλος με τον Μάικ Δουκάκη (ήταν συνολικά επτά οι υποψήφιοι) τον οποίο, όπως ήταν φυσικό, υποστήριξε η ελληνοαμερικανική κοινότητα. Ωστόσο, ακόμη και τότε δεν τον αγνόησαν. Και τους ευχαρίστησε. «Μου είχατε πει ότι θα στηρίζατε τον Μάικ, αλλά ότι ήμουν η δεύτερη επιλογή σας και πως θα βοηθούσατε και μένα, και το κάνατε. Είναι κάτι που δεν θα ξεχάσω ποτέ».

Είχε καλή σχέση και επικοινωνούσε με ευκολία τόσο με την επιχειρηματική τάξη όσο και με τα μέλη των εργατικών συνδικάτων. Το έβλεπε κανείς και στις κινήσεις του σώματος. Σε άλλη συγκέντρωση ομογενών, συνάδελφός του γερουσιαστής τον είχε περιγράψει ως έναν από τους λίγους πολιτικούς που ήταν άνετος και αποτελεσματικός «τόσο με τη Wall street, όσο και με τη main street».

Η τετραετία του

Και, τελικά, παρότι εξαναγκάστηκε να μη διεκδικήσει την επανεκλογή του, όχι λόγω των πολιτικών του, αλλά ουσιαστικά λόγω της προχωρημένης ηλικίας και της κατάστασης της υγείας του, στη μια προεδρική θητεία του σφράγισε σε σημαντικό βαθμό την πορεία της Αμερικής, με τη διαχείριση της πανδημίας, με την προώθηση μέτρων υπέρ των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, αλλά και τη μεγαλύτερη στην Ιστορία χρηματοδότηση πολιτικών για την προστασία του περιβάλλοντος.

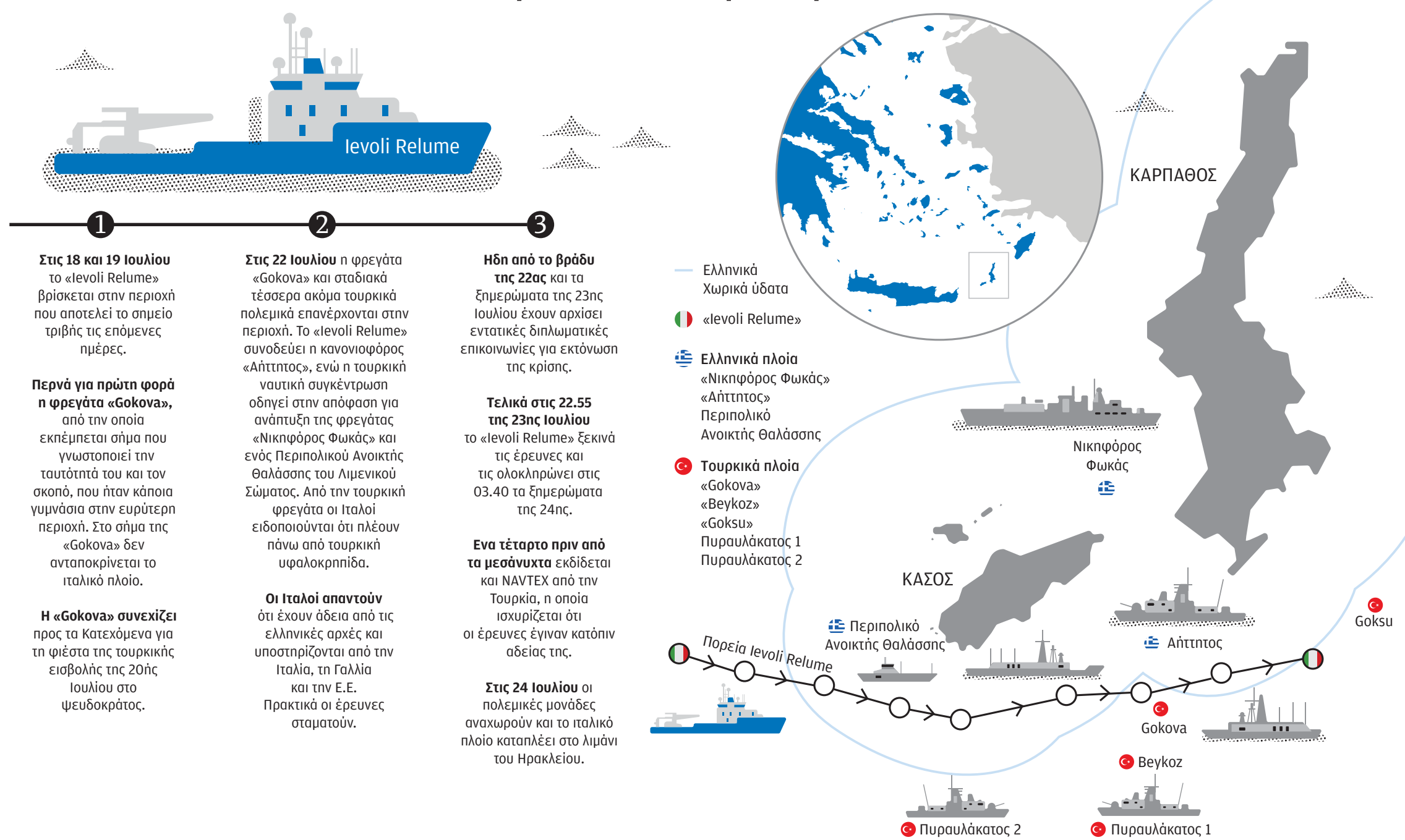
Οι πολιτικοί του αντίπαλοι τον καταγόρουσαν ότι όλα αυτά τα έκανε επιβαρύνοντας υπερβολικά τον προϋπολογισμό. Όπως κι αν έχει, αφήνει ένα ισχυρό αποτύπωμα στη σύγχρονη πολιτική πραγματικότητα της Αμερικής.

και τον θέτουν σε μειονεκτική θέση». «Βέβαια», υπογραμμίζει ο Κούτνερ, «ο Βανς είναι ακόμη πιο ακραίος σε αυτά τα ζητήματα και ενώ φαινόταν μια πολύ έξυπνη επιλογή όσο ο Μπάιντεν ήταν υποψήφιος, τώρα αποδεικνύεται ότι τελικά δεν ήταν».

Με το φιλελεύθερο πρόγραμμα της Κάμαλα Χάρις να μένει να «δοκιμαστεί» στην περιβόητη «ζώνη της σκουριάς», ο Κούτνερ σχολιάζει ότι «ειδικά για τους λευκούς άνδρες στις μεσοδυτικές πολιτείες, η Κάμαλα πρέπει να αποδείξει ότι οι αξίες της και το πρόγραμμά της είναι πιο πιθανό να βελτιώσουν τη ζωή τους από ό,τι του Τραμπ».

«Στις τρεις βασικές πολιτείες, στη λεγόμενη “ζώνη της σκουριάς”, δηλαδή στο Μίσιγκαν, στο Ουισκόνσιν και στην Πενσυλβάνια, τον ποιον θα επιλέξει ως υποψήφιο αντιπρόεδρο θα κάνει τη διαφορά, και σε αυτές τις πολιτείες θα κριθούν οι εκλογές», συνοψίζει ο Κούτνερ.

Εμπλοκή σε τρεις φάσεις

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Οι 40 ώρες ανάμεσα στα ξημερώματα της 22ας και το απόγευμα της 23ης Ιουλίου, όταν ναυτικές δυνάμεις της Ελλάδας και της Τουρκίας βρέθηκαν αντιμέτωπες με αφορμή τη διακοπή των ερευνών που διεξήγε στα νότια της Κάσου ιταλικό πλοίο, επανέφερε στην επιφάνεια τον πάντα παρόντα κίνδυνο ανάφλεξης στην Ανατολική Μεσόγειο. Σε συνδυασμό, δε, με περιστατικά όπως ο πυροβολισμός εναντίον συνοριοφύλακα από τον Εβρο που παραμένει ανεξιχνίαστος, αλλά και τα τουρκικά βίντεο περί επαναπροωθήσεων προσφύγων και μεταναστών από το Λιμενικό, καθίσταται σαφές ότι η διατήρηση των «ήρεμων νερών» στο Αιγαίο είναι ένα εγχείρημα που βρίσκεται υπό σοβαρή αμφισβήτηση, και όχι από την Ελλάδα.

Όλα όσα ακολούθησαν μετά την εκτόνωση της κρίσης λίγο πριν από τα μεσάνυχτα της περασμένης Τρίτης, οδήγησαν στη συνέχεια σε μια ανταλλαγή ισχυρισμών σχετικά με την αδειοδότηση των ερευνών.

Το μόνο που αξίζει να κρατηθεί από τους τουρκικούς ισχυρισμούς είναι ότι στην Αγκυρα αντιμετωπίζουν τις έρευνες για μελλοντική πόντιση καλωδίου ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Κύπρου, από το ιταλικό πλοίο «Ievoli Relume», ως τελεσμένο που αποδεικνύει την εγκυρότητα του τουρκολιβυκού μνημονίου, κάτι που, βεβαίως, από την Αθήνα αποκρυσσταίνεται, καθώς με βάση και την UNCLOS η συμφωνία οριοθέτησης Ελλάδας - Αιγύπτου του 2020 εντός της οποίας βρίσκονται εξ ολοκλήρου οι θαλάσσιες ζώνες Κάσου και Καρπάθου είναι η μόνη νόμιμη.

Επιπλέον, εξαιρετικά ανησυχιακή για τον ευρύτερο σχεδιασμό της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, αλλά και, ενδεχομένως, ένα σήμα από το μέλλον, ήταν η σχεδόν ολοκληρωτική απουσία οποιουδήποτε διπλωματικού ενδιαφέροντος από τις ΗΠΑ κατά τη διάρκεια των επαφών που έγιναν για την αποκλιμάκωση της κρίσης.

Στην Αθήνα, πάντως, ανεξάρτητα από τις εντυπώσεις που επικυρώθηκαν να δημιουργηθούν, υπήρχε πλήρης αντίλη-

ψη για την ένταση που απειλούσαν να προκαλέσουν οι έρευνες του «Ievoli Relume» στην εκτός χωρικών υδάτων περιοχή απόστασης μόλις 0,9 ν.μ. στα νότια του στενού Κάσου και Καρπάθου.

Όπως αποκαλύπτει σήμερα η «Κ», το διπλωματικό και επιχειρησιακό παρασκήνιο εκτυλίχθηκε περίπου ως εξής:

7 Ιουνίου Η άδεια

Στις 7 Ιουνίου η Διεύθυνση Δ1 του υπουργείου Εξωτερικών και η Επιτροπή Χορήγησης Ερευνών Θαλάσσης (ΕΧΑΕΘ), έπειτα από αίτημα του ΑΔΜΗΕ, έδωσαν άδεια για την εκτέλεση των ερευνών από το ιταλικό πλοίο «Ievoli Relume», στο πλαίσιο των Εργων Κοινού Ενδιαφέροντος (PCI) που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. Οι Ιταλοί λειτουργούν ως υπεργολάβοι της γαλλικής Nexans που είναι ο ανάδοχος του έργου από την Ε.Ε. και τον ΑΔΜΗΕ, ως εκ τούτου η συγκεκριμένη διπλωματική άδεια ήταν δεσμομένη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ούτε το γαλλικό υπουργείο Εξωτερικών, ούτε το ιταλικό υπουργείο Εξωτερικών ζήτησαν οποιαδήποτε άδεια από την Αγκυρα. Είναι, επίσης, αξιοαναφορές ότι στη συγκεκριμένη φάση η πίεση προς την Αθήνα ήλθε και από την αμερικανική πλευρά, η οποία υποστηρίζει το έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ελλάδας - Κύπρου (Great

Sea Interconnector). Μάλιστα, άριστα πληροφορημένες πηγές ανέφεραν ότι τόσο από την αμερικανική πλευρά, όσο και από τον ΑΔΜΗΕ, ασκούνταν πιέσεις για άμεση έναρξη των ερευνών, με την εκτίμηση ότι απλές έρευνες δεν θα προκαλούσαν τουρκικές αντιδράσεις. Εχει σημασία αυτό, καθώς κατά τους αρχικούς υπολογισμούς, οι έρευνες στα νότια Κάσου και Καρπάθου υπολογιζόταν ότι θα γίνουν τον Μάρτιο του 2025.

21 Ιουνίου Το σήμα του Π.Ν.

Επειτα από όλα αυτά, δύο εβδομάδες αργότερα, συγκεκριμένα στις 21 Ιουνίου, και κατόπιν αιτήματος που είχε κατατεθεί στο ΓΕΝ, ως ειθιστά σε αυτές τις περιπτώσεις, το Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.) ενπνεύρωσε αρμοδίως για τους πιθανούς τρόπους αντιδράσεων των Τούρκων για το τμήμα της πορείας ερευνών του «Ievoli Relume» που χαραχθηκε εκτός ελληνικών χωρικών υδάτων, εντός ελληνικής ΑΟΖ βέβαια, η οποία, πάντως, θεωρείται από την Αγκυρα ως τουρκική με βάση το τουρκολιβυκό μνημόνιο αλλά και την επιστολή της 18ης Μαρτίου 2020 στον ΟΗΕ περί εξωτερικών ορίων της τουρκικής υφαλοκρηπίδας.

Τις επόμενες ημέρες το «Ievoli Relume» κατέπλευσε στο λιμάνι του Ηρακλείου και την πρώτη NAVTEX του σταθμού της Υδρογραφικής

Υπηρεσίας που εδρεύει στη μεγαλύτερη πόλη της Κρήτης, στις 17 Ιουλίου ξεκίνησε τις ενέργειες στην περιοχή που είχε χαραχθεί.

18 Ιουλίου Η πρώτη όχληση

Όλα ξεκίνησαν όταν δεκάδες μονάδες του τουρκικού στόλου, πλέοντας από την Κωνσταντινούπολη και τη Βάση του Ακσάζ, κατευθύνονταν προς τα Κατεχόμενα. Στις 18 και 19 Ιουλίου η φρεγάτα «Gokona» του τουρκικού ναυτικού έπλευσε πλησίον του «Ievoli Relume» και εξέπεμψε σήμα που γνωστοποιούσε την ταυτότητα του τουρκικού πλοίου και τον σκοπό.

Στο σήμα της «Gokona» το ιταλικό πλοίο δεν ανταποκρίθηκε ποτέ. Η «Gokona» συνέχισε προς τα Κατεχόμενα για τη φιάλη της τουρκικής εισβολής της 20ής Ιουλίου στο ψευδοκράτος.

22 Ιουλίου Η κλιμάκωση

Στις 22 Ιουλίου, και ενώ το «Ievoli Relume» διεξήγε τις έρευνές του στο σημείο των διεθνών υδάτων που βρίσκονται νότια του στενού Κάσου - Καρπάθου, η φρεγάτα «Gokona» επέστρεψε στην περιοχή. Το ιταλικό πλοίο συνοδευόταν από την κανονιοφόρο «Αήττητος», ωστόσο σύντομα το ισόζυγιο έγειρε υπέρ των Τούρκων καθώς στην περιοχή έπλευ-

σαν δύο ακόμα πλοία, η κορβέτα «Beykoz» και η φρεγάτα «Gokcu». Από την Αθήνα δίνεται εντολή για ανάπτυξη της φρεγάτας «Νικηφόρος Φωκάς» στα στενά Κάσου - Καρπάθου, και αμέσως ακολουθεί η αποστολή δύο ακόμα πυραυλάκων από το τουρκικό ναυτικό. Από την Αθήνα αποφασίζεται ότι δεν πρέπει να δοθεί εντολή για περαιτέρω κλιμάκωση και για λόγους ισορροπίας, καταπλέει στην περιοχή μόνο ένα περιπολικό ανοικτής θαλάσσης του Λιμενικού Σώματος.

Από την τουρκική φρεγάτα «Gokcu» οι Ιταλοί ειδοποιήθηκαν ότι πλέουν πάνω από τουρκική υφαλοκρηπίδα, παραπέμποντας στην επιστολή της Τουρκίας στον ΟΗΕ της 18ης Μαρτίου 2020 περί εξωτερικών ορίων τουρκικής υφαλοκρηπίδας στην Ανατολική Μεσόγειο. Οι Ιταλοί απάντησαν ότι έχουν άδεια από τις ελληνικές αρχές και υποστηρίζονται από την Ιταλία, τη Γαλλία και την Ε.Ε. Και ζήτησαν από τα τουρκικά πλοία να διατηρήσουν απόσταση τουλάχιστον ενός ναυτικού μιλίου, με βάση τον κανόνα αποφυγής συγκρούσεων στη θάλασσα.

Από την τουρκική πλευρά εστάλησαν, επίσης, μηνύματα ανοιχτής απειλής για απόωση του «Ievoli Relume» («drive away» και «push away»), το οποίο έπλεε στην επίμαχη περιοχή. Οι Τούρκοι, πάντως, δεν υλοποίησαν τις απειλές τους.

Επειτα από μερικά μηνύμα-

τα, όλες οι τουρκικές μονάδες ανάρτησαν διακριτικά περιορισμένης κινητικότητας, με τους κυβερνήτες τους να εκπέμπουν μηνύματα περί βλάβης που επιβάλλει την ακινησία τους. Εν ολίγοις, οι μονάδες δεν κινούνταν προκειμένου να μην επιτρέψουν και τη συνέχιση του πλοίου του ιταλικού πλοίου.

23 Ιουλίου Η εκτόνωση

Η κατάσταση ενεργοποίησε άμεσα τους διαύλους επικοινωνίας σε διπλωματικό επίπεδο. Ο υπουργός Εξωτερικών Γιώργος Γεραπετρίτης συνομιλήσε αρκετές φορές με τον ομόλογο του Χακάν Φιντάν. Εξίσου πυκνές επαφές έγιναν και σε επίπεδο διπλωματών, ανάμεσα στους υφυπουργούς Εξωτερικών Αλεξάνδρα Παπαδοπούλου και Μερβέτ Κεμάλ Μποζζάι. Λίγο μετά τις 10 το βράδυ της Τρίτης 23 Ιουλίου, η κρίση άρχισε να βαίνει προς εκτόνωση. Από την ελληνική πλευρά το ιταλικό πλοίο ξεκίνησε ξανά τις έρευνες του στις 22.55 με άδεια από την Αθήνα.

Σύμφωνα με άριστα πληροφορημένες πηγές, από το ιταλικό πλοίο δεν ζητήθηκε άδεια από τους Τούρκους, αλλά εστάλη ειδοποίηση περί έναρξης ερευνών στην περιοχή και στην τουρκική πλευρά. Αυτή η λεπτομέρεια οδήγησε, εν συνεχεία, και στην εκπομπή σήματος από τη φρεγάτα «Gokcu» προς το «Ievoli Relume» ότι είναι δυνατή η συνέχιση ερευνών εντός υποτιθέμενης τουρκικής υφαλοκρηπίδας. Με αυτόν τον τρόπο η κρίση εκτονώθηκε και από το πρωί της Τετάρτης 24 Ιουλίου οι πολεμικές μονάδες αποχώρησαν από την περιοχή. Οι διπλωματικοί διαυλοι που εγκαταστάθηκαν τους τελευταίους 17 μήνες λειτουργήσαν στην πράξη.

Τις αμέσως επόμενες ημέρες ακολούθησαν τουρκικοί ισχυρισμοί περί έμμεσας παραδοχής της Αθήνας ότι η περιοχή νότια της Κάσου και Καρπάθου ανήκει σε τουρκική αρμοδιότητα, κάτι που διαψεύσθηκε αρμοδίως από τα υπουργεία Εξωτερικών και Εθνικής Άμυνας. Πάντως, από την Αθήνα αποφασίστηκε να μην προκληθούν παρεξηγήσεις, γι' αυτό μια

Του ανταποκριτή μας
στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Πού στοχεύουν οι διαρροές της Αγκυρας

Παρά τις συναντήσεις, τους διαύλους επικοινωνίας και τις προσπάθειες ελέγχου των εντάσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, φαίνεται πως στην Αγκυρα επικρατεί εκνευρισμός και καχυποψία για κάποιες κινήσεις της Αθήνας, αλλά και δηλώσεις αξιωματούχων.

Αυτό φάνηκε ξεκάθαρα στην ανακοίνωση που εκδόθηκε μετά την συνεδρίαση του Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας της Τουρκίας, που συνεδρίασε την περασμένη Πέμπτη υπό την προεδρία του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. «Δηλώθηκε ότι δεν θα δοθεί ευκαιρία για εκμετάλλευση της εποικοδομητικής μας προσέγγισης, η οποία θέτει ως προτεραιότητα τον διάλογο στα ζητήματα του Αιγαίου και της Μεσογείου. Δηλώθηκε ότι θα συνεχιστούν οι ασυμβίβαστες πρακτικές για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και των συμφερόντων μας», ανέφερε η ανακοίνωση.

Κυβερνητικοί παράγοντες της Τουρκίας διαμνύουν ότι η διατήρηση των ήρεμων νερών δεν συνεπάγεται αλλαγές στο σημερινό status quo υπέρ της μίας πλευράς. Η κρίση που εκτυλίχθηκε στις 22 και 23 Ιουλίου δεν ήταν απλή υπόθεση, καθώς στην τουρκική πρωτεύουσα ξυπνήσαν παλαιά αντανάκλαστικά.

Για 18 ολόκληρους μήνες το Συμβούλιο Ασφαλείας της Τουρκίας στις συνεδριάσεις του δεν έκανε καμία αναφορά στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο. Η τελευταία φορά ήταν στις 25 Ιανουαρίου 2023, όπου η ανακοίνωση τότε ανέφερε ότι «οι συνεχιζόμενες προκλητικές ενέργειες και δηλώσεις και οι προσπάθειες εξοπλισμού της Ελλάδας δεν θα προσφέρουν κανένα όφελος πέρα από την αύξηση της έντασης στην περιφέρειά μας. Τονίστηκε για άλλη μια φορά πως δεν θα επιτραπεί οποιοδήποτε τετελεσμένο που

στοχεύει τα συμφέροντα και την εθνική ασφάλεια της Τουρκίας».

Στη γειτονική χώρα θέλουν να διαμνύσουν ότι η προσεκτική διατήρηση των ήρεμων νερών δεν συνεπάγεται αλλαγές στο σημερινό status quo υπέρ της μίας πλευράς. Η κρίση που εκτυλίχθηκε στις 22 και 23 Ιουλίου νοτίως της Κάσου και της Καρπάθου φαίνεται δεν ήταν μια τόσο απλή υπόθεση, καθώς στην τουρκική πρωτεύουσα ξυπνήσαν παλαιά αντανάκλαστικά. Μπορεί οι διπλωματικές ενέργειες και οι επικοινωνίες μεταξύ των αξιωμα-

τούχων να βοήθησαν στο να μην εκτροχιαστεί η κρίση, ωστόσο η αποστολή πέντε πολεμικών πλοίων του τουρκικού ναυτικού στην περιοχή και οι πληροφορίες που δόθηκαν από την τουρκική κυβέρνηση για την υπόθεση, είναι δείγματα του κλίματος που επικρατεί στην τουρκική πρωτεύουσα.

Πηγές του τουρκικού υπουργείου Άμυνας που μίλησαν στα ΜΜΕ της γειτονικής χώρας υποστήριξαν ότι στις 21 Ιουλίου η Ελλάδα εξέδωσε NAVTEX σχετικά με τις εργασίες που θα εκτελούσε το υπό ιταλική σημαία πλοίο «Ievoli

Relume» για την πόντιση καλωδίων και τόνισαν ότι «ορισμένες από αυτές εισέρχονταν στις ζώνες θαλάσσιας δικαιοδοσίας μας... Το εν λόγω πλοίο προειδοποιήθηκε να μην εισέλθει στη θαλάσσια δικαιοδοσία της Τουρκίας στις 22 Ιουλίου και εμποδίστηκε από τουρκικά σκάφη». Στην Αγκυρα υπήρξαν υποψίες πως η ελληνική πλευρά επικείμενη να δημιουργήσει τετελεσμένα στην περιοχή, κάτι που οι Τούρκοι αξιωματούχοι ισχυρίζονται πως απέτρεψαν.

Όμως, η συνέχεια της ανακοίνωσης και το ύψος της διαρ-

ροψς θεωρείται και ως μια προσπάθεια να φέρει σε δύσκολη θέση την ελληνική κυβέρνηση, καθώς υποστηρίζει ότι «ως αποτέλεσμα του συντονισμού που έγινε αργότερα, επετράπη στο πλοίο να εκτελέσει εργασίες στις συντεταγμένες που δηλώθηκαν και εγκατέλειψε την υφαλοκρηπίδα μας ολοκληρώνοντας τη δραστηριότητά του υπό τη συνοδεία των πλοίων που ανέκουν στις ναυτικές μας δυνάμεις. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις ελληνικές και ιταλικές αρχές για τον σεβασμό τους στη θαλάσσια δικαιοδοσία μας και τη συνεργασία τους».

Τις ίδιες ημέρες σχεδόν με τις εξελίξεις στην Κάσο, το υπουργείο Άμυνας της Τουρκίας με μήνυμά του στο X ανέβασε βίντεο όπου υποστήριζε πως σκάφος του Λιμενικού Σώματος της Ελλάδας έκανε «push-back» παράνομων μεταναστών στο Αιγαίο.

Στο Κυπριακό, αν και η τουρκική κυβέρνηση δεν είναι αρνητική στο ενδεχόμενο επανέναρξης προσπάθειών διαβουλεύσεων, με το ψήφισμα του τουρκικού κοινοβουλίου στις 21 Ιουλίου έβαλε «ταφόπλακα» στην ομοσπονδιακή λύση, και υποστήριξε πως η μόνη λύση είναι τα δύο κράτη στο νησί. Ο πολιτικός αναλυτής της εφημερίδας Hürriyet, Σεντάτ Εργκίν, αναφέρει: «Τόσο η απόφαση της μεγάλης εθνοσυνέλευσης της Τουρκίας όσο και τα μηνύματα που δόθηκαν στις τελετές από τη Λευκωσία είναι η ισχυρότερη έκφραση ότι στην πεντηκοστή επέτειο της «επιρρευτικής επιχείρησης», κυβέρνηση και αντιπολίτευση έχουν αποκοπεί εντελώς ψυχικά από την ιδέα της «ομοσπονδίας».

Φωτογραφίες και χειροκροτήματα από τους θεατές της στρατιωτικής παρέλασης των τουρκικών στρατευμάτων στα Κατεχόμενα, για την 50ή επέτειο της εισβολής στην Κύπρο.

προγραμματισμένη ναυτική άσκηση (ΤΡΙΑΙΝΑ) χωρίς πυρά στα ανατολικά της Ρόδου ακυρώθηκε.

Τι θα γίνει τον Σεπτέμβριο;

Τις επόμενες ημέρες θα ακολουθήσουν και οι υπόλοιπες, τυπικές, διπλωματικές διαδικασίες, ωστόσο το μεγάλο ερώτημα είναι αν το «Ievoli Relume» θα βγει, όπως έχει σχεδιαστεί, στις αρχές Σεπτεμβρίου για έρευνες ανατολικά της Καρπάθου, σε μια περιοχή η οποία από ένα σημείο και έπειτα βρίσκεται και εκτός οριοθετημένης ΑΟΖ Ελλάδας - Αιγύπτου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Τούρκοι κινήθηκαν θεωρώντας ως προηγούμενο την πόντιση οπτικής ίνας από το πλοίο «Telin» με άδεια από Αθήνα, Αγκυρα και Λευκωσία. Δεδομένου ότι ο GSI είναι ένα έργο το οποίο η Αθήνα επιθυμεί, παρά τις διαφωνίες της Λευκωσίας, επιδιώκεται να βρεθεί μια φόρμουλα για τη συνέχιση των εργασιών χωρίς προβλήματα.

Ωστόσο εκείνο που είναι πολύ σημαντικότερο και αποτελεί αυτή τη στιγμή την προτεραιότητα του Μεγάρου Μαξίμου και του υπουργείου Εξωτερικών, είναι να μην υπονομευθεί η εύθραυστη διαδικασία συνομιλιών με την Αγκυρα.

Και, κυρίως, να μην τιναχθεί στον αέρα η προγραμματισμένη συνάντηση του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη με τον πρόεδρο της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, στο περιθώριο της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Από την Αθήνα τονίζεται με κάθε τρόπο ότι η κλιμάκωση αποφεύχθηκε χωρίς να θιχτεί κανένα από τα κεκτημένα της Ελλάδας και, κυρίως, τα δικαιώματα στην περιοχή που έχει οριοθετηθεί ανάμεσα σε Αθήνα και Κάιρο τον Αύγουστο του 2020. Σε κάθε περίπτωση η συνάντηση των κ. Μητσοτάκη και Ερντογάν αποκτά κρίσιμο χαρακτήρα και θα είναι κομβική τόσο για τη διαχείριση της ατμόσφαιρας μετά τις καλοκαιρινές αναταράξεις, όσο και για την ουσιαστική προοπτική ενός ελληνοτουρκικού διαλόγου.

«Ορφανή» η σφαίρα στον Εβρο

Τι δείχνουν τα μέχρι στιγμής στοιχεία για τον τραυματισμό του Έλληνα συνοριοφύλακα

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΛΙΩΤΗ**

Από πού προήλθε η σφαίρα που τραυμάτισε τον Έλληνα συνοριοφύλακα το περασμένο Σάββατο στο Σουφλί; Από όπλο διακινητή ή από μέλος της τουρκικής στρατοχωροφυλακής; Εννέα ημέρες μετά το μεθοριακό επεισόδιο, και μόλις δύο εβδομάδες μετά την έξοδο του Έλληνα αστυνομικού από το νοσοκομείο Διδυμοτείχου, η απάντηση δεν έχει ακόμη δοθεί. Αγνοία για τις συνθήκες του επεισοδίου δίνουν και οι τουρκικές αρχές σε επίσημα έγγραφα τους προς το αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ολα συνέβησαν το απόγευμα του Σαββάτου 20 Ιουλίου όταν Έλληνας αστυνομικός από το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης (ΤΣΦ) Σουφλίου πραγματοποιούσαν καθιερωμένη περιπολία σε παραποτάμια περιοχή, στη θέση Αμπέλια. Στο συγκεκριμένο σημείο δεν έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή φράχτη και η αστυνόμευση γίνεται από περίπολα συνοριοφυλάκων κατά μήκος της όχθης του Εβρου, με τη στάθμη του ποταμού να έχει υποχωρήσει σημαντικά λόγω του θέρους και της παρατεταμένης ανομβρίας.

Λίγο μετά τις 6 μ.μ., σε ένα πυκνόφυτο κομμάτι της τουρκικής πλευράς του ποταμού, οι Έλληνες συνοριοφύλακες εντόπισαν τουλάχιστον δέκα μετανάστες να ετοιμάζονται να διασχίσουν το ποτάμι προς την ελληνική πλευρά. Σύμφωνα με την επίσημη εκδοχή, με αστυνομικούς φάρους και μεγάρωνα, οι συνοριοφύλακες κάλεσαν τους μετανάστες να απομακρυνθούν. Εκείνη τη στιγμή δέχθηκαν πυροβολισμούς, με μια από τις σφαίρες να τραυματίζει τον 56χρονο Έλληνα συνοριοφύλακα στην κοιλιά. Δεν είναι βέβαιο ότι φορούσε αλεξίφαιρα, με τη σφαίρα πάντως να τον τραυματίζει χαμηλά στην κοιλιακή χώρα. Συνάδελφοί του τον μετέφεραν στο νοσοκομείο Διδυμοτείχου, όπου υπεβλήθη σε σπλινεκτομή και εντερεκτομή. Ο διευθυντής της ιατρικής υπηρεσίας Κώστας Βαφειάδης ανακοίνωσε στους δημοσιογράφους ότι η σφαίρα αποφασίστηκε να μην αφαιρεθεί από

την αριστερή κοιλιακή χώρα του τραυματία, καθώς ένα δεύτερο χειρουργείο θα έθετε την υγεία του τραυματία σε κίνδυνο. Ο 56χρονος πήρε εξιτήριο και επέστρεψε σπίτι του την Παρασκευή.

Το βράδυ της ίδιας ημέρας, το αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ. ενημέρωσε εγγράφως τις τουρκικές αρχές για το συμβάν ζητώντας διευκρινίσεις. Στελέχη του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη περιέγραψαν στην «Κ» ότι η γειτονική χώρα θέλησε να επιδείξει γρήγορα αντανάκλαστικά. Τούρκοι αξιωματούχοι επικοινώνησαν με το ελληνικό προξενείο στην Αδριανούπολη εκφράζοντας τη λύπη τους για το περιστατικό, ενώ το πρωί της Κυριακής έφτασε στο αρχηγείο της Αστυνομίας έγγραφη απάντηση, με την οποία ζητούσαν ακριβείς συντεταγμένες προκειμένου να διερευνηθούν ενδελεχώς το περιστατικό. Στη διάρκεια της εβδομάδας υπήρξε νεότερη επικοινωνία, κατά τη διάρκεια της οποίας η Τουρκία ενημέρωσε ότι πραγματοποιεί αυτοψία στο σημείο του επεισοδίου, δίχως να προκύψουν ευρήματα.

Οι καταθέσεις

Από ελληνικής πλευράς, έρευνα για το συμβάν πραγματοποιεί το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης Σουφλίου, ο Στρατός και η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών. Στο πλαίσιο της δικογραφίας, οι συνοριοφύλακες που δέχθηκαν την ένοπλη επίθεση φέρονται να καταθέτουν με βεβαιότητα ότι «τα πυρά προήλθαν από την τουρκική πλευρά». Δεν προσδιορίζουν ωστόσο εάν οι δράστες ήταν διακινητές μετανάστες ή ένστολοι Τούρκοι, ήτοι μέλη του στρατού ή της στρατοχωροφυλακής της γείτονος. Όπως επίσης προέκυψε και μια ανακωχή στις καταθέσεις τους αναφορικά με τον αριθμό των πυροβολισμών που δέχθηκαν, με τους επικεφαλής της έρευνας να κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι οι βολές προς το μέρος των Ελλήνων συνοριοφυλάκων ήταν συνολικά τρεις. Σύμφωνα με επίσημες πηγές ενημέρωσης, στο σημείο δεν υπήρχε drone που να καταγράφει τις κινήσεις κατά μήκος του ποταμού, ενώ το σοβαρό με-

θοριακό επεισόδιο δεν έχει καταγραφεί ούτε από τις κάμερες του Αυτοματοποιημένου Συστήματος Επιτήρησης που λειτουργεί κατά μήκος της συνοριογραμμής, το οποίο πάντως με βάση τα τεχνικά χαρακτηριστικά του έχει εμβέλεια χιλιομέτρων. Υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι και στελέχη της Κατεχάκη προκρίνουν την εκδοχή ότι πίσω από το επεισόδιο κρύβονται διακινητές οι οποίοι θέλησαν «ανοίγοντας πυρ εναντίον των Ελλήνων συνοριοφυλάκων» να πραγματοποιήσουν επίδειξη ισχύος. Τονίζουν ακόμα ότι εάν ο 56χρονος αστυνομικός είχε πληγεί από πολεμικό τυφέκιο, όπως αυτά που χρησιμοποιεί ο τουρκικός στρατός, η κατάσταση της υγείας του θα ήταν σαφώς χειρότερη και το τραύμα από τη σφαίρα διαμεπές.

Στελέχη της Αστυνομίας και του Στρατού εκτιμούν ότι ο 56χρονος επιλήφης από σφαίρα 9 χιλιοστών. Σφαίρες με αυτό το διαμέτρο πυροδοτούνται από περιστροφή και πιστόλια χειρός, όπως αυτά με τα οποία είναι πιθανόν εφοδιασμένοι δουλέμποροι, αλλά και υποπολυβόλα ΜΡ5 που χρησιμοποιεί η τουρκική στρατοχωροφυλακή. Απαντήσεις για το είδος του όπλου και άρα την ταυτότητα των δραστών θα μπορούσαν να προκύψουν από τη μελέτη των ραβδώσεων που σχηματίζονται πάνω στη βολίδα κατά την πυροδότησή της. Οι θεράποντες γιατροί, ωστόσο, αποφάσισαν τη μη αφαίρεσή της από το σώμα του τραυματία.

Υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι με πολυετή υπηρεσιακή εμπειρία στην περιοχή του Εβρου διαψεύδουν τα σενάρια για ανάμιξη στο επεισόδιο της στρατοχωροφυλακής, σημειώνοντας ότι μετά την κρίση της άνοιξης του 2020 το συγκεκριμένο Σώμα έχει πάψει να περιπολεί στις όχθες του ποταμού Εβρου, όπου κινείται αποκλειστικά ο τουρκικός στρατός. Άλλοι αστυνομικοί που βρίσκονται χαμηλότερα στην ιεραρχία και υπηρετούν στην περιοχή υποστηρίζουν ότι «Ζαντάριμα», όπως αλλιώς αποκαλείται η στρατοχωροφυλακή, «ουδέποτε αποχώρησε από το ποτάμι».

Μια άλλη εκδοχή που συζητήθηκε πίσω από κλειστές πόρτες θέ-

λει τους Έλληνες συνοριοφύλακες που ήταν παρόντες στο επεισόδιο να αναφέρθηκαν στις μεταξύ τους συζητήσεις (αλλά όχι στις επίσημες καταθέσεις τους) σε «πυρά προερχόμενα από ενστόλους». Η συγκεκριμένη εκδοχή θέλει την ομάδα των μεταναστών να βρισκόταν ήδη επί ελληνικού εδάφους και τους Έλληνες συνοριοφύλακες να μετείχαν σε επιχείρηση για την επιστροφή τους πίσω στην Τουρκία, όταν δέχθηκαν τους πυροβολισμούς. Οι παραπάνω αναφορές όμως διαψεύδονται κατηγορηματικά από επίσημα κείμενα.

Δεν είναι, πάντως, η πρώτη φορά που καταγράφεται ένστολο επεισόδιο στον Εβρο. Τον Απρίλιο του 2022, ενδεικτικά, είχε υπάρξει ανταλλαγή πυροβολισμών και πάλι κοντά στο Σουφλί. Και εκείνο το περιστατικό είχε σημειωθεί βράδυ Σαββάτου, με τους Έλληνες συνοριοφύλακες να δέχονται πυρά όταν προσπαθούσαν να εμποδίσουν βάρκα με περίπου 10 μετανάστες να διασχίσει τον Εβρο και να καταλήξει στην ελληνική όχθη. Τότε, οι Έλληνες αστυνομικοί είχαν διακρίνει στην απέναντι όχθη περίπολο της στρατοχωροφυλακής, ενώ είχαν ανταποδώσει τα πυρά με βολές στον αέρα. Στη διάρκεια του επεισοδίου, μια Αφρικανή μετανάστρια είχε πέσει νεκρή.

Τον Μάρτιο του 2021, κατά μήκος της ελληνοτουρκικής μεθορίου είχαν καταγραφεί δύο περιστατικά με πυροβολισμούς από την τουρκική πλευρά κατά Ελλήνων και Γερμανών συνοριοφυλάκων του Frontex. «Οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για κάποια κεντρική στρατηγική επιλογή της Τουρκίας, αλλά για τοπική πρωτοβουλία των στελεχών του τουρκικού στρατού που βρίσκονται στο σημείο», είχε δηλώσει τότε στην «Κ» στέλεχος της ΕΛ.ΑΣ. Αρκετά, τέλος, περιστατικά με πυροβολισμούς στον αέρα από Τούρκους στρατιώτες και μέλη της τουρκικής στρατοχωροφυλακής είχαν καταγραφεί την άνοιξη και το καλοκαίρι του 2020, στον απόηχο της κρίσης με την Τουρκία και των επεισοδίων στον μεθοριακό σταθμό στις Καστανιές.

ΕΚΤΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Η «τρικυμία» της Κάσου και η κυπριακή ατζέντα

Μία ακόμη απόδειξη ότι η Αγκυρα παραμένει αμετακίνητη σε θέσεις που αντιβαίνουν στο διεθνές δίκαιο αποτελεί η ένταση που προκάλεσε στην περιοχή της Κάσου. Η παρ' ολίγον κρίση ήταν η σοβαρότερη από τον Φεβρουάριο του 2023, όταν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις άρχισαν να εισέρχονται σε τροχιά εξομάλυνσης. Μάλιστα, όπως αναγνωρίζεται από την Αθήνα, είχε χαρακτηριστικά που προσομοιάζουν στα γεγονότα με το «Ορούτς Ρέις», που το 2020 οδήγησαν τις ελληνοτουρκικές σχέσεις στο κόκκινο.

Ως μόνο «θετικό», λοιπόν, των τελευταίων εξελίξεων καταγράφεται πως με στόχο την αποκλιμάκωση λειτούργησαν αποτελεσματικά οι διαυλοί επικοινωνίας μεταξύ Αθήνας - Αγκυρας, που πρωτίστως «προσωποποιούνται» στους Γιώργο Γεραπετρίτη και Χακάν Φιντάν. Οι δύο υπουργοί Εξωτερικών έχουν αξιοποιήσει το πράσινο φως από τους Κυρ. Μπτσότακν και Ταγίπ Ερντογάν προκειμένου να συνομιλούν όταν το κλίμα στις διμερείς σχέσεις επιβαρύνεται: μόνο τους τελευταίους μήνες, οι διαυλοί επικοινωνίας μεταξύ των δύο χωρών φέρονται να έχουν ενεργοποιηθεί μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας σε διάφορα επίπεδα των ΥΠΕΞ τουλάχιστον τρεις ακόμη φορές – για θέματα, βεβαίως, σαφώς μικρότερου ειδικού βάρους: την περίοδο κατά την οποία η Αγκυρα προχώρησε στη μετατροπή της Μονής της Χώρας σε τζαμί, όταν από την τουρκική πλευρά εμφανίσθηκε η Ελλάδα ως πιθανός πολεμικός στόχος λόγω της υποτιθέμενης εμπλοκής της στη σύγκρουση στη Μέση Ανατολή και για τα θαλάσσια παράκ.

Σε κάθε περίπτωση, μετά την ένταση με επίκεντρο την Κάσο και τις πλήρως ανελαστικές θέσεις του Τ. Ερντογάν για το Κυπριακό, όπως κατεγράφησαν στη φιάστα για την 50ή επέτειο της εισβολής, αποτελεί ερώτημα η περαιτέρω πορεία των ελληνοτουρκικών σχέσεων όσο παραμένει σε εκκρεμότητα η οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ. Πάντως, με τα υφιστάμενα δεδομένα δεν τίθεται ζήτημα μη πραγματοποίησης της προγραμματισμένης για τον Σεπτέμβριο συνάντησης των Κυρ. Μπτσότακν και Τ. Ερντογάν στο περιθώριο της Γενικής Συνέ-

Ο κούρος του Προεδρικού Μεγάρου παρακολούθησε τη δεξίωση για την πεντηκοστή επέτειο της αποκατάστασης της δημοκρατίας, χωρίς εμφανώς να ιδρώνει για τα προγνωστικά που ακούγονταν σχετικά με την εσωκομματική αναμέτρηση στο ΠΑΣΟΚ.

λευσης του ΟΗΕ. Επίσης, δεν αποκλείεται κάποια νέα κινητικότητα περί το Κυπριακό, ακόμη και σχετικά άμεσα. Το γεγονός ότι ο γ.γ. του ΟΗΕ Αντ. Γκουτέρες έχει εντάξει το Κυπριακό στην «ατζέντα» του, σε συνδυασμό με το ότι η προεκλογική περίοδος στις ΗΠΑ εκείνο το διάστημα θα κορυφώνεται, ίσως δημιουργήσει παράθυρο ευκαιρίας για συνάντηση των Ν. Χριστοδουλίδη και Ερσίν Τατάρ εντός του Οκτωβρίου. Στόχος, να καταγραφούν οι εκατέρωθεν θέσεις και, εάν υπάρξει περιθώριο, οι συζητήσεις να αναβαθμιστούν στο πλαίσιο μιας πιθανής πενταμερούς.

Ο Δούκας και τα γκάλοπ

Με ένα κατηγορηματικό «όχι» στην προοπτική της προεκλογικής συνεργασίας με τον ΣΥΡΙΖΑ ή της διαμόρφωσης, ενόψει εθνικών εκλογών, συμμαχικού σχήματος με υποψήφιο πρωθυπουργό τον Αλ. Τσίπρα, και ένα νηχρό «ναι» στη διεύρυνση του

ΠΑΣΟΚ, περιλαμβανομένης της επιστροφής στελεχών του που τα τελευταία χρόνια μετακινήθηκαν προς τον ΣΥΡΙΖΑ, θα δώσει τη μάχη για την ηγεσία ο Χ. Δούκας. Ο δήμαρχος Αθηναίων, παρά τις όποιες εσωκομματικές αντιδράσεις, θεωρεί μια τακτική «ανοικτών θυρών» για πρώην στελέχη του ΠΑΣΟΚ που «δεν έχουν κλειδάσει ή λουδορήσει» το κόμμα – η Θεοδώρα Τζάκρη «δεν είναι ευπρόσδεκτη», σημειώνεται ως χαρακτηριστικό παράδειγμα στην αντίθετη κατεύθυνση – σε συνδυασμό με την προσέλκυση παραγόντων της Κουμουνδούρου με ανάλογο προφίλ, μονόδρομο για την ανάκαμψη. «Αλλιώς θα μείνουμε στο 13%», αναφέρουν συνεργάτες του, υπενθυμίζοντας πως η Χαριλάου Τρικούπη έχει υποδεχθεί ήδη στελέχη από τον ΣΥΡΙΖΑ, όπως ο Κ. Χρυσόγονος. Η στρατηγική Τρικούπη έχει εκτίμηση πως στον πρώτο γύρο κανείς από τους δύο πρώτους υποψηφίους – όποιοι και εάν είναι αυτοί – δεν θα έχει ποσοστό με το «3» μπροστά. Επίσης, αξιολογείται θετικά το γεγονός ότι ο κύριος όγκος των δυναμικών ψηφοφόρων του προέρχεται από τις «δυναμικές ηλικίες» μεταξύ 30 και 60 ετών, στις οποίες η διείσδυση του ΠΑΣΟΚ

Δούκα επικρατεί ικανοποίηση για το γεγονός ότι οι τρέχουσες έρευνες της κοινής γνώμης επιβεβαιώνουν προγενέστερα ευρήματα – της περιόδου αμέσως μετά τη δημοσίωση των διαδικασιών για την εκλογή προέδρου του ΠΑΣΟΚ: ο Ν. Ανδρουλάκης φέρεται να υπερέρχει έναντι του δημάρχου Αθηναίων στη «στενή» εκλογική βάση του ΠΑΣΟΚ, ενώ η εικόνα αντιστρέφεται όσο η δυναμική δεξαμενή των ψηφοφόρων στις 6 και 13 Οκτωβρίου διευρύνεται. Επίσης, πλέον καταγράφεται η παρουσία της Αννας Διαμαντοπούλου, η υποψηφιότητα της οποίας ανακοινώθηκε σε «δεύτερο χρόνο» και φέρεται να αντλεί από διάφορες δεξαμενές, αλλά περισσότερο από εκείνη του Π. Γερούλάνου. Πάντως, στο επιτελείο του δημάρχου Αθηναίων κυριαρχεί η εκτίμηση πως στον πρώτο γύρο κανείς από τους δύο πρώτους υποψηφίους – όποιοι και εάν είναι αυτοί – δεν θα έχει ποσοστό με το «3» μπροστά. Επίσης, αξιολογείται θετικά το γεγονός ότι ο κύριος όγκος των δυναμικών ψηφοφόρων του προέρχεται από τις «δυναμικές ηλικίες» μεταξύ 30 και 60 ετών, στις οποίες η διείσδυση του ΠΑΣΟΚ

τα τελευταία χρόνια ήταν μάλλον περιορισμένη.

Πλατφόρμα για συνεργασία

Μπορεί η πολιτική ζωή σταδιακά να οδεύει προς την παραδοσιακή ραστώνη του Αυγούστου, αλλά οι διεργασίες στην Κεντροαριστερά παραμένουν «ενεργές» – και όχι μόνο σε επίπεδο ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ: η πρωτοβουλία για τη συγκρότηση ενός χώρου διαλόγου μεταξύ αριστερών και προοδευτικών δυνάμεων με στόχο τη διαμόρφωση κοινής προγραμματικής πρότασης ενόψει εθνικών εκλογών που προωθούν οι Δ. Τεμπονέρας, Αντ. Κοτσακάς και Χ. Τσιόκας βρίσκεται ήδη στα σκαριά. Στόχος, στα τέλη Σεπτεμβρίου να γίνει η «πρεμιέρα» του εγχειρήματος με τη διοργάνωση εκδήλωσης ανάλογης εκείνης που είχε πραγματοποιηθεί τον περασμένο Φεβρουάριο με τη συμμετοχή των Δ. Τεμπονέρας, Μ. Χριστοδουλάκη και Ερσίν Αχτσιόγλου, ταράζοντας τα νερά της Κεντροαριστεράς. Είναι προφανές ότι το πάνελ της εκδήλωσης δεν έχει οριστικοποιηθεί, αλλά αναζητούνται πρόσωπα ανάλογοι πολιτικού βάρους, ενώ ειδοποιός διάφορα είναι πως θα υπάρξει, παράλληλα, εκπροσώπηση κοινωνικών και συνδικαλιστικών τριτοβάθμιων οργανώσεων. Η εκδήλωση θα αποτελέσει «πλότο» προκειμένου στη συνέχεια να πραγματοποιηθούν αντίστοιχες σε όλη την περιφέρεια. Το ερώτημα είναι γιατί το εγχείρημα δημοσιολογείται πριν και όχι μετά το προγραμματισμένο για τον Οκτώβριο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ και την εκλογή προέδρου στο ΠΑΣΟΚ. Η απάντηση που δίδεται είναι πως υπάρχει ένας κόσμος που ιδιαιτέρως και δεν τον αφορούν οι διαδικασίες με επίκεντρο τη Χαριλάου Τρικούπη και την Κουμουνδούρου. Πάντως, είναι προφανές πως υφίσταται και ένας ακόμη λόγος. Επισπεύδοντας την πρωτοβουλία τους, οι «τρείς» επιχειρούν να την καταστήσουν μέρος του εσωκομματικού διαλόγου, που τότε θα κορυφώνεται εντός ΣΥΡΙΖΑ και ΠΑΣΟΚ αντίστοιχα.

ΑΠΟΨΗ

Η ψυχή και τα δάκρυα του ΣΥΡΙΖΑ

Τον ΕΥΤΥΧΗ ΒΑΡΔΟΥΛΑΚΗ

Τον κ. Πολάκη δεν τον διέγραψε ο κ. Κασσελάκης, αλλά τα δάκρυα της κυρίας Λινού. Αυτά αποτέλεσαν τις σταγόνες που ξεχείλισαν το (ούτως ή άλλως γεμάτο) ποτήρι της δυσανεξίας για τον εν λόγω βουλευτή και το κοντράστ που δημιουργήθηκε δεν άφησε περιθώριο στην ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ να μην αντιδράσει.

Ο κ. Πολάκης είχε εξάλλου πολλές φορές αναφερθεί σε πολιτικούς αντιπάλους, δημοσιογράφους, ακόμη και απλούς πολίτες, με ανάρμοστο ύφος, χωρίς συνέπειες. Για την ηγεσία και την πλειοψηφία των στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, ο κ. Πολάκης ήταν απλώς ο «αψύς Σφακιανός» που «έλεγε καμιά κουβέντα παραπάνω» και που «έχανε το δίκιο του» λόγω του ύφους του – λες και το ύφος δεν είναι αναπόσπαστο μέρος του πολιτικού υποδείγματος...

Ο λόγος αυτής της ιδιότυπης ασυλίας ήταν διπλός. Κάποιοι απλώς φοβούνταν «να μπλέξουν» μαζί του. Ο σημαντικότερος όμως ήταν ότι ο κ. Πολάκης είχε πολύ

μεγάλη επιρροή και αποδοχή στη βάση του ΣΥΡΙΖΑ. Αν δεν ήταν «η ψυχή του ΣΥΡΙΖΑ», όπως συχνά κατηγγέλλαν τα αντιπαλά κόμματα, σίγουρα ήταν βασικός πυλώνας του οικοδομήματός του. Από τα πιο επιδραστικά στελέχη του

Για την ηγεσία και την πλειοψηφία των στελεχών του κόμματος, ο κ. Πολάκης ήταν απλώς ο «αψύς Σφακιανός» που «έλεγε καμιά κουβέντα παραπάνω» και που «έχανε το δίκιο του» λόγω του ύφους του.

ΣΥΡΙΖΑ στα σόσιαλ μίντια, αυτός που λάμβανε δυνατό χειροκρότημα στα κομματικά συνέδρια, αυτός γύρω από τον οποίο μαζευόταν κόσμος στις κομματικές εκδηλώσεις.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμη και ο Αλέξης Τσίπρας, ο οποίος

πριν από τις ήττες του 2023 κυριαρχούσε απόλυτα στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, όταν επιχειρήσει να τον διαγράψει συνάντησε ισχυρές αντιδράσεις. Ήταν η μόνη φορά που μεγάλος αριθμός στελεχών, παράγοντες του κόμματος στα ΜΜΕ και επώνυμοι υποστηρικτές του ΣΥΡΙΖΑ στα σόσιαλ μίντια πήγαν κόντρα στη βούληση του Αλέξη Τσίπρα στηρίζοντας δημοσίως τον κ. Πολάκη. Η αντίδραση, μάλιστα, ήταν τόσο έντονη, που έκανε τον πρόεδρο του κόμματος να το ξανασκεφτεί και τελικά να του δοθεί χάρη μετά μια «συγγνώμη» του κ. Πολάκη, που όπως έδειξε η μετέπειτα συμπεριφορά του μάλλον δεν εννοούσε και πολύ.

Καθοριστική ήταν η επιρροή του κ. Πολάκη και στις πρόσφατες εσωκομματικές εκλογές του ΣΥΡΙΖΑ. Η «λάμψη» του κ. Κασσελάκη και η «υπόσχεση» ότι θα επαναφέρει το κόμμα σε τροχιά εξουσίας ήταν ασφαλώς τα καταλυτικά στοιχεία, αλλά δεν θα επαρκούσαν χωρίς την πολιτική στήριξη και την οργανωτική υποδομή που του εξασφάλισε, ιδίως στην εκκίνηση της καμπάνιας του, ο κ. Πολάκης.

Η ισχυρή επιρροή του κ. Πολάκη πηγάζει από τις συνθήκες πολιτικής ανόδου του ίδιου του ΣΥΡΙΖΑ την περίοδο της κρίσης. Πολλοί παλιοί, πολιτικοποιημένοι αριστεροί, οι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ του 5% και οι πιο συγκροτημένοι πολιτικά που εντάχθηκαν στην πορεία, είχαν πάντα μια δυσκολία (κυρίως για ψυχολογικούς λόγους) να αποδεχθούν κάτι πολιτικά αυταπόδεικτο: ότι η εκλογική άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ την περίοδο της κρίσης δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας ιδεολογικής διεργασίας ή μετάλλαξης της ελληνικής κοινωνίας, αλλά αποτέλεσμα της πολιτικής ριζοσπαστικοποίησης των πιο λαϊκών/ευάλωτων στρωμάτων λόγω της οικονομικής κρίσης. Ο τραχύς και επιθετικός λόγος του Παύλου Πολάκη εξέφρασε αποτελεσματικά την οξύτητα – συχνά στα όρια της εκθροπίθειας – της περιόδου εκείνης, η οποία όμως αποτέλεσε συστατικό στοιχείο του ίδιου του ΣΥΡΙΖΑ. Η ατελής δε μετάλλαξη του κόμματος τα τελευταία χρόνια έχει συμβάλει ώστε οι θύλακοι αυτού του «νεοαυριανισμού» να είναι ακόμη πολύ ισχυροί εντός

του ΣΥΡΙΖΑ. Την περασμένη τετραετία, μάλιστα, ειδικά σε περιόδους έντασης, η συγκεκριμένη τάση έπαιρνε το πάνω χέρι, με σχεδόν αταξιακό τρόπο, δίνοντας εκείνη το τέμπο της αντιπολίτευσης. Κάτι που απεδείχθη καταστροφικό, καθώς εγκλώβισαν τον ΣΥΡΙΖΑ σε μια ψηφιακή φούσκα δυσανάλογης έντασης σε σχέση με το τι πραγματικά συνέβαινε στην κοινωνία, απομακρύνοντας έτσι το μετριοπαθές κοινό και οδηγώντας το κόμμα στην εκλογική κατάρρευση.

Απομακρύνοντας τον κ. Πολάκη η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ ρισκάρει τη σχέση της με αυτό το κοινό και αυτό είναι ο προφανής κίνδυνος. Από την άλλη, βέβαια, θα μπορεί να ισχυριστεί ότι απαλλάχθηκε από ένα στέλεχος που προκαλούσε αντισυμπεριώσεις. Ότι δεν διατάζει να τα βάλει ακόμα και με δημοφιλή στελέχη του στην προσπάθειά του να αλλάξει τον ΣΥΡΙΖΑ και να τον κάνει πιο ελκυστικό σε πιο μετριοπαθή κοινό.

Αυτό ωστόσο από μόνο του δεν αρκεί. Ειδικά όσο ο πολιτικός λόγος και οι παρεμβάσεις του ΣΥΡΙ-

ΖΑ, έστω και διαφοροποιημένες (ενίοτε, θα λέγαμε...) υφολογικά, είναι στο ίδιο κλίμα με τις τοποθετήσεις του κ. Πολάκη. Γιατί ειδικά το τελευταίο διάστημα οι περισσότερες παρεμβάσεις του κ. Κασσελάκη είναι σε παραπλήσια λογική, καθώς κυριαρχούν ο έντονα καταγγελτικός λόγος, η προσωπική οξύτητα και μια λογική μετωπικής σύγκρουσης.

Αυτή ακριβώς η δυνατότητα ουσιαστικής διαφοροποίησης είναι που θα κρίνει το μέγεθος του οφέλους ή της ζημιάς. Όπως φυσικά και η στάση του ίδιου του κ. Πολάκη. Θα περιμένει τη μελλοντική επανένταξη του στον ΣΥΡΙΖΑ ή θα επιχειρήσει να κινηθεί αυτόνομα; Αυτό το τελευταίο δεν είναι εύκολο. Το βέβαιο πάντως είναι ότι ένα πιο ριζοσπαστικό, αντισυμπεριώτικο, οργισμένο, ενίοτε και αντιπολιτικό ακροατήριο, που την τελευταία 15ετία αλλάζει κάθε τόσο πολιτική έκφραση, υπάρχει και δεν είναι εκλογικά αμελητέο.

Ο κ. Ευτύχη Βαρδουλάκη είναι σύμβουλος στρατηγικής και επικοινωνίας.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Παρασκευή και 13 ορκίστηκε στη Βουλή η Κατερίνα Σακελλαροπούλου. Ο ελληνικός ήλιος και το αττικό φως μεγέθυναν τον ανοίκειο χαρακτήρα μιας έκτακτης συνθήκης βιολογικού κινδύνου. Στις 13 Μαρτίου 2020 η εισβολή του κορωνοϊού στην Ελλάδα άφησε τη Βουλή με ελάχιστους βουλευτές πρόθυμους να ρισκάρουν τη ζωή τους για να παρευρεθούν στην τελετή.

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης μίλησε για μια «άλλη προεδρία» (φράση που ερμηνεύθηκε ως μπακτιά για τη θητεία του πολυπράγμονος Προκόπη Παυλόπουλου). Φορώντας μπλε σακάκι και παντελόνι η νέα Πρόεδρος έφτασε πεζή στο Προεδρικό Μέγαρο από την Ηρώδου Αττικής έχοντας δίπλα της τον σύντροφό της Παύλο Κοτσώνη και στενούς συνεργάτες της.

Η παράδοση-παραλαβή πραγματοποιήθηκε σε κλίμα νευρικότητας. Οι επιδημιολόγοι προειδοποιούσαν ότι ο ιός μπορεί να κρύβεται παντού, στον αέρα, στις κουρτίνες, στα συρτάρια. Στην προσφώνησή του ο απερχόμενος Πρόεδρος αναφέρθηκε στην πολυετή γνωριμία του με τη νέα Πρόεδρο. Εγκωμίασε την «πλήρη γνώση του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου» που διαθέτει η διάδοχός του. Από μέσα του έβραζε. Πίστευε ότι η Σακελλαροπούλου υφάρπαξε το ύπατο πολιτειακό αξίωμα χάρη στις άριστες σχέσεις της τόσο με υπουργούς-στενούς συνεργάτες του πρώθουπουργού, όπως ο Ακνς Σκέρτσος και ο Γιώργος Γεραπετρίτης, όσο και με τον Αλέξη Τσίπρα.

Η πρώτη πράξη της εποχής Σακελλαροπούλου ήταν η απολύμανση του Προεδρικού Μεγάρου. Οι απολύμανσεις των κτιρίων της εξουσίας δεν είναι ασυνήθιστο φαινόμενο. Τον Ιανουάριο του 2017 ο κατά δήλωσή του μικροβιοφοβικός Ντόναλντ Τραμπ άλλαξε ακόμη και τις λεκάνες στις τουαλέτες του Λευκού Οίκου. Την Κυριακή 15 Μαρτίου 2020 ένα εξειδικευμένο συνεργείο μπήκε διακριτικά στο Προεδρικό Μέγαρο. Δεν άλλαξαν τις λεκάνες, αλλά απολύμαναν ακόμη και τα πόμολα. «Δεν τηρούσαν κανένα μέτρο», ήταν η εξήγηση που έδιναν συνωμοτικά οι συνεργάτες της νυν Πρόεδρου για τη συμπεριφορά των υπαλλήλων του πρώην.

Πράγματι, ορισμένοι συνεργάτες του Παυλόπουλου πίστευαν ότι ο ντόρος για τον κορωνοϊό ήταν υπερβολικός. Ωστόσο, η πανδημία ήταν μόνον η αφορμή για την απολύμανση. Η ψυχολογική αιτία εικάζεται πως ήταν τα αμοιβαία συναισθήματα ανάμεσα

Κάποιοι στοιχηματίζουν ότι ο πρωθυπουργός δεν θέλει κανέναν Πρόεδρο σε δεύτερη θητεία. Αν δεν μπορεί να προβλέψει σε τρίτη θητεία, τότε κινδυνεύει η γλώσσα του να λυθεί πολύ στη δεύτερη.

στον πρώην και τη νυν αρχηγό του κράτους. Συναισθήματα που γεννήθηκαν στο απώτερο παρελθόν μέσα από τις επιστημονικές ανταλλαγές τους γύρω από υποθέσεις που συζητήθηκαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Τα συναισθήματα «αποστασιοποίησης» αποδείχθηκαν ανθεκτικότερα του κορωνοϊού, αφού συντηρούνται μέχρι σήμερα.

Η ασυμβατότητα μεταξύ νυν και πρώην συνδέεται με την ανανέωση ή μη της θητείας της κ. Σακελλαροπούλου. Πολλοί θεωρούν ότι η κακή δημοσιότητα που μερίδα του Τύπου επιφυλάσσει σχεδόν καθημερινά στην Πρόεδρο και η παγωμάρα μιας «σέκτας» δεξιών βουλευτών απέναντί της οφείλονται σε «δάκτυλο Παυλόπουλου». Ο Παυλόπουλος θυρωλείται ότι έχει απαντήσει σε συνομιλητή του πως αν είχε τόσο μεγάλη δύναμη, τότε θα είχε αναθεωρήσει τη δική του θητεία.

Μετρητής «γνησιότητας»

Μετά τη «λευκή απεργία» πολλών δεξιών ψηφοφόρων στις ευρωεκλογές εντείνεται η φημολογία ότι ο πρωθυπουργός θα τοποθετηθεί στην Προεδρία τον Μάρτιο του 2025 έναν «γνήσιο δεξιό». Οι σχετικοί ψιθυροί κυκλο-

Κατερίνα Σακελλαροπούλου

Οι γάτες, οι ιέρακες και τα στερεότυπα

Η πρώτη γυναίκα Πρόεδρος της πενήντάχρονης Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας εξέφραζε «δικαστικάς» τις πεποιθήσεις της, χωρίς να υπολογίζει τον αντίκτυπο. Μπορεί αυτό να της κοστίζει τη δεύτερη θητεία;

φορούσαν στον ζεστό αέρα των προεδρικών κήπων στη δεξίωση για τη σημαδιακή πεντηκοστή επέτειο αποκατάστασης της Δημοκρατίας. Ακόμη και υποστηρικτές της Πρόεδρου έμοιαζαν αποκαρδιωμένοι ως προς το ενδεχόμενο να εορταστεί και η 51η επέτειος με την ίδια οικοδέσποινα στο Προεδρικό. Ο Μητσοτάκης είπε πρόσφατα ότι σημασία έχει η «ευρεία αποδοχή» του προσώπου. Ωστόσο, ποιος «γνήσιος» (δεξιός ή αριστερός) έχει «ευρεία αποδοχή»; Προϋπόθεση της «ευρείας αποδοχής» είναι η έλλειψη γνησιότητας.

Κάποιοι στοιχηματίζουν ότι ο πρωθυπουργός δεν θέλει κανέναν Πρόεδρο σε δεύτερη θητεία. Αν ένας Πρόεδρος δεν μπορεί συνταγματικά να προσβλέπει σε τρίτη θητεία, τότε κινδυνεύει η γλώσσα του να λυθεί πολύ στη δεύτερη. Άλλοι επιμένουν ότι ο Μητσοτάκης θα εξαντλήσει κάθε προσπάθεια για την ανανέωση της θητείας της Σακελλαροπούλου, από την οποία δεν έχει κανένα παράπονο. Τι θα συμβεί τελικά;

Η Κατερίνα Σακελλαροπούλου γεννήθηκε το 1956 στη Θεσσαλονίκη και έχει καταγωγή από τη Σταυρούπολη Ξάνθης. Ο πατέρας της, Νικόλαος Σακελλαρόπουλος, ήταν δικαστικός και για ένα μικρό διάστημα είχε αντικαταστήσει τον Χρήστο Σαρτζετάκη στη «δική Λαμπράκη». Η μικρή Κατερίνα έζησε στη Θεσσαλονίκη έως τα επτά της, το 1963, και στη συνέχεια στην Αθήνα, όπου μετατέθηκε ο πατέρας της, ο οποίος υπηρέτησε έως τον βαθμό του αντιπροέδρου του Αρείου Πάγου.

Μπήκε στο Αρσάκειο, στην τάξη της Γ' Δημοτικού. Ήταν καλή σε όλα τα μαθήματα. Είχε αδυναμία στην ιστορία της τέχνης και όταν έφτασε στο γυμνάσιο σκέφτηκε να γίνει αρχιτέκτων, αλλά δεν ήταν τόσο καλή στο σχέδιο. Την ημέρα της αποκατάστασης

της Δημοκρατίας το 1974 διάβαζε πυρετωδώς για τις εξετάσεις του Αυγούστου για τη Νομική, που πραγματοποιήθηκαν στο Μαρσάλει.

Ήταν κεντροαριστερή, αλλά δεν γράφτηκε στον «Ρήγα», στη φοιτητική οργάνωση του ΚΚΕ Εσωτερικού. Παρακολουθούσε πολιτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις στην «Ιριδα» στο ιστορικό αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά δεν είχε το άγχος (ή την ανάγκη) να βγει μπροστά.

Αυτό το χαρακτηριστικό το διατηρεί ακόμη και σήμερα, που είναι πρώτη πολιτίς της χώρας. Φέρεται σαν να βρίσκεται πάντα ένα βήμα πίσω. Έχει μια έμφυτη διστακτικότητα. Διαρκώς «ζυγίζει τα πράγματα». Όταν συζητάει με κάποιον, μοιάζει σαν να βρισκεται ταυτόχρονα σε δύο θέσεις – στη δική της και στη θέση ενός αθάτου «τρίτου» παρατηρητή. Έχει αυτή τη «διπλή ματιά», χαρακτηριστικό των δικαστών που συχνά μπορεί να ερμηνευθεί ως ψυχρότητα, αποστασιοποίηση ή αποφυγή διατύπωσης των πραγματικών της απόψεων. «Ίσως είμαι εκπαιδευμένη ως δικαστής στον αυτοπεριορισμό», έχει παραδεχθεί. Οι ενδυματολογικές επιλογές της δείχνουν μελετημένο αυτοπεριορισμό. Η γεωμετρική της κόμμωση πάντα κρύβει το μέτωπό της.

Ακόμη κι εκείνοι που της καταλογίζουν «ευκολία ενθιμών», συμφωνούν ότι είναι άνθρωπος πεπεισμένης (απλώς αποκαλούν τις πεποιθήσεις της «εμμονές»). Κατηγορείται ότι «δεν είναι πολιτικός», αλλά συχνά οι θέσεις της είναι σαφέστερες από εκείνες των περισσότερων πολιτικών. Τόσο κατά τη θητεία της στο ΣτΕ όσο και στην Προεδρία δεν έχει διστάσει να διατυπώσει απόψεις με συγκεκριμένο αξιακό πρόσημο. Επιμένει, όμως, ότι δεν είναι εμμονική. Για παράδειγμα, στα χρόνια στο ΣτΕ υποστήριξε πολ-

λές αποφάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως ήταν η αντίθεση στην εκτροπή του Αχελώου. Παράλληλα, με δικές της αποφάσεις προχώρησε η επένδυση στις Σκουριές της Χαλκιδικής υπό την αίρεση της τήρησης των περιβαλλοντικών περιορισμών.

Προ τριετίας κατηγορήθηκε επειδή καταχώνιασε στην αποθήκη μια θεόρατη ελληνική σημαία που ήταν τοποθετημένη στο προεδρικό γραφείο από τον καιρό του Νώε. Θεωρούσε κιτς να συνομιλεί με επισκέπτες και σχεδόν να τυλίγεται από τη σημαία σαν να είναι χλαμύδα. Προτίμησε η σημαία που αποτυπώνεται στα τηλεοπτικά πλάνα να είναι διακριτική. Επέλεξε ένα κουτί από ξύλο και γυαλί με μια διπλωμένη σημαία δώρο από ακριτικό νησί. «Αυτή η μικρή σημαία, που δεν φωνάζει, είναι ιερή», έλεγε. «Είμαι υπέρ της παράδοσης, αλλά κατά των στερεοτύπων».

Είναι μητέρα μιας κόρης, της Νιόβης, που απέκτησε με τον πρώτο της σύζυγο. Δεν αποχωρίζεται τον Παύλο της. Διακεκριμένος νομικός και φεμινιστής, ο κ. Κοτσώνης υποστηρίζει τη σύνηγο του ηθικά και πρακτικά. Συχνά αποφορτίζει καταστάσεις με το έμφυτο χιούμορ του. Το ζευγάρι έχει αδυναμία στο θέατρο και στα όσπρια. Παρ' όλα αυτά η Πρόεδρος μοιάζει μοναχική, αινιγματική και ενδοχόμεως λίγο μελαγχολική. Όπως οι γάτες της.

Μέσα στην πανδημία, κάθε απόγευμα έβγαίνε στον κήπο του Προεδρικού Μεγάρου και μοίραζε τροφή σε 7-8 γάτες. Πριν από τρία χρόνια υιοθέτησε ένα νεογέννητο γατάκι από την Κάρπαθο, την Καλυψή. Ένα μεσημέρι στον περίφημο μπλε καναπέ της Προεδρίας καθόταν ο τότε υπουργός Αμυνας Νίκος Παναγιωτόπουλος και μιλούσε στην Πρόεδρο για τις τουρκικές προκλήσεις. Πίσω από την πλάτη του άκουσε μερικά απότομα γδαρσίματα. Η Καλυψή

σκαρφάωσε στη βαριά κουρτίνα μέχρι το κουρτινόξυλο για να παρακολουθήσει την απόρρητη ενημέρωση. Τη μάζεψε ο Παύλος με το μαλακό. Όλα αυτά δείχνουν ότι η Πρόεδρος ούτε άκαμπτη είναι ούτε σοβαροφανής. Είναι, όμως, εύθικτη. Εύκολα μεγεθύνονται οι κόρες των ματιών της όταν αισθάνεται ότι θίγεται. Και δεν διστάζει να αντεπιτεθεί. Μοιάζει και σε αυτό με τα αγαπημένα της αιλουροειδή.

Ένας βετεράνος πολιτικός δεν θα έβαζε γάτες στο Προεδρικό Μέγαρο, ούτε θα γιόρταζε δημοσίως την ισότητα στον γάμο, γιατί θα έκανε ενστικτωδώς τους απαραίτητους υπολογισμούς που θα τον προστάτευαν από την κριτική που θα προεξοφλούσε ότι θα δεχθεί. Θέλουμε όμως ο δημόσιος βίος να είναι χωρίς εξαιρέσεις μια καλοκουρδισμένη μηχανή παραγωγής στερεοτυπικών συμπεριφορών;

Έχει υποστηρίξει δράσεις εθελοντισμού. Έχει δείξει την έγνοια της για τους αδύναμους. Έχει επισκεφθεί σχεδόν όλες τις ακριτικές περιοχές (και τον φράχτη του Εβρου). Έχει πάει στο Κίεβο σε δύσκολη φάση του πολέμου. Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της στον κυβερνητικό εορτασμό της διαφορετικότητας, υπενθυμίζει ότι δεν εξέφρασε άποψη πριν από την ψήφιση του πολυκροτου νόμου. Στη συνέχεια, όμως, ναι, τσούγκρισε ένα ποτηράκι Sauvignon Blanc με τον υπουργό που έπαιξε τα ρέστα του στη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση. «Σαράντα χρόνια ως δικαστής και τέσσερα ως Πρόεδρος δεν έχω κρύψει την ευαισθησία μου για τα δικαιώματα». Θεωρεί κρίσιμο κριτήριο για την ποιότητα της δημοκρατίας την καθολικότητα στην απόλαυση των δικαιωμάτων. Θα την κρεμάσουν επειδή υποστήριξε την ισότητα; «Η ισότητα στη διαφορετικότητα είναι η μεγάλη πρόκληση του 21ου αιώνα. Η δημοκρατία είναι μια συνεχής διεκδίκηση».

«Να γίνετε καλύτερες»

Η Σακελλαροπούλου κέρδισε με το σπαθί της δύο σπουδαίες πρωτιές. Πρώτη γυναίκα Πρόεδρος στο ΣτΕ. Πρώτη γυναίκα Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Νέα κορίτσια την παρακολουθούν. Της λένε ότι θέλουν να της μοιάσουν. «Να γίνετε καλύτερες από μένα», απαντάει. Συνεργάτες της την είχαν συμβουλευτεί να μη δίνει καθόλου συνεντεύξεις και να εμφανίζεται σπάνια. Να ακολουθήσει το παράδειγμα των προηγούμενων Προέδρων. «Τους προηγούμενους τους ήξερε ο κόσμος. Εμένα πρέπει να με μάθει». Από την άλλη πλευρά, η «πολλά

Η Πρόεδρος ούτε άκαμπτη είναι, ούτε σοβαροφανής. Είναι, όμως, εύθικτη. Εύκολα μεγεθύνονται οι κόρες των ματιών της όταν αισθάνεται ότι θίγεται. Και δεν διστάζει να αντεπιτεθεί.

συνάφεια του κόσμου» φθείρει.

Λίγο μετά το Πάσχα, στο Cigar Lounge της «Μεγάλης Βρετανίας» ο συγγραφέας Χρήστος Χωμενίδης ρώτησε δύο δημοσιογράφους ποιο είναι το πρόσωπο που «ιδανικά» θα προτιμούσε το πολιτικό και δημοσιογραφικό κατεστημένο για Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Γρήγορα κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει ιδανικό πρόσωπο. Όλοι κάτι «φάλλτσο» θα πουν και πάντα κάποιος θα ξινίσουν. «Ε, τότε, για να είναι όλοι ευχαριστημένοι θα πρέπει να εκλέξουν έναν νεκρό», αναφώνησε ο Χωμενίδης! «Γιατί μόνο ένας νεκρός θα τους επιτρέψει να τον κάνουν ό,τι θέλουν». Ο συγγραφέας πρότεινε τον Κωνσταντίνο Κανάρη, ενώ στο τραπέζι έπεσε και το όνομα του Αλέξανδρου Παπαναστασίου.

Το ηθικό δίδαγμα είναι ότι η πλήρης «απολύμανση» του Προεδρικού Μεγάρου από την προεδρική αυτονομία δεν είναι εφικτή. Η Σακέ (για να θυμηθούμε και το γαλλιστί παρατσούκλι που έφερε υπερηφάνως στη θητεία της στο ΣτΕ) έχει το «μειονέκτημα» ότι είναι ζωντανή. Μπορεί να έχει ή να μην έχει δεύτερη θητεία. Αλλά Πρόεδρος «ευρείας αποδοχής» εν ζωή δεν υπάρχει.

Οι αθλητές και οι αθλήτριές μας σπκώνουν το βάρος αυτής της τεράστιας ευθύνης με αξιοπρέπεια, και μέσα από την αγωνιστική τους προσπάθεια έχουν ήδη χάρισει και θα χάσουν ακόμη πολλές διακρίσεις και περηνφάνεια στη χώρα μας λέει στην «Κ» ο κ. Γιώργος Χρυσοστόμου. Φωτογραφία από την εκδήλωση για τους Ολυμπιακούς Αγώνες με συμμετοχή αθλητών και αθλητριών στο Προεδρικό.

Τους στηρίζουμε, τους εμπιστευόμαστε

Ο πρόεδρος της ΚΟΕ Γιώργος Χρυσοστόμου μιλά για τη στήριξη των αθλητών ελίτ τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων ταλέντων

Του ΠΑΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι απλώς η αφορμή. Άλλωστε ο αθλητισμός δεν ξεκινά, ούτε τελειώνει με την έναρξη ή τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων. Η ομάδα μας ήδη βρίσκεται στο Παρίσι και όπως δηλώνει και ο πρόεδρος της ΚΟΕ Γιώργος Χρυσοστόμου, «οι αθλητές και αθλήτριές μας με την πρόκρισή τους στους Ολυμπιακούς είναι ήδη νικητές». Η ΚΟΕ έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει στην πορεία του κυπριακού αθλητισμού, και για αυτά τα θέματα αλλά και για την ανάπτυξη των Νέων και Νεανίδων του τόπου μας, λέει στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Κ».

- Ποιος ο ρόλος και η αποστολή της ΚΟΕ; Ως πρόεδρος, μαζί με την υπόλοιπη ηγεσία, ποιοι είναι οι βασικοί σας στόχοι;

- Ο ρόλος της Κυπριακής Ολυμπιακής Επιτροπής όπως και όλων των Ολυμπιακών Επιτροπών μελών της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής είναι η προώθηση και προστασία του Ολυμπιακού κινήματος και βέβαια η πρόταξη του Ολυμπιακού πνεύματος, στη βάση και των όσων απαγορεύει ο Ολυμπιακός Χάρτης. Η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή έχει επίσης, ανάμεσα σε άλλα, την ευθύνη για όλες εκείνες τις ενέργειες που αφορούν στη συμμετοχή αθλητών και ομάδων μας σε διεθνείς αγώνες που γίνονται υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής.

Όπως τώρα, για παράδειγμα, με τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Από την ημέρα που αναλάβει, ως Εκτελεστικό Συμβούλιο, θέσαμε ως αυστηρή προτεραιότητά μας τον απόλυτο σεβασμό στις αρχές και αξίες του Ολυμπιακού, και βέβαια το μεγαλύτερο δυνατό όφελος για τους αθλητές μας και τον αθλητισμό στο σύνολό του. Προς αυτή την κατεύθυνση δουλεύουμε αφοσιωμένα, συλλογικά και προπαντός με καθάρτητα, έχοντας δημιουργική συνεργασία με όλες τις Ομοσπονδίες, μέλη της ΚΟΕ.

Στις προτεραιότητές μας είναι και η επιμόρφωση μέσα από συν-

Σε συνεργασία με τους χορηγούς μας, επιδιώξαμε την καλύτερη δυνατή προβολή των αθλητών μέσα από προωθητικές ενέργειες, που κρίθηκαν ως απόλυτα πετυχημένες.

δρια, σεμινάρια και άλλες εκδηλώσεις, ώστε να επικοινωνήσουμε τις αξίες του αθλητισμού στους μαθητές, τους νέους μας και στο σύνολο της κοινωνίας μας. Γιατί ακριβώς οι αξίες του Ολυμπιακού δεν αφορούν μόνο στον αθλητισμό αλλά και στη συμπεριφορά μας στην καθημερινότητα. Στο κεφάλαιο αυτό οφείλω να αναγνωρίσω και να δώσω τα εύσημα στην Εθνική Ολυμπιακή Ακαδημία μας αλλά και στην Επιτροπή της ΚΟΕ Γυναίκα και Αθλητισμός για το έργο που παράγουν.

- Πολλές φορές εκφράζονται παράπονα για τις οικονομικές δυσκολίες που έχουν αθλητές για την προετοιμασία τους σε διεθνείς αγώνες. Ποιος έχει την ευθύνη για την οικονομική τους ενίσχυση;

- Την ευθύνη για οικονομική στήριξη της προετοιμασίας των αθλητών την έχει ο ΚΟΑ. Παρόλα αυτά εμείς, ως Ολυμπιακή Επιτροπή δεν επαναπαυόμαστε και σε συνεργασία με χορηγούς, με τη βοήθεια την οποία τυγχάνουμε από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Ολυμπιακή Επιτροπή αλλά και σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αναστάσιος Γ. Λεβέντης προσπαθούμε να καλύψουμε ανάγκες των αθλητών μας και να συνδρά-

«Δεν κάνουμε διάκριση σε αθλήματα και αθλητές. Αντίθετα προσπαθούμε να δώσουμε δικαιωματικά την ευκαιρία σε όλες τις Ομοσπονδίες, με ίσες και δίκαιες προϋποθέσεις» δηλώνει ο πρόεδρος της ΚΟΕ.

μουμε στη δημιουργία των καλύτερων προϋποθέσεων προετοιμασίας τους. Επίσης, στο πλαίσιο της παρουσίας μας στην Επιτροπή Υψηλής Επίδοσης ΚΟΑ-ΚΟΕ και σε συνεργασία με τον ΚΟΑ βελτιώσαμε πρόνοιες του Σχεδιασμού προς όφελος περισσότερων αθλητών. Οι ωφέλιμες συνεργασίες που έχουμε αναπτύξει με τους χορηγούς μας και προπαντός ο απόλυτος σεβασμός στον τρόπο αξιοποίησής τους, έχουν δώσει στην ΚΟΕ τη δυνατότητα να υλοποιεί απρόσκοπτα τους σχεδιασμούς της και από την άλλη σπκώνουν από τους ώμους της Πολιτείας ένα μεγάλο βάρος σε καιρούς δύσκολους για όλους μας.

- Ήδη μετράμε αντίστροφα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες για το Παρίσι, πόσο έτοιμο είμαστε οργανωτικά;

- Η Κυπριακή Ολυμπιακή Επι-

τροπή, όπως σημείωσα και νωρίτερα, έχει αποκλειστική αρμοδιότητα οργάνωσης, οργάνωσης και καθοδήγησης της Κυπριακής Ομάδας στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Όπως πράξαμε και στο Τόκιο, προετοιμάσαμε να εξασφαλίσουμε και να διασφαλίσουμε τις καλύτερες δυνατές συνθήκες, εντός και εκτός των αγωνιστικών υποχρεώσεών τους. Από τη στιγμή που αναχωρούν από την Κύπρο μέχρι και την εισόδό τους στο Ολυμπιακό Χωριό είμαστε δίπλα τους, ικανοποιώντας τεκμηριωμένα αιτήματα σε συνεργασία με ΚΟΑ και Πολιτεία, έτσι ώστε οι αθλητές απρόσκοπτα να επικεντρωθούν στην αποστολή τους εντός του αγωνιστικού χώρου. Αυτόχρονα, σε συνεργασία με τους χορηγούς μας, επιδιώξαμε την καλύτερη δυνατή προβολή των αθλητών μέσα από προωθητικές ενέργειες, που κρίθηκαν ως απόλυτα πετυ-

χημένες. Σημειώνω τη δημιουργική δουλειά που επιτελούν οι Ομοσπονδίες-μέλη μας, και ευχαριστώ τους προέδρους και τα Διοικητικά Συμβούλια αλλά και τους λειτουργούς των Ομοσπονδιών για τη σημαντική βοήθεια και δημιουργική συνεργασία για την προετοιμασία μας για τους αγώνες.

- Αγωνιστικά με ποιες φιλοδοξίες θα ταξιδέψουμε στο Παρίσι;

- Δεν θα ήθελα να προσθέσω πίεση στην ψυχολογία των αθλητών μας, εκφράζοντας εκτιμήσεις ή προσδοκίες. Οι αθλητές και οι αθλήτριές μας σπκώνουν το βάρος αυτής της τεράστιας ευθύνης με αξιοπρέπεια, και μέσα από την αγωνιστική τους προσπάθεια έχουν ήδη χάρισει και θα χάσουν ακόμη πολλές διακρίσεις και περηνφάνεια στη χώρα μας, προτάσσοντας πάντα τις αρχές και αξίες του Ολυμπιακού. Μπορούμε όμως να εκφράσουμε την αισιοδοξία μας την οποία στηρίζουμε στο ταλέντο, τη θέληση και την επιμονή των αθλητών μας, τους οποίους διαβεβαιώνουμε ότι η στήριξη της όμορφης προσπάθειάς τους είναι η προτεραιότητά μας. Οι αθλητές και αθλήτριές μας με την πρόκριση τους στους Ολυμπιακούς είναι ήδη νικητές και τους προτρέπει να απολαύσουν το ταξίδι τους με τη σιγουριά ότι θα συνεχίσουμε να τους στηρίζουμε και να τους εμπιστευόμαστε. Η Ολυμπιακή μας ομάδα εκφράζει και εκπροσωπεί το σύνολο του κυπριακού λαού, γι' αυτό και στο Παρίσι είμαστε όλοι η ομάδα της Κύπρου!

- Ποιοι είναι ο σχεδιασμός για την ανάπτυξη και την ανάδειξη νέων αθλητών;

- Η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή ενθαρρύνει την ανάπτυξη αθλητισμού υψηλών επιδόσεων καθώς και τον αθλητισμό για όλους. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια η παρούσα ηγεσία της ΚΟΕ έθεσε ως βασική παράμετρο των αποστολών αθλητών σε διεθνείς αγώνες, όχι μόνο την προοπτική της επιτυχίας αλλά και τη δυνατότητα συμμετοχής όσο το δυνατόν περισσότερων νέων αθλητών. Είναι σημαντικό να τους

δώσουμε ευκαιρίες ώστε αυτοί να αποκτήσουν εμπειρίες αλλά και κίνητρα, ηθικά και αγωνιστικά, για τη συνέχεια της πορείας τους. Δεν κάνουμε διάκριση σε αθλήματα και αθλητές. Αντίθετα προσπαθούμε να δώσουμε δικαιωματικά την ευκαιρία σε όλες τις Ομοσπονδίες, με ίσες και δίκαιες προϋποθέσεις. Έτσι μόνο το 2023 λάβαμε μέρος σε έξι αποστολές με τη συμμετοχή 305 αθλητών/τριών από 25 Ομοσπονδίες. Ως εκ τούτου συμμετείχαν περισσότεροι αθλητές (και με τη συμπεριληψη νεαρών αθλητών) με εντυπωσιακό απολογισμό σε συγκομιδή μεταλλίων. Τα συγχαρητήρια ανήκουν αποκλειστικά στους αθλητές και στις Ομοσπονδίες.

- Πώς υποστηρίζουμε τους αθλητές μας που συμμετέχουν στις κορυφαίες διοργανώσεις (Ολυμπιακοί Αγώνες, Παγκόσμια Πρωταθλήματα, Ευρωπαϊκά Πρωταθλήματα);

- Ως Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή σε συνεργασία με την Πολιτεία φροντίζουμε να έχουν οι αθλητές μας όλα εκείνα που θα ευνοήσουν την συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Παρίσι αλλά και σε κάθε άλλη μεγάλη διοργάνωση. Οι σαφώς ευνοϊκότερες προϋποθέσεις που δημιουργήσαμε, όπως ανέφερα και πιο πάνω, μας επιτρέπουν να αισιοδοξούμε ότι ακόμη πιο ευοισμένοι θα είναι και οι προοπτικές για τον κυπριακό αθλητισμό. Κρίνω χρήσιμο να αναφέρω ότι το 2023 η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή μέσω του Olympic Solidarity στήριξε 39 αθλητές από 16 Ομοσπονδίες. Υπενθυμίζω επίσης ότι σε συνεργασία με το Ίδρυμα Αν. Λεβέντη στηρίξαμε, το 2023, έντεκα αθλητές.

Επίσης, σε συνεργασία με τους χορηγούς μας, τους οποίους θα ήθελα για ακόμα μια φορά να ευχαριστήσω, στηρίζεται σημαντικός αριθμός αθλητών. Ταυτόχρονα σε συνεργασία με την Επιτροπή Αθλητών η οποία εκπροσωπείται στο Ε.Σ. της ΚΟΕ λαμβάνονται αποφάσεις με στόχο τη βελτίωση των υφιστάμενων σχεδιασμών προς όφελος των αθλητών και κατά περίπτωση του αθλητισμού της Κύπρου.

ΑΠΟΨΗ

Καλά να σας (μας) κάνουν!

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Είναι απ' αυτές τις ειδήσεις που χρειάζεται να ανοιγοκλείσεις τα μάτια, συγκεντρώνοντας τη σκέψη σου μίπως και κατανοήσεις το περιεχόμενό της. Είναι τούτου του τύπου οι ειδήσεις που σε αναγκάζουν να διερωτηθείς αν είναι αλήθεια ή ψέμα. Αν είναι όντως γεγονός ή κάποιος τρολάρει.

Την ίδια ώρα, αυτοματοποιημένα τίθεται σε λειτουργία το δημοσιογραφικό σου ένστικτο που σε ωθεί να πας κατευθείαν στην πρωτογενή είδηση

για να διαπιστώσεις αν όντως επιδόθηκε κάτι τέτοιο ή κάποιος επαγγελματίας μετέφερε λανθασμένα τις δηλώσεις του στον γραπτό λόγο.

Τι το θέλαμε, μπαίνοντας στην ιστοσελίδα του ΡΙΚ για να παρακολουθήσουμε τη συνέντευξη του υπουργού Δημόσιας Τάξης στην εκπομπή «Πρώτη Ενμέτρηση», ακούσαμε με τ' αυτιά μας να λέει ότι ο αρμόδιος των γηπέδων και τα σωματεία, άρα και η Ομοσπονδία, θα έπρεπε να υλοποιήσουν συγκεκριμένα, αναγκαία,

όπως τα χαρακτήρισε μέτρα, τα οποία θα έπρεπε να ολοκληρωθούν από το 2008! Δεκαέξι χρόνια πριν! Και το λέει ο υπουργός Δημόσιας Τάξης!

Ο οποίος, όπως οι προκάτοχοι μέχρι το 2008, δεν ζήτησαν, δεν απαίτησαν, δεν χτύπησαν το χέρι στο τραπέζι, για να υλοποιηθούν τα έργα άμεσα ή να εντοπιστούν οι υπεύθυνοι που δεν ασκούν νόμιμα τις υποχρεώσεις τους.

Οι οποίοι υπεύθυνοι μεταξύ άλλων αποτέλεσαν κατά καιρούς συνομιλητές

των εκάστοτε υπουργών, καταθέτοντας και αιτήματα ή απαιτήσεις που είχαν από το κράτος, άρα και τον πολίτη του δύσμοιρου τούτου τόπου.

Από το 2008 έχουν δαπανηθεί εκατομμύρια από τις τσέπες των φορολογούμενων πολιτών για να ανεγερθούν γήπεδα, για να εκσυγχρονιστούν γήπεδα, για να χαριστούν χρέη σε ομάδες, για να παραχωρηθούν κομμάτια γης σε σωματεία, για να νοσπλευτούν τραυματίες από επεισόδια βίας, για να κι-

νηποποιηθεί η αστυνομική δύναμη, για να εκσυγχρονιστεί το αστυνομικό σώμα... και οι διατάξεις του νομοθετικού πλαισίου, έτσι όπως προνοούνται εδώ και δεκαέξι χρόνια, δεν εφαρμόζονται κατ' ομολογία του υπουργού!!! Και συζητούμε ακόμη!!! Μάλλον, δεν συζητούμε καν.

Γιατί η ΚΟΠ αποφάσισε μονομερώς να υλοποιήσει αποφάσεις που υπουργείο και Αστυνομία δεν συμφωνούν.

Καλά να σας (μας) κάνουν!

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
0,04%

Χ.Α.
0,33%

Dow Jones

0,80%

Nasdaq

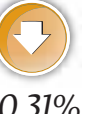
-2,12%

Nikkei

-5,98%

Dax

-0,31%

FTSE 100

-0,23%

ΜΠΕΡΝΑΡ ΑΡΝΟ
«Βουτιά» στην περιουσία του «βασιλιά» της πολυτέλειας
Σελ. 10

Πετρέλαιο

-2,20%

€/€

-0,28%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Τραπεζική άδεια για Revolut στη Βρετανία

Στο γόνιμο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες περιβάλλον της Βρετανίας θα μπορεί πλέον να δραστηριοποιείται η ψηφιακή εφαρμογή/τράπεζα της Revolut Ltd, όπως αναφέρει το πρακτορείο Bloomberg. Οι ρυθμιστικές αρχές έδωσαν μεν το πράσινο φως, αν και με ορισμένους περιορισμούς. Σελ. 10

ΚΤΗΜΑΤΑΓΟΡΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σημάδια υποχώρησης της «χρυσής βίζας»

Τάσεις αποκλιμάκωσης έχει αρχίσει να παρουσιάζει το πρόγραμμα «χρυσή βίζα», στην Ελλάδα. Κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους υποβλήθηκαν 4.100 αιτήσεις λήψης άδειας διαμονής, αριθμός που έστω και για λίγο ήταν χαμηλότερος κατά 3,3% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Σελ. 12

Επενδύουν στην κυπριακή αγορά

Μεγάλα ανοίγματα και εξαγορές από ελληνικές εταιρείες – Οι στρατηγικές και οι καλές αποδόσεις

Η εποχή της κρίσης του 2013 με την περιορισμένη επενδυτική δραστηριότητα έχει περάσει ανεπιστρεπτά και οι επενδύσεις στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια έχουν ανθίσει. Η κυπριακή αγορά φαίνεται να αποτελεί πόλο έλξης για ελληνικές εταιρείες, οι οποίες βλέπουν την Κύπρο ως μία γόνιμη και καλή διεξόδο για ανοίγματα και εξαγορές. Ταυτόχρονα είναι μία αγορά που δίνει καλές αποδόσεις.

Η κουλούρα μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου είναι κοντινή, η γλώσσα ίδια και η Κύπρος προσφέρει εύκολες στρατηγικές διαφοροποίησης (diversification) για εταιρείες από την Ελλάδα που θέλουν να

κάνουν σημαντικά ανοίγματα στην Κύπρο. Η επενδυτική «βεντάλια» τα τελευταία 1-2 χρόνια που εκαναν σοβαρές κινήσεις στην Κύπρο περιλαμβάνει σχεδόν όλους τους κλάδους της οικονομίας. Μεταξύ

αυτών είναι οι κλάδοι του Real Estate, νοσοκομεία, υπεραγορές, καταστήματα πώλησης παιχνιδιών, ενέργεια, καταστήματα ηλεκτρονικών συσκευών, αντιπροσωπείες οχημάτων και τράπεζες. Σελ. 4

«Βουτιά» εσόδων για επιχειρήσεις στο Ολυμπιακό Παρίσι

Το ιδιότυπο «lockdown» που έχουν επιβάλει οι Αρχές στο Ολυμπιακό Παρίσι για λόγους ασφαλείας, δημιουργεί ερωτήματα για το οικονομικό αποτύπωμα της μεγάλης αθλητικής διοργάνωσης στην πρωτεύουσα της Γαλλίας. Οι επιχειρηματίες ήλπιζαν ότι οι Αγώνες, θα έφερναν «χρυσές δουλειές», οι μεταλλικοί φράκτες ωστόσο, τα αμέτρητα σημεία ελέγχου και οι χιλιάδες αστυνομικοί στην Πόλη του Φωτός μετέτρεψαν δημοφιλείς περιοχές σε «νεκρές ζώνες». Οι μπρασερί, τα καταστήματα αναμνηστικών και άλλες μικρές επιχειρήσεις υφίστανται απότομη πτώση στις πωλήσεις, καθώς ο αριθμός των επισκεπτών μειώθηκε πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ πολλοί ντόπιοι εγκατέλειψαν το Παρίσι για να αποφύγουν το χάος. Σελ. 11

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΓΚΙΛΦΟΡΝΤ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Ο Τραμπ μπορεί να αποδειχθεί κακός για τα ηλεκτρικά Ι.Χ., καλός για την Tesla

Ο Ελον Μασκ έχει «κάρτα» Ντόναλντ Τραμπ. Το αφεντικό της αυτοκινητοβιομηχανίας των 780 δις. δολ. έχει υποστηρίξει τον Ρεπουμπλικανό υποψήφιο για την προεδρία, ο οποίος έχει υποσχεθεί να τερματίσει τις ενισχύσεις στη βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων. Αυτό δεν είναι τόσο οπισθοδρομικό όσο ακούγεται. Μια απόφαση να αποσυρθούν τα οφέλη από τους κατασκευαστές EV θα στρίμωχνε τους ανταγωνιστές της Tesla πολύ περισσότερο από αυτήν. Και η διατήρηση της κυριαρχίας στον κλάδο μπορεί να είναι μια αξιολογήσιμη ανταλλαγή για τον Μασκ. Η άνοδος των αντιπάλων της από το Ντιτρόιτ μέχρι τη

Σενζέν έπληξε την εταιρεία με έδρα το Τέξας, η οποία για να διατηρήσει την πρωτοκαθεδρία έναντι της κινεζικής BYD μείωσε τις τιμές. Το μεικτό περιθώριο κέρδους της Tesla κατέρρευσε στο ιστορικό χαμηλό του 14,6%, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του δεύτερου τριμήνου, από το υψηλότερο σημείο του 30% το 2022. Ο όρκος του Τραμπ να τερματίσει την «εντολή» της κυβέρνησης των ΗΠΑ για ηλεκτρικά οχήματα και να αυξήσει τους δασμούς σε προϊόντα, όπως ανταλλακτικά αυτοκινήτων, υπόσχεται περισσότερα δεινά. Ο νόμος για τη μείωση του πληθωρισμού του προέδρου Τζο Μπίαντεν προσφέρει

Ο Ρεπουμπλικανός υποψήφιος έχει υποσχεθεί να τερματίσει τις ενισχύσεις για την ηλεκτροκίνηση.

έως και 7.500 δολάρια σε επιδοτήσεις για αγοραστές. Ο τερματισμός του θα μπορούσε να μειώσει τις πωλήσεις του κλάδου κατά 27% το 2030, σύμφωνα με έγγραφο του Ινστιτούτου Brookings. Μια εισφορά 10% στα εισαγόμενα ανταλλακτικά αυτοκινήτων θα πρόσθετε 1.500 δολάρια στο κό-

στος ενός μέσου οχήματος. Η Tesla, όμως, δεν είναι μία μέση εταιρεία. Η Wells Fargo εκτιμά ότι το 65% των ανταλλακτικών της προέρχεται από τις ΗΠΑ και τον Καναδά, έναντι 45% για ολόκληρη τη βιομηχανία. Και η Tesla, σε αντίθεση με τους ανταγωνιστές που εδρεύουν στο Ντιτρόιτ, κερδίζει πραγματικά χρήματα από τα οχήματα μηδενικών εκπομπών ρύπων. Η General Motors ανέφερε ότι τα EV της θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο για να καλύψουν το κόστος τους μετά τη μείωση του αναμενόμενου όγκου παραγωγής. Αυτό το τελευταίο σημείο είναι το «κλειδί»: η ηλεκτροκίνηση συ-

νεπάγεται βαριά πάγια έξοδα που απαιτούν αύξηση των πωλήσεων για να αποδώσουν. Μια αλλαγή πολιτικής, που θα συρρικνώνει τον κλάδο θα κάνει την εξίσωση πιο δύσκολη για τους ανταγωνιστές της Tesla και ευκολότερη για την Tesla. Και αν ο Λευκός Οίκος του Τραμπ χαλαρώσει τους κανόνες εκπομπής ρύπων, το κίνητρο για τους κολοσσούς του κλάδου να αντέξουν αυτόν τον πόνο μειώνεται. Τόσο η GM όσο και η Ford λένε ότι θα αλλάξουν τα σχέδια EV για να αντισταθμίσουν τις ρυθμίσεις. Εάν αποσύρουν την παραγωγή του Chevrolet Blazer ή του F-150 Lightning, η Tesla θα ωφεληθεί.

Μοχλός για την ανάπτυξη το Cyprus Equity Fund

Επενδύσεις το φθινόπωρο

Το Cyprus Equity Fund βάζει «μπρος τις μηχανές» για επενδύσεις σε νεοφυείς και καινοτόμες κυπριακές εταιρείες. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ταμείου ανέρχεται σε 37,5 εκατ. ευρώ, από τα οποία τα 27,5 εκατ. προέρχονται από κυβερνητικά χρήματα ενώ 10 εκατ. από θεσμικούς επενδυτές. Στόχος είναι να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στον τομέα της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στην Κύπρο. Σελ. 4

Με τα φτερά AEGEAN θα έλθουν 1,2 εκατ. επιβάτες φέτος

450.000 το πρώτο εξάμηνο

Τουλάχιστον 1,2 εκατ. θέσεις για την Κύπρο θα διαθέσει φέτος η AEGEAN. Το πρώτο εξάμηνο η εταιρεία μετέφερε σχεδόν 459 χιλιάδες επιβάτες. Διαχρονικός στόχος είναι η συνεχής αύξηση της παρουσίας της το νησί, προκειμένου να εξυπηρετεί περισσότερους επιβάτες. Σελ. 5

NUROFEN
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακολόγο σας. Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών χρήσης.

life pharma

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,17%	0,03%
Γερμανία	2,44%	0,03%
Γαλλία	3,11%	-0,02%
Ιταλία	3,80%	0,03%
Ισπανία	3,26%	0,06%
Ιρλανδία	2,85%	0,03%
Ελλάδα	3,45%	0,06%
Ην. Βασίλειο	4,13%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόβλεψη Χρέους	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Σταθερή
Fitch	BBB+	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB+	Θετική
Score Ratings	BBB+	Σταθερή

PwC Foundation
Ενδυναμώνουμε την τοπική κοινωνία

Ανακαλύψτε τις δράσεις μας

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΤΖΟΝ ΦΟΛΕΪ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Η CrowdStrike μπαίνει στο εταιρικό κλαμπ των αναξιόπιστων

Ατυχήματα συμβαίνουν διαρκώς. Η συγχώρεση, ωστόσο, δεν χορηγείται αφειδώς. Η CrowdStrike, εταιρεία ανάπτυξης λογισμικού για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, θα εξεταστεί με τη σειρά της την προθυμία των επενδυτών να ξεπεράσουν μια απρόβλεπτη καταστροφή. Κι άλλες εταιρείες έκαναν λάθη, δεν οδήγησαν όμως όλοι οι δρόμοι στην αποκατάσταση. Αυτό που ο διευθύνων σύμβουλος της CrowdStrike, Τζορτζ Κουρτς, περιέγραψε ως «ελάττωμα» σε μια τυπική ενημέρωση την περασμένη εβδομάδα οδήγησε σε

Καθήκον της εταιρείας τώρα είναι να πείσει την αγορά ότι το ατύχημα ήταν μεμονωμένο.

παγκόσμιο χάος, από τις τράπεζες μέχρι τα νοσοκομεία. Περίπου 8,5 εκατ. συσκευές με Microsoft Windows εμφάνισαν τη λεγόμενη «μπλε οθόνη θανάτου», ενώ ακόμη και τρεις ημέρες αργότερα εκατοντάδες πτήσεις παρέμειναν ακινητοποιημένες.

Η CrowdStrike έχασε στη συνέχεια το 20% της κεφαλαιοποίησής της. Μια μελέτη από την εταιρεία συμβούλων Senate SHJ εξέτασε 70 εταιρείες που βίωσαν αντίστοιχη κρίση και διαπίστωσε ότι η μέση πτώση της τιμής των μετοχών ήταν περίπου 12%, τα αποτελέσματα ωστόσο εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη βιομηχανία και από το τι πήγε στραβά. Η Equifax, ο οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας που υπέστη παραβίαση δεδομένων το 2017, και η γερμανική

αυτοκινητοβιομηχανία Volkswagen, της οποίας τα δεδομένα εκπομπών το 2015 αποδείχθηκε ότι είχαν παραποιηθεί, έχασαν από 35% σε σύντομο χρονικό διάστημα. Εταιρείες εξόρυξης και εκμετάλλευσης ορυχείων τείνουν να έχουν τις μεγαλύτερες απώλειες, με μέση πτώση 22%, πιθανώς επειδή τα ατυχήματά τους συνεπάγονται συχνά απώλεια ζωών.

Η Chipotle Mexican Grill, αλυσίδα φαστ φουντ στις ΗΠΑ, το διαπίστωσε με τον δύσκολο τρόπο όταν τα μπουρίτο της έκαναν τους πελάτες να αρρωστήσουν το 2015. Μέσα σε ένα χρόνο, η μετοχή είχε πέσει σχεδόν στο μισό, κατά τη διάρκεια του οποίου ο ιδιοκτήτης του Olive Garden, Darden Restaurants κέρδισε περίπου 6%, ενώ οι μετοχές της Domino's Pizza ενισχύθηκαν περισσότερο από 40%. Η Chipotle χρειάστηκε περίπου τέσσερα χρόνια για να ανακτήσει τη μετοχική της αξία. Στην περίπτωση της CrowdStrike, τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας αντιστοιχούν μόνο ένα μικρό μέρος αυτού που ορίζει ως αγορά 100 δισ. δολαρίων. Δεν είναι εύκολο άλλωστε να αλλάξει κανείς παρόχους κυβερνοασφάλειας, επειδή το εν λόγω λογισμικό είναι βαθιά ενσωματωμένο στα συστήματα μιας εταιρείας.

Το είδος της κρίσης έχει επίσης σημασία. Τα λογιστικά σκάνδαλα είναι ιδιαίτερα επιζήμια επειδή συνήθως αντικατοπτρίζουν μια κουλτούρα ανεντιμότητας, σε αντίθεση με μια τυχαία, εσφαλμένη ενημέρωση. Καθήκον της CrowdStrike τώρα είναι να πείσει την αγορά ότι το ατύχημα ήταν μεμονωμένο, επειδή ο λεκές της επαναλαμβανόμενης ανικανότητας είναι συχνά πολύ δύσκολο να αφαιρεθεί.

ΔΗΚΤΗΣ

Ζητείται ηρεμία

Το ζητούμενο για την Ελληνική Τράπεζα είναι να επέλθει διοικητική ηρεμία μετά από αρκετό καιρό, προκειμένου η τράπεζα να αφεθεί χωρίς βαρίδια να απελευθερώσει την δυναμική της. Το τέλος του μήνα θα σημάνει και το τέλος της δημόσιας πρότασης που απευθύνει η Eurobank προς όλους τους μετόχους της Ελληνικής. Η δημόσια πρόταση γίνεται με στόχο η Eurobank να αποκτήσει το 45% του μετοχικού κεφαλαίου που σήμερα δεν ελέγχει και να καταστεί ο μόνος μέτοχος της τράπεζας. Ήδη γνωρίζουμε πως η κυπριακή πλευρά των μετόχων -με εκπροσώπηση και στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας- δεν προτίθεται να αποδεχθεί την πρόταση, μιας και το τμήμα θεωρείται χαμηλό. Το τέλος του καλοκαιριού θα φέρει και τη γενική συνέλευση των μετόχων η οποία θα ξεκαθαρίσει το σκηνικό σε σχέση με το συμβούλιο και την ανώτατη ηγεσία.

Αυτοπαραγωγή η μόνη ρεαλιστική επιλογή

Τα σχέδια εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων στις στέγες των σπιτιών παρουσιάζει το τελευταίο διάστημα μεγάλο ενδιαφέρον. Οι καταναλωτές γνωρίζουν ότι ο μόνος άμεσος τρόπος για εξοικονόμηση στο κόστος ενέργειας είναι η αυτοπαραγωγή, αφού όλες οι άλλες προσδοκίες και εξαγγελίες, ιδιαίτερα όσον αφορά το φυσικό αέριο, διαψεύστηκαν. Οι δυνατότητες όμως είναι περιορισμένες και δεν μπορούν να καλύψουν το μεγάλο ενδιαφέρον που εκδηλώνεται, με αποτέλεσμα να προκύπτουν παράπονα εκ μέρους των καταναλωτών. Οι δυνατότητες αφορούν στον χρόνο που απαιτείται για να εγκριθεί μια αίτηση για χορηγία αλλά και στη περίοδο που μεσολαβεί μέχρι που η ΑΗΚ να συνδέσει το σύστημα στο δίκτυο.

Η διακυβέρνηση κλείνει τράπεζες

Οι τράπεζες πρωτίστως κινδυνεύουν από κακή διακυβέρνηση και λιγότερο από κεφάλαια και ρευστότητα. Οι λάθος αποφάσεις από πλευράς διοίκησης και η υποτίμηση των πραγματικών κινδύνων έχει αποδειχθεί πως είναι η κύρια αιτία που οι τράπεζες αποτυγχάνουν. Σε αυτό το μήκος κύματος κινείται η ΕΚΤ η οποία ξεκινά διαβούλευση για βελτίωση του πλαισίου διακυβέρνησης των εποπτευόμενων. Παράλληλα προσφέρει και παραδείγματα καλών πρακτικών που έχει συναντήσει όλα αυτά τα χρόνια της εποπτείας, σε μια προσπάθεια να σπρώξει τις τράπεζες σε μια διαδικασία βελτίωσης. Άλλωστε οι εποπτικές ασκήσεις τα τελευταία χρόνια έχουν αρκούντως αναδείξει τη θετική πρόοδο στο επίπεδο των ισολογισμών και έχουν σημειώσει τις σημαντικές ελλείψεις στα ζητήματα διακυβέρνησης.

Οι δηλώσεις του ΠΤΔ για το τερματικό στο Βασιλικό άναψαν φωτιές, και έτσι τα επόμενα επεισόδια θα παιχτούν τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Φιλολαϊκή πολιτική

Η κυβέρνηση ακολουθεί φιλολαϊκή πολιτική κρυβόμενη πίσω από τη θετική εικόνα των δημοσίων οικονομικών. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο που μια από τις πρώτες κυβερνητικές πράξεις ήταν η αναβάθμιση της ΑΤΑ στο 66% από 50% πριν. Στην συνέχεια είχαμε τις γενικές αυξήσεις στην δημόσια υπηρεσία, ενώ τώρα έχουμε τις προσπάθειες για ανανέωση

της συλλογικής σύμβασης στον οικοδομικό κλάδο. Οι προσπάθειες του υπουργού Εργασίας να ασκήσει τον μεσολαβητικό του ρόλο φαίνεται πως ικανοποιούν τους εργαζόμενους οι οποίοι μέσω των συντεχνιών τους εκφράζονται θετικά για τις προτάσεις αύξησης των μισθών. Η εργοδοτική πλευρά από την άλλη, ενώ φαίνεται να συζητά τις αυξήσεις, θέτει ζητήματα που ξεπερνούν την απλή αριθμητική.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υποκατάστατα Αγαθά

Υποκατάστατα καλούνται δύο (ή περισσότερα) αγαθά όταν η αύξηση στην τιμή του ενός αυξάνει τη ζήτηση του άλλου. Τα αγαθά αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν το ένα αντί του άλλου (ή άλλων) για να ικανοποιηθούν μια ανάγκη του καταναλωτή. Ικανοποιούν ουσιαστικά την ίδια ακριβώς ανάγκη και αποτελούν σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της ζήτησης ενός αγαθού.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Όταν καείς στον χυλό

Το υπουργείο Ενέργειας χρειαζόταν μια νίκη και μάλιστα επειγνός. Η κατάρρευση της συμφωνίας για το φυσικό αέριο και οι αβεβαιότητες γύρω από την υποθαλάσσια διασύνδεση δημιουργούν κλίμα δυσφορίας και θέτουν σε αμφισβήτηση την ενεργειακή στρατηγική της κυβέρνησης. Το ξεμπλοκάρισμα του διαγωνισμού και η ανάθεση των έξυπνων μετρητών στη Cyta ήρθε στην κατάλληλη στιγμή. Ο υπουργός της Ενέργειας προέβη σε δηλώσεις και, αφού εξέφρασε την ικανοποίησή του για την κατάληξη του διαγωνισμού, εξήγησε ότι με αυτό το έργο ξεκινά ουσιαστικά η υλοποίηση της αναβάθμισης του ηλεκτρικού δικτύου που είναι το ζητούμενο για να πάμε στην νέα εποχή. Έχοντας καεί στον χυλό, ο υπουργός δεν παρέλειψε να τονίσει πως οι αντισυμβαλλόμενοι για την προμήθεια των έξυπνων μετρητών είναι αξιόπιστοι και η επιτυχής ολοκλήρωση του έργου θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη.

Μύθος ότι το λίγο αλκοόλ μας κάνει καλό

Ανάμεσα στους τακτικούς πότες κυκλοφορεί συχνά μια βολική θεωρία η οποία έχει υποστηριχθεί ανά καιρούς από διάφορες μελέτες: ένα ποτηράκι την ημέρα συνεισφέρει στη μακροζωία περισσότερο από την αποχή από το αλκοόλ. Ωστόσο, μία νέα ανάλυση υποστηρίζει ότι οι έρευνες που έχουν καταλήξει σ' αυτό το συμπέρασμα συγκρίνουν ανθρώπους που πίνουν τακτικά με ανθρώπους που είναι νηφάλιοι, αλλά ασθενείς.

Επιστήμονες στον Καναδά ανέλυσαν 107 δημοσιευμένες έρευνες σχετικά με τις συνήθειες των ανθρώπων γύρω από το αλκοόλ σε συνδυασμό με τη διάρκεια της ζωής τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις βρήκαν ότι οι έρευνες συνέκριναν ανθρώπους που πίνουν τακτικά με ανθρώπους που δεν πίνουν καθόλου ή πίνουν πολύ λίγο, χωρίς ωστόσο να λαμβάνουν υπ' όψιν ότι αρκετοί από αυτούς είχαν κόψει το ποτό όταν είχε ήδη αρχίσει να βλάπτει σοβαρά την υγεία τους. Αυτό το εύρημα υποδεικνύει ότι μεταξύ των ανθρώπων που απέχουν υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ατόμων με ασθένειες.

«Είναι μία προπαγάνδα της βιομηχανίας ποτών για να πουλάει τα προϊόντα της κάνοντας τους καταναλωτές να νομίζουν ότι θα ζήσουν περισσότερο», δήλωσε ο δρ Τιμ Στόκγουελ, επικεφαλής της έρευνας και επιστήμονας στο Καναδικό Ινστιτούτο Έρευνας για τη Χρήση Ουσιών. «Η ιδέα αυτή έχει επηρεάσει τις εθνικές οδηγίες για την κατανάλωση αλκοόλ και τον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνεται

Θαμίνες μπαρ χαλαρώνουν με ποτά από την πλούσια σε οικιλία κάβα. Τα τελευταία χρόνια έχουμε όλο και περισσότερες ενδείξεις ότι οι φημολογούμενες ευεργετικές επιδράσεις της μέτριας κατανάλωσης αλκοόλ στην υγεία είναι απίθανο να είναι πραγματικές, σύμφωνα με επιστήμονες.

η ασθένεια του αλκοολισμού», πρόσθεσε.

Στις μελέτες, οι οποίες συμπεριέλαβαν νεότερα άτομα και εξασφάλισαν ότι οι πρώην πότες και οι περιστασιακοί πότες δεν θεωρούνταν «μη πότες», δεν υπήρχαν ενδείξεις ότι οι άνθρωποι που πίνουν λίγο ζουν περισσότερο, λένε οι Καναδοί επιστήμονες. Αυτό φάνηκε μόνο στις ασθενέστερες έρευνες που δεν κατέφεραν να διαχωρίσουν τους πρώην πότες και τους ισόβιους μη αλκοολικούς.

«Οι εκτιμήσεις για τα οφέλη του

αλκοόλ στην υγεία είναι υπερβολικές, ενώ οι βλάβες που προκαλεί στον οργανισμό μας έχουν υποτιμηθεί στις περισσότερες προηγούμενες μελέτες», δήλωσε ο Στόκγουελ.

Η πρώην αρχίατρος της Αγγλίας, Ντέιμι Σάλι Ντέιβις, δήλωσε στην εφημερίδα The Guardian ότι δεν υπάρχει ασφαλές επίπεδο πρόσληψης αλκοόλ. Μια σημαντική μέτρηση που δημοσιεύθηκε το 2018 υποστήριξε σθεναρά την άποψη αυτή. Διαπίστωσε ότι το αλκοόλ οδήγησε σε 2,8 εκατομμύρια θά-

νάτους το 2016 και ήταν ο κυριότερος παράγον κινδύνου για πρόωρο θάνατο και αναπηρία σε άτομα ηλικίας 15 έως 49 ετών. Μεταξύ των ατόμων άνω των 50 ετών, περίπου το 27% των παγκόσμιων θανάτων από καρκίνο στις γυναίκες και το 19% στους άνδρες σχετιζόταν με το αλκοόλ.

Πέρυσι, μια μεγάλη μελέτη σε μισό εκατομμύριο Κινέζους άνδρες συνέδεσε το αλκοόλ με περισσότερες από 60 ασθένειες, όπως κίρρωση του ήπατος, εγκεφαλικό επεισόδιο, διάφοροι γαστρεντερικοί καρκίνοι, ουρική αρθρίτιδα, καρταρράκτης και γαστρικό έλκος.

«Οι μελέτες για το αλκοόλ και την υγεία μπορεί να υπόκεινται σε προκαταλήψεις, ακόμη και όταν είναι καλά οργανωμένες», δήλωσε η δρ Αϊόνα Μίλιγγτον, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και συν-συγγραφέας της μελέτης στους Κινέζους. «Γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι σταματούν ή μειώνουν την κατανάλωση αλκοόλ όταν μεγαλώνουν και επιβαρύνεται η υγεία τους. Οι πιο προκατειλημμένες μελέτες συμπεριέλαβαν στην ομάδα σύγκρισης πολλούς ανθρώπους που είχαν σταματήσει ή μειώσει την κατανάλωση αλκοόλ για λόγους υγείας, κάνοντας έτσι τους ανθρώπους που είναι αρκετά καλά για να συνεχίσουν να πίνουν να φαίνονται ακόμη πιο υγιείς», πρόσθεσε. «Τα τελευταία χρόνια έχουμε όλο και περισσότερες ενδείξεις ότι οι φημολογούμενες ευεργετικές επιδράσεις της μέτριας κατανάλωσης αλκοόλ στην υγεία είναι απίθανο να είναι πραγματικές».

Εμβόλιο για τον έρπητα ζωστήρα καθυστερεί την εμφάνιση άνοιας

Ελιπίδες γεννάει νέα έρευνα που δείχνει ότι ένα ήδη υπάρχον εμβόλιο που προσφάτως πήρε έγκριση στις Ηνωμένες Πολιτείες συνδέεται με σημαντικά καθυστερήση στην εμφάνιση άνοιας έως και έξι χρόνια μετά την πρώτη δόση. Η ανακάλυψη, που βασίζεται σε ιατρικά ιστορικά Αμερικανών πολιτών, δείχνει πως πέρα από το άμεσο όφελος της πρόληψης ενάντια στον έρπητα ζωστήρα, μία επίπονη και συχνά σοβαρή πάθηση στο ηλικιωμένους, το εμβόλιο Shingrix ενδεχομένως να καθυστερεί την έναρξη της άνοιας.

Ο δρ Μαξίμ Τάκετ, καθηγητής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης και πρώτος συγγραφέας της μελέτης, δήλωσε ότι τα αποτελέσματα υποστηρίζουν την ιδέα ότι ο εμβολιασμός κατά του έρπητος ζωστήρος μπορεί να προλάβει την άνοια. «Εάν επικυρωθούν σε κλινικές δοκιμές, τα ευρήματα αυτά θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίδραση στους ηλικιωμένους, στις υπηρεσίες υγείας και στη δημόσια υγεία». Υπενθυμίζεται πως η άνοια θεωρείται η νούμερο ένα αιτία θανάτου στο Ηνωμένο Βασίλειο. Όταν το 2006 κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το Shingrix, ένα εμβόλιο κατά του έρπητος, μια σειρά από μελέτες βρήκαν ενδείξεις ότι ο κίνδυνος άνοιας φαινόταν να είναι χαμηλότερος σε όσους έκαναν τα εμβόλια.

Η ομάδα της Οξφόρδης μελέτησε τα αρχεία περισσότερων

από 200.000 πολιτών των ΗΠΑ που είχαν εμβολιαστεί για τον έρπητα ζωστήρα, εκ των οποίων περίπου οι μισοί έλαβαν το νέο εμβόλιο. Τα επόμενα έξι χρόνια, η εμφάνιση άνοιας ήταν κατά 17% χαμηλότερη. Η επίδραση ήταν πιο αποτελεσματική στις γυναίκες, στις οποίες παρατηρήθηκε μειωμένη εμφάνιση της νόσου κατά 22%, από 0,1 στους άνδρες με ποσοστό 13%.

Οι ερευνητές συνέχισαν να εξετάζουν τα ποσοστά άνοιας σε άτομα που έλαβαν άλλα εμβόλια. Στο περιοδικό Nature Medicine περιγράφουν πως όσοι έλαβαν το Shingrix είχαν 23% έως 27% χαμηλότερο κίνδυνο άνοιας από τα άτομα που είχαν εμβολιαστεί κατά της γρίπης, του τετάνου, της διφθερίτιδος ή του κοκκύτη. Ένας από τους συγγραφείς της μελέτης, ο καθηγητής Τζον Τοντ, είναι σύμβουλος της GSK, της παρασκευάστριας εταιρείας του Shingrix, αλλά οι ερευνητές δήλωσαν ότι η μελέτη διεξήχθη χωρίς καμία ανάμειξη της φαρμακευτικής εταιρείας, η οποία ενημερώθηκε για την εργασία μόνο όταν εκείνη έγινε δεκτή προς δημοσίευση.

Πέρυσι, το NHS διέθεσε το Shingrix σε άτομα που έκλειναν τα 65. «Η προσδοκία είναι ότι αν πρόκειται πράγματι για αιτιώδη επίδραση, τότε θα δούμε μείωση της άνοιας στο Ηνωμένο Βασίλειο μόλις οι άνθρωποι αρχίσουν να κάνουν το εμβόλιο Shingrix», δήλωσε ο Τάκετ.

Η ΣΦΑΓΗ ΣΤΟ ΔΙΣΤΟΜΟ

10 ΙΟΥΝΙΟΥ 1944

«Οι πυροβολισμοί ακούγονταν πυκνοί και ακατάπαυστοι, λες και ξέρναγε η γη από τα σπλάχνα της φωτιά και μολύβι».

80 χρόνια μετά,
οι συγκλονιστικές αφηγήσεις
των κατοίκων που επέζησαν
και το πλούσιο φωτογραφικό
υλικό ζωντανεύουν ένα από
τα πιο ειδεχθή εγκλήματα
των γερμανικών δυνάμεων
κατοχής στην Ελλάδα.

ΚΥΡΙΑΚΗ

4/8

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
THE KATHMERINI

Ανοίγματα ελληνικών εταιρειών στην Κύπρο

Επενδύσεις σε Real Estate, νοσοκομεία, υπεραγορές, ενέργεια, οχήματα, τράπεζες

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η εποχή της κρίσης του 2013 με την περιορισμένη επενδυτική δραστηριότητα έχει περάσει ανεπιτρεπτή και οι επενδύσεις στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια έχουν ανθίσει. Ελληνικές εταιρείες βλέπουν την Κύπρο ως μια γόνιμη και καλή διεξοδό για ανοίγματα και εξαγορές, ενώ είναι μία αγορά που δίνει καλές αποδόσεις. Η κουλτούρα μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου είναι κοντινή, η γλώσσα ίδια και η Κύπρος προσφέρει εύκολες στρατηγικές διαφοροποιήσεις (diversification) για εταιρείες από την Ελλάδα που θέλουν να κάνουν σημαντικά ανοίγματα στην Κύπρο. Η επενδυτική «βεντάλια» στα τελευταία 1 – 2 χρόνια που έκαναν σοβαρές κινήσεις στην Κύπρο περιλαμβάνει εταιρείες Real Estate, νοσοκομεία, υπεραγορές, καταστήματα πώλησης παιχνιδιών, ενέργεια, καταστήματα ηλεκτρονικών συσκευών, αντιπροσωπείες οχημάτων και τράπεζες.

Η Eurobank

Αρχίζοντας από το τελευταίο, η Eurobank, η τράπεζα από την Ελλάδα, είναι ο μεγαλύτερος πλέον μιας εκ των δύο μεγαλύτερων τραπεζών στο νησί, της Ελληνικής Τράπεζας, πέραν της θυγατρικής της – της Eurobank Κύπρου. Αγόραζε μετοχές από το 2021, έφτασε στο 55,48% τον Ιούλιο του 2024 και προχώρησε σε δημόσια πρόταση για την εξαγορά όλης της τράπεζας. Η Eurobank έχει δηλώσει πως η επένδυση αυτή μπορεί να φτάσει μέχρι και τα 800 εκατομμύρια ευρώ μετρητών (cash), που είναι από τις μεγαλύτερες που έχουν γίνει στο νησί.

Μην ξεχνάμε την παρουσία άλλων δύο τραπεζών στο νησί, της Alpha Bank Κύπρου και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου), όπου πέραν από τη δραστηριότητά τους επί κυπριακού εδάφους, φημολογείται -αν και

διαψεύστηκε ανά καιρούς- ότι θα ενδιαφέρονταν για αγορά μετοχών όταν γίνουν διαθέσιμες στην Τράπεζα Κύπρου.

Σκλαβενίτης

Αφήνοντας το κεφάλαιο τράπεζες και περνώντας στο κεφάλαιο «υπεραγορές», ανακοινώθηκε επιτέλους το deal της εξαγοράς των υπεραγορών Parantoniou Supermarkets από την ελληνική υπεραγορά Σκλαβενίτη. Πλέον, ο Σκλαβενίτης στην Κύπρο θα φτάσει στα 27 καταστήματα, αφού είχε αποκτήσει άλλα 18 το 2017 από την εξαγορά του Μαρινόπουλου.

BYD και Σφακιανάκης

Η BYD, ο κατασκευαστής οχημάτων νέας ενέργειας και μπαταριών ισχύος, έχει ορίσει τον όμιλο Σφακιανάκη ως επίσημο διανομέα στην Ελλάδα. Η Σφακιανάκης που δραστηριοποιείται στην Ελλάδα ως ένας εκ των διανομών της BMW, της Opel, της Volvo, της Ford και άλλων εταιρειών, θα φέρνει και στην Κύπρο τα οχήματα BYD. Στην Κύπρο η εταιρεία τεχνολογίας Electroline έχει «ομιλική» σχέση με τη Σφακιανάκης στην Ελλάδα.

Αφού έγινε αναφορά σε εταιρείες τεχνολογίας και εμπορίας τέτοιων προϊόντων, αξίζει να αναφερθεί πως η εταιρεία Kotsionolos στην Κύπρο είναι πλέον της ελληνικής ΔΕΗ, δηλαδή της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού. Τον Νοέμβριο του 2023 η ΔΕΗ εξαγόρασε έναντι 200 εκατ. ευρώ τον Kotsionolos από τον βρετανικό όμιλο Curry's, ενώ η Kotsionolos είχε έρθει στην Κύπρο δύο χρόνια πριν, το 2021.

Και άλλα Jumbo

Η ελληνική εταιρεία παιχνιδιών Jumbo κάνει συνεχώς ανοίγματα

Οι ελληνικές εταιρείες που έκαναν πρόσφατες επενδύσεις στην Κύπρο

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Eurobank

ΥΠΕΡΑΓΟΡΕΣ

Σκλαβενίτης

ΟΧΗΜΑΤΑ

Σφακιανάκης

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΔΕΗ

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Jumbo

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Helleniq Energy

REAL ESTATE

Trastor AEEAΠ

Colliers Greece

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ

Hellenic Healthcare Group

Ελληνικές εταιρείες βλέπουν την Κύπρο ως μία γόνιμη και καλή διεξοδό για ανοίγματα και εξαγορές, ενώ είναι μία αγορά που δίνει καλές αποδόσεις.

στην Κύπρο. Αναμένεται νέο κατόρθωμα Jumbo κοντά στην περιοχή του Mall Of Cyprus και του IKEA, συγκεκριμένα στα γραφεία που ήταν ο όμιλος Στεφανίδη. Η επένδυση των 10 εκατ. ευρώ για τη δημιουργία του μόνο τυχαία δεν είναι, αφού ο όμιλος του Jumbo δείχνει ιδιαίτερη προτίμηση στην μεγαλόνησο, λόγω υψηλών αποδόσεων. Αν δει κανείς τα οικονομικά αποτελέσματα του ομίλου, προκύπτει πως, οι πωλήσεις στην Κύπρο για το 2023 ήταν αυξημένες κατά 10,58% σε σχέση με το 2022, ενώ ο τομέας της Κύπρου αποτέλεσε για το 2023 το 11,03% του κύκλου εργασιών του ομίλου. Συνολικά, συνεισέφερε και το 12,01% των συνολικών κερδών προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων. Για το 2022 ο το-

μέας αυτός αποτελούσε το 11,36% του κύκλου εργασιών του ομίλου, ενώ συνεισέφερε και το 12,91% των συνολικών κερδών προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων.

Και στην ενέργεια

Οι επενδύσεις ελληνικών εταιρειών δεν περιορίζονται μόνο σε καταστήματα παιχνιδιών, τράπεζες, οχήματα και υπεραγορές, αλλά επεκτείνονται και στον τομέα της ενέργειας. Τον Μάιο του 2023 η Helleniq Energy προχώρησε στην εξαγορά δύο φωτοβολταϊκών πάρκων σε λειτουργία, συνολικής ισχύος 15 MW στην Κύπρο (επαρχία Λευκωσίας), μέσω της θυγατρικής της, Helleniq Renewables. Τον Οκτώβριο του 2023 προχώρησε στη δεύτερη επένδυση στην κυπριακή αγορά και συγκεκριμένα στην εξαγορά έξι (6) φωτοβολταϊκών πάρκων, ισχύος 26 MW, αυξάνοντας τη συνολική ισχύ του χαρτοφυλακίου ΑΠΕ που διαθέτει στη χώρα, σε πάνω από 40 MW. Πριν μερικούς μήνες ανακάλυψε την έναρξη της ΕΚΟ Energy, που θα δραστηριοποιείται στον τομέα της προμήθειας πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, στοχεύοντας να καλύψει το σύνολο των ενε-

Η κουλτούρα μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου είναι κοντινή, η γλώσσα ίδια και η Κύπρος προσφέρει εύκολες στρατηγικές διαφοροποίησης (diversification).

ργειακών αναγκών για επιλεγμένους εμπορικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές.

Φως στο Real Estate

Πέραν των παραπάνω επιχειρηματικών τομέων, μεγάλα ανοίγματα αναμένουμε και από ελληνικές εταιρείες που ασχολούνται με το Real Estate. Ο λόγος για την Trastor AEEAΠ, όπου όπως μετέφερε ο ελληνικός Τύπος τον Ιούνιο, η εταιρεία δημιούργησε θυγατρική με μετοχικό κεφάλαιο 33 εκατομμυρίων ευρώ. Όπως πληροφορείται η «Κ», η στόχευσή της θα είναι γραφειακοί χώροι, είτε για πώληση, είτε για «leasing». Το γενικότερο επενδυτικό πλάνο της Trastor AEEAΠ για μέχρι το 2025 αποτιμάται στα 100 εκατ. ευρώ, ενώ έχει πλάνο να μπει και στον κλάδο των

ξενοδοχείων (όχι για Κύπρο ωστόσο). Εντός του καλοκαιριού ανακοινώθηκε συνεργασία μαζί του ομίλου PGA, που παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες στην Κύπρο, και του διεθνούς συμβουλευτικού οίκου Colliers που έχει και παρουσία στην Ελλάδα, μέσω της Colliers Greece. Η συνεργασία αυτή έχει στόχευση στην κυπριακή αγορά ακινήτων και συγκεκριμένα στις συμβουλευτικές υπηρεσίες ακινήτων.

Επενδύσεις σε νοσοκομεία

Μπορεί τα χρήματα να είναι αμερικανικά, ωστόσο η CVC Capital τα τελευταία χρόνια έχει προχωρήσει μέσω της ελληνικής εταιρείας της, Hellenic Healthcare Group, σε εξαγορές των μεγαλύτερων νοσοκομείων στην Κύπρο. Η τελευταία αφορά την εξαγορά του American Medical Center, αλλιώς «American Heart» της Λευκωσίας, αλλά και τη δημιουργία νέου νοσοκομείου στη Λεμεσό, του American Medical Center. Η CVC Capital και η Hellenic Healthcare Group έχει προχωρήσει τα τελευταία χρόνια στην εξαγορά του Απολλωνείου Νοσοκομείου, του Αρεταίειου, αλλά και ενός ακτινολογικού κέντρου, του Gialletto Ltd.

«Μπρος τις μηχανές» βάζει το Cyprus Equity Fund

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ταμείου ανέρχεται σε 37,5 εκατομμύρια ευρώ, ενώ 2 εκατ. ευρώ έβαλε η Τράπεζα Κύπρου

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το Cyprus Equity Fund βάζει «μπρος τις μηχανές» για επενδύσεις σε νεοφυείς και καινοτόμες κυπριακές εταιρείες. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Ταμείου ανέρχεται σε 37,5 εκατομμύρια ευρώ, από τα οποία τα 27,5 εκατομμύρια προέρχονται από κυβερνητικά χρήματα και συγκεκριμένα από τη θυγατρική της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ETEΠ) και μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ενώ 10 εκατομμύρια ευρώ προκύπτουν από θεσμικούς επενδυτές, όπως παραδείγματος χάριν τράπεζες. Η Τράπεζα Κύπρου ήταν και η πρώτη που μπήκε σε αυτό το εγχείρημα, με χρηματοδότηση 2 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ όπως τονίστηκε από τους επικεφαλής του Ταμείου, θα ακολουθήσουν και άλλες συμφωνίες με ιδιώτες επενδυτές στο επόμενο διάστημα. Αναλυτικότερα, το Ταμείο έχει τα μισά των ιδιωτικών κεφαλαίων που πρέπει να συγκεντρώσει και έχουν λάβει δεσμεύσεις ιδιωτικών κεφαλαίων που δεν έχουν ακόμη ανακοινωθεί. Οι διαχειριστές του Cyprus Equity

Fund είναι η εταιρεία 33East VC, με τους συνεταιρούς κ. Δημήτρη Ζόμπο και τον κ. Γιάννη Ευτυχίου να επιβεβαιώνουν σε σχετική συνέντευξη Τύπου ότι στόχος του όλου εγχειρήματος είναι να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στον τομέα της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στην Κύπρο. Οι επικεφαλής του Ταμείου σημείωσαν κατά τη συνέντευξη Τύπου πως, στους φθινοπωρινούς μήνες θα αρχίσουν τις πρώτες επενδύσεις σε τέτοιες εταιρείες.

Όπως σημείωσαν οι επικεφαλής απαντώντας σε σχετικές ερωτήσεις, τα χρήματα του Cyprus Equity Fund χωρίζονται σε δύο πυλώνες. Πρώτος, είναι ο μικρός πυλώνας, το λεγόμενο «ταμείο επιτάχυνσης» (acceleration compartment), με συνολικές επενδύσεις 2,5 εκατ. ευρώ. Με αυτό θα δίνονται 100 – 200 χιλ. ευρώ χρηματοδοτήσεων σε αναδυόμενες επιχειρηματίες πρώιμου σταδίου. Ο δεύτερος πυλώνας είναι και ο μεγάλος, όπου, αφορά τον τομέα του επιχειρηματικού κεφαλαίου με «δύναμη» 35 εκατ. ευρώ. Αυτά θα δίνονται σε εταιρείες που είναι πιο έτοιμες,

Στόχος του εγχειρήματος είναι να καλυφθεί το χρηματοδοτικό κενό στον τομέα της επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στην Κύπρο.

πο ώριμες, με χρηματοδότηση 0,5 μέχρι 1 εκατ. ευρώ ανά εταιρεία. Σύμφωνα με τα όσα είπαν οι επικεφαλής, η περίοδος παραχώρησης της χρηματοδότησης θα είναι 4 – 5 χρόνια, η απόδοση θα είναι στο 20% και στόχος να τριπλασιαστούν (X3) τα αρχικά κεφάλαια ανάμεσα σε 7 – 10 χρόνια.

Λαμβάνοντας τον λόγο ο γενικός

διευθυντής του υπουργείου Οικονομικών κ. Γιώργος Παντελή, σχολίασε ότι, με το εγχείρημα του Cyprus Equity Fund θα δοθεί μία ώθηση σε αυτό το οικοσύστημα και κύριος στόχος είναι να ανοιχθεί περαιτέρω αυτός ο μοχλός ανάπτυξης. Κατά τον κ. Παντελή, η συμμετοχή της Τράπεζας Κύπρου με τα 2 εκατ. καταδεικνύει τη ση-

μασία του Ταμείου, αλλά και ενισχύει τις προσδοκίες για την επιτυχή διαχείρισή του.

Βοσ: Δείχνουμε τον δρόμο

Από πλευράς Τράπεζας Κύπρου έδωσε το παρόν η εκτελεστική διευθύντρια της Οικονομικής Διεύθυνσης της Τράπεζας Κύπρου κ. Ελίζα Λιβαδιώτου, λέγοντας πως

η Τράπεζα Κύπρου είναι και επίσημα μέρος αυτής της προσπάθειας της κυβέρνησης για στήριξη της καινοτομίας και της νεανικής επιχειρηματικότητας. Όπως τονίσει, τα 2 εκατ. ευρώ ούτε τυχαία δίνονται, ούτε είναι για επικοινωνιακούς σκοπούς, αλλά κατά την ίδια, τέτοιες κινήσεις στοχεύουν στη μακροχρόνια ανάπτυξη της οικονομίας της Κύπρου. «Η Τράπεζα Κύπρου επικροτεί και στηρίζει εμπράκτως την πρωτοβουλία του υπουργείου Οικονομικών για τη σύσταση του πρώτου Κυπριακού Ταμείου Χρηματοδότησης Κεφαλαίου στην Κύπρο. Η συμμετοχή μας στο Επενδυτικό Ταμείο 33East αποτελεί ακόμα μία απόδειξη της δέσμευσής μας προς την καινοτομία και τη διαφοροποίηση του οικονομικού μοντέλου της χώρας στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης. Ως Τράπεζα Κύπρου ακόμα μία φορά δείχνουμε τον δρόμο και ευελπιστούμε πως κι άλλοι φορείς θα ακολουθήσουν το παράδειγμά μας», δήλωσε η Ελίζα Λιβαδιώτου, εκτελεστική διευθύντρια Οικονομικής Διεύθυνσης της Τράπεζας Κύπρου.

Προσφέρει 1,2 εκατ. θέσεις για Κύπρο η AEGEAN

Αυξημένη κατά 26% η επιβατική κίνηση της εταιρείας στο νησί το πρώτο εξάμηνο του 2024 - Τα πλάνα και οι στόχοι

Της **ΑΝΝΑΣ ΠΟΛΥΒΙΟΥ**

Για το πρώτο εξάμηνο του 2024, η AEGEAN μετέφερε συνολικά 7,3 εκατ. επιβάτες, σημειώνοντας 9% αύξηση συγκριτικά με την προηγούμενη χρονιά, που μετέφερε 6,6 εκατ. Όσον αφορά τις συνολικές θέσεις τις οποίες θα προσφέρει η εταιρεία για το σύνολο του έτους, αυτές ξεπερνούν τις 19,8 εκατ. θέσεις, περίπου 6% περισσότερες από πέρσι. Από αυτές, οι 1,2 εκατ. θέσεις αφορούν την Κύπρο.

Στην Κύπρο

Από το 2004, που πραγματοποιήθηκε η πρώτη απευθείας πτήση της AEGEAN προς το αεροδρόμιο της Λάρνακας «Γλαύκος Κληρίδης», έως σήμερα η εταιρεία έχει μεταφέρει συνολικά περίπου 13 εκατ. επιβάτες.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024, η AEGEAN έχει μεταφέρει σχεδόν 459 χιλ. επιβάτες, σημειώνοντας αύξηση 26% συγκριτικά με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Για τις απευθείας πτήσεις Αθήνα με Λάρνακα, η εταιρεία πραγματοποιεί 49 εβδομαδιαίες πτήσεις (χειμώνα – καλοκαίρι) και για τη Θεσσαλονίκη 7 εβδομαδιαίες πτήσεις κατά τη χειμερινή περίοδο και 11 εβδομαδιαίες πτήσεις κατά τη θερινή περίοδο. Επιπλέον, η εταιρεία επιχειρεί απευθείας πτήσεις από τη Λάρνακα προς το Τελ Αβίβ, τόσο κατά τη χειμερινή περίοδο με 7 εβδομαδιαίες, όσο και την καλοκαιρινή με 5 εβδομαδιαίες. Όπως μας αναφέρει η εταιρεία, διαχρονικός της στόχος αποτελεί η συνεχής αύξηση της παρουσίας της το νησί, προκειμένου να εξυπηρετεί περισσότερους επιβάτες, διασφαλίζοντας τη συνδεσιμότητα

Το νέο Business Lounge της AEGEAN υποδέχτηκε προσφάτως το αεροδρόμιο της Λάρνακας, έχοντας συνολική έκταση 345 τ.μ.

του νησιού, τόσο μέσω απευθείας τακτικές και ναυλωμένες πτήσεις, όσο και μέσω των κόμβων της Αθήνας. Το νέο Business Lounge της AEGEAN υποδέχτηκε προσφάτως το αεροδρόμιο της Λάρνακας, στην περιοχή των αναχωρήσεων, έχοντας συνολική έκταση 345 τ.μ. Το νέο Lounge της AEGEAN στο αεροδρόμιο της Λάρνακας έρχεται να προστεθεί στα δύο Business Lounges που λειτουργούν ήδη στον Διεθνή Αερολιμένα της Αθήνας «Ελευθέριος Βενιζέλος», καθώς και στο χώρο διακεκριμένων επιβατών που διαθέτει στο Αεροδρόμιο «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης, σχεδιασμένα να προσφέρουν στους επιβάτες μια ολοκληρωμένη ταξιδιωτική εμπειρία.

Βιώσιμες αερομεταφορές

Σε μια εποχή που η βιωσιμότητα διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για την πορεία των επιχειρήσεων, της οικονομίας, αλλά και του πλανήτη

γενικότερα, οι επιχειρήσεις όλων των κλάδων στην προσπάθεια να συμβάλλουν στη δημιουργία ενός καλύτερου αύριο, αναζητούν νέες, καινοτόμες λύσεις που θα τους οδηγήσουν προς αυτή την πορεία. Αν και ο κλάδος των αερομεταφορών ευθύνεται μόνο για το 2% εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε παγκόσμιο επίπεδο, αναγνωρίζοντας την ανάγκη για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος στον πλανήτη, εντείνει όλο και περισσότερο τις προσπάθειές του για βιώσιμες αερομεταφορές.

Προς αυτή την κατεύθυνση βρίσκεται και η AEGEAN, συμβάλλοντας στη συλλογική προσπάθεια του κλάδου για τη μείωση των ρύπων αερίων, με στόχο τις «πράσινες αερομεταφορές». Χαρακτηριστικά, τη χρονιά που πέρασε, πέτυχε 12% μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), ανά χιλιόμετρο, σε σύγκριση με το

2019, παρόλο που πραγματοποίησε το μεγαλύτερο πρόγραμμα δρομολογίων στην ιστορία της. Η εταιρεία προανατολίζεται σταθερά σε ενέργειες που στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη του κλάδου των αερομεταφορών, μέσα από τη διαρκή επέκταση του προγράμματος βιώσιμων αεροπορικών καυσίμων (SAF) που εφαρμόζει.

Αν και η τεχνολογία εξελίσσεται διαρκώς, με την ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων να αποτελεί προτεραιότητα, οι υφιστάμενες τεχνολογικές λύσεις δεν επιτρέπουν -επί του παρόντος- μια ταχύτερη πορεία προς φιλικότερες προς το περιβάλλον μεταφορές. Ως εκ τούτου, η ανανέωση του στόλου μιας αεροπορικής εταιρείας αποτελεί τη βασικότερη προϋπόθεση για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, αλλά και την υποστήριξη της παγκόσμιας προσπάθειας αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Ο στόλος

Στην AEGEAN η ανανέωση του στόλου αποτελεί τη μεγαλύτερη οικονομική της επένδυση. Τα νέα αεροσκάφη της εταιρείας εξασφαλίζουν 19-23% χαμηλότερο αποτύπωμα CO₂ σε σχέση με τα προηγούμενα γενιάς Airbus, και έως 50% χαμηλότερο αποτύπωμα CO₂ από τα πρώτα και τότε νέα αεροσκάφη της εταιρείας, το 1999. Στο ίδιο πλαίσιο και τα νέα ATR που εντάχθηκαν στον στόλο της εταιρείας, εκσυγχρονίζοντας και το στόλο των ελικοφόρων αεροσκαφών της, υπολογίζεται να έχουν από 25% έως 30% χαμηλότερο αποτύπωμα CO₂, σε σχέση με τα προηγούμενα Q400, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην περαιτέρω μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της εταιρείας.

Μάλιστα, η πιο πρόσφατη προσθήκη ενός ολοκαινούργιου ATR στον στόλο της, διαθέτει όλες τις τελευταίες βελτιώσεις του τύπου, προσφέροντας περαιτέρω 3%-5% εξοικονόμηση καυσίμου, άρα και ρύπων, κάνοντας έτσι πράξη τη δέσμευσή της για ακόμη βιωσιμότερες πτήσεις.

Επιπρόσθετα, οι περιβαλλοντικές δράσεις της αεροπορικής επενδύονται και στο έδαφος, με επενδύσεις σε «πράσινες» υποδομές. Η νέα τεχνική βάση της εταιρείας, έκτασης 35.000 τ.μ., εφοδιάζεται ενεργειακά με πράσινη ενέργεια μέσω φωτοβολταϊκών πάνελ ισχύος 3 MW, καλύπτοντας πλήρως τις ενεργειακές ανάγκες της. Έτσι, δημιουργείται ένα από τα πρώτα «πράσινα» hangar στην Ευρώπη, μέσα σε ένα από τα πλέον «πράσινα» αεροδρόμια της Ευρώπης.

Είκοσι πέντε χρόνια ιστορίας

Τα 25 χρόνια ιστορίας συμπληρώνει φέτος η AEGEAN, η ελληνική αεροπορική εταιρεία η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της στις 28 Μαΐου του 1999, με μόλις δύο ιδιόκτητα αεροσκάφη (Avro RJ-100), με πτήσεις από την Αθήνα προς το Ηράκλειο και τη Θεσσαλονίκη. Στη διάρκεια των 25 χρόνων λειτουργίας της, ξεχωρίζουν οι σταθμοί που έπαιξαν κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη της, με κυριότερους: την εισαγωγή της AEGEAN στο Χρηματιστήριο Αθηνών, τη συμμετοχή της στη μεγαλύτερη παγκόσμια αεροπορική συμμαχία Star Alliance, την εξαγορά της Olympic Air, την παραγωγή 46 αεροσκαφών της οικογένειας Airbus A320neo -μία επένδυση η οποία πρόσφατα αυξήθηκε, φτάνοντας τα 50 αεροσκάφη-, καθώς και τη δημιουργία του πρώτου σύγχρονου Κέντρου Προσωμοιωτών Πτήσεων και Εκπαίδευσης Πληρωμάτων στην Ελλάδα, σε ένα από τα πρώτα πράσινα hangar της Ευρώπης, στον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών. Πρόσφατα προχώρησε σε ένα επόμενο μεγάλο κύκλο ανάπτυξης με την παραγγελία των τεσσάρων νέων αεροσκαφών A321neo LR που θα καλύπτουν αποστάσεις έως και 7,5 ωρών, από την Ελλάδα προς τις περιοχές του Κόλπου, την Ινδία και την Κεντρική Αφρική, και θα επιτρέψουν στα πληρώματα της AEGEAN να προσφέρουν στους επιβάτες ένα νέο επίπεδο άνεσης και εξυπηρέτησης στους μακρινούς, εκτός Ε.Ε., προορισμούς. Αναφορικά με τα 25 χρόνια λειτουργίας, ο κ. Ευτύχιος Βασιλάκης, Πρόεδρος της Aegean Airlines και της Olympic Air, δηλώνει: «Είκοσι πέντε χρόνια από την πρώτη μας πτήση, οι συνθήκες, τα μεγέθη και οι προκλήσεις είναι πολύ διαφορετικές, ο στόχος όμως παραμένει σταθερός. Να προσπαθούμε να προσφέρουμε κάθε μέρα, κάθε χρόνο, κάτι περισσότερο, κάτι διαφορετικό στους επιβάτες μας, αναβαθμίζοντας το ταξίδι τους και τιμώντας την επιλογή τους σε εμάς».

The
Black Range
Nutrients

Pharma
LEAD[®]
PHARMACY
CARE PRODUCTS

Αντοχή
Ενέργεια - Τόνωση
Ενίσχυση των
αρθρώσεων

Μεταβολή αξίας πωλήσεων, όγκου πωλήσεων και τιμών στις 11 βασικές κατηγορίες ειδών σούπερ μάρκετ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 2024 /
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 2023

ΠΗΓΗ: CIRCANA

	ΑΞΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	ΤΙΜΗ
Συσκευασμένα τρόφιμα	0,7%	0,6%	0,1%
Σνακς	3,3%	-0,2%	3,6%
Γαλακτοκομικά	2,0%	5,9%	-3,7%
Κατεψυγμένα τρόφιμα	4,3%	4,0%	0,3%
Υλικά μαγειρικής	3,4%	0,1%	3,3%
Μη αλκοολούχα ποτά	7,3%	4,9%	2,4%
Αλκοολούχα ποτά	7,2%	9,1%	-1,8%
Είδη ατομικής φροντίδας και ομορφιάς	4,6%	3,6%	1,0%
Είδη ατομικής υγιεινής	-4,2%	1,4%	-5,5%
Καθαριστικά σπιτιού - απορρυπαντικά	2,7%	3,4%	-0,6%
Άλλα προϊόντα φροντίδας σπιτιού	-1,4%	0,9%	-2,3%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μείωση τιμών σε γαλακτοκομικά και είδη ατομικής υγιεινής

Σε υψηλά επίπεδα το μερίδιο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας στο πεντάμηνο

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ολοένα και πιο ευαίσθητοι εμφανίζονται οι καταναλωτές στις μεταβολές των τιμών στα είδη σούπερ μάρκετ, καθώς οι σημαντικές ανατιμήσεις φαίνεται να προκαλούν μείωση του όγκου πωλήσεων και αντιστρόφως. Την ίδια ώρα τα στοιχεία για τις πωλήσεις των σούπερ μάρκετ κατά το πρώτο πεντάμηνο του έτους δείχνουν μερική υποχώρηση των τιμών στις κατηγορίες των απορρυπαντικών - καθαριστικών και των ειδών ατομικής υγιεινής, κατηγορίες στις οποίες επικεντρώθηκαν τα μέτρα Σκρέκα για την καταπολέμηση της ακρίβειας. Αν και το μερίδιο των προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας διατηρείται σε σχετικά υψηλά επίπεδα -για τα ελληνικά δεδομένα πάντα-, καταγράφεται μείωση του σε σύγκριση με το προηγούμενο διάστημα, κάτι που πιθανόν συνδέεται με τη συγκράτηση των ανατιμήσεων. Βεβαίως, αν και καταγράφονται μειώσεις τιμών σε σύγκριση με πέρυσι σε μερικές βασικές κατηγορίες προϊόντων, το γενικό επίπεδο τιμών παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Παρά, δε, την υποχώρηση που καταγράφηκε τον Ιούνιο, η άνοδος των τιμών σε νομικά προϊόντα τον Ιούλιο, καθώς και η αύξηση στις τιμές των καυσίμων εκτιμάται ότι μπορεί να ανακόψουν την καθοδική πορεία του πληθωρισμού. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα

στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς CIRCANA (IRI), οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ το διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου 2024 ενισχύθηκαν κατά 2,7% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2023, με τον όγκο πωλήσεων την ίδια στιγμή να σημειώνει αύξηση 2,4% και τις τιμές την ίδια ώρα να παραμένουν σχεδόν σταθερές, με μια οριακή αύξηση 0,2%. Τα πολύ μικρά καταστήματα και τα πολύ μεγάλα είναι

Τα πολύ μικρά σούπερ μάρκετ και τα πολύ μεγάλα είναι αυτά που εμφανίζουν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, 5,7% και 4%.

αυτά που για ακόμη μία φορά εμφανίζουν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης, 5,7% και 4% αντιστοίχως, φαινόμενο που στην ουσία αποτελεί δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, τη στάση των καταναλωτών έναντι της ακρίβειας: στα πολύ μικρά καταστήματα καταφεύγουν για να μην παρασύρονται σε λιγότερο αναγκαίες αγορές, στα πολύ μεγάλα πηγαίνουν διότι βρίσκουν περισσότερες προσφορές και εν γένει μεγαλύτερη ποικιλία τιμών.

Αν και ακόμη αρκετές κατηγορίες προϊόντων δεν χαρακτηρίζονται από μεγάλη ελαστικότητα τιμής -δηλαδή οι πωλήσεις τους δεν επηρεάζονται ανάλογα με τις αυξομειώσεις των τιμών-, τα στοιχεία της CIRCANA για το διάστημα Ιανουαρίου - Μαΐου 2024 δείχνουν ότι πλέον η τιμή διαδραματίζει ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στις επιλογές των καταναλωτών. Δύο από τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι αυτά των γαλακτοκομικών και των σνακ. Στα γαλακτοκομικά καταγράφηκε μείωση των τιμών κατά 3,70% το πρώτο πεντάμηνο του 2024 σε σύγκριση με το πρώτο πεντάμηνο του 2023, με τον όγκο πωλήσεων να ενισχύεται το ίδιο διάστημα κατά 5,90%, επίδοση άκρως εντυπωσιακή δεδομένου ότι τα δύο προηγούμενα χρόνια οι πωλήσεις γαλακτοκομικών ακολούθησαν έντονα καθοδική πορεία. Στα σνακ από την άλλη η σημαντική αύξηση των τιμών στο πεντάμηνο, κατά 3,60%, προκάλεσε μείωση του όγκου πωλήσεων, αν και λιγότερο σημαντική από αυτή της ίδιας που θα ανέμενε κάποιος, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για προϊόντα που θεωρούνται βασικό είδος διατροφής.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία για τα απορρυπαντικά, καθαριστικά και είδη ατομικής υγιεινής και ομορφιάς, κατηγορίες οι οποίες βρέθηκαν στο επίκεντρο των μέτρων που

εξελίχθηκαν να εφαρμόζονται από την 1η Μαρτίου στο πλαίσιο της προσπάθειας για την καταπολέμηση της ακρίβειας. Στις κατηγορίες αυτές εφαρμόζονται, πρώτον, το μέτρο που αφορά τη μείωση των παροχών που δίνουν οι προμηθευτές προς τους λιανητές, με αντίστοιχη μείωση στις τιμές τιμοκαταλόγου, και, δεύτερον, το μέτρο που προβλέπει τριμήνη απαγόρευση των προσφορών σε περίπτωση που προηγήθηκαν ανατιμήσεις. Στα είδη ατομικής υγιεινής καταγράφηκε στο πεντάμηνο μείωση τιμών 5,50%, στα απορρυπαντικά - καθαριστικά πολύ μικρότερη 0,60% και στα άλλα είδη φροντίδας σπιτιού μείωση 2,30%. Στα είδη ατομικής φροντίδας και ομορφιάς δεν καταγράφηκε μείωση τιμών, αλλά αύξηση 1%.

Τα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, στα οποία καταγράφηκε σημαντική στροφή των καταναλωτών από την έναρξη της πληθωριστικής κρίσης, εξακολουθούν να «τρέχουν» με υψηλότερο ρυθμό από τα υπόλοιπα προϊόντα, το μερίδιό τους όμως εμφανίζεται χαμηλότερο στο πεντάμηνο σε σύγκριση με αυτό που είχε καταγραφεί στο πρώτο τετράμηνο του 2024. Έτσι, στο πεντάμηνο Ιανουαρίου - Μαΐου 2024 διαμορφώθηκε σε 26,9% (26,3% το αντίστοιχο διάστημα του 2023), ενώ στο τετράμηνο Ιανουαρίου - Απριλίου βρισκόταν στο 27,1%.

Ανοδικά και τον Ιούνιο η επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια της Fraport

Αυξημένη ήταν η επιβατική κίνηση τον Ιούνιο στα 14 περιφερειακά αεροδρόμια που διαχειρίζεται η Fraport Greece (Ακτιο, Χανιά, Κέρκυρα, Καβάλα, Κεφαλονιά, Θεσσαλονίκη, Ζάκυνθος, Κως, Μυτιλήνη, Μύκονος, Ρόδος, Σάμος, Σαντορίνη, Σκιάθος), με τη συνολική επιβατική κίνηση να σημειώνει άνοδο 5,9% και τον αριθμό των επιβατών να ανέρχεται σε 5.279.366 από 4.983.800 τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Από τους 5.279.366, οι 4.451.351 επέβαιναν σε διεθνείς πτήσεις και οι υπόλοιποι σε πτήσεις εσωτερικού.

Όσοι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Fraport, ο Ιούνιος έκλεισε με οριακά αρνητικό πρόσημο για τον αριθμό των επιβατών που διακινήθηκαν στο αεροδρόμιο της Μυκόνου, σημειώνοντας μικρή πτώση της τάξης του 0,8%. Ειδικότερα, η διεθνής επιβατική κίνηση στον δημοφιλή κυκλαδίτικο προορισμό κατέγραψε πτώση 3,7%, με τον συνολικό αριθμό να φτάνει τον φετινό Ιούνιο τους 176.254 από 182.963 πέρυσι.

Στον αντίποδα, οι επιβάτες που διακινήθηκαν στο αεροδρόμιο και αφορούν δίκτυο του εσωτερικού σημείωσαν άνοδο 5,5%, με τον αριθμό των επιβατών να αγγίζει τους 87.924. Συνολικά, οι διακινήθεντες επιβάτες τόσο στο δίκτυο εσωτερικού όσο και στο δίκτυο εξωτερικού έφτασαν τους 264.178 από 266.338 τον Ιούνιο του 2023. Εκτός από τη Μύκονο, μειωμένη ήταν η επιβατική κίνηση (7,4%) και στο αεροδρόμιο της Καβάλας, όπου διακινήθηκαν 3.957 άτομα λιγότερα σε σύγκριση με τον Ιούνιο του 2023.

Παρόλο που η εικόνα ήταν θετική σε όλα σχεδόν τα αεροδρό-

μια που διαχειρίζεται η Fraport, καλύτερες επιδόσεις σημείωσαν η Ρόδος και τα Χανιά.

Συγκεκριμένα, στη Ρόδο καταγράφηκαν 93.252 περισσότεροι επιβάτες σε σχέση με το 2023 (+9,7%), ενώ στα Χανιά 59.134 (+10,9%).

Σημαντική αύξηση της επιβατικής κίνησης καταγράφηκε και σε λιγότερο δημοφιλείς προορισμούς, με τη Μυτιλήνη να σημειώνει σημαντική άνοδο 23,4%, αριθμώντας σε απόλυτα νούμερα 71.272 επιβάτες και τη Σάμο με άνοδο 11,5% (78.184).

Σημαντική ποσοστιαία άνοδο είδε επίσης η Σκιάθος (+7,8%), το Ακτιο (+7,4%) και η Κως (+7,3%), ενώ μικρότερη παρατηρήθηκε στην Κέρκυρα (+4,8),

Αυξήθηκε κατά 5,9%, σε 5.279.366 επιβάτες - Μείωση καταγράφηκε μόνο στα αεροδρόμια της Μυκόνου και της Καβάλας.

στη Ζάκυνθο (+4%), στην Κεφαλονιά (+2,4%), στη Θεσσαλονίκη (+2,4%) και στη Σαντορίνη (+1,6%).

Σε ό,τι αφορά το πρώτο εξάμηνο του 2024, τα 14 αεροδρόμια μετέφεραν 12.701.048 επιβάτες, καταγράφοντας άνοδο 7,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Οι διακινήθεντες επιβάτες στο δίκτυο του εξωτερικού ανήλθαν σε 9.263.446, ενώ ο αριθμός επιβατών που διακινήθηκε από πτήσεις του εσωτερικού ανήλθε σε 3.437.602.

Οι υψηλότερες επιδόσεις σημειώθηκαν στα αεροδρόμια της Ρόδου και των Χανίων. Συγκεκριμένα, στη Ρόδο καταγράφηκαν 93.252 περισσότεροι επιβάτες τον Ιούνιο σε σχέση με το 2023 (+9,7%), ενώ στα Χανιά 59.134 (+10,9%).

Κάτω από τη βάση οι ελληνικές επιχειρήσεις στη χρήση τεχνητής νοημοσύνης

Σημαντική υστέρηση έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου καταγράφουν οι ελληνικές επιχειρήσεις στην υιοθέτηση της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (generative artificial intelligence - Gen AI). Η διείσδυση των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης στις ελληνικές εταιρείες, αλλά και του ίδιου του ψηφιακού μετασχηματισμού, ο οποίος αποτελεί σε μεγάλο βαθμό προϋπόθεσή της, εξακολουθεί να υστερεί κατά περίπου 50% σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους.

Εντούτοις, το ποσοστό των εταιρειών που εξετάζουν την υιοθέτηση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης διπλασιάστηκε από το 2021 μέχρι το 2023. Την παραπάνω εικόνα αποτυπώνει η μελέτη «State of AI in early 2024: Gen AI adoption spikes and starts to generate value» της Quantum Black, AI by McKinsey.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, οι ελληνικές επιχειρήσεις πλύνονται σήμερα από το

Η Ελλάδα υστερεί κατά περίπου 50% σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε όλες τις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους.

«AI brain drain». Σε σχέση με αυτές τις επιχειρήσεις υψηλών επιδόσεων στην τεχνητή νοημοσύνη, οι ελληνικές φαίνεται ότι λειτουργούν σε ένα λιγότερο φιλικό περιβάλλον για τη συγκεκριμένη τεχνολογία.

Πρακτικά, στη χώρα μας υπάρχει έλλειψη σχετικών τεχνικών υποδομών (με την Ελλάδα να έρχεται 58η από 62 χώρες στη σχετική έρευνα της Tortoise Global AI index) και έλλειψη πλαισίου διακυβέρνησης, οργανωτικού και λειτουργικού μοντέλου (51η από 62 χώρες).

Οι ελληνικές επιχειρήσεις δυ-

Το εργατικό δυναμικό της Ελλάδας σε ποσοστό 24% φοβάται για την ανεργία που μπορεί να προκαλέσει η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης. Ταυτόχρονα όμως παρουσιάζει και ένα από τα μεγαλύτερα ελλείμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε θέματα τεχνητής νοημοσύνης.

σκολεύονται επίσης να βρουν ανθρώπινο δυναμικό με την κατάλληλη κατάρτιση. Κι αυτό παρότι σε χώρους επαγγελματικής δικτύωσης, όπως το LinkedIn, η διείσδυση των δεξιοτήτων Ελλή-

νων επαγγελματιών σε τεχνητή νοημοσύνη και επιστήμη δεδομένων παρουσιάζεται υψηλότερη. «Σε δεύτερη ανάγνωση αυτό δεν αποτελεί παράδοξο, καθώς η Ελλάδα είναι επίσης ένας από

τους μεγαλύτερους (ποσοστιαία) εξαγωγείς ταλέντων στον συγκεκριμένο τομέα, πράγμα που υποδηλώνει πως το AI brain drain αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα πλήγματα στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας», αναφέρει η σχετική μελέτη.

Η μελέτη είναι αποκαλυπτική σχετικά με τις ανησυχίες των επιχειρήσεων παγκοσμίως για τα ρίσκα της τεχνητής νοημοσύνης. Κάποιοι από τους κινδύνους που απασχολούν τις επιχειρήσεις παγκοσμίως είναι η ασφάλεια διαχείρισης δεδομένων, η παραβίαση πνευματικής ιδιοκτησίας, ιδιωτικότητας, η ασφάλεια και η ηθική χρήση, αλλά και η ανακριβής ή αναληθής παραγωγή περιεχομένου.

Το τελευταίο αυτό ζήτημα θεωρείται το πιο φλέγον, με το 23% συνολικά των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι τους επηρέασε αρνητικά. Εντούτοις, μόνο το 1/3 κρίνει πως η επίγνωση των κινδύνων αυτών αποτελεί απαραίτητη δεξιοτέχνη για το ανθρώπινο δυναμικό, που είναι τεχνικά

υπεύθυνο για τη δημιουργία και συντήρηση τέτοιων συστημάτων. Ιδιαίτερα ανησυχία προκαλεί επίσης το ενδεχόμενο μαζικής αντικατάστασης ανθρώπινου δυναμικού από την αυτοματοποίηση που επιτρέπουν τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης. Σε σχετική μελέτη, η McKinsey ανέδειξε πως η χρονική στιγμή στην οποία αναμένουμε η αυτοματοποίηση να φτάσει το 50% του συνολικού χρόνου εργασίας πιθανόν να έχει μεταταθεί δέκα χρόνια νωρίτερα λόγω της άφιξης της παραγωγικής τεχνητής νοημοσύνης (gen AI), από το 2055 στο 2045.

Το εργατικό δυναμικό της Ελλάδας δηλώνει ιδιαίτερα ανησυχικό ως προς αυτό το ενδεχόμενο, δηλώνοντας σε ποσοστό 24% πως φοβάται για την ανεργία που μπορεί να προκαλέσει η εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης, παρουσιάζει όμως ταυτόχρονα και ένα από τα μεγαλύτερα ελλείμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σε θέματα τεχνητής νοημοσύνης.

Αυξήθηκαν κατά 3,1 δισ. τα νέα δάνεια προς επιχειρήσεις

Από την αρχή του έτους οι καταθέσεις έχουν ενισχυθεί κατά 5,1 δισ. ευρώ

της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Σημαντική άνοδο των νέων δανείων προς επιχειρήσεις κατά 3,1 δισ. ευρώ καταγράφουν τα στοιχεία της ΤτΕ για τον Ιούνιο, επαναφέροντας την πιστωτική επέκταση σε διψήφιο ανοδικό ποσοστό της τάξης του 10,3%. Η αύξηση των εκταμιεύσεων από τις τράπεζες σε συνδυασμό με την ενίσχυση των τουριστικών εσόδων εκτίναξε και τις καταθέσεις των επιχειρήσεων πάνω από 3 δισ. ευρώ τον Ιούνιο σε σχέση με τον Μάιο, ανεβάζοντας το σύνολο των καταθέσεων που τηρούν τόσο οι επιχειρήσεις όσο και τα νοικοκυριά στα 194,8 δισ. ευρώ στο τέλος Ιουνίου.

Από την αρχή του χρόνου οι καταθέσεις των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων έχουν αυξηθεί κατά 5,1 δισ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων - κοντά στα 4 δισ. ευρώ - προέρχεται από την αύξηση των υπολοίπων που διατηρούν οι επιχειρήσεις στις τράπεζες, οι οποίες από τα 45 δισ. ευρώ εκτινάχθηκαν στα 49 δισ. ευρώ.

Κατά 1,1 δισ. ευρώ έχουν αυξηθεί οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών, οι οποίες στα τέ-

λη Ιουνίου ανήλθαν στα 145,8 δισ. ευρώ από 144,7 δισ. ευρώ τον Ιανουάριο.

Η σημαντική αύξηση είναι αποτέλεσμα της μεγέθυνσης της οικονομίας, που πυροδοτεί μεταξύ άλλων και η άνοδος του τουρισμού.

Οφείλεται ωστόσο σε σημαντικό βαθμό και στην εκτίναξη των νέων εκταμιεύσεων από τις τράπεζες για τη χρηματοδότηση νέων επενδυτικών σχεδίων μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και των άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων προς τις επιχειρήσεις.

Οι νέες εκταμιεύσεις που κατά παράδοση «επισπεύδονται» στο τέλος κάθε τριμήνου λόγω και του κλεισίματος των ισολογισμών των τραπεζών «φουσκώνουν» προσωρινά τα υπόλοιπα των καταθέσεων που διατηρούν οι επιχειρήσεις στις τράπεζες, έως ότου τα κεφάλαια αυτά αναλωθούν και γίνουν δαπάνες για νέες επενδύσεις.

Η επιτάχυνση των χρηματοδοτήσεων το β' τρίμηνο του έτους είχε προβλεφθεί από τις διοικήσεις των τραπεζών, καθώς οι εκταμιεύσεις υπολείπονταν σημαντικά σε σχέση με τις

Η εξέλιξη των καταθέσεων και των χρηματοδοτήσεων

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	ΔΕΚ. 2023	ΙΑΝ. 2024	ΦΕΒ. 2024	ΜΑΡ. 2024	ΑΠΡ. 2024	ΜΑΪΟΣ 2024	ΙΟΥΝ. 2024
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	194.788	189.679	188.610	190.253	190.683	190.905	194.795
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ							
Νοικοκυριά	146.626	144.657	144.501	144.898	145.279	144.944	145.780
Επιχειρήσεις	48.162	45.022	44.109	45.355	45.404	45.962	49.016
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	118.405	115.631	115.534	117.404	116.599	116.499	119.664
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ							
Επιχειρήσεις	76.364	73.855	74.510	76.393	75.667	75.661	78.652
Νοικοκυριά	37.447	37.230	36.558	36.500	36.438	36.367	36.472
Ελεύθεροι Επαγγελματίες	4.595	4.546	4.466	4.511	4.495	4.472	4.540

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η επιτάχυνση των χρηματοδοτήσεων οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στο Ταμείο Ανάκαμψης.

υπογεγραμμένες συμβάσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και αναμένεται να επιταχυνθούν περαιτέρω τα επόμενα δύο χρόνια προκειμένου να επιτευχθεί η απορρόφηση των πόρων.

Αυτό επιβεβαιώνουν και τα στοιχεία της ΤτΕ που δείχνουν ότι η καθαρή ροή χρηματοδότησης - αποτυπώνει τις νέες εκταμιεύσεις μετά τις αποπληρωμές υφιστάμενων οφειλών - προς τις επιχειρήσεις εκτινάχθηκε τον Ιούνιο κατά 3,1 δισ. ευρώ, ανεβάζοντας τον δανεισμό των επιχειρήσεων από τα

75,7 δισ. ευρώ τον Μάιο στα 78,6 δισ. ευρώ τον Ιούνιο. Ετσι η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις κατέγραψε διψήφιο ποσοστό αύξησης κατά 10,3%, ενώ υψηλή - στα 2,6 δισ. ευρώ - ήταν και η καθαρή ροή χρηματοδότησης προς τις εταιρείες του μη χρηματοπιστωτικού τομέα, εξαιρουμένων δηλαδή των ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Σε ό,τι αφορά τις χορηγήσεις προς τα νοικοκυριά, τα στοιχεία της ΤτΕ δείχνουν ανάκαμψη των χορηγήσεων με οδηγό τα καταναλωτικά δάνεια, που καταγράφουν πιστωτική επέκταση με ρυθμό 5,5%, ανεβάζοντας τα υπόλοιπα στα 8,8 δισ. ευρώ και τη μηνιαία καθαρή ροή χρηματοδότησης στα 120 εκατ. ευρώ.

Αντίθετα, υποτονική παραμένει η ζήτηση για στεγαστικά δάνεια, που συνεχίζει να κατα-

γράφει πιστωτική συρρίκνωση κατά -2,9% και αρνητική μηνιαία ροή χρηματοδότησης κατά -43 εκατ. ευρώ, περιορίζοντας περαιτέρω τα υπόλοιπα των στεγαστικών δανείων στα 27,4 δισ. ευρώ από 28,2 δισ. ευρώ στις αρχές του 2024.

Τα δάνεια της ΕΤΕπ

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων υποβοηθείται από δάνεια της ΕΤΕπ, με την υπογραφή την Πέμπτη από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες ενός νέου πακέτου εγγυήσεων ύψους 700 εκατ. ευρώ που θα καλύψει νέες χρηματοδοτήσεις ύψους 1,4 δισ. ευρώ με ευνοϊκούς όρους για εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις με 250 έως 3.000 εργαζομένους, οι οποίες θα μπορούν να λαμβάνουν δάνεια με ευνοϊκούς όρους μέσω των τεσσά-

ρων τραπεζών για τη χρηματοδότηση των αναγκών τους σε κεφάλαιο κίνησης και των επενδύσεών τους.

Στο πλαίσιο του προγράμματος η ΕΤΕπ δεσμεύεται να καλύψει δάνειο προς δάνειο το 50% των ζημιών που ενδέχεται να προκύψουν σε χαρτοφυλάκια νέων χρηματοδοτήσεων ύψους 1,4 δισ. ευρώ που θα χορηγήσουν οι τέσσερις συμμετέχουσες τράπεζες, Alpha Bank, Εθνική, Eurobank και Πειραιώς. Οι νέες αυτές συμφωνίες, οι οποίες αποτελούν μέρος πανευρωπαϊκού προγράμματος εγγυήσεων της ΕΤΕπ, αναμένεται να κινητοποιήσουν συνολικά νέα κεφάλαια ύψους σχεδόν 2 δισ. ευρώ προς επιλέξιμες εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης σε ολόκληρη τη χώρα, αν ληφθούν υπόψη οι ίδιοι πόροι και οι πόροι τρίτων που αναμένεται να αντληθούν.

mydeejay.com.cy

DEE JAY
93.5
RADIO

"All I need is Roses"

ST JOHN

WE BREED CHAMPIONS

MASTERS
tennis academy

Εξειδικευμένα προγράμματα για παιδιά από 5 μέχρι 8 ετών. Προκρατήστε τη θέση σας.

Περισσότερες πληροφορίες στο 22 105929 & 99 606625
www.tennismsteracademy.com.cy

#HellenicBankMASTERS

POWERED BY

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΕΤΕΠ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΕΘΝΙΚΗ, EUROBANK, Nicosia, Electroline

Ξοδεύουμε σταθερά περισσότερα από το εισόδημα που διαθέτουμε

Αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό αρνητικής αποταμίευσης το πρώτο τρίμηνο

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Σε αρνητικό έδαφος κινήθηκε και πάλι η αποταμίευση το α' τρίμηνο φέτος και μάλιστα σε υψηλό ποσοστό -8,1%, σύμφωνα με τα σχετικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, που χτυπούν για άλλη μια φορά «καμπανάκι» για τις επενδυτικές και αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας. Το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν τα νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ), σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, ορίζεται ως η ακαθάριστη αποταμίευση προς το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα. Ένα αρνητικό ποσοστό, όπως αυτό του πρώτου τριμήνου, σημαίνει ότι ξοδεύουμε περισσότερα από το ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημά μας, είτε αντλώντας από τις αποταμιεύσεις προηγούμενων ετών είτε δανειζόμενοι.

Το πρόβλημα δεν είναι νέο. Το 2023, το α' τρίμηνο, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν πάλι αρνητικό, αλλά χαμηλότερο -2,2%, ενώ το δ' τρίμηνο είχε φτάσει το -8,9%. Η χώρα κινείται σταθερά σε αρνητικό έδαφος από το 2012, με εξαίρεση τη διετία 2020-2021, οπότε λόγω COVID είχε βυθιστεί η κατανάλωση.

Το μέγεθος του προβλήματος αναδεικνύουν, εξάλλου, σταθερά τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις ανοιχιάτικες προβλέψεις του περασμένου Μαΐου, η Ελλάδα όχι μόνο είναι ουραγός, αλλά και η μόνη με αρνητικά ποσοστά αποταμίευσης νοικοκυριών. Το 2023 το ποσοστό αποταμίευσης των νοικοκυριών ήταν -2,7%, φέτος προβλέπεται ότι θα είναι -1,5% και το 2025 -1,3%. Κατά μέσον όρο, στην Ε.Ε. το ποσοστό αποταμιεύσεων των νοικοκυριών είναι 14,4%, στην Ευρωζώνη 15,5% και στην πρωταθλήτρια Γερμανία είναι 21,1%.

Η ίδια εικόνα επικρατεί και στη μέτρηση της αποταμίευσης ως ποσοστό του ΑΕΠ. Η Ελλάδα είναι ουραγός, με ποσοστό 8,2% το 2023, έναντι μέσου όρου

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για την αρνητική αποταμίευση χτυπούν για άλλη μια φορά «καμπανάκι» σχετικά με τις αναπτυξιακές προοπτικές της χώρας.

Η Ελλάδα, όχι μόνο είναι ουραγός στην Ε.Ε., αλλά και η μόνη με αρνητικά ποσοστά αποταμίευσης νοικοκυριών.

24,7% της Ε.Ε. και της Ευρωζώνης. Οι αναλυτές ανησυχούν για το διαρκές αυτό φαινόμενο, καθώς συνεπάγεται εξάρτηση από εξωτερικό δανεισμό. Όπως επισήμανε πρόσφατα ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, «το λεγόμενο "κενό αποταμίευσης", με άλλα λόγια το έλλειμμα της αποταμίευσης σε σχέση με τις επενδύσεις, αποτυπώνει τις διαρθρωτικές αδυναμίες του ελληνικού παραγωγικού υποδείγματος και την υψηλή εξάρτηση της χώρας από εξωτερική χρηματοδότηση».

Σε πρόσφατη μελέτη καθηγητών του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Η

αποταμίευση στην Ελλάδα (ή Γιατί δεν αποταμιεύουμε)», που χρηματοδότησε η Eurobank, αναφέρονται τα εξής χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας, που συνδέονται με τις χαμηλές αποταμιευτικές επιδόσεις στη χώρα:

- Οι διαγενεακές μεταβιβάσεις πλούτου, και ιδιαίτερα οι γονικές παροχές, είναι πολύ πιο διαδεδομένες στην Ελλάδα σε σχέση με τις άλλες χώρες, με αρνητικές συνέπειες στην αποταμίευση.
- Η διόρθωση του εξαιρετικά υψηλού ποσοστού αναπλήρωσης του συνταξιοδοτικού συστήματος στην Ελλάδα μετά το 2010 αναμένεται να επηρεάσει θετικά την αποταμίευση των νοικοκυριών.
- Το πολύ μεγάλο ποσοστό αυτοαπασχόλησης στην ελληνική οικονομία συνδέεται αρνητικά με την αποταμίευση.
- Στον βαθμό που η φοροδιαφυγή είναι πιο εκτεταμένη μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων, επηρεάζονται επίσης αρνητικά τα δημόσια έσοδα και η δημόσια αποταμίευση.

Η τεράστια επιβάρυνση των νοικοκυριών με δαπάνες στέγασης σε σχέση με τις άλλες χώρες της Ευρωζώνης καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την αποταμίευση.

Τα ίδια χθεσινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, εξάλλου (τριμηνιαίο μη χρηματοοικονομικό λογαριασμός θεσμικών τομέων), δείχνουν ότι η τελική καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών και των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν τα νοικοκυριά (ΜΚΙΕΝ) αυξήθηκε κατά 6,9% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, από 35,5 δισ. ευρώ σε 38 δισ. ευρώ. Δεδομένου ότι οι λιανικές πωλήσεις το εν λόγω διάστημα εμφανίζουν πτώση, εκτιμάται ότι η κατανάλωση κατευθύνεται πλέον σε μεγάλο βαθμό σε υπηρεσίες.

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και των ΜΚΙΕΝ αυξήθηκε μόλις κατά 1,1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022, από 34,74 δισ. ευρώ σε 35,13 δισ. ευρώ.

Πάνω από δύο χρόνια για την επίλυση αστικών και εμπορικών υποθέσεων

Κάτι περισσότερο από δύο χρόνια -746 ημέρες για την ακρίβεια- είναι ο χρόνος που απαιτείται στην Ελλάδα για την επίλυση αμφισβητούμενων αστικών και εμπορικών υποθέσεων σε πρώτο βαθμό, την ώρα που ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 282 ημέρες, δηλαδή 9,4 μήνες. Το χειρότερο ίσως είναι ότι αντί να βελτιώνεται η κατάσταση στην Ελλάδα με την πάροδο των ετών, επιδεινώνεται, καθώς ο εκτιμώμενος χρόνος έχει αυξηθεί κατά 60% σε σύγκριση με το 2012, όταν ήταν 469 ημέρες. Τα παραπάνω στοιχεία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων στην πρόσφατη έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη λειτουργία της Δικαιοσύνης στην Ελλάδα.

Στον αντίποδα, όπως επισημαίνεται στην ανάλυση που έχουν κάνει ο Αντ. Καραμπατζός, καθηγητής της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, και ο Κων. Σαραβάκος, επικεφαλής ερευνητών του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ), η οποία δημοσιεύεται στο Syntagma Watch του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, άλλες χώρες που βίωσαν οικονομική κρίση και υποβλήθηκαν σε μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο μνημονιακών προγραμμάτων κατάφεραν να μειώσουν τον χρόνο επίλυσης. Η Πορτογαλία από 369 ημέρες το 2012 μειώσε σε 238 το 2022 (μείωση 36%) και η Ιταλία από 590 ημέρες το 2012 μειώσε σε 540 το 2022 (μείωση 8%).

Είναι η καθυστέρηση στην απονομή δικαιοσύνης συνέπεια μικρού αριθμού δικαστών; Κάθε άλλο. Η Ελλάδα έχει την τρίτη μεγαλύτερη αναλογία δικαστών

σε σχέση με τον πληθυσμό στην Ε.Ε., με τον αριθμό των δικαστών να έχει μάλιστα αυξηθεί σημαντικά, κατά 60%, σε σύγκριση με το 2012. Το βασικό πρόβλημα στην ταχύτητα απονομής της δικαιοσύνης δεν είναι ο μεγάλος αριθμός των δικαστών που έχουμε, αλλά, μεταξύ άλλων, η ανορθολογική κατανομή τους μεταξύ των διαφόρων βαθμών δικαιοδοσίας, αλλά και εντός των ίδιων των μεγάλων δικαστηρίων της χώρας.

Με βάση τα παραπάνω, κάθε άλλο παρά τυχαίο είναι ότι 7 στις 10 ελληνικές επιχειρήσεις έχουν αρνητική άποψη για την αποτελεσματικότητα της προ-

Ο αντίστοιχος μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι 282 ημέρες.

στασίας των επενδύσεων από τον νόμο και τα δικαστήρια, σε αντίθεση με τον μέσο όρο των πολιτών στην Ε.Ε. που έχει θετική άποψη.

Επιπλέον, 8 στις 10 ελληνικές επιχειρήσεις αναφέρουν ως βασική αιτία της μη αποτελεσματικής προστασίας των επενδύσεων από τον νόμο και τα δικαστήρια στη χώρα μας τις συχνές αλλαγές στη νομοθεσία και την ποιότητα της διαδικασίας της νομοθέτησης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δείκτη Ποιότητας Νομοθέτησης, τον οποίο δημοσιεύει ετησίως το Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦΙΜ), ένας νέος νόμος τροποποιεί κατά μέσον όρο 3,5 νόμους που ψηφίστηκαν τους προηγούμενους 12 μήνες.

Στα 3,72 δισ. ευρώ ο τζίρος τον Μάιο στο λιανεμπόριο

Καθίζηση της κατανάλωσης, παρά την αύξηση του τζίρου, υποδηλώνουν τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του λιανεμπορίου για τον Μάιο του 2024.

Κι αυτό διότι αν και φέτος το Πάσχα ήταν τον Μάιο σε αντίθεση με το 2023 που ήταν τον Απρίλιο, καταγράφηκε πολύ μικρή αύξηση του κύκλου εργασιών του λιανεμπορίου, μόλις 3,1%, σε σύγκριση με τον Μάιο του 2023, η οποία μάλιστα μπορεί σε μεγάλο βαθμό να οφείλεται στον πληθωρισμό. Εντύπωση, εξάλλου, προκαλεί ότι τον Μάιο του 2024 ο τζίρος του λιανεμπορίου υποχώρησε σε σύγκριση με αυτόν του Απριλίου του 2024.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες η ΕΛΣΤΑΤ, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων λιανεμπορίου, οι οποίες έχουν υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων και για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση, διαμορφώθηκε τον Μάιο του 2024 σε 3,72 δισ. ευρώ έναντι 3,61 δισ. ευρώ τον Μάιο του 2023, καταγράφοντας αύξηση 3,1%.

Σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2024 που ο κύκλος εργασιών του λιανεμπορίου είχε διαμορφωθεί σε 3,84 δισ. ευρώ, καταγράφηκε μείωση 3,3%.

Για τις επιχειρήσεις του τομέα λιανικού εμπορίου, χωρίς τους κλάδους οχημάτων, τροφίμων και καλλυντικών, με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία

βάση, ο κύκλος εργασιών τον Μάιο του 2024 ανήλθε σε 1,01 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 4% σε σχέση με τον Μάιο 2023 που είχε διαμορφωθεί σε 0,98 δισ. ευρώ.

Σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2024 που ο κύκλος εργασιών του λιανεμπορίου, εξαιρουμένων των κλάδων οχημάτων, τροφίμων και καλλυντικών, διαμορφώθηκε σε 1,07 δισ. ευρώ, καταγράφηκε μείωση 4,8% τον Μάιο του 2024.

Κατέγραψε αύξηση 3,1% σε σύγκριση με τον Μάιο του 2023, ενώ υποχώρησε κατά 3,3% σε σχέση με τον Απρίλιο του 2024.

Οι κλάδοι που κατέγραψαν τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση τζίρου τον Μάιο του 2024 ήταν αυτός του αθλητικού εξοπλισμού (20,9%) και των καλλυντικών (14,4%). Αντιθέτως, τη μεγαλύτερη μείωση κατέγραψαν οι κλάδοι εμπορίου καλιών (16,9%) και εφημερίδων και γραφικής ύλης (μείωση 16,8%).

Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις του τομέα λιανικού εμπορίου με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων, για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σε μηνιαία βάση, ο κύκλος εργασιών τον Μάιο του 2024 ανήλθε σε 1,29 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 3,3% σε σχέση με τον Μάιο του 2023 που είχε διαμορφωθεί σε 1,25 δισ. ευρώ.

Στα 34,2 έτη ο εργασιακός βίος των Ελλήνων

Σχετικά βραχύς είναι ο εργασιακός βίος των Ελλήνων, φαινόμενο που γίνεται ακόμη πιο έντονο εάν αυτός συγκριθεί με άλλες χώρες, όπως η Ολλανδία, η Σουηδία αλλά και η Δανία, όπου εκεί δουλεύουν πάνω από 40 χρόνια. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, η μέση διάρκεια του εργασιακού βίου στην Ευρώπη είναι 36,9 έτη, ωστόσο αυτή διαφέρει μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Ο εργασιακός βίος των Ελλήνων, σύμφωνα με τα δεδομένα του 2023 που έχει συλλέξει η Eurostat, είναι 34,2 έτη, ενώ ο εργασιακός βίος ενός Ολλανδου φτάνει τα 43,7 έτη, ενός Σουηδου τα 43,1 και ενός Δανου τα 41,3 έτη. Αντίθετα, ακόμη χαμηλότερη από την Ελλάδα είναι η διάρκεια του εργασιακού βίου στη Ρουμανία (32,2 έτη), στην Ιταλία (32,9 έτη) και στην Κροατία (34 έτη).

Ο σχετικά βραχύς εργασιακός βίος των Ελλήνων αποτυπώνει και όλες τις αδυναμίες που παρουσιάζει η ελληνική αγορά εργασίας και ευρύτερα το παραγωγικό μοντέλο της χώρας. Αρχικά, οι νέοι αργούν να μπουν στην αγορά εργασίας. Όπως έχει αναφέρει σε προηγούμενο ρεπορτάζ η «Κ», ένας στους δύο νέους ηλικίας 20 έως 29 ετών δεν εργάζεται, ενώ από τον συνολικό πληθυσμό της λεγόμενης γενιάς Gen Z, περίπου 350.000 δεν ψάχνουν καν για δουλειά και κατατάσσονται στο λεγόμενο οικονομικά μη ενεργό τμήμα του πληθυσμού.

Η Ελλάδα, παρά την πρόοδο που έχει σημειώσει τα τελευταία χρόνια, εξακολουθεί να διατηρεί ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά

Στην Ελλάδα η μέση διάρκεια του εργασιακού βίου των γυναικών ήταν το 2023 τα 30,6 έτη, από τους μικρότερους στην Ε.Ε.

Είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο στην Ευρώπη. Η υψηλότερη διάρκεια καταγράφεται σε Ολλανδία, Σουηδία και Δανία.

απασχόλησης των νέων. Τα στοιχεία του 2023 φέρνουν την Ελλάδα στην 3η θέση από το τέλος, με ποσοστό απασχόλησης 52,6%. Χαμηλότερα κατατάσσεται μόνο η Ιταλία με 49,4%, αλλά και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη με 45,6%. Παρά τη χαμηλή επίδοση της χώρας σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη, καταγράφεται μια σημαντική βελτίωση, δεδομένου πως κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης η απασχόληση των

νέων ηλικίας 20-29 ετών περιορίστηκε σε δραματικά επίπεδα. Βέβαια, πέρα από τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα επίσημα στοιχεία, φορείς όπως η Eurostat δεν υπολογίζουν στις σχετικές μετρήσεις τους και τη λεγόμενη μαύρη εργασία -βασική πηγή της ελληνικής οικονομίας- που εντοπίζεται κυρίως σε εποχικές δουλειές, όπως π.χ. ο τουρισμός. Δηλαδή, ενώ το 2023 απασχολούνταν 548.000 νέοι της ηλικιακής ομάδας 20-29 ετών (ρεπορτάζ της «Κ»), υπάρχει και ένα κομμάτι του πληθυσμού που εργάζεται μεν, αλλά δεν καταγράφεται πουθενά. Εν τω μεταξύ, ο ένας στους τρεις απασχολείται είτε στην παροχή υπηρεσιών κυρίως στην εστίαση είτε ως πωλητής, ενώ ένας στους πέντε εργάζεται ως «επαγγελματίας», με τις απολαβές του να είναι χαμηλές. Παράλληλα, στην Ελλάδα σε γενικές γραμμές υπάρχουν

θέσεις εργασίας χαμηλής εξειδίκευσης, πολλές από τις οποίες είναι χειρωνακτικές (τεχνίτες κ.ά.) και απαιτούν καλή φυσική κατάσταση (δύναμη κ.λπ.). Αυτό ωστόσο αποτελεί εμπόδιο για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, που δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε τέτοιες συνθήκες, με αποτέλεσμα να τίθενται εκτός εργασίας.

Ακόμη μεγαλύτερο είναι το πρόβλημα σε ό,τι αφορά τον μέσο εργασιακό βίο των γυναικών, ο οποίος είναι αρκετά μικρότερος σε σύγκριση με τους άνδρες στην Ε.Ε. Στην Ελλάδα η μέση διάρκεια του εργασιακού βίου ήταν το 2023 τα 30,6 έτη (από τους μικρότερους στην Ε.Ε.), σε αντίθεση με τους άνδρες που ήταν τα 37,5 έτη. Γενικά, όπως προκύπτει και από τα στοιχεία, οι Ελληνίδες βρίσκονται πρώτες στους δείκτες ανεργίας, μερικής απασχόλησης και χαμηλόμισθης αμοιβής σε σύγκριση με τους άνδρες ίδιας ηλικίας, ενώ παραμένουν μια μικρή μειοψηφία σε θέσεις ευθύνης. Ενδεικτικά, στην Ελλάδα απασχολείται το 52,4% των γυναικών, ποσοστό που κατ'άσκει τη χώρα μας στη δεύτερη χειρότερη θέση μετά την Ιταλία που έχει 52,3%. Ως αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, στην Ελλάδα τα χρόνια εργασίας είναι σχετικά λίγα και οι απολαβές είναι αναλογικά και οι άλλες χώρες χαμηλές. Έτσι, κάθε χρόνος μακριά από την αγορά εργασίας και κάθε έτος με χαμηλές αποδοχές αποτυπώνεται ύστερα από χρόνια και στο ύψος της σύνταξης.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Μειώσεις στις τιμές εισιτηρίων το καλοκαίρι αναμένει η Ryanair

Βλέπει δύσκολη σεζόν, πτώση των κερδών της το τρίμηνο Απριλίου - Ιουνίου

Η Ryanair Holdings Plc αναθεώρησε πτωτικά τις εκτιμήσεις της για τις τιμές των εισιτηρίων κατά την κρίσιμη καλοκαιρινή ταξιδιωτική περίοδο, εκτιμώντας ότι οι τιμές τους θα είναι «σημαντικά χαμηλότερες» κατά το δεύτερο τρίμηνο, καθώς οι καταναλωτές γίνονται πιο επιφυλακτικοί. Εξάλλου, τα τριμηνιαία κέρδη της μετά από φόρους το τρίμηνο έως το τέλος Ιουνίου μειώθηκαν κατά 46% σε 360 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 663 εκατ. ευρώ την ίδια περίοδο πριν από ένα χρόνο.

Ο ιρλανδικός οικονομικός αερομεταφορέας είδε τους μέσους ναύλους να μειώνονται κατά 15% στο πρώτο οικονομικό τρίμηνο, ανέφερε η Ryanair τη Δευτέρα σε ανακοίνωσή της. Τα κέρδη μετά από φόρους μειώθηκαν σχεδόν κατά το ήμισυ στα 360 εκατ. ευρώ την περίοδο αυτή, από 663 εκατ. ευρώ. Προηγούμενως είδε τους ναύλους στο δεύτερο τρίμηνο να είναι «σταθεροί έως ελαφρώς αυξημένοι». Το καλοκαίρι είναι κρίσιμο για τις αεροπορικές εταιρείες, καθώς είναι η περίοδος κατά την οποία κερδίζουν τα περισσότερα χρήματά τους. Η σεζόν έχει αποδειχθεί μέχρι στιγμής δύσκολη για τους αερομεταφορείς εξαιτίας των χαμηλότερων αποδόσεων, των προβλημάτων ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας, των καθυστερήσεων στην παράδοση αεροσκαφών και μιας παγκόσμιας διακοπής της πληροφορικής την περασμένη εβδομάδα που ακύρωσε και καθυστέρησε χιλιάδες πτήσεις.

Τα τριμηνιαία κέρδη της αεροπορικής το διάστημα Απριλίου - Ιουνίου σημείωσαν πτώση κατά 46%, σε 360 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 663 εκατ. ευρώ την ίδια περίοδο πριν από ένα χρόνο.

Ενώ οι αερομεταφορείς ανέμεναν ότι οι περιορισμοί της κωρηκτικότητας θα οδηγούσαν σε αύξηση των ναύλων, μέχρι στιγμής αυτοί παραμένουν χαμηλότεροι, αναγκάζοντας τις αεροπορικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της Ryanair, να προσφέρουν εκπτώσεις για να καλύψουν την επιπλέον κωρηκτικότητα θέσεων. Ο διευθύνων σύμβουλος της Ryanair Μισέλ Ο'Λίρι δήλωσε προηγουμένως ότι η χαμηλή εμπιστοσύνη των καταναλωτών αναγκάζει τους ναύλους να μειωθούν.

«Οι καταναλωτές είναι απλώς

λίγο πιο φειδωλοί», δήλωσε ο οικονομικός διευθυντής Νιλ Σόραχαν σε τηλεφωνική επικοινωνία. «Οι άνθρωποι θέλουν να ταξιδέψουν, αλλά είναι απλά λίγο πιο προσεκτικοί στο πώς ξοδεύουν τα χρήματά τους».

Ο επικεφαλής των οικονομικών δήλωσε ότι η Ryanair έχει την πολυτέλεια να πετάει με ελαφρώς χαμηλότερους ναύλους επειδή έχει το πλεονέκτημα του κόστους και ότι η στρατηγική του αερομεταφορέα ήταν πάντα να γεμίζει τα αεροπλάνα, «και τιμολογούμε ανάλογα». Η αεροπορική εται-

ρεία προειδοποίησε επίσης ότι οι καθυστερήσεις στις παραδόσεις των αεροσκαφών 737 Max της Boeing Co. θα μπορούσαν να διορθωθούν περαιτέρω, αλλά ότι υπήρξε βελτίωση στην ποιότητα και τη συχνότητα των παραδόσεων κατά το πρώτο τρίμηνο. Η κίνηση για το σύνολο του έτους προβλέπεται να αυξηθεί κατά 8%, εφόσον οι παραδόσεις της Boeing δεν καθυστερήσουν περαιτέρω, δήλωσε η εταιρεία. Η Ryanair περιμένει περίπου 20 αεροπλάνα λιγότερα από το συμβόλαιό της και η εταιρεία επικεντρώνεται τώρα στην απόκτηση των υπόλοιπων 50 μονάδων, δήλωσε ο οικονομικός διευθυντής.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ryanair, οι πωλήσεις της το πρώτο τρίμηνο υποχώρησαν κατά 1% στα 3,63 δισ. ευρώ. Η αεροπορική εταιρεία είχε υψηλότερο λειτουργικό κόστος, καθώς η εξοικονόμηση από την πτώση των καυσίμων αντισταθμίστηκε από το υψηλότερο προσωπικό και άλλα έξοδα που συνδέονται με τις καθυστερήσεις της Boeing.

Η Ryanair είναι η πρώτη μεγάλη ευρωπαϊκή αεροπορική εταιρεία που ανακοινώνει τα αποτελέσματα για το τρίμηνο, ενώ την Τετάρτη ακολουθεί η EasyJet Plc και την επόμενη εβδομάδα η IAG SA και η Wizz Air Holdings Plc. Η μετοχή της ιρλανδικής αεροπορικής εταιρείας έχει υποχωρήσει 14% μέχρι στιγμής φέτος, σε σύγκριση με πτώση 10% της EasyJet και κέρδος 2% της Wizz.

Μυστηριώδεις αγοραστής αναπτύσσουν «σκοτεινό στόλο» LNG

Μυστηριώδεις αγοραστής, που διατηρούν δεσμούς με τη Ρωσία, συγκεντρώνουν πλοία μεταφοράς υδρογονοποιημένου φυσικού αερίου (LNG), σε μια σειρά κινήσεων που υποδηλώνουν ότι η Μόσχα επεκτείνει τον «σκοτεινό στόλο» των δεξαμενοπλοίων για τη μεταφορά ενέργειας. Παράγοντες της ναυτιλιακής βιομηχανίας επιβεβαιώνουν ότι μια ομάδα άγνωστων εταιρειών, εγγεγραμμένων κυρίως στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, απέκτησε με συνοπτικές διαδικασίες πλοία LNG τον περασμένο χρόνο, αυξάνοντας τις τιμές της αγοράς, ειδικά για τα παλαιότερα πλοία.

Αν και οι ρωσικές πωλήσεις LNG επηρεάζονται λιγότερο από τις δυτικές κυρώσεις από ό,τι το πετρέλαιο, η Μόσχα φαίνεται πως προετοιμάζεται για αυστηρότερους περιορισμούς. Από το δεύτερο τρίμηνο του 2023 περισσότερα από 50 πλοία LNG «πέρασαν» σε εταιρείες που βρίσκονται στα ΗΑΕ, σύμφωνα με τη Windward, εταιρεία συμβούλων κινδύνου για πλοιοκτίτες και κυβερνήσεις.

Η ομάδα κινδύνου του ομίλου παρακολούθησης πλοίων Kpler επιβεβαίωσε με τη σειρά της ότι οι εξελίξεις στην αγορά δεξαμενοπλοίων LNG υποδεικνύουν «ένα περίπλοκο δίκτυο θαλάσσιων επιχειρήσεων που συνδέεται με ρωσικά συμφέροντα». Ορισμένοι από τους ομίλους που εδρεύουν στο Ντουμπάι έχουν αδιαφανείς δομές ιδιοκτησίας, παρόμοιες με εκείνες που εκμεταλλεύονται τον «σκοτεινό στόλο» πετρελαιοφόρων της Μόσχας. Πολλά από τα πρόσφατα αποκτηθέντα πλοία LNG πλέουν τώρα σε διαδρομές που χρησιμοποιούνται παραδοσιακά για τη μεταφορά φυσικού αερίου από τη Ρωσία. Το υδρογονοποιημένο φυσικό

αέριο είναι πιο σημαντικό για την οικονομία της Ρωσίας εν καιρώ πολέμου, παρέχοντας πολύτιμα έσοδα, μετά τη διακοπή της μεταφοράς αερίου μέσω αγωγών στην Ευρώπη λόγω της εισβολής στην Ουκρανία το 2022. Τόσο η Ε.Ε. όσο και η Ασία, μεγάλες αγορές για το ρωσικό LNG, απέφυγαν να επιβάλουν απαγορεύσεις για να αποφευχθεί η αναστάτωση στην παγκόσμια αγορά φυσικού αερίου. Ομως η Δύση έχει αρχίσει να λαμβάνει μέτρα για να περιορίσει το εμπόριο. Τον Ιούνιο η Ε.Ε. ενέκρινε περιορισμούς που θα απαγορεύουν την εκφόρτωση ρωσικού LNG από μεγάλα πλοία παραγωγικών μικρότερα πλοία στα λιμάνια της Ε.Ε., περιορίζοντας σημαντικά τις επιλογές της Ρωσίας. Επιπλέον, το μεγάλο έργο LNG της Ρωσίας, το Arctic LNG 2, έχει επίσης τεθεί υπό κυρώσεις από τις ΗΠΑ, καθιστώντας όλο και πιο δύσκολη την αποστολή φορτίων. Οι ειδικοί λένε ότι οι εν λόγω «στόλοι - φαντάσματα» θα μπορούσαν να διευκολύνουν τον εμπόριο αγαθών υπό κυρώσεις, ενισχύοντας τη θέση της Ρωσίας στην αγορά. Οι αυξημένες αγοραπωλησίες έχουν ανεβάσει την τιμή των λιγότερο αποδοτικών, πλην όμως φθηνότερων, πλοίων LNG που είναι άνω των 15 ετών. Ένα πλοίο LNG, λόγω χάρη, που κατασκευάστηκε το 2007 πωλήθηκε για περίπου 50 εκατ. δολάρια το 2022, ενώ φέτος η τιμή του εκτοξεύθηκε στα 80 εκατ. δολάρια. Οι εξελίξεις προκαλούν ανησυχία για την ταχεία αύξηση του αριθμού των γερασμένων στόλων, που και μεταφέρουν ρωσικά φορτία και είναι λιγότερο πιθανό να είναι ασφαλισμένα έναντι καταστροφών, αλλά παραμένουν πιο ευάλωτα σε ατυχήματα και διαρροές.

του Δημοσθένη Μισιτζή

Ο Φιάκας

17ης Παρουσής

Διασκευή / Σκηνοθεσία
Αλεξία Παπαλαζάρου

Σκηνικά / Κοστούμια: Γιώργος Γιάννου
Μουσική Σύνοψη / Στίχοι τραγουδιών παράστασης: Γιώργος Καλογιάννου
Επιμέλεια κίνησης: Εύα Καλομοίρη
Σχεδιασμός φωτισμού: Κυριάκος Σαμπάντης
Βασικός σκηνοθέτης: Γιάννα Γεωργιάδου

Επί σκηνής: Γρηγόρης Γεωργίου, Izel Seylani, Μαρίνα Βρόντη, Σαβίνα Γεωργίου, Θανάσης Ιωάννου, Κωνσταντίνος Σχοφιάνας, Μελίνα Κουταφάρα

ΠΡΕΜΙΕΡΑ
7 Ιουλίου 2024
Δημοτικό Αμφιθέατρο Λακατάμις

ΕΠΙΣΗΜΗ ΠΡΕΜΙΕΡΑ
13 Ιουλίου 2024
Αρχοντικό Αδελφείας

Κατάλληλο για όλη την οικογένεια

Πληροφορίες: 25 877 827
www.ethal.com.cy

Εταιρεία: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εταίροι: ONAN, PETROLINA, LOVE 100.7, TICKETMASTER.CY

Τεχνικός ΕΒΑΑ / Technosetors ETHAL

ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ

ΜΟΛΙΕΡΟΥ

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΕΙΛΑΚΗΣ, ΑΘΗΝΑ ΜΑΞΙΜΟΥ, ΜΥΡΤΩ ΑΛΙΚΑΚΗ
ΘΟΔΩΡΗΣ ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΓΚΕΛΙΑ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΓΚΛΑΡΑΣ,
ΒΙΚΥ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΕΙΛΑΚΗΣ & ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΟΥΝΙΑΣ

ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΗ ΑΡΧΑΙΑ ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΟΥΝΙΑΣ ΣΚΗΝΙΚΑ ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΑΒΑΛΑΣ ΚΟΣΤΟΥΜΙΑ ΑΛΕΞΙΑ ΒΕΣΒΟΡΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΟΔΩΡΗΣ ΔΙΚΗΝΟΜΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΣ ΝΙΚΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ ΚΙΝΗΣΗ ΕΛΕΝΑ ΓΕΡΒΑΝΗΜΟΥ ΒΟΗΘΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΩΝ ΒΑΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΕΧΝΙΚΟΡΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΛΙΝΑ ΓΙΟΥΜΑΝΑΚΗ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΚΕΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ @FORBIDDENDESIGNS

ΣΑΒΒΑΤΟ 27/07
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ «ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ»
9.00 Μ.Μ.

ΚΥΡΙΑΚΗ 28/07
ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
9.00 Μ.Μ.

ΔΕΥΤΕΡΑ 29/07
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ
9.00 Μ.Μ.

ΚΟΡΝΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΡΝΑΚΑΣ 2024

ΚΟΡΝΕΙΟ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΑΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ / ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ

ONAN, PETROLINA, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, LOVE 100.7, TICKETMASTER.CY

7777 7040

DATE OF PUBLICATION: ΑΡΧΑΙΟΤΥΠΟΣ ΕΤΕ 9.00 Μ.Μ.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι αποταμιεύσεις Βρετανών και τα σχέδια ανάπτυξης

Του ΝΙΑ ΑΝΜΑΚ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Τα σχέδια ανάπτυξης της βρετανικής οικονομίας από τον νέο πρωθυπουργό της χώρας Κιρ Στάρμερ θα μπορούσαν ως σημείο εκκίνησης να έχουν τους καλομαθημένους πολίτες με αποταμιεύσεις. Ο Στάρμερ επιθυμεί να άρει τα εμπόδια της αναπτυξιακής διαδικασίας, οπότε χρειάζεται επενδύσεις σε υποδομές και σε τομείς όπως τα αιολικά πάρκα, οι κατοικίες και τα δίκτυα. Μία πιο έμπιστη και δικαιότερη πολιτική στο πεδίο της αποταμίευσης θα μπορούσε να τον συνδράμει. Οι ιδέες για την προαγωγή του σχετικού χαμηλού ποσοστού αποταμίευσης του Ηνωμένου Βασιλείου, κυρίως τείνουν να επικεντρώνονται στη διοχέτευση μεγαλύτερου μέρους των εγχωρίων συντάξεων σε περισσότερες επενδύσεις, οι οποίες και ενδυναμώνουν την ανάπτυξη. Ωστόσο, τα σχέδια για ενοποίηση μικρότερων συνταξιοδοτικών προγραμμάτων πιθανότατα θα απαιτήσουν χρόνο. Μία πιο γρήγορη λύση θα ήταν να αναδιαταχθεί η αγορά προσωπικών αποταμιεύσεων της Βρετανίας, η οποία παρουσιάζει κυρίως δύο προβλήματα. Πρώτον, η κυβέρνηση σπαταλά πολλά χρήματα σε περιττά φορολογικά κίνητρα για τους πλούσιους πολίτες, που εξοικονομούν και αποταμιεύουν, ενώ στη συνέχεια ο σωρός των μετρητών που προκύπτει δεν επενδύεται παραγωγικά. Ας εξετάσουμε τους (αφορολογημένους) ατομικούς λογαριασμούς ταμειευτηρίου, οι οποίοι δίνουν τη δυνατότητα σε πολίτες του Ηνωμένου Βασιλείου να επενδύουν 20.000 λίρες τον χρόνο σε μετρητά ή μετοχές και παράλληλα τους θωρακίζουν έναντι των φόρων εισοδήματος και κεφαλαιουχικών κερδών. Το συγκεκριμένο γενναίο δώρο πρόγραμμα έκανε τους ατομικούς λογαριασμούς ταμειευτηρίου να αυξηθούν από 388 δισ. λίρες το 2012 σε 742 δισ. λίρες μια δεκαετία αργότερα, το 2022, σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της κυβέρνησης. Εκ πρώτης όψεως αυτό είναι καλό.

Δεύτερον, έχει αυξανόμενο κόστος. Φέτος, όπως υπολογίζει η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, το σύνολο των ατομικών λογαριασμών ταμειευτηρίου στη χώρα θα ισοδυναμεί με ποσό 6,7

δισ. στερλινών σε διαφυγόντα φορολογικά έσοδα. Επιπροσθέτως, οι λογαριασμοί αποταμιεύσεων ευνοούν τους πλουσιότερους Βρετανούς. Ένας μέσος καταθέτης με έσοδα άνω των 150.000 λιρών είχε αφαιρέσει 94.303 λίρες από φορολογικές εισφορές, σχεδόν τέσσερις φορές το ποσό του κατόχου λογαριασμού ταμειευτηρίου με μεσαία εισοδήματα. Περίπου 23 εκατ. πολίτες έχουν ελάχιστο ποσό εξοικονόμησης, παρά το ότι συνεχώς εμφανίζονται στην αγορά νέοι αποταμιευτικοί λογαριασμοί. Ο Βρετανός πρωθυπουργός, ως πρώτη λύση, θα μπορούσε να μειώσει το ετήσιο μεικτό ποσό των 20.000 λιρών, που επιτρέπεται να καταθέτει κανείς τον χρόνο, χωρίς να βλάψει τους φτωχότερους καταθέτες και ενδεχομένως θα ενίσχυε τα φορολογικά έσοδα.

Η δεύτερη λύση είναι η καλύτερη εκμετάλλευση του πακτωλού των μετρητών. Επί του παρόντος, η συντριπτική πλειονότητα των περιουσιακών στοιχείων που έχουν τοποθετηθεί σε ατομικούς λογαριασμούς ταμειευτηρίου στη Βρετανία αφορούν είτε αδρανή μετρητά είτε μετοχές και επενδυτικά κεφάλαια. Ωστόσο, πολλές από τις εταιρείες που συνδέονται με τις αποταμιεύσεις, είναι εισηγμένες σε ξένα χρηματιστήρια ή επενδύουν στην αλλοδαπή, δίνοντας περιορισμένο όφελος στην οικονομία του Ηνωμένου Βασιλείου. Ο Κιρ Στάρμερ θα μπορούσε, αντ' αυτού του μοτίβου, να εισαγάγει νέο προϊόν αποταμίευσης με απαλλαγές από φόρους, μέσω του οποίου διοχετεύονται μετρητά απευθείας στο ασφαλέστερο σημείο των έργων υποδομής στη χώρα. Τέτοια είναι τα έργα πράσινης ενέργειας ή η ανέγερση ενοικιαζόμενων κατοικιών. Περίπου 34 δισ. λίρες επενδύθηκαν σε μετοχές το 2022 μέσω ατομικών λογαριασμών αποταμίευσης, σύμφωνα με την κυβέρνηση. Η εκτροπή έστω και του ενός πέμπτου αυτής της επίσημης ροής σε αιολικά πάρκα και συστήματα μπαταριών θα ανταποκρινόταν περισσότερο στο τρέχον αναθεωρημένο προς τα κάτω πρόγραμμα της κυβέρνησης των Εργατικών για τη μη ρυπογόνο ενέργεια.

Η Revolut έλαβε τραπεζική άδεια με περιορισμούς στη Βρετανία

Το πράσινο φως από τις ρυθμιστικές αρχές δόθηκε ύστερα από τρία χρόνια

Στο γόνιμο για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες περιβάλλον της Βρετανίας θα μπορεί πλέον να δραστηριοποιηθεί η ψηφιακή εφαρμογή/τράπεζα της Revolut Ltd, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg. Έχει πλέον η εταιρεία αυτή, η οποία βασίζεται στην προηγμένη τεχνολογία παροχής τραπεζικών υπηρεσιών, τα περιθώρια να απειλήσει και να θέσει υπό αμφισβήτηση παραδοσιακούς ομίλους του κλάδου στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπως είναι οι Barclays και HSBC Holdings, μεταξύ άλλων. Οι ρυθμιστικές αρχές έδωσαν μεν το πράσινο φως, αν και με ορισμένους περιορισμούς. Αυτό το καθεστώς ισχύει για πολλές νεοπαγείς τράπεζες στη χώρα, όπως δήλωσε χθες η ίδια η Revolut Ltd, που ιδρύθηκε το 2015. Ιδρυτές της είναι οι Νικόλαϊ Στορόνσκι και Βλαντ Γιατσένκο, ενώ τα κεντρικά γραφεία της βρίσκονται στο Λονδίνο. Η άδεια λειτουργίας, την οποία η fintech startup εξασφάλισε, της επιτρέπει να εισέλθει στο λεγόμενο «στάδιο κινητοποίησης», ενώ διατηρεί και γραφεία στην Ελλάδα.

Η Revolut Ltd έχει ήδη γνωρίσει εντυπωσιακή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και διαθέτει πλέον 45 εκατομμύρια πελάτες σε όλο τον κόσμο. Μια πλήρης άδεια στο Ηνωμένο Βασίλειο θα της επιτρέψει να παρέχει υπεραναλήψεις, δάνεια και αποταμιευτικά προϊόντα στους περισσότερους από 9 εκατομμύρια πελάτες της εκεί, όπου ήδη δραστηριοποιούνται ανταγωνιστικές μονάδες, όπως οι Monzo Bank, Starling Bank και Atom Bank. Οι καταναλωτές έχουν συρρεύσει σε τράπεζες όπως η Revolut Ltd επειδή συχνά προσφέρουν εντυπωσιακές εφαρμογές και καλύτερη εμπειρία χρήστη. Ωστόσο, αυτές οι νεοφυείς εταιρείες έχουν δυναμικά επιχειρήσει να διαρρήξουν τους ασφυκτικούς περιορισμούς που θέτουν οι μεγάλοι τραπεζικοί όμιλοι του Ηνωμένου Βασιλείου στην αγορά λιανικής τραπεζικής, ενώ ελέγχουν μόλις ένα κλάσμα του μεριδίου αγοράς στο πεδίο των τρεχούμενων λογαριασμών, σύμφωνα με έκθεση

Η Revolut Ltd έχει ήδη γνωρίσει εντυπωσιακή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και διαθέτει πλέον 45 εκατομμύρια πελάτες σε όλο τον κόσμο.

Θα έχει δυνατότητα να παρέχει υπεραναλήψεις, δάνεια και αποταμιευτικά προϊόντα στους περισσότερους από 9 εκατομμύρια πελάτες της στο Ηνωμένο Βασίλειο.

του 2022 της Αρχής Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς (FCA). Αυτό είναι «ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός για τη Revolut» και τους πελάτες της, ανέφερε στη δήλωσή της η διευθύνουσα σύμβουλος της Revolut Ltd Ηνωμένου Βασιλείου, Φρανσέσκα Καρλέζι.

Θα πρέπει ακόμα να υπογραμμισθεί ότι η άδεια είναι η τελευταία σε μια σειρά από νίκες για τη Revolut Ltd, η οποία τελεί σε συζήτηση με δυνητικούς επενδυτές. Στόχος της, η πώληση υφιστάμενων μετοχών 500 εκατ. δολαρίων, στο πλαίσιο της οποίας η ίδια θα αποτιμάτο

άνω των 40 δισ. δολαρίων, ήτοι υψηλότερα από την αξία των 33 δισ. δολαρίων που εξασφάλισε το 2021. Η βελτιωμένη αποτίμηση έρχεται ύστερα από μια δύσκολη τριετία για τη νεοφυή μονάδα χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας και τις αντιπάσεις της. «Θα διασφαλίσουμε ότι θα καταφέρουμε να κάνουμε τη Revolut την τράπεζα επιλογής για τους πελάτες του Ηνωμένου Βασιλείου», δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου της Revolut Ltd, Νικ Στορόνσκι. Είναι ενδιαφέρον ότι όσο περισσότερο αναπτύσσεται η ψηφιακή εφαρμογή/τράπεζα, τόσο εντονότερος είναι ο έλεγχος στον οποίο υπόκειται από τις ρυθμιστικές αρχές διεθνώς. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για παράδειγμα, ανέλαβε την άμεση εποπτεία της θυγατρικής της εταιρείας στην Ευρωπαϊκή Ένωση τον Ιανουάριο, πράγμα που σημαίνει ότι οι ψηφιακές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες υπήχθησαν στις δεκάδες τράπεζες που θεωρούνται οι μεγαλύτεροι και σημαντικότεροι δανειστές στην Ευ-

ρώζων. Εκτοτε η EKT πιέζει τη Revolut Ltd να βελτιώσει τον μηχανισμό εσωτερικών ελέγχων της, καθώς και την εταιρική διακυβέρνησή της στις χώρες της Ευρωζώνης όπου δραστηριοποιείται, αφού εντόπισε αρκετές ελλείψεις, όπως προ ημερών ανέφερε το Bloomberg. Η Revolut Ltd ζήτησε πρώτη φορά άδεια τραπεζικής στο Ηνωμένο Βασίλειο στις αρχές του 2021. Το στάδιο κινητοποίησης, το οποίο μπορεί να διαρκέσει έως και ένα χρόνο, επιτρέπει στην εταιρεία να δοκιμάσει τα συστήματά της, ενόσω σταδιακά παρουσιάζει νέες υπηρεσίες. Μέχρι να ολοκληρωθεί το στάδιο κινητοποίησης και να ξεκινήσει επισήμως να λειτουργεί ως τράπεζα του Ηνωμένου Βασιλείου, οι πελάτες της στη χώρα θα παραμείνουν στο Revolut, ένα βρετανικό ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που ελέγχεται από την Αρχή Χρηματοπιστωτικής Συμπεριφοράς (FCA) και όπου τα κεφάλαιά τους προστατεύονται σε λογαριασμούς, σύμφωνα με τους κανονισμούς για το ηλεκτρονικό χρήμα του 2011.

Η περιουσία του Μπερνάρ Αρνό μειώθηκε κατά 20 δισ. δολ.

Τη μεγαλύτερη «βουτιά» σε σύγκριση με κάθε άλλο δισεκατομμυριούχο έχει κάνει από την αρχή του έτους η περιουσία του «βασιλιά» της μόδας και των ειδών πολυτελείας. Ο λόγος για τον Μπερνάρ Αρνό, ο οποίος σύμφωνα με τον δείκτη δισεκατομμυριούχων του Bloomberg έειδε την περιουσία του να συρρικνώνεται κατά 20 δισ. δολάρια από την αρχή του έτους. Ο πλούτος του επικεφαλής του ομίλου LVMH εξακολουθεί να ανέρχεται σε δυσθεώρητα επίπεδα της τάξεως των 187 δισ. δολαρίων. Έχει όμως δεχθεί σοβαρό πλήγμα από την ασθενέστερη ζήτηση για προϊόντα πολυτελείας, ιδίως από την Κίνα. Μάλιστα,

μετά τα απογοητευτικά αποτελέσματα του οίκου μόδας, ο οποίος έχει υπό την ομπρέλα του, μεταξύ άλλων, τη Louis Vuitton, την Christian Dior και την Tiffany, οι μετοχές έκαναν «βουτιά» και μαζί και η περιουσία του Αρνό. Τότε ήταν που οι απώλειές του ξεπέρασαν τα 18 δισ. δολάρια που έχει καταγράψει από την αρχή του έτους ο πλουσιότερος άνθρωπος στην Κίνα, ο επιχειρηματίας Ζονγκ Σανσάν. Στο μεταξύ, η περιουσία του Ελον Μασκ, του πλουσιότερου ανθρώπου στον κόσμο, εμφάνισε τη μεγαλύτερη ημερήσια πτώση την εβδομάδα που μας πέρασε. Συγκεκριμένα την Τετάρτη 24 Ιουλίου, μετά την

ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Tesla, που απογοητεύσαν τους αναλυτές, η περιουσία του Μασκ συρρικνώθηκε προσωρινά κατά 21,7 δισ. δολάρια, αν και συνολικά από την αρχή του έτους έχει αυξηθεί κατά 5%. Σύμφωνα πάντα με υπολογισμούς του Bloomberg, η μμερήσια «βουτιά» του Μασκ ήταν η πέμπτη μεγαλύτερη που οφείλεται στα χρηματιστήρια και έχει σημειωθεί ποτέ στην ιστορία του σχετικού δείκτη. Βέβαια, ακόμα και έπειτα από αυτό το πλήγμα, παραμένει σε «ασφαλή» απόσταση από τον επικεφαλής της Amazon.com, Τζεφ Μπέζος, ο οποίος βρίσκεται στη δεύτερη θέ-

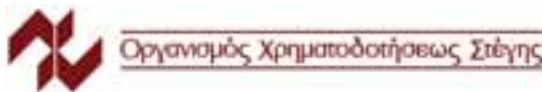
ση. Από την πλευρά του, ο 75χρονος Αρνό έπεσε στην τρίτη θέση πριν από περίπου ένα μήνα, ενώ είχε κατακτήσει την κορυφή μετά την πανδημία, όταν εκτοξεύθηκε η παγκόσμια ζήτηση για προϊόντα πολυτελείας. Επίσης, ο Ζονγκ Σανσάν κινδυνεύει να χάσει την πρωτιά στην Κίνα, την οποία κρατά σχεδόν τρία χρόνια, εν μέσω έντονου ανταγωνισμού και προκλήσεων στον κολοσσοέμφιαλωμένο νεο-ρου που διαχειρίζεται.

Στην περίπτωση του Αρνό, η πηγή του προβλήματος είναι η οικονομική αβεβαιότητα στην Κίνα, η οποία οδήγησε τους Κινέζους καταναλωτές—ανάκαθεν υποστηρικτές των προϊόντων πολυτελεί-

ας—να κόψουν τις περιττές δαπάνες. Οι πωλήσεις της LVMH στην περιοχή της Ασίας που περιλαμβάνει την Κίνα συρρικνώθηκαν κατά 14% το β' τρίμηνο, σπέρνοντας αμφιβολίες για έναν όμιλο ο οποίος είχε επιδείξει μεγάλη ανθεκτικότητα στις κρίσεις. Μεγάλοι οίκοι πολυτελείας, όπως η Burberry και η Richemont, δείχνουν επίσης ότι η «φούσκα» της πολυτελείας έχει αρχίσει να σκάει. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτή η κρίση στον κλάδο συμπίπτει με μια σημαντική στιγμή για τον όμιλο LVMH, καθώς ο Αρνό «σπίνει» τη διαδοχή του, τοποθετώντας τα πέντε παιδιά του σε θέσεις-κλειδιά.

Ο 75χρονος Μπερνάρ Αρνό έπεσε στην τρίτη θέση της λίστας με τους πλουσιότερους ανθρώπους στον κόσμο πριν από περίπου ένα μήνα, ενώ είχε κατακτήσει την κορυφή μετά την πανδημία, όταν εκτοξεύθηκε η παγκόσμια ζήτηση για προϊόντα πολυτελείας.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης ανακοινώνει ότι προτίθεται να απασχολήσει άτομα για τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Αμμοχώστου, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, με καθεστώς αγοράς υπηρεσιών.

Σχετικές πληροφορίες έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης www.hfc.com.cy

Η εταιρεία Χρ. Καποδιστριας και Υιοί Λτδ με Αριθμό Μητρώου Εργοδότη (ΑΜΕ) 218158/1/4531 ζητά να προσλάβει Pickers/Αποθηκάρους με αρκετά καλούς όρους εργοδότησης, όχι χαμηλότερους από αυτούς που ισχύουν για το υπόλοιπο προσωπικό με βάση τις Συμφωνίες Εργοδοτήσεώς τους. Οι ενδιαφερόμενοι να αποστεινούνται στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας Λευκωσίας στο τηλέφωνο 22403000.

Προκήρυξη παραχώρησης τριών (3) κρατικών υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές μέχρι δύο (2) έτη στο Ευρωμεσογειακό Πανεπιστήμιο της Φες στο Μαρόκο Ακαδημαϊκό έτος 2024/25 Υποβολή αιτήσεων: 24/07/24 - 09/08/24

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου προκηρύσσει τη χορήγηση τριών κρατικών υποτροφιών σε Κύπριους φοιτητές, για σπουδές επιπέδου Μάστερ, διάρκειας δύο ετών, στο Ευρωμεσογειακό Πανεπιστήμιο της Φες στο Μαρόκο (Eugomed University of Fes, Morocco).

Η σχετική προκήρυξη και αίτηση βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Ίδρυματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου <http://www.cyscholarships.gov.cy>. Οι αιτήσεις μπορούν να παραδοθούν στα γραφεία του Ι.Κ.Υ.Κ. ή να αποσταλούν ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: info@ikyky.mof.gov.cy, μέσω ταχυδρομείου ή μέσω εταιρειών ταχείας μεταφοράς μέχρι 9 Αυγούστου 2024. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποσταθούν στο τηλέφωνο 22 456433.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Πτώση εσόδων για επιχειρήσεις στο Ολυμπιακό Παρίσι

Μείωση τουριστών και «νεκρές ζώνες» δημιουργούν ένα ζοφερό κλίμα

Το ιδιότυπο «lockdown» που έχουν επιβάλει οι Αρχές στο Ολυμπιακό Παρίσι για λόγους ασφαλείας δημιουργεί ερωτήματα για το οικονομικό αποτύπωμα της μεγάλης αθλητικής διοργάνωσης στην πρωτεύουσα της Γαλλίας. Οι επιχειρηματίες ήλπιζαν ότι οι Αγώνες, θα έφερναν «χρυσές δουλειές», οι μεταλλικοί φράκτες ωστόσο, τα αμέτρητα σημεία ελέγχου και οι χιλιάδες αστυνομικοί στην Πόλη του Φωτός μετέτρεψαν δημοφιλείς περιοχές σε «νεκρές ζώνες». Οι μπρασερί, τα καταστήματα αναμνηστικών και άλλες μικρές επιχειρήσεις υφίστανται απότομη πτώση στις πωλήσεις, καθώς ο αριθμός των επισκεπτών μειώθηκε πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ πολλοί ντόπιοι εγκατέλειψαν το Παρίσι για να αποφύγουν το χάος. Στη ζοφερή για το λιανεμπόριο περίοδο προστίθενται οι προειδοποιήσεις για τα μειωμένα έσοδα από αεροπορικές εταιρείες και ξενοδοχεία κατά τη διάρκεια της διοργάνωσης. Οι προβλέψεις έκαναν λόγο για πάνω από 15 εκατομμύρια τουρίστες την περίοδο των Ολυμπιακών, ωστόσο μετά βίας αγγίζουν τα 11 εκατ. (1,5 εκατ. επισκέπτες από

το εξωτερικό και οι υπόλοιποι Γάλλοι), σύμφωνα με το γραφείο τουρισμού του Παρισιού. Πολλοί Παριζιάνοι ωστόσο έφυγαν άρον άρον για να απολαύσουν τις διακοπές τους σε πιο ήρεμα μέρη. Όσοι θέλουν να δειπνήσουν κοντά στον Πύργο του Αιφέλ ή να βολτάρουν στην πλατεία της Πα-

Επιχειρηματίες είδαν τις πωλήσεις τους να κατακυλούν έως και 70%, οι τιμές των δωματίων μειώθηκαν και η Air France αναμένει ζημίες.

ναγίας των Παρισίων χρειάζονται έναν ειδικό κωδικό QR από αυτή την εβδομάδα που περιλαμβάνει έλεγχο ιστορικού, κάτι που πολλοί επισκέπτες δεν γνωρίζουν. Μεγάλοι χορηγοί, όπως ο γαλλικός όμιλος ειδών πολυτελείας LVMH, η Adidas και η Coca-Cola, θα αποκομίσουν μεγάλα κέρδη, οι μικρές επιχειρήσεις ωστόσο που έχουν «κολλήσει» στις ζώνες με

Οι μεταλλικοί φράκτες, τα αμέτρητα σημεία ελέγχου και οι χιλιάδες αστυνομικοί στην Πόλη του Φωτός έχουν μετατρέψει δημοφιλείς περιοχές σε «νεκρές ζώνες». Οι προβλέψεις έκαναν λόγο για πάνω από 15 εκατ. τουρίστες την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων στο Παρίσι, ωστόσο μετά βίας αγγίζουν τα 11 εκατ., ενώ πολλοί Παριζιάνοι έφυγαν άρον άρον για να απολαύσουν τις διακοπές τους σε πιο ήρεμα μέρη.

τα δρακόντεια μέτρα ασφαλείας είδαν τις πωλήσεις τους να κατακυλούν έως και 70%, σύμφωνα με τη Γαλλική Συνομοσπονδία Εμπορίου.

«Είναι παράξενο που έχουμε τόσο λίγο κόσμο», λέει ο σερβιτόρος Μαρκ Ουλιέ στο Deux Palais, ένα καφέ στο Ιλ ντε λα Σιτέ που είναι συνήθως γεμάτο με δικηγόρους από ένα κοντινό δικαστήριο. Ορισμένοι ιδιοκτήτες εστιατορίων ανησυχούν ακόμη και για την πληρωμή ενοικίων και μισθών, λέει ο Μπερνάρ Κοέν-Αντάντ, επικεφαλής του λόμπι μικρών επιχειρήσεων CPME. «Ξέραμε ότι θα ήταν δύσκολο με το κλείσιμο του μετρό, αλλά δεν περιμέναμε τόσο μεγάλη απουσία ντόπιων ή ξένων τουριστών», προσθέτει.

Ομάδες λόμπι ζητούν ήδη οικονομική βοήθεια αντιστοιχί-

με εκείνη που εκταμιεύτηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, καθώς η οικονομική κατάσταση για πολλούς ήταν ήδη δύσκολη λόγω του πληθωρισμού και του υψηλού ενεργειακού κόστους. Ο πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν δήλωσε ότι η γαλλική κυβέρνηση θα εξετάσει πιθανές αποζημιώσεις για τις επιχειρήσεις. Πολλοί ελπίζουν ότι οι τουρίστες θα επιστρέψουν μαζικά μετά την άρση των περιορισμών, αλλά οι εμπορικοί οργανισμοί του Παρισιού προειδοποίησαν ότι περισσότεροι από 1.000 επιχειρηματίες θα δυσκολευτούν να ανακτήσουν τις απώλειες που κατέγραψαν σε μια περίοδο που συνήθως αντιπροσωπεύει το μεγαλύτερο μέρος των ετήσιων πωλήσεών τους.

Η Air France ανακοίνωσε ότι αναμένει ζημίες ύψους τουλά-

χιστον 180 εκατ. ευρώ από τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο, καθώς οι ταξιδιώτες δεν επισκέφθηκαν φέτος το καλοκαίρι το δημοφιλέστερο κατά τη διάρκεια της φιλιοξενίας, ο ξενοδοχειακός όμιλος Accor, χορηγός των Ολυμπιακών Αγώνων, αναμένει μια μείωση άνοδο 2%-3% στα έσοδα από τους Αγώνες φέτος, βασίζεται ωστόσο στο μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα των Ολυμπιακών Αγώνων. «Λέω στους συνεργάτες μου: αυτή είναι η ευκαιρία μας να είμαστε ορατοί μακροπρόθεσμα», δήλωσε ο διευθυντής συμβούλου της Accor, Πάτρικ Μέντες. Μέσα σε αυτό το κλίμα, οι τιμές των δωματίων έχουν πέσει κατά περίπου 44% από το ρεκόρ που σημειώθηκε πριν από περίπου έναν χρόνο,

διαψεύδοντας τις ελπίδες των ξενοδόχων για πιο υψηλές αποδόσεις. Στο περίφημο καφέ Deux Palais, στη ζώνη με τα δρακόντεια μέτρα ασφαλείας, ελάχιστα άτομα απολάμβαναν το γεύμα τους μεσοβδόμαδα.

Ακόμη και έξω από την περιμετρο ασφαλείας, ωστόσο, οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται. Ο Αχμέντ Αλίμ, ιδιοκτήτης σε ένα κατάστημα με σουβενίρ, λέει ότι έχει περίπου κατά ένα τρίτο λιγότερους πελάτες από το κανονικό. «Μακροπρόθεσμα οι Ολυμπιακοί θα φέρουν κόσμο. Αν όλα πάνε καλά, εκατομμύρια τηλεθεατές θα δουν το Παρίσι και αυτό θα αντισταθμίσει αυτή τη θλιβερή στιγμή», καθησυχάζει ο Κοέν-Αντάντ του CPME. «Βραχυπρόθεσμα όμως η οικονομική άνθηση δεν ήρθε μαζί με τους Ολυμπιακούς».

Μάθημα για τα επιτόκια, τις μετοχές και τον πληθωρισμό σε ελβετικό σχολείο

«Όλοι πρέπει να γνωρίζουν για τα επιτόκια, τον πληθωρισμό, τα χαρτοφυλάκια επενδύσεων και τι σημαίνουν οι μετοχές, εντούτοις ουδείς τα διδάσκει αυτά», υπογραμμίζει και πολύ ορθά ο Μπέρναρντ Γκάντεμαν, πρόεδρος του ελβετικού οικότροφείου και σχολείου πλούσιων παιδιών «Ινστιτούτ άουφ ντεμ Ρόζενμπεργκ» στο Σεν Γκαλέν. Κι αν αυτό ισχύει για τους ανθρώπους του πλούτου, επίσης αναγκαστικά θα ήταν και για τους κοινούς θνητούς σε όλο τον πλανήτη. Όπως αναφέρει σε σχετικό του ρεπορτάζ το αμερικανικό ενημερωτικό δίκτυο CNBC, τα ετήσια διδάκτρα ανέρχονται στα 160.000 δολάρια και αυτό καθιστά το οικοτροφείο από τα ακριβότερα στον κόσμο, οπότε εξυπακούεται ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες οφείλουν να μαθαίνουν για τα χρήματα. Ωστόσο, αντί να επικεντρώνονται τα μαθήματα στον βασικό προϋπολογισμό και στη διαχείριση πιστώσεων, καλύπτουν τη δημιουργία πλούτου, τις αγαθουργίες, τις οικογενειακές επιχει-

Τα παιδιά καλούνται ως άσκηση να διαχειριστούν ένα υποθετικό επενδυτικό χαρτοφυλάκιο 1 εκατ. δολαρίων - Τι αλλάζει στα αμερικανικά λύκεια.

ρήσεις και τη διαχείριση της διαδοχής. «Το να είμαστε σε θέση να εκπαιδεύσουμε αυτούς τους μελλοντικούς ηγέτες μας δίνει το προνόμιο να πρωτοπορούμε σε ιδέες περί ακαδημαϊκού προγράμματος», δήλωσε ο Μπέρναρντ Γκάντεμαν.

Σε ένα από τα δημοφιλή μαθήματα του οικοτροφείου, το οποίο διδάσκει τα παιδιά τους τρόπους σώρευσης πλούτου και τις μεθόδους χρηματοδότησης, αυτά καλούνται ως άσκηση να διαχειριστούν ένα υποθετικό επενδυτικό χαρτοφυλάκιο 1 εκατ. δολαρίων. Μετά παρουσι-

Περισσότερες από τις μισές πολιτείες στις ΗΠΑ ήδη απαιτούν ή βρίσκονται στη διαδικασία να απαιτήσουν από μαθητές γυμνασίου και λύκειου να παρακολουθήσουν μαθήματα προσωπικών οικονομικών πριν από την αποφοίτηση.

άζουν τις επενδυτικές επιλογές τους σε ένα υποτιθέμενο οικογενειακό γραφείο, ήτοι μία ιδιωτική εταιρεία, που συμπληγνώνουν πλούσιες οικογένειες για τη διαχείριση των επενδύσεών

τους. Οι συζητήσεις στην τάξη για μαθητές γυμνασίου ηλικίας 12-18 ετών καλύπτουν διάφορες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, τον κίνδυνο έναντι της ανταρτοβίας και τη δύναμη της σύνθεσης επιλογών. Πολύ συχνά, αυτά τα θέματα μένουν έξω από τα παραδοσιακά ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών, επειδή θεωρούνται «μη ακαδημαϊκά», επισημαίνει στο CNBC ο κ. Γκάντεμαν. Ωστόσο, αυτές οι ιδέες αλληλοκαλύπτονται με ανάλογες έννοιες, που διδάσκονται στα μαθηματικά και τη βιολογία, μεταξύ άλλων μαθημάτων. «Από μέρους μας θεωρούμε σημαντικό οι μαθητές και οι μαθήτριες να κατανοήσουν τη δυναμική του χρήματος, τις επιπτώσεις και τους συσχετισμούς, επειδή αγγίζει κάθε πτυχή της καθημερινής τους ζωής», προσέθεσε ο ίδιος. «Όλα αυτά τα πράγματα είναι αλληλένδετα και η δημιουργία πλούτου δεν πρέπει να αγνοηθεί. Το να μην μπορούμε να παρέχουμε αυτές τις πληροφορίες και τη συναφή εκπαίδευ-

ση μοιάζει σαν να τους κλέβουμε πραγματικά μια ευκαιρία να είναι επιτυχημένοι».

Στις ΗΠΑ

Γενικά μιλώντας δεν έχουν τέτοιες ευκαιρίες εκπαίδευσης τα πιο πολλά παιδιά. Ωστόσο τα λύκεια των Ηνωμένων Πολιτειών αρχίζουν να εγκύπτουν στο θέμα του οικονομικού αλφαριθμητισμού. Από φέτος άνω του 50% των πολιτειών ήδη απαιτούν ή βρίσκονται στη διαδικασία να απαιτήσουν από μαθητές γυμνασίου/λύκειου να παρακολουθήσουν μαθήματα προσωπικών οικονομικών, πριν αποφοιτήσουν, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα από το Next Gen Personal Finance, έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό που επικεντρώνεται στην παροχή χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης σε μαθητές γυμνασίου και λύκειου. Αλλάστε, τέτοια μαθήματα σε τόσο πρώιμη ηλικία αποδίδουν τα μέγιστα στην ενήλικη ζωή. Στην πραγματικότητα, υπάρχει ένα κατά κεφαλήν όφελος σχεδόν 100.000

δολαρίων χάρις στην ολοκλήρωση ενός εξαμήνου μαθήματος στα προσωπικά οικονομικά, σύμφωνα με έκθεση της εταιρείας συμβούλων Tyton Partners and Next Gen. Μεγάλο μέρος αυτής της οικονομικής ωφέλειας προέρχεται από την εκμάθηση πώς να αποφεύγουν οι άνθρωποι το χρέος πιστωτικών καρτών υψηλού επιτοκίου και τη μόνιμη καλύτερη πιστωτική αποτελεσματικότητα για να εξασφαλίσουν προνομιώδη επιτόκια δανεισμού για βασικά έξοδα. Ωστόσο, συχνά αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο τα παιδιά είναι η επένδυση. «Οι μαθητές δείχνουν να ανταποκρίνονται όταν τους ρωτάς για την οικοδόμηση πλούτου και το πώς θα γίνουν εκατομμυριούχοι», δήλωσε ο Γιάνελι Εσπινάλ, διευθυντής εκπαιδευτικής προσέγγισης του Next Gen. «As μην αφήσουμε την οικονομική εκπαίδευση στο TikTok», είπε εν κατακλείδι ο κ. Εσπινάλ. «Πρέπει να ασχοληθούμε σοβαρά με τη δημιουργία ενός επίσημου ακαδημαϊκού προγράμματος».

Πρόγραμμα «χρυσής βίζας» ξεκινάει η Ινδονησία

Όσο πλέον πολλές χώρες διεθνώς προσπαθούν να περιορίσουν ή προχωρούν ακόμη και στην κατάργηση της «χρυσής βίζας», η Ινδονησία ξεκινάει τώρα ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα με στόχο να προσελκύσει επενδύσεις και να στηρίξει την οικονομία της. Οι ξένοι επενδυτές μπορούν με ποσά έως 10 εκατ. δολαρίων να αποκτήσουν βίζα 10 ετών και γενικά πρόσβαση στη μεγαλύτερη οικονομία της Νοτιοανατολικής Ασίας.

Αναλυτικά, σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε ο πρόεδρος της χώρας Τζόκο Ουϊντόντο, το πενταετές πρόγραμμα της «χρυσής βίζας» προϋποθέτει την ίδρυση εταιρείας αξίας 2,5 εκατ. αμερικανικών δολαρίων στη χώρα, ενώ το δεκαετές απαιτεί επένδυση 5 εκατ. δολαρίων.

Με ποσά έως 10 εκατ. δολ. οι ξένοι επενδυτές μπορούν να αποκτήσουν βίζα 10 ετών.

Για όσους δεν ενδιαφέρονται να στήσουν επιχείρηση, απαιτούνται επενδύσεις ύψους 350.000 και 700.000 δολαρίων για πενταετή και δεκαετή άδεια αντιστοίχως. Τα ποσά αυτά μπορούν να αξιοποιηθούν είτε στην αγορά κρατικών ομολόγων είτε σε μετοχές εισηγμένων εταιρειών είτε σε καταθέσεις.

Οι επιχειρήσεις απαιτείται να επενδύσουν 25 εκατ. δολάρια προκειμένου να αποκτήσουν πενταετείς βίζες για τα υψηλόβαθμα στελέχη τους και 50 εκατ. για

δεκαετείς. Εάν η επένδυση δρομολογηθεί για τη νέα πρωτεύουσα των 32 δισ. δολαρίων που χτίζεται αυτή την περίοδο στη ζούγκλα του νησιού Βόρνεο, τότε χρειάζονται 5 εκατ. δολάρια για πενταετή βίζα και 10 εκατ. δολάρια για δεκαετή, σύμφωνα με την εθνική υπηρεσία μετανάστευσης.

Την ίδια στιγμή ο Καναδάς, η Βρετανία, η Σιγκαπούρη και άλλες χώρες έχουν προσφέρει διάφορες εκδοχές του προγράμματος της «χρυσής βίζας» και τις έχουν τελικά καταργήσει, καθώς οι κυβερνήσεις τους κατέληξαν ότι δεν δημιουργούν δουλειές και χρησιμοποιούνται σαν όχημα για ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος.

Ο πρόεδρος της Ινδονησίας, αναγνωρίζοντας ότι πράγματι η «χρυσή βίζα» μπορεί να χρησι-

μοποιηθεί για τέτοιους σκοπούς, τόνισε ότι το πρόγραμμα έχει στόχο να προσελκύσει «ταξιδιώτες καλής ποιότητας». «Εγκαινιάζουμε τη «χρυσή βίζα», ώστε να διευκολύνουμε τους ξένους να επενδύσουν και να συνεισφέρουν στην Ινδονησία», δήλωσε.

Από την πλευρά του ο Σίλμι Καρίμ, επικεφαλής της υπηρεσίας μετανάστευσης, τόνισε ότι η Ινδονησία έχει χορηγήσει «χρυσές βίζες» σε σχεδόν 300 αιτούντες από την αρχή του πλοτικού προγράμματος πέρυσι, προσελκύοντας συνολικά 123 εκατ. δολάρια.

Σημείωσε επίσης ότι οι Αρχές εξετάζουν τρόπους να χορηγείται ειδικό καθεστώς σε ανθρώπους που έχουν καταγωγή από την Ινδονησία, αλλά έχουν γεννηθεί στο εξωτερικό.

Το νέο πρόγραμμα έχει στόχο να προσελκύσει «ταξιδιώτες καλής ποιότητας», να διευκολύνουμε τους ξένους να επενδύσουν και να συνεισφέρουν στην Ινδονησία, σημειώνει ο πρόεδρος της χώρας Τζόκο Ουϊντόντο.

Πρώτα σημάδια υποχώρησης της «χρυσής βίζας»

Μειώθηκαν κατά 3,3% τα αιτήματα το α' δμηννο σε σχέση με πέρυσι μετά την αύξηση του ορίου επένδυσης στις 800.000 ευρώ

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Τόσεις αποκλιμάκωσης έχει αρχίσει να παρουσιάζει το πρόγραμμα «χρυσή βίζα», μετά σχεδόν δύο χρόνια «φρενιτίδας», η οποία προκλήθηκε στους αγοραστές λόγω των διαδοχικών αλλαγών που θεσπίστηκαν στο ελάχιστο όριο επένδυσης προκειμένου να εξασφαλιστεί κανείς την πολυπόθητη άδεια.

Με βάση τα στοιχεία του υπ. Μεταναστευσης και Ασύλου, κατά το φετινό πρώτο εξάμηνο του έτους υποβλήθηκαν 4.100 αιτήματα λήψης άδειας διαμονής, αριθμός που έστρωσε και για λίγο ήταν χαμηλότερος κατά 3,3% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, όταν είχαν υποβληθεί 4.150 άδειες. Πρόκειται για το πρώτο σημάδι ότι η εκτίναξη των αγοραπωλησιών ακινήτων από τους επενδυτές που ήθελαν να προλάβουν τις ημερομηνίες για την εφαρμογή των αλλαγών των ορίων, τόσο πέρυσι όσο και φέτος, οδεύει προς το τέλος της.

Το ράλι τιμών συνεχίζεται

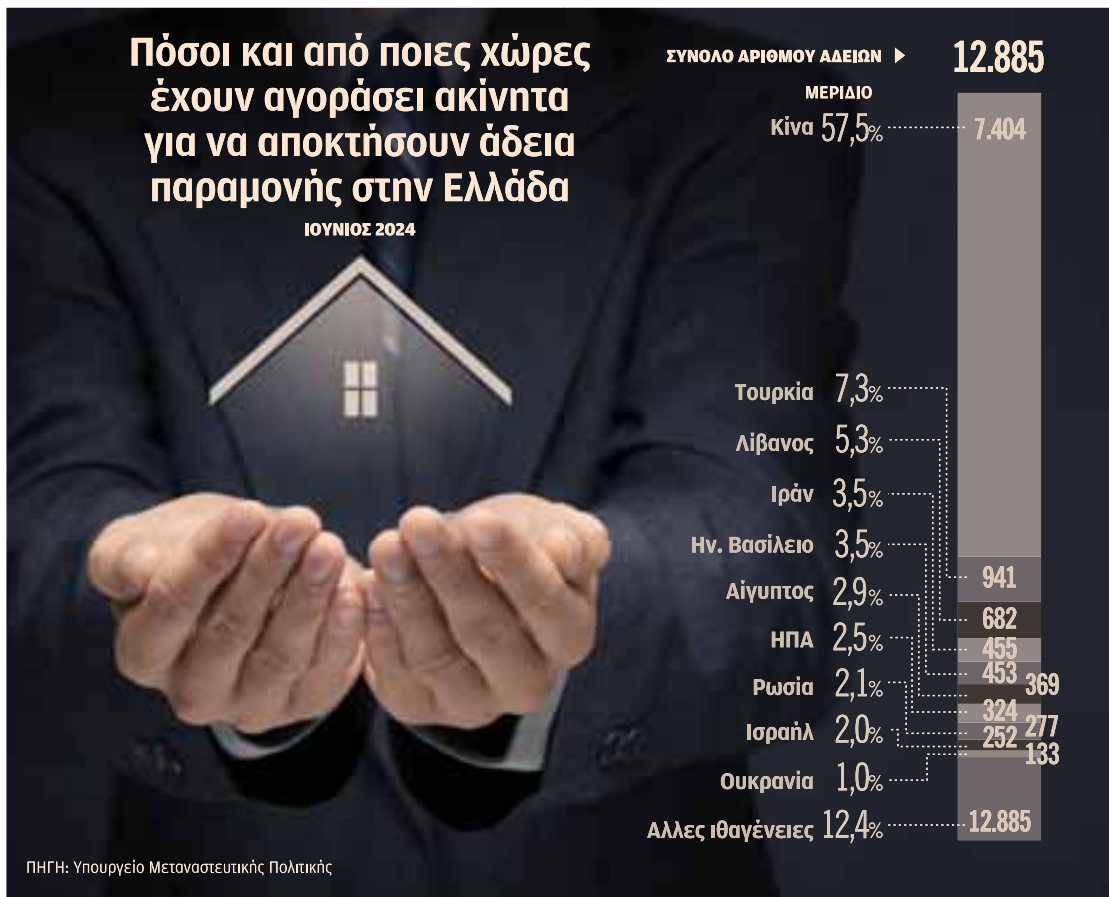
Στις αρχές του 2023 η κυβέρνηση αποφάσισε να διπλασιάσει το ελάχιστο ύψος επένδυσης από τις 250.000 στις 500.000 ευρώ εφόσον το ακίνητο που αποκτούσε ο επενδυτής βρισκόταν στο κέντρο της Αθήνας, στα βόρεια και στα νότια προάστια, στον Δήμο Θεσσαλονίκης, στη Μύκονο και στη Σαντορίνη.

Παράλληλα, έπειτα και από σχετική παράταση, η αλλαγή αυτή ξεκίνησε να ισχύει από την 1η Αυγούστου του 2023. Ωστόσο, το «παράθυρο» που έμεινε ανοικτό

για την αγορά ακινήτων 250.000 ευρώ σε άλλες περιοχές του λεκανοπεδίου, και ιδίως τον Πειραιά, είχε ως αποτέλεσμα να εξακολουθήσουν να παρατηρούνται απότομες και εν πολλοίς αδικαιολόγητες αυξήσεις των ζητούμενων τιμών πώλησης κατοικιών, ακριβώς λόγω του ότι οι επιλογές αγοράς για τους ξένους επενδυτές περιορίστηκαν σε λίγες περιοχές, που υποδεχθήκαν και τον μεγαλύτερο όγκο της ζήτησης εξαιτίας του ότι διατηρούσαν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα των 250.000 ευρώ αντί των 500.000 ευρώ. Ταυτόχρονα, όπως φάνηκε στην πράξη, ούτε στις άλλες περιοχές όπου ισχύει το υψηλότερο όριο υπήρξε περιορισμός του ράλι των τιμών, όπως

Ο συνολικός αριθμός των επενδυτών από χώρες εκτός Ε.Ε. που έχουν λάβει ή πρόκειται να λάβουν άδεια διαμονής θα ανέλθει σε 26.370.

δείχνουν τα σχετικά στοιχεία. Αντιθέτως, οι τιμές συνέχισαν να αυξάνονται, έστω κι αν ο ρυθμός της ανόδου ήταν χαμηλότερος σε σχέση με πριν. Έτσι, πριν από μερικούς μήνες αποφασίστηκε και νέα αύξηση του ορίου επένδυσης στις 800.000 ευρώ, αυτή τη φορά στο σύνολο της Αττικής, χωρίς εξαιρέσεις, στη Θεσσαλονίκη, αλλά και σε όλα τα νησιά με μόνιμο πλη-

θυσμό άνω των 3.100 κατοίκων.

Επίσης, δόθηκε και πάλι χρονικό περιθώριο μερικών μηνών, έως την 1η Σεπτεμβρίου, για να τεθούν σε ισχύ οι αλλαγές, με αποτέλεσμα να συντηρηθεί ένας πολύ υψηλός όγκος αγοραπωλησιών από ξένους πολίτες από χώρες εκτός Ε.Ε. που θέλουν να προλάβουν την εξαφάνιση άδειας είτε με 250.000 ευρώ (οι περισσότεροι) ή έστω με

500.000 ευρώ. Κάπως έτσι, τους τελευταίους 18 μήνες έχουν υποβληθεί πάνω από 10.000 αιτήσεις για την εξασφάλιση άδειας διαμονής, γεννώντας και σημαντικές καθυστερήσεις στη διαδικασία της χορήγησης των αδειών.

Με βάση τα στοιχεία του φετινού Ιουνίου, ο όγκος των εκκρεμών αιτήσεων ανέρχεται σε 9.407, εκ των οποίων μάλιστα οι 5.330 αφο-

ρούν αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 2023, δείγμα των καθυστερήσεων που παρατηρούνται πλέον.

Υπολογίζοντας και τις εκκρεμότητες αυτές, ο συνολικός αριθμός των επενδυτών από χώρες εκτός Ε.Ε. που έχουν λάβει ή πρόκειται να λάβουν στο άμεσο μέλλον άδεια διαμονής θα ανέλθει σε 26.370 από την έναρξη του προγράμματος, στα μέσα του 2014,

και μέχρι σήμερα, που συμπληρώθηκε μία δεκαετία λειτουργίας της «χρυσής βίζας». Αυτός ο αριθμός μεταφράζεται σε εισροές κεφαλαίων ελάχιστου ύψους 6,6 δισ. ευρώ, με τους φορείς της αγοράς ακινήτων να εκτιμούν ότι το τελικό ποσό είναι υψηλότερο, καθώς δεν έχουν αγοράσει όλοι ένα ακίνητο των 250.000 ευρώ, αλλά έχουν επενδύσει και σε άλλα ακίνητα ή σε κατοικίες υψηλότερης αξίας της ελάχιστης απαιτούμενης.

Αλλαγή στρατηγικής
Όσον αφορά το μέλλον, πηγές του κλάδου εκτιμούν ότι το πρόγραμμα θα συνεχίσει μεν να λειτουργεί, αλλά με εντελώς διαφορετικό χαρακτήρα σε σχέση με σήμερα. Συγκεκριμένα, η εξασφάλιση άδειας διαμονής δεν θα αποτελεί αυτοσκοπό και το σχεδόν αποκλειστικό κίνητρο για την απόκτηση ακινήτου στην Ελλάδα, πέραν βέβαια και της προοπτικής της μελλοντικής μεταπώλησης έναντι κέρδους ή της εκμετάλλευσης μέσω της ενοικίασης που ενδιαφέρει κάποιους επενδυτές.

Αντιθέτως, η τοποθέτηση σε ακίνητα στην Ελλάδα θα καθοδηγείται πρωτίστως λόγω της απήχησης της ελληνικής αγοράς ακινήτων και δευτερευόντως λόγω της προοπτικής απόκτησης και άδειας διαμονής παράλληλα με την επένδυση. Αυτό θα διαφοροποιήσει και τις χώρες προέλευσης των επενδυτών, με τους φορείς του κλάδου να εκτιμούν ότι θα αρχίσει να υποχωρεί το μερίδιο των Κινέζων επενδυτών, που σήμερα έχουν αποκτήσει σχεδόν 6 από τα 10 ακίνητα που αγοράστηκαν με στόχο τη λήψη άδειας διαμονής.

Η αντεπίθεση των βορείων προαστίων

Οι τιμές κατοικιών αυξάνονται με υπερδιπλάσιο ρυθμό έναντι των νοτίων, καθώς η ζήτηση έχει ενισχυθεί σημαντικά

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Με ταχύτερο ρυθμό αυξάνονται πλέον οι τιμές πώλησης πολυτελών κατοικιών στα βόρεια προάστια, συγκριτικά με τα νότια και την Αθηναϊκή Ριβιέρα, καθώς η αγορά αναζητεί τις νέες της ισορροπίες έπειτα από ένα σημαντικό διάστημα μεγάλης ανάπτυξης, τόσο με νέες οικοδομές όσο και με πολλές αγοραπωλησίες και ασφαλώς και αύξηση των τιμών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του δικτύου μεσιτικών γραφείων της Engel & Volkers Ελλάδας, αυτή την περίοδο καταγράφονται αυξήσεις τιμών έως 14% σε ετήσια βάση στα βόρεια

Στις ακριβότερες περιοχές των βορείων προαστίων, όπως η Εκάλη και η Κηφισιά, οι τιμές φτάνουν έως και 10.000 ευρώ/τ.μ. Η προσφορά κυριαρχείται από μονοκατοικίες και μεζονέτες της δεκαετίας του 1980, που μπορούν να αποκτηθούν σε καλή τιμή και να αναβαθμιστούν ενεργειακά και από πλευράς προδιαγραφών. Στη φωτογραφία, αρχοντικό στην Κηφισιά εμβαδού 1.280 τ.μ. σε οικόπεδο 4 στρεμμάτων, που πωλείται έναντι 12 εκατ. ευρώ.

προάστια, έναντι 6% στα νότια.

Συγκεκριμένα, στο Π. Ψυχικό η μέση τιμή πώλησης σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα (Ιούνιος 2024 - Ιούνιος 2023) κατέγραψε αύξηση κατά 14% σε 5.900 ευρώ/τ.μ., ενώ άνοδο κατά 10% σε 5.600 ευρώ/τ.μ. σημειώνουν και οι τιμές στη Φιλοθέη. Αντίστοιχα, στο Ν. Ψυχικό η μέση τιμή πώλησης αγγίζει τα 3.870 ευρώ/τ.μ., αυξημένη κατά 8% από πέρυσι, όσο και στο Χαλάνδρι, όπου η μέση τιμή πώλησης διαμορφώνεται σε 3.400 ευρώ/τ.μ.

Σύμφωνα με τον διευθύνοντα σύμβουλο της Engel & Volkers στην Ελλάδα, Γιώργο Πετρά, «η

αγορά στα βόρεια προάστια παρουσιάζει σημαντική άνοδο, με τις τιμές στο Ψυχικό να αυξάνονται κατά 14% και στη Φιλοθέη κατά 10% το τελευταίο έτος. Οι νέες επενδύσεις συμβάλλουν στην ανανέωση και ανάπτυξη της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό, αναμένουμε περαιτέρω άνοδο τιμών και αυξημένη ζήτηση από εγχώριους αγοραστές και διεθνείς επενδυτές που αναζητούν ποιοτικές κατοικίες σε ένα προνομιακό περιβάλλον». Με βάση τα στοιχεία της εταιρείας, στις περιοχές των βορείων προαστίων το αγοραστικό ενδιαφέρον προέρχεται κυρίως από Έλληνες, αλλά και από κάποιους ξένους, όπως π.χ.

στελέχη επιχειρήσεων. Στις πιο προσιτές περιοχές του βορείου τομέα η ζήτηση προέρχεται κυρίως από νέα ζευγάρια, γιαιτρούς και οικογένειες με 2-3 παιδιά. Αντιθέτως, στις ακριβότερες περιοχές, όπως η Εκάλη και η Κηφισιά, όπου οι τιμές φτάνουν έως και 10.000 ευρώ/τ.μ., το κοινό διαφοροποιείται ελαφρώς.

Συγκεκριμένα, στην Εκάλη στις μεγάλες ιδιοκτησίες παρατηρείται η τάση αποχώρησης των προηγούμενων ιδιοκτητών, καθώς τα παιδιά εγκαταλείπουν την πατρική εστία. Έτσι, επιλέγουν να μετακινηθούν σε πιο προσιτές και μικρότερης επιφάνειας κατοικίες, αλλά συγ-

χρονων προδιαγραφών και ενεργειακά αναβαθμισμένες, πουλώντας ή εκμισθώνοντας το ακίνητό τους. Στο πλαίσιο αυτό, η προσφορά κυριαρχείται από μονοκατοικίες και μεζονέτες της δεκαετίας του 1980, που μπορούν να αποκτηθούν σε καλή τιμή και να αναβαθμιστούν ενεργειακά και από πλευράς προδιαγραφών. Η Εκάλη καταγράφει ζήτηση και από ξένα στελέχη επιχειρήσεων, που επιθυμούν να βρισκονται κοντά στα διεθνή σχολεία που φοιτούν τα παιδιά τους.

Ο ρόλος των νέων γραφείων

Η ζήτηση για κατοικίες στα βόρεια προάστια αναμένεται να πα-

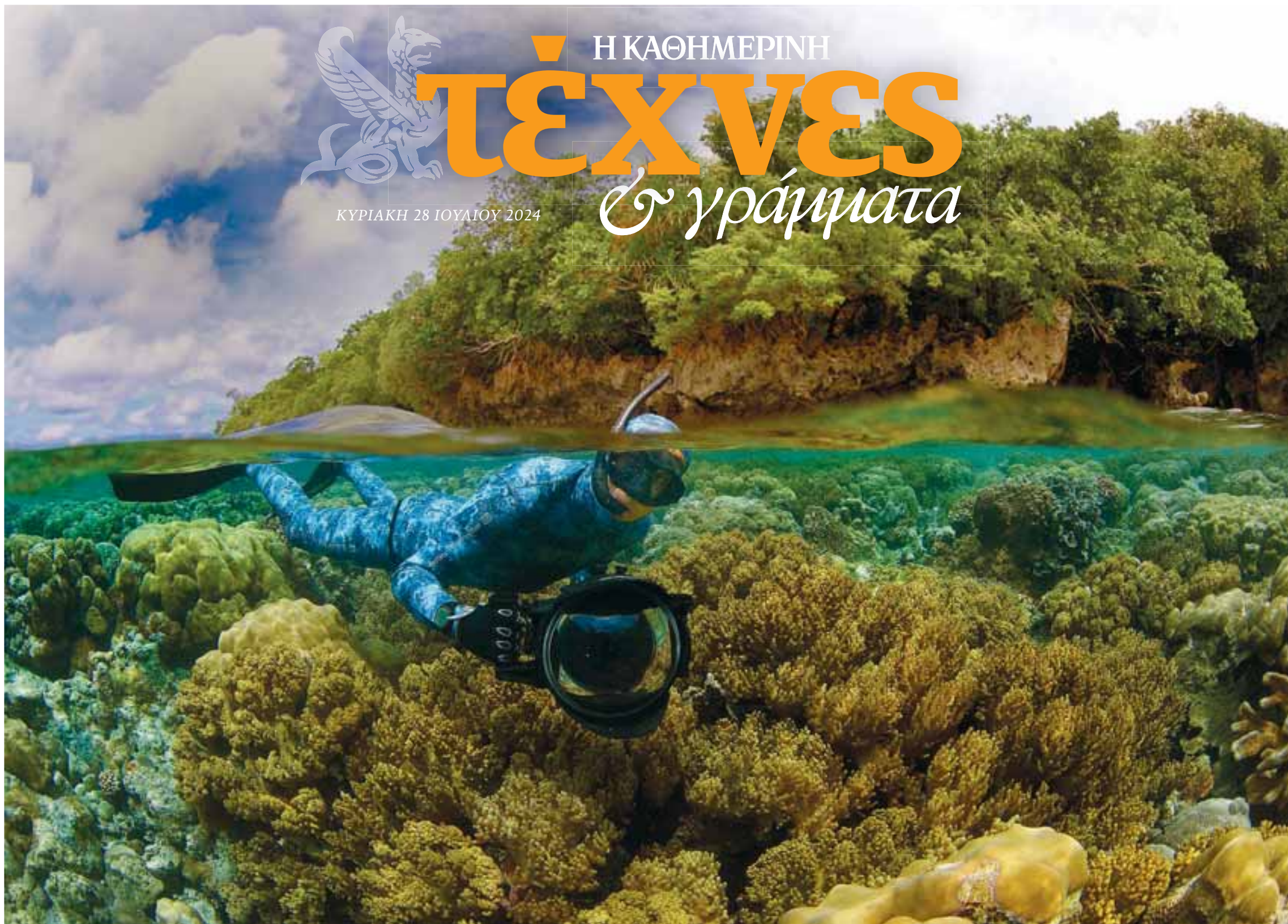
ραμείνει υψηλή, τροφοδοτώντας και την περαιτέρω αύξηση των τιμών, λόγω και της μετακίνησης στην περιοχή πολλών εταιρειών που μισθώνουν τα νέα γραφεία που δημιουργούνται. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι η PwC, που μετακινήθηκε σε νέα γραφεία στη Λ. Κηφισίας στο Μαρούσι, όπως επίσης και η Kaizen Stoiximan. Παράλληλα, αυτή την περίοδο κατασκευάζονται πάνω από 100.000 τ.μ. νέων κτιριακών όγκων γραφείων, σε πολύ κοντινή απόσταση μεταξύ τους, εξέλιξη που επίσης θα συμβάλει στην αύξηση της ζήτησης και για κατοικίες.

Όσον αφορά τα νότια προάστια

και την Αθηναϊκή Ριβιέρα, ασφαλώς εξακολουθεί να νηγείται της ζήτησης, χάρη και στο σημαντικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό για επενδύσεις, κυρίως όμως για ιδιοκατοίκηση και όχι τόσο για εκμετάλλευση. Σύμφωνα με τον κ. Πετρά, «παρατηρούμε αύξηση των τιμών κατά 6% κατά τη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου του 2024, κάτι που είχαμε προβλέψει ως Engel & Volkers από πέρυσι, λόγω των νέων επενδύσεων και της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, όπως επίσης και του προγράμματος «χρυσή βίζα».

Η τιμή πώλησης για πολυτελείς κατασκευές στην περιοχή ξεκινάει από τα 6.000 ευρώ/τ.μ. και ανέρχεται έως τα 12.500 ευρώ/τ.μ., ενώ ανάλογα με το ακίνητο και την τοποθεσία του το κόστος μπορεί να είναι σημαντικά υψηλότερο. Ακόμη κι έτσι, όπως τονίζει η Engel & Volkers, η μέση τιμή/τ.μ. είναι από τις φθηνότερες σε όλη την Ευρώπη, συγκριτικά δηλαδή με τις αντίστοιχες τιμές στη Γαλλική, την Ιταλική και την Ισπανική Ριβιέρα. «Η εκτίμησή μας είναι ότι τα επόμενα χρόνια η Αθηναϊκή Ριβιέρα θα κινηθεί προς την ίδια κατεύθυνση που κατέγραψαν οι αντίστοιχες περιοχές στην Γαλλία και την Ισπανία, με ισχυρή αύξηση τιμών, δραστηική ανανέωση του κτιριακού αποθέματος με νέες κατασκευές και αναβάθμιση των υφιστάμενων», σημειώνει η εταιρεία στην ανάλυσή της.

Το προφίλ των αγοραστών προέρχεται κυρίως από χώρες της Ευρώπης, όπως η Ελβετία, η Γερμανία και η Αυστρία, όπως επίσης και η Αγγλία, ενώ από χώρες εκτός της Ευρώπης ξεχωρίζουν οι ΗΠΑ και η Αυστραλία. Μεγάλη αγοραστική ομάδα αποτελούν και οι Έλληνες ομογενείς, ηλικίας άνω των 60 ετών.

Ο 55χρονος Ενρικ Σαλά άρχισε τη θαλασσίτητά του περιπέτεια στον βυθό της Costa Brava, στην πατρίδα του την Καταλωνία. Σήμερα βρίσκεται στην άλλη άκρη του πλανήτη, στα κρυστάλλινα νερά του Ειρηνικού, με αποστολή να μελετήσει μαζί με τους συντρόφους του στην «Αργώ» ένα από τα μέρη με τη μεγαλύτερη βιοποικιλότητα στη Γη: την Παπούα Νέα Γουινέα.

Φως στα μυστήρια του ωκεανού

«Η ζωή στη Γη είναι το μεγαλύτερο θαύμα που έχει γνωρίσει η ανθρωπότητα», λέει στην «Κ» ο ωκεανογράφος Ενρικ Σαλά

Συνέντευξη στον **ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΣΚΟ**

Αρχιπέλαγος του Παλάου, 2023: ο Ενρικ Σαλά, ένας 55χρονος Καταλωνός ωκεανογράφος βουτάει στα κρυστάλλινα νερά του Ειρηνικού, εξερευνώντας με μια υποβρύχια κάμερα έναν κατάφυτο, εξωτικό βυθό. Κοντά του στέκεται αγκυροβολημένο το σκάφος που τον έφερε έως εκεί – η σαραντάμετρη «Αργώ», σύγχρονη μετενάρκωση της θρυλικής «Καλυψούς» του Ζακ-Ιβ Κουστό. Πάνω σε αυτό το εντυπωσιακό πλωτό εργαστήριο ηγείται της «Pristine Seas», μιας φιλόδοξης, παγκόσμιας αποστολής του National Geographic που ξεκίνησε το 2008 και έως σήμερα έχει συμβάλει στη δημιουργία 26 από τις μεγαλύτερες θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές στον κόσμο.

Μεγαλωμένος τη δεκαετία του '70 στη μεσογειακή ακτή της Καταλωνίας, καλλιέργησε από την εφηβεία του ένα πάθος για τον βυθό, βουτώντας συστηματικά και μελετώντας τα είδη φυκιών που φύτευαν στις βραχώδεις ακτές της τουριστικής Costa Brava. Η μελέτη του αυτή αποτέλεσε και την απαρχή μιας ακαδημαϊκής καριέρας που δεν κράτησε πολύ, εφόσον είχε συνεχώς τον νου του στη θάλασσα. Οπως θα έλεγε χρόνια αργότερα, «μια μέρα συνειδητοποίησα ότι το μόνο που έκανα εκεί ήταν να γράφω τη νεκρολογία της ζωής των ωκεανών». Αφήνοντας πίσω μια έδρα πανεπιστημιακού καθηγητή, μπήκε στην ομάδα των εξερευνητών του National Geographic, ίδρυσε και ηγείται του «Pristine Seas», πρότζεκτ που συνδυάζει εξερεύνηση, έρευνα, οικονομία και πολιτική, συνεργαζόμενο με τοπικές κοινότητες και κυβερνήσεις με στόχο την προστασία ζωτικών θαλάσσιων τόπων.

Με το βιβλίο «Η φύση της Φύ-

Η Ελλάδα γίνεται η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που απαγορεύει την αλίευση με μηχανόρατες σε προστατευόμενες περιοχές.

Το βιβλίο του Ενρικ Σαλά, «Η φύση της Φύσης», κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Ροπή.

σps» προσφέρει στο ευρύ κοινό μια εκλαϊκευμένη, απολαυστική σύνοψη βασικών εννοιών οικολογίας και μια ωδή (αλλά και μια πολύ πειστική σειρά κινδύνου) απέναντι στο απειλούμενο θαύμα της βιοποικιλότητας του πλανήτη. Με αφορμή την πρόσφατη κυκλοφορία του βιβλίου από τις εκδόσεις Ροπή, κάνουμε μια σύντομη συζήτηση με τον συγγραφέα.

– **Στον πρόλόγο σας αναφέρετε την πρόσφατη επίσκεψή σας στην Αθήνα και τη συμμετοχή σας σε μια σημαντική παγκόσμια διάσκεψη για το περιβάλλον.**

– Πράγματι, τον Απρίλιο είχα την τύχη να βρίσκομαι στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της διεθνούς διάσκεψης «Our Ocean», όπου ο Κυριάκος Μητσοτάκης ανακοίνωσε την ιστορική απαγόρευση της τράτας βυθού στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (ΜΡΑ) της χώρας. Όταν ακούσαμε ότι η Ελλάδα σχεδιάζει να τερματίσει την καταστροφική αυτή πρακτική στα τρία εθνικά θαλάσσια πάρκα της –ένα εκ των οποίων θα είναι το μεγαλύτερο στην Ανατολική Μεσόγειο– έως το 2026 και σε όλες τις προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές της έως το 2030, ήταν μια απίστευτη στιγμή. Με αυτόν τον τρόπο, η Ελλάδα γίνεται η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που απαγορεύει την αλίευση με μηχανόρατες σε ΜΡΑ, η οποία περιλαμβάνει το σύστημα βαρέων αλιευτικών δικτύων στον πυθμένα της θάλασσας, την καταστροφή των οικοτόπων και την απελευθέρωση άνθρακα στον ωκεανό και στην ατμόσφαιρα.

– **Έχοντας ταξιδέψει και έχοντας κάνει καταδύσεις σε πολλές γωνιές του πλανήτη, τι είναι αυτό που βρήκατε μοναδικό στα ελληνικά νερά;**

– Δύο μεγάλες εκτάσεις του Αιγαίου και του Ιονίου είναι ιδιαίτερα μοναδικές και πρόσφατα ανακινώθηκε ότι θα προστατευθούν. Αυτά είναι σπουδαία νέα για τις ελληνικές θάλασσες και για τους ανθρώπους που αγαπούν τη μοναδική θαλάσσια ζωή που έχει να προσφέρει η Ελλάδα. Πρόκειται για το Ιόνιο Θαλάσσιο Εθνικό Πάρκο, που καλύπτει περίπου το 12% των ελληνικών χωρικών υδάτων, και θα προστατεύει σημαντικά θαλάσσια θηλαστικά (όπως φάλαινες, δελφίνια και φώκιες) και για την Προστατευόμενη Θαλάσσια Περιοχή Νοτίου Αιγαίου, η οποία καλύπτει περίπου το 7% των ελληνικών χωρικών υδάτων και αποτελεί σημαντικό βιότοπο για τα θαλασσοπούλια. Αυτά τα μέρη, όμως, θα αποκατασταθούν και θα προσφέρουν οφέλη στον Έλληνα (συμπεριλαμβανομένων περισσότερων ψαριών για να πάσουν), μόνο εάν πραγματικά προστατευθούν.

– **Τι μπορείτε να μας πείτε σχετικά με τον υπερτουρισμό, ένα παγκόσμιο φαινόμενο που τα τελευταία χρόνια πλήττει και τα ελληνικά νησιά;**

– Δυστυχώς, φτάσαμε σε ένα σημείο της ιστορίας όπου οι άνθρωποι αγαπούν τους τόπους μέχρι θανάτου». Και όμως, μπορούμε να παλέψουμε: οι κυβερνήσεις και οι κοινότητες μπορούν να θέσουν σε εφαρμογή κατευθυντήριες γραμμές και προγράμματα για την υποστήριξη του υπεύθυνου τουρισμού, έτσι ώστε η γη και τα νερά τους να έχουν την ευκαιρία να ευδοκιμήσουν χωρίς να καταπατηθούν. Υπάρχει μια παγκόσμια, τεράστια ζήτηση για μέρη με περισσότερη άγρια ζωή – αλλά δεν έχουμε πια «αρκετή» φύση. Η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή στη μεσογειακή Ευρώπη, όμορφα νησιά και κρυστάλλινα

Δυστυχώς, οι άνθρωποι «αγαπούν τους τόπους μέχρι θανάτου», λέει για το φαινόμενο του υπερτουρισμού ο Ενρικ Σαλά, επιστημονικά πώς υπάρχει δυνατότητα με τις κατάλληλες πολιτικές να ανατραπεί η κατάσταση.

νερά, αλλά της λείπουν τα ψάρια. Γι' αυτό και περισσότερα θαλάσσια αποθέματα όπου απαγορεύεται το ψάρεμα θα ήταν τεράστιο όφελος για την Ελλάδα, τους ανθρώπους της, την τοπική αλιεία και την οικονομία.

– **Οι ψαράδες της Αμοργού αυτοοργανώθηκαν επιτυχημένα προς αυτήν την κατεύθυνση. Πιστεύετε πως, τελικά, μια έμφυτη αίσθηση αυτοσυντήρησης θα μας οδηγήσει να «κάνουμε το σωστό» και να αποτρέψουμε την καταστροφή;**

– Οι περισσότεροι άνθρωποι θέλουν να φροντίσουν τον πλανήτη, απλά δεν ξέρουν πώς. Οι Αμοργιανοί ψαράδες αντιλήφθηκαν ότι δεν υπήρχε μέλλον για τον τρόπο τους, βοηθώντας έτσι και στην αναπλήρωση των τριγύρω νερών. Γι' αυτό ζήτησαν από την ελληνική κυβέρνηση να δημιουργήσει

τρεις απαγορευμένες περιοχές. Ο καταδυτικός τουρισμός θα επωφεληθεί επίσης από τέτοιες δράσεις προστασίας. Επομένως, δεν είναι μόνο το ότι «κάνουμε το σωστό», αλλά και ότι παράλληλα κάνουμε και κάτι που βοηθάει την οικονομία της χώρας και των τόπων της. Αυτός είναι ο λόγος που ο πρωθυπουργός υποστηρίζει τόσο την αυξημένη θαλάσσια προστασία.

– **Ποιο είναι το συναισθημά σας, το προaisθημα, η πρόβλεψη σας; Είστε αισιόδοξος ότι μπορούμε να τα καταφέρουμε;**

– Δεν έχουμε άλλη επιλογή. Διαφορετικά, είναι σαν να δεχόμαστε τη μοίρα μας και να εγκαταλείψουμε το κοινό μας σπίτι να καταρρεύσει. Η πανδημία συνέβη επειδή καταστρέφοντας τον φυσικό κόσμο, εκτεθήκαμε σε μολυσματικές ασθένειες που μεταδίδονται από ζώα, αλλά και νέες πανδημίες. Η βιοποικιλότητα – ένας υγιής φυσικός κόσμος– είναι η πρώτη γραμμή άμυνάς μας.

– **Λίγα λόγια για τις τρέχουσες και μελλοντικές σας δραστηριότητες και αποστολές;**

– Μόλις ξεκίνησε η νέα μας αποστολή, με στόχο να μελετήσει ένα από τα μέρη με τη μεγαλύτερη βιοποικιλότητα στη Γη: την Παπούα Νέα Γουινέα. Οι επιστήμονές μας, πλεόντας πάνω στην «Αργώ», χρησιμοποιούν τεχνολογία αιχμής για να αξιολογήσουν την υγεία των νερών και συλλέγουν δεδομένα από τοπικά προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές και ανεξερεύνητα θαλάσσια οικοσυστήματα στο παρελθόν. Ελπίζουμε έτσι να ριζώσουμε φως στην ομορφιά και στα μυστήρια του ωκεανού, αλλά και να δείξουμε πως η ζωή στη Γη και η εκπληκτική, αλλοπλάνη πολυπλοκότητά της είναι το μεγαλύτερο θαύμα που έχει ποτέ γνωρίσει η ανθρωπότητα.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

28.7-3.8.24

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

«Fremont»

του Babak Jalali

Η Κινηματογραφική Λέσχη Λάρνακας συνεχίζει τις προβολές της και αυτή την Τρίτη, στον φιλόξενο κήπο του Μουσείου Πιερίδη προβάλλει την ταινία «Fremont» του Babak Jalali. Μια ταινία, για την αγάπη που φωλιάζει στα πιο αναπάντεχα μέρη. Το «Fremont» είναι υποψήφιο για το βραβείο Καλύτερης Διεθνούς Ταινίας στα British Independent Film Awards. Τρίτη, 30 Ιουλίου, ώρα 8:30, Κήπος Μουσείου Πιερίδη, Ζήνωνος Κιτιέως 4, Λάρνακα. **Είσοδος ελεύθερη.**

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Fengaros Festival στον Κάτω Δρυ

Το **Fengaros Festival** επιστρέφει στο χωριό του Κάτω Δρυ για την 12η και μεγαλύτερη έκδοσή του από την 1η έως τις 3 Αυγούστου, παρουσιάζοντας μουσική από όλο τον κόσμο. Για τρεις μέρες, σε τέσσερις σκηνές θα πραγματοποιηθούν περισσότερες από 60 συναυλίες και DJ sets. Η μαγευτική Alice Phoebe Lou, ο ανατρεπτικός Έλληνας ράπερ Anser και οι Tamikrest με ήχους από την έρημο του Azawad θα εμφανιστούν ως headliners στο Field Stage. Ο τραμπέτης Negros Του Moria θα ταρακουνήσει τη σκηνή, οι Koza Mostra θα υψώσουν τέμπο με βαλκανικούς ρυθμούς ενώ οι περιζήτητοι Tterlikas x Fuzz Bus θα επιστρέψουν 'έξω που τα νερά τους' αυ-

τή τη φορά στην μεγάλη σκηνή του φεστιβάλ. Η υπέροχη Melentini με τη μπάνα της, η Γαλλίδα Citron Sucré, οι κινηματογραφικοί Electric Litany από το Λονδίνο και ο συναρπαστικός Faizal Mostrixx από την Ουγκάντα, μαζί με Κύπριους όπως Δημήτρης Μεσημέρης και Alejjos, θα φωτίσουν το πολυαγαπημένο Village Stage, ανάμεσα σε πολλά άλλα. Το ανανεωμένο CUPRA Museum θα γεμίσει για ακόμα μια φορά με πειραματικούς και όχι μόνο ήχους, ενώ το Carlsberg Beer Garden θα υποδεχτεί το πιο δυναμικό του DJ lineup μέχρι σήμερα. Κάτω Δρυς, Λάρνακας, 1 - 3 Αυγούστου. **Προώληση εισιτηρίων στο www.fengaros.com**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Collective

Personal»

Η **Edit Gallery** παρουσιάζει την ομαδική έκθεση «Collective Personal», η οποία εξερευνά το κοινό τράυμα της Κύπρου και την ελπίδα για ειρήνη. Η έκθεση παρουσιάζει εννέα διαφορετικούς καλλιτέχνες των οποίων τα έργα εμβαθύνουν στα σύνθετα συναισθήματα και τις αφηγήσεις που απορρέουν από την ταραχώδη ιστορία της Κύπρου. Αποτυπώνεται βαθιά, ανεπίλυτα τραύματα που συνεχίζουν να διαμορφώνουν τη συλλογική ψυχοσύνθεση και ταυτότητα των δύο κοινοτήτων. Η έκθεση «Collective Personal» παρέχει μια πλατφόρμα για συναισθηματική και διανοητική εξερεύνηση, συγκεντρώνοντας πληροφορίες για τις μνήμες, τις θεωρίες και τις απόψεις σχετικά με το παρελθόν και το μέλλον της Κύπρου. Στην έκθεση Collective Personal συμμετέχουν: Δανάη Πάτσாலου, Φίκος, Ibrahim Ince, Λευκή Σαββίδου, Λία Ασιπθ, Μαριάντη, Nurtane Karagil, Νικόλας Κυρίλλου, Yeti. **Επιμέλεια έκθεσης: Μαριάντη. The Edit Gallery, Αγίας Ζώνης 1, Λεμεσός, Εγκαίνα: Παρασκευή, 12 Ιουλίου, ώρα 6:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 14 Σεπτεμβρίου. Πληροφορίες τηλέφωνο 25251710, theeditgallery.com**

ΠΡΟΒΟΛΕΣ

19ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού

Το **Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού** παρουσιάζει σε πρώτη παγκύπρια προβολή, περισσότερα από 20 ντοκιμαντέρ από την Κύπρο και τον κόσμο στη φετινή 19η έκδοσή του, που θα διεξαχθεί από την 1η μέχρι και τις 8 Αυγούστου, 2024 στο Ceronia Hall - Χαρουπόμυλος Λανίτη. Πολυβραβευμένες ταινίες από διακεκριμένους σκηνοθέτες αλλά και πρωτοεμφανιζόμενα ταλέντα συνθέτουν το φετινό πρόγραμμα προβολών. Με όχημα τη διεδυτική ματιά των δημιουργών τους, τα φετινά ντοκιμαντέρ προτείνουν νέες κινηματογραφικές προσεγγίσεις και καταπιάνονται με επίκαιρες θεματικές που ενισχύ-

ουν τον δημόσιο διάλογο και προάγουν την κριτική σκέψη. Στο κινηματογραφικό σύμπαν, που με μαεστρία πλάθουν οι σκηνοθέτες των ντοκιμαντέρ, η κάθε προσωπική ιστορία αποτυπώνεται μέσα από το

ιδιαιτερό πρίσμα της σύγχρονης πραγματικότητας. Από την Κύπρο θα προβληθούν δύο μεσαίου μήκους ντοκιμαντέρ από την Έφη Σαββίδου - Camp Roupnaga και Camps Vathy - Zervou και το Metavasis του Γιάννη Χρηστίδη. Παράλληλα, το Φεστιβάλ φιλοξενεί στις προβολές του δημιουργούς των ντοκιμαντέρ από την Κύπρο και το εξωτερικό, ανοίγει δημόσια τον διάλογο με τους σκηνοθέτες, και παρουσιάζει live μουσικές εμφανίσεις, DJ sets και υπάθρια πάρτι με άκρως καλοκαιρινή διάθεση. Όλες οι ταινίες είναι για άτομα άνω των 18 ετών. **Πληροφορίες [τηλ. 99517910](http://τηλ 99517910), www.filmfestival.com.cy**

ΕΚΘΕΣΗ

«Μεταμόρφωσις | Metamorphosis»

Το **Ξενοδοχείο Almyra** σε συνεργασία με την isnotgallery, φιλοξενεί την ομαδική έκθεση σύγχρονης τέχνης «Μεταμόρφωσις | Metamorphosis», σε επιμέλεια Άντρου Ευσταθίου, από τις 27 Ιουλίου μέχρι και τις 2 Σεπτεμβρίου 2024, με στόχο την έμπρακτη και διαχρονική στήριξη της καλλιτεχνικής κοινότητας της Κύπρου. Η νέα ομαδική έκθεση της isnotgallery Contemporary με τίτλο αφουγκράζεται και συνομιλεί με τους χώρους του εμβληματικού Ξενοδοχείου Almyra Hotel στην Πάφο. Η έκθεση στοχεύ-

ει στον επαναπροσδιορισμό της σχέσης της σύγχρονης τέχνης με ένα εμβληματικό αρχιτεκτόνημα όπως είναι το Ξενοδοχείο Almyra. Συμμετέχουν οι καλλιτέχνες: Barnabe, Casao Rocks, Θεανώ Γιαννέζη, Άντρος Ευσταθίου, Σταύρος Κίκας, Γιώργος Λάππας, Μαριέλλα Μπιλιτσα, Χαρούλα Νικολαΐδου, Χριστίνα Παπαϊωάννου, Αντρέας Σκουφάρης, Κωνσταντίνος Στεφάνου, Πανίκος Τεμπριώτης, Αντώνης Τζαρρίδης, Έλενα Τσιγαρίδου, Σοφία Φωτιάδου. **Ξενοδοχείο Almyra, Λεωφόρος Ποσειδώνος 12, Πάφος.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Γ.Κοτσώνης - η κληρονομιά της Αφροδίτης»

Με **αφορμή** τη συμπλήρωση 10 χρόνων από τον θάνατο του Κύπριου μουσικοσυνθέτη Γιώργου Κοτσώνη (1937-2014) η συναυλία «Γιώργος Κοτσώνης - η κληρονομιά της Αφροδίτης» αποτελεί ένα μοναδικό αφιέρωμα στη μνήμη του και παρουσιάζει το έργο του εφ' όλης της ύλης. Ο εξαιρετικός μελοποιός και ιδρυτής και επί σειρά ετών διευθυντής του Τρίτου Προγράμματος του ΡΙΚ, έθεσε ανεξίτηλη σφραγίδα στο χώρο της μουσικής, του παραδοσιακού πολιτισμού και της αύλης πο-

λιτιστικής κληρονομιάς όπου με τις συνθέσεις του ύμνησε τους αγώνες και τις αγωνίες του κυπριακού λαού. Συνθέτης και τραγουδοποιός ο Γιώργος Καλογήργος. Συναυλίες: 29 Ιουλίου, Παλαιχώρι, Δημοτικό Σχολείο. 1 Αυγούστου Άγιος Θεόδωρος Σολέας, πάρκο της κοινότητας. Ακολουθούν συναυλίες στις 4 Αυγούστου στο Κελλάκι, στις 8 Αυγούστου στον Κάτω Δρυ, στις 11 Αυγούστου στη Βυζακιά και στις 20 Αυγούστου στα Πέρα Ορεινής. **Όλες οι παραστάσεις αρχίζουν στις 8:30 μ.μ.**

ΜΟΝΟΚΑ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΛΑΚΑΣΑ

Ο Πλούτος και η Πενία στα χρόνια της Μεταπολίτευσης

Είναι η πρώτη εικόνα και επιβάλλεται στο μάτι: ένας βιομηχανικός, γκρίζος, εγκαταλελειμμένος χώρος, με τους δημοτικούς κάδους να χάσκουν. Τα στοιχεία της παρακμής έντονα, όλα είναι ρηγαμμένα στην περιοχή. Ένας τυφλός τρέχει και σκουντουφλά, ένας ξερακιανός γέροντας τον ακολουθεί, υπερδεδεμένος. Τι είν' τούτος ο παράξενος άνθρωπος που με έβαλε ο Απόλλωνας να τον ακολουθώ, αναλογίζεται. Ο Χρεμύλος επιστρέφει από το μαντείο των Δελφών, όπου είχε πάει για να ρωτήσει τι να κάνει ώστε να εξασφαλίσει το μέλλον του παιδιού του, και η Πυθία του απάντησε να ακολουθήσει τον πρώτο άνθρωπο που θα συναντήσει: αποδεικνύεται πως είναι ο θεός Πλούτος. Όταν αναγνωρίζεται η ταυτότητά του, ο Χρεμύλος φιλοξενεί στο σπίτι του τον θεό και εκείνος, τυφλός γαρ, μοιράζει πλούτη σε ανάξιους για να αλλάξουν τη ζωή τους. Στη συνέχεια το σκηνικό μεταβάλλεται σε μπαρόκ kits που θυμίζει τον Αρχοντοκωριάτη του Μολιέρου, με τους Αθηναίους να παραλαύνουν χρυσοποικίλα ντυμένοι (πέταξαν τα παλιά κούρελά τους) και να κομπάζουν για τα νέα τους πολυτελή αμάξια και σπίτια. Μάταια η Πενία προσπαθεί να τους πείσει ότι η αξιοπρέπεια, ο μόχθος και η έντιμη ζωή φέρνουν την ευτυχία. Στο τέλος ο

Ο Μάνος Βακούσης εξαιρετικός στον ρόλο του Χρεμύλου, στον «Πλούτο» που σκηνοθέτησε για το ΚΘΒΕ ο Γιάννης Κακλέας.

Χρεμύλος μένει απορημένος με τα νέα, κραυγαλέα ήθη και την ζηपाσία των συμπολιτών του. «Ο άμετρος, υλικός πλούτος καταδεικνύει την πνευματική μας φτώχεια», τονίζει ο Γιάννης Κακλέας, που σκηνοθέτησε για το ΚΘΒΕ τον «Πλούτο» του Αριστοφάνη. Πενήντα χρόνια Μεταπολίτευσης συμπληρώνονται φέτος, η παράσταση του ΚΘΒΕ ακολουθεί ανάδρομη πορεία στον χρόνο και μας θυμίζει τη χρυσά χρόνια της «δανεικής ευμάρειας», του kits, του νεοπλουτισμού, που οδήγησαν

την Ελλάδα στη χρεοκοπία.

Όλοι περνούν καλά, το... μέλι άλλωστε υπάρχει σε αφθονία, αλλά οι διμαγωγοί και οι πομπηροί κομπιναδόροι καταφέρνουν να δίνουν τον τόνο, εκμαυλίζοντας τα ήθη. Ακόμη και μια ομάδα περιθωριοποιημένων νέων, άνεργων και χωρίς προσωπικούς στόχους, όταν βρίσκουν την ευκαιρία να πλουτίσουν ξεκινούν τα επαναστατικά τους λόγια και «πίνουν την καλή».

Ως μια υπόμνηση της σημασίας της ιστορίας και των διδαγμάτων της, η

ιστορικός Μαρία Ευθυμίου—επιβεβαιώνοντας τα αφηγηματικά προσόντα που πολλοί της παραδέχονται— κλείνει την παράσταση με την παράβαση. «Η μόνη λύση για να ευημερήσουμε είναι να εγκαταστήσουμε τον θεό Πλούτο στον Παρθενώνα και όλα τα αγαθά που μας προσφέρει να διατεθούν για το δημόσιο συμφέρον», συμβουλεύει τον Χρεμύλο (εξαιρετικός στον ρόλο ο Μάνος Βακούσης).

Εντέλει είναι ουτοπικό να υποστηρίζουμε ότι μπορούμε να κατακτήσουμε μέτρο στη ζωή και μέσα από την εργασία, για να έχουμε αξιοπρεπή διαβίωση, να φτάσουμε στην ευημερία και στην προσωπική ευτυχία; Η παράσταση—ένα δικτικό όσο και μικρό, συγκινητικό, πολιτικό σχόλιο για την ανθρωπότητα— δίνει την απάντηση. Την οποία γνωρίζουμε όλοι, έστω κι αν στρουθοκαμπιζούμε. Ο ενάρετος κόσμος του Χρεμύλου ανήκει μόνο στη φαντασίωσή του, είναι μια ουτοπία που κρύβει την πραγματικότητα. Ο άνθρωπος προτάσει το εγώ από το εμείς, τη βολή του από την ευημερία των άλλων.

Ο ατομικός πλουτισμός είναι μια κάποια λύση, άμεση και ευκαιριακή στα προβλήματα της καθημερινότητας. Παράλληλα όμως δημιουργεί νέα, δυσεπίλυτα και γι' αυτό αναπάντητα ερωτήματα.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ολυμπιακοί Αγώνες, σε έναν κόσμο που αλλάζει

Από την τελετή έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας 2004 στο Παρίσι 2024 δεν είναι μόνο τα 20 χρόνια που μεσολαβούν, με την πανδημία του κορωνοϊού να επιβάλλει τους, αμείλικτους, όρους της (στάδιο χωρίς θεατές) στο Τόκιο του 2021. Ακόμη και μέσα από φαντασμαγορικές γιορτές/υπερθέαμα, όπως υπαγορεύει το πρωτόκολλο, οι αλλαγές που συμβαίνουν στον κόσμο ούτε αναστέλλονται, ούτε κρύβονται, ούτε μεταμφιέζονται. Η επιταχυνόμενη κλιματική κρίση κρατάει τα σκήπτρα της δυστοπίας. Από κοντά και οι πόλεμοι, οι χιλιάδες άμαχοι που πληρώνουν το τίμημα, η εκτίναξη των τιμών, η οικονομική κρίση, οι μεγάλες ανισότητες, η πολιτική αστάθεια.

Το 2004 για την Αθήνα ήταν το καταφύγιο ενός παραμυθιού που απέκτησε σάρκα και οστά μέσα από την τελετή έναρξης του Δημήτρη Παπαϊωάννου, η οποία χαρακτηρίστηκε «τομή» για την ιστορία των Ολυμπιακών. Ενα υπερθέαμα υψηλής αθηναϊκής, που με μέτρο και συγκίνηση αφηγήθηκε την ελληνική μυθολογία και ιστορία με ειλικρίνεια εμπνευσμένες από την πλούσια ελληνική τέχνη.

Τέσσερα χρόνια αργότερα (τέλη του 2007) βρεθήκαμε στο Πεκίνο που προετοίμαζε τους δικούς του Ολυμπιακούς (2008) και διαπιστώσαμε από κοντά το αποτύπωμα που είχε αφήσει η βραδιά της 13ης Αυγούστου 2004 στο καλατράβειο στάδιο.

«Οι Ολυμπιακοί της Αθήνας ήταν οι καλύτεροι που οργανώθηκαν ποτέ», είχε πει ο διεθνής, σπουδαίος Κινέζος σκηνοθέτης Ζανγκ Γιμού, τελετάρχης του Πεκίνου, στον Δ. Παπαϊωάννου. «Ήταν τομή: έσπασε τον τρόπο που παρουσιάζονταν έως τότε το σόου όπως και τα αθλήματα της ομαδικής γυμναστικής. Προκαλούσε στους θεατές τη μία έκπληξη μετά την άλλη», τόνισε ο Γιμού στην «Κ» (5/1/2008).

Συμφώνησαν μάλιστα και με τον Σπίλμπεργκ, με τον οποίο είδαν μαζί σε βίντεο όλες τις τελετές, ότι η καλύτερη σε περιεχόμενο, ύψος και στυλ ήταν η ελληνική. Τα

Η επιταχυνόμενη κλιματική κρίση κρατάει τα σκήπτρα της δυστοπίας, μαζί με τους πολέμους, την πολιτική αστάθεια, την οικονομική ανισότητα.

κρουστά στην έναρξη του Πεκίνου παρέπεμψαν, εν πολλοίς, στην Αθήνα, μόνο που τα κινεζικά μεγέθη ήταν διαφορετικά: 15.000 χορευτές, 29.000 πυροτεχνήματα!

Υστερα ήρθε το Λονδίνο του 2012 (θα μείνει αλυσμένη η εμφάνιση της βασίλισσας Ελισάβετ με τον Τζέιμς Μποντ / Ντανιέλ Κρεγκ και το εύρημα της—υποτίθεται—πτώσης της με αλεξίπτωτο μέσα στο στάδιο!), το Ρίο του 2016—θα ακολουθούσε το 2020 το Τόκιο. Το 2019 βρεθήκαμε στην Ιαπωνία και επισκεφθήκαμε το Μισάτο (λίγα χιλιόμετρα έξω από το Τόκιο), το οποίο ετοιμαζόταν πυρετωδώς για να φιλοξενήσει τους Έλληνες αθλητές του στίβου για τις προπονήσεις τους. Ήταν μεγάλη, τότε, η χαρά και η προσμονή των Γιαπωνέζων. Όμως η πανδημία δεν άφησε τίποτα όρθιο. Η γιορτή μετατέθηκε για τον Ιούλιο του 2021. Η τελετή ήταν ένας κατάλογος από αυστηρούς περιορισμούς, αποστάσεις, μάσκες παντού, σε ένα ολοκαίνουργιο στάδιο με άδεια καθίσματα. Ολυμπιακοί χωρίς θεατές. Οι πιο σιωπηλοί και παράδοξοι. Στην πρώτη σκηνή της τελετής έναρξης, ένας αθλητής μόνος, με τον ήχο της καρδιάς να τον ακολουθεί και μια δέσμη από φως. Είμαστε μόνοι και την ίδια στιγμή όλοι μαζί.

Πώς θα είναι, άραγε, οι Ολυμπιακοί του Παρισιού, που ξεκίνησαν προκτές; Οι προσδοκίες πολλές, οι προκλήσεις μεγάλες. Ο κόσμος αλλιώς. Το περιβάλλον σε συναγερμό, οι θερμοκρασίες αλλοπρόσαλλες, τα καιρικά φαινόμενα ακραία και επικίνδυνα. Οι Ολυμπιακοί παραμένουν άραγε «συνάντηση», εκτός από μέγιστο αθλητικό γεγονός, όταν οι θεατές απομακρύνονται ολοένα και περισσότερο από την επιθμία της συνύπαρξης; Ήδη στα τηλεοπτικά ρεπορτάζ ακνοφαίνεται ο κίνδυνος η προσέλευση τουριστών και επισκεπτών, για τους Αγώνες, να μην είναι η αναμενόμενη. Τα κόστη εκτοξεύονται, οι επιθυμίες ιεραρχούνται, αν δεν συρρικνώνονται. Υπάρχει πάντα και η οδόν. Αναμφίβολα πιο οικονομικά και πιο ασφαλή. Η διάθεση για το βίωμα, την ολυμπιακή «εμπειρία», μπορεί και να περιορίζεται. Η γιορτή, να μας αφορά λιγότερο.

Απογυμνώνουμε τον μύθο

Ο Παναγιώτης Βελιανίτης δημιουργεί το μουσικό σύμπαν της «Ορέστειας», σε σκηνοθεσία Τερζόπουλου, και μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Παναγιώτης Βελιανίτης συνθέτει την πρωτότυπη μουσική για την παραγωγή του Εθνικού Θεάτρου «Ορέστεια» του Αισχύλου, σε σκηνοθεσία Θεόδωρου Τερζόπουλου, τη μοναδική σωζόμενη τριλογία αρχαίου δράματος. Για το πώς δημιουργεί τους μουσικούς του τόπου ο κ. Βελιανίτης μίλησε στην «Κ», λέγοντας για την περίπτωση της «Ορέστειας»: «Δεν μπορώ να θεωρήσω ότι υπάρχει η μουσική και η παράσταση. Όπως δεν μπορούμε να

“

«Δεν θεωρώ τη μουσική ως κάτι ξεχωριστό της παράστασης. Δηλαδή δεν μπορώ να θεωρήσω ότι υπάρχει η μουσική και η παράσταση» λέει ο Παναγιώτης Βελιανίτης.

πούμε ότι υπάρχει η Αθηνά και η Ορέστεια. Όπως δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει ο Ορέστης και η Ηλέκτρα και η Ορέστεια. Όπως είναι άρρητα συνδεδεμένα τα δύο πράγματα, ο ρόλος του ηθοποιού με την τραγωδία, έτσι και η μουσική, δεν μπορεί να είναι κάτι ξεχωριστό».

—Σ' ένα άρθρο σας στο περιο-

«Υπάρχει η αντιμετώπιση της Ορέστειας είναι ως ένα πράγμα, όχι ως τριλογία, το οποίο περνάει από διάφορες φάσεις και διατρέχεται από μία χθόνια ηχητική κατασκευή».

δικό Χάρτη αναφέρετε ότι η μουσική σας κάθε φορά καθορίζεται με κάποιον τρόπο από τη φιλοσοφική βάση. Ποια είναι αυτή η βάση στην «Ορέστεια» που σκηνοθετεί ο Θεόδωρος Τερζόπουλος;

—Να σας πω ότι με τον Θεόδωρο είμαστε 34 χρόνια μαζί, από το 1990 και υπάρχει σχεδόν μια κοι-

νή αντιμετώπιση του εκάστοτε μύθου, είτε μιλάμε για τραγωδία είτε για οποιοδήποτε θεατρικό έργο. Ο κάθε μύθος είναι σαν ένας καρπός, δηλαδή έχει τη σάρκα και τον πυρήνα του. Η σάρκα θα μπορούσε να παραλληλιστεί μάλλον με την επικαιρότητα της εποχής, όταν έγραφε δηλαδή ο συγγραφέας. Ο ίδιος ο συγγρα-

φέας, όμως, περικλείει μέσα από τα γεγονότα, όπως τα περιγράφει, και τον πυρήνα, που είναι ουσιαστικά η ουσία των πραγμάτων. Εμείς, λοιπόν, πρέπει να απογυμνώσουμε τον μύθο από τη σάρκα του, να φτάσουμε στον πυρήνα, να τον φυτέψουμε, ώστε να βγει κάτι σημερινό. Ουσιαστικά κάνουμε μια παλινδρόμηση.

Πηγαίνουμε στο παρελθόν, απογυμνώνουμε τον μύθο από την τότε επικαιρότητά του, και προσπαθούμε να βγάλουμε το πώς αυτός ο μύθος μπορεί να επικαιροποιηθεί στις μέρες μας πλέον. Τώρα, σε αυτό το μονοπάτι οδηγείται και η ίδια η μουσική. Καθ' όλη τη διάρκεια της παράστασης υπάρχει ένα νήμα, ένα ηχητικό

νήμα, το οποίο διατρέχει όλα τα γεγονότα, είτε είναι ένα επεισόδιο, κορικό, οποιαδήποτε δράση της τριλογίας, ουσιαστικά διαπερνάται από αυτό το ηχητικό μήνυμα, το οποίο είναι κάποιος χθόνιος ήχος, κάποιο υπόκοφο ήχο, σαν να λέμε ότι υπάρχει ένας χθόνιος αντίλαλος. Αυτό, λοιπόν, έχει δύο θα έλεγα εγώ, όψεις. Η μία όψη είναι η συνειδητή που μπορούμε να το εκλογικεύσουμε ως κάτι τέτοιο. Η άλλη είναι η λειτουργία που συντελεί ασυνείδητα στο να συντονίσει όλους τους ηθοποιούς πάνω σε μία συχνότητα. Άθελά τους οι ηθοποιοί έχοντας αυτό συνέχεια κάτω από τα λόγια τους, κάτω από την κίνησή τους, ασυνείδητα συντονίζονται με αυτό. Αυτό λοιπόν, λειτουργεί στο να δημιουργήσει δημιουργηθεί ένας παλμός, χθόνιος παλμός, ο οποίος μας βοηθάει να κάνουμε αυτή την εμβύθιση σε αυτό που λέμε στον πυρήνα του μύθου, για να μπορέσουμε πλέον τον λόγο να τον εκφέρουμε στο σήμερα. Αυτό είναι το πρώτο σκέλος. Το δεύτερο σκέλος είναι η μουσική η οποία αναδύεται και αυτή με τον τρόπο της μέσα από αυτό το νήμα στις εκάστοτε δράσεις, είτε είναι η εμφάνιση του Αγαμέμνονα, είτε είναι η εμφάνιση του Αίγισθου, είτε μπορεί να εκφραστεί με ένα μοιρολόι.

—Αρα δεν έχει τριχοτομηθεί η μουσική επένδυση αναλόγως των τριών κειμένων ή τα διατρέχει μια ενιαία γραμμή. Αλλά νομίζω μου έχετε απαντήσει.

—Υπάρχει η αντιμετώπιση της Ορέστειας είναι ως ένα πράγμα, όχι ως τριλογία, το οποίο περνάει από διάφορες φάσεις και όπως σας είπα διατρέχεται από όλο αυτό το χθόνιο πράγμα, από αυτή τη χθόνια ηχητική κατασκευή.

Υπάρχει ένας συνεχής διάλογος με τον ηθοποιό

—Η μέθοδος του Θεόδωρου Τερζόπουλου, αυτή η περίφημη μέθοδος του, εσάς σας επηρεάζει με κάποιον τρόπο, εμπνέει από αυτή τη μέθοδο;

—Εννοείται. Υπάρχει ένας συνεχής διάλογος με τον ηθοποιό. Ο ηθοποιός είναι ένα διάμεσο, δεν είναι μία ύπαρξη, ένας άνθρωπος εκείνη τη στιγμή. Είναι ένα διάμεσο, είναι ένα ηχητικό και σωματικό όργανο το οποίο εκφέρει με τον λόγο, αλλά ο λόγος έτσι όπως εκφέρεται, μαζί με τις αναπνοές, με τον τρόπο δηλαδή που αναπνέουν τα παιδιά. Κυρίως ο χορός, γιατί νομίζω ότι ο πυρήνας, όπως θα δείτε και σε αυτή την τραγωδία, είναι ο χορός. Σαφώς και δεν με αφήνει αδιάφορο. Υπάρχει μια συνεχής διάδραση με τους ηθοποιούς. Ακόμα και το πώς αναπνέουν. Εμένα με καθοδηγούν στο πώς θα δημιουργήσω αυτό το υπόβαθρο. Αλλά και αυτό το υπόβαθρο, όπως σας είπα, βοηθάει τα παιδιά στο να συντονιστούν και να δημιουργήσουν μια ομοιογενή αντίδραση στα πράγματα.

—Αρα η μουσική που εσείς δημιουργείτε, το ηχοτοπίο το οποίο εσείς δημιουργείτε έρχεται σε απόλυτη συνάφεια και σύνδεση με το σώμα, τον λόγο...

—Εννοείται. Γι' αυτό και δεν θεωρώ τη μουσική ως κάτι ξεχωριστό της παράστασης. Δηλαδή δεν μπορώ να θεωρήσω ότι υπάρχει η μουσική και η παράσταση. Όπως δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει η Αθηνά και η Ορέστεια. Όπως δεν μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει ο Ορέστης και η Ηλέκτρα και η Ορέστεια. Όπως είναι άρρητα συνδεδεμένα τα δύο πράγματα, ο ρόλος του ηθοποιού με την τραγωδία, έτσι και η μουσική, δεν μπορεί να είναι κάτι ξεχωριστό. Πολλοί μου λένε πολλές φορές, να ακούσω τη μουσική. Και τους λέω για να ακούσετε τη μουσική πρέπει να δείτε την παράσταση.

Γιατί η μουσική δεν είναι μόνο η μουσική, που ακούμε ξεχωριστά, είναι και οι ανάσες των ηθοποιών, είναι και ο λόγος, είναι όλο. Είναι μια ολιστική αντίληψη που έχει αναπτυχθεί με τη μέθοδο του Θεόδωρου.

—Πάνω σε αυτό κε Βελιανίτη, εσείς όταν αναλαμβάνετε να δημιουργήσετε μία μουσική σε μία παράσταση, ποια είναι η πρώτη φλόγα, αυτό το πρώτο που σας κινητοποιεί, που πυροδοτεί την πρώτη ιδέα;

—Είναι σαφώς ο μύθος. Είναι

“

«Είναι ο μύθος και είναι η από κοινού με τον Θεόδωρο αναζήτηση του πυρήνα. Να φτάσουμε στον πυρήνα, να απογυμνώσουμε τα πάντα».

ο μύθος και είναι και όπως σας είπα η από κοινού με τον Θεόδωρο αναζήτηση του πυρήνα. Να φτάσουμε στον πυρήνα, να απογυμνώσουμε τα πάντα. Φαίνεται ότι για αυτή τη μουσική που θα ακούσετε στις 3-3,5 ώρες που είναι η παράσταση και που σε αυτήν ειδικά την παράσταση σχεδόν το 90% έχει από κάτω μία ηχητική υπόσταση. Δημιουργήθηκε ηχητικό υλικό για οκτώ ώρες, άλλο απορρίψαμε, άλλο μετατρέψαμε με τον Θεόδωρο, το αναπτύξαμε, το χαλάσαμε, το διαλύσαμε. Όλα αυτά ήταν αναγκαία για να φτάσουμε στην τέ-

«Εμείς, λοιπόν, πρέπει να απογυμνώσουμε τον μύθο από τη σάρκα του, να φτάσουμε στον πυρήνα, να τον φυτέψουμε, ώστε να βγει κάτι σημερινό. Ουσιαστικά κάνουμε μια παλινδρόμηση».

λεια οικονομία όπως εμείς τη θεωρούμε της παράστασης. Να μην υπάρχει φλυαρία, να είναι δηλαδή οικονομία, να είναι ο απόλυτος μιμητισμός. Ο μακαρίτης ο Γιάννης Χρήστου ο συνθέτης έλεγε ότι η διακόσμηση είναι η πόρνη των τεχνών. Και προσπαθούμε με αυτόν τον τρόπο να αποφύγουμε οτιδήποτε περισσεύει, οτιδήποτε μάς οδηγεί σε μία... διακόσμηση, όσο περίτεχνη και όμορφη να είναι αυτή. Είναι και πειρασμός, ξέρετε πολλές φορές. Αλλά πολλές φορές ωραία πράγματα, που λέμε τι ωραίο που είναι αυτό, σε ένα πρώτο άκουσμα με τον Θεό-

δώρο, μετά το απορρίπτουμε και οι δύο γιατί δεν μας κάνει. Όσο ωραίο και να είναι, όσο και ταίριαστο να φαίνεται... λίγο να ψευτιζέται, λίγο να θεατρνίζει, πρέπει να πεταχτεί. Πρέπει να μείνουμε απόλυτοι, αφοσιωμένοι στον πυρήνα του μύθου μας.

—Έχετε μπει ποτέ στον πειρασμό να αναβιώσετε ήχους της αρχαίας ελληνικής μουσικής ή να πάτε λίγο πιο παραδοσιακά με τέτοιου είδους ήχους;

—Η αρχαιοελληνική μουσική, η αναβίωση της, βρίσκεται ακόμα ούτως ή άλλως σε θεωρητικό

επίπεδο. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν προσπαθήσει να ξαναφτιάξουν τα αρχαία μουσικά όργανα, την κίθαρα, τη λύρα, όλα αυτά τον αυλό, τον διαυλό. Όμως όλο αυτό, κατ' εμένα δεν έχει κάποιο νόημα. Δηλαδή η αναβίωση των πραγμάτων κάπως ψευτίζει. Δηλαδή μας φέρνει σε κάτι που προσεγγίζουμε τον ίδιο μας τον εαυτό. Γιατί ούτε σήμερα μιλάμε αρχαία ελληνικά. Δηλαδή θα ήταν σαν να μου λέτε να αρχίσει ο Θεόδωρος να χρησιμοποιεί αποκλειστικά και μόνο το αρχαίο ελληνικό κείμενο. Βέβαια, υπάρχει η παράδοση, η οποία εγκλείει μέσα στο DNA της, ως το πούμε έτσι, μια παράδοση, που πιστεύω ότι πολλές φορές έχει τις ρίζες της στην αρχαιότητα. Ένα πειρατικό μοιρολόι, που θα ακούσετε στην παράσταση. Ένα άλλο τραγούδι... Εάν και αυτό θεωρηθεί αναγκαίο, βεβαίως και θα χρησιμοποιηθεί. Αλλά επ' ουδενί δεν χρησιμοποιείται ως φολκλόρ. Δηλαδή οτιδήποτε κατ' εμέ θα χρησιμοποιείτο κατ' αυτόν τον τρόπο θα ήταν μια προδοσία σε αυτό το ίδιο.

—Αρα οποιαδήποτε μουσική υφή, οποιαδήποτε μουσική δημιουργία υπάρχει είναι οργανικά δεμένο με αυτό, με το όραμα του σκηνοθέτη, με τον πυρήνα του έργου...;

—Ακριβώς. Να σας πω εδώ πως σε μία μουσική υπάρχουν δύο στοιχεία, το ύφος και το ήθος. Συχνά το ύφος και το ήθος συνδέονται, αλλά αν κάποιος προσπαθήσει να μιμηθεί το ύφος, αγνοώντας το ήθος, τότε το μόνο που θα κάνει θα είναι μία ασ το πούμε προσέγγιση εντελώς ακαδημαϊκή, στεγνή, η οποία δεν έχει και κανένα λειτουργικό νόημα στην τέχνη. Ακούω ως πούμε ανθρώπους που είναι και πολύ γνωστοί καλλιτέχνες να παίζουν καταπληκτικά π.χ. κρητική λύρα, ή κεμεντζέ, ποντιακή λύρα, και λέω τι ωραία. Και ακούω έναν λυ-

ράρη Κρητικό, ο οποίος έχει μάθει με την ακοή του να μιμείται μέσα από την παράδοση που του φέρνει ο γρησιότερος και πάει λέγοντας και να μην παίζει και τόσο τελεία, ούτε να έχει τόσο ωραίο ήχο. Έχει όμως μια αυθεντικότητα που σε συναρπάζει. Σε αντίθεση με τον άλλον που λες, εντάξει ο άνθρωπος έχει μελετήσει πάρα πολύ, του βγάω το καπέλο, αλλά όμως δεν παύει να είναι μια μίμηση. Οπότε λοιπόν σέβεται το ήθος, γιατί αυτό λέμε ήθος, το ήθος δεν έχει να κάνει με την αρτιότητα του ύφους. Έχει να κάνει με κάτι πολύ πιο βαθύ. Και με τον Θεόδωρο προσπαθούμε πολλές φορές να αγγίξουμε το ήθος, το οποίο και με τη σειρά του εκλύεται μέσα, όπως σας είπα, από τον πυρήνα του μύθου.

—Ποιος είναι κανένας ο πυρήνας του μύθου της ορέστειας;

—Η «Ορέστεια» θα μπορούσε να είναι ένας μύθος ο οποίος διατρέχει το ασυνείδητο ενός και μόνο ανθρώπου. Δηλαδή όταν στην Επίδαυρο 9.500-10.000 άνθρωποι είδαν αυτή την παράσταση υπήρχαν ταυτόχρονα 9.500-10.000 διαφορετικές απόψεις για το ίδιο έργο. Οπότε ο στόχος είναι ο θεατής ο ακροατής ο θεατής το κοινό να μπορέσει να φτάσει μέσα στον ίδιο τον πυρήνα τον δικό του. Εκεί είναι ο στόχος, να μπορεί ο κάθε άνθρωπος να καταλάβει ότι αυτό που βλέπει αλλά πώς αυτό που βλέπει επιδρά μέσα του.

—Αρα ουσιαστικά να κάνει και τη δική του ανάγνωση...

—Ακριβώς τη δική του ανάγνωση και αν θέλετε πολλές φορές και τη δική του ανάλυση.

Πληροφορίες: «Ορέστεια» του Αισχύλου, σε σκηνοθεσία Θεόδωρου Τερζόπουλου. Παρασκευή, 2 και Σάββατο, 3 Αυγούστου, Αρχαίο Θέατρο Κουρίου, ώρα 9:00 μ.μ.

Ψυχές στο χειρουργικό τραπέζι

Το νυστέρι μπορεί να γιατρέψει τον θυμό, τη βία, την αυτοκαταστροφική μανία;

ΓΙΑΕΛ ΙΝΟΚΑΪ**Μια απλή επέμβαση**

μυθρ.: Γιώτα Ποταμιάνου

εκδ. World Books, 2024, σελ. 152

της **ΖΩΗΣ ΚΑΡΑΜΗΤΡΟΥ**

Οχι και τόσο απλή. Μια επέμβαση που έχει σκοπό να αλλάξει συμπεριφορές, ίσως και τον χαρακτήρα του ανθρώπου που την υφίσταται, δεν μπορεί να είναι απλή. Να διώξει τον θυμό, την ένταση, τη βία, την αυτοκαταστροφή, μια επέμβαση λεπτή και επικίνδυνη, ένα άνοιγμα του εγκεφάλου με τον εγχειριζόμενο ξύπνιο, να καταλαβαίνει τι γίνεται, να προσδοκά μια καινούργια, ήρεμη, αποδεκτή από τον ίδιο και, κυρίως, από τους άλλους ζωή. Κι όμως. Ο γιατρός που την κάνει την παρουσιάζει σαν μια επέμβαση ρουτίνας, καθυστασιαστικός και μειλίκιος, αναλυτικός όσο πρέπει, να μη φοβίσει, να μην αφήσει περιθώρια υπαναχώρησης, να πείσει, ότι μόνο τη Μαριάνε, αλλά πολύ περισσότερο την πλούσια, ισχυρή, επιφανή οικογένειά της που τη φέρνει σε αυτή την ψυχιατρική κλινική για να τη γιατρέψει. Η επιτυχία αυτής της επέμβασης θα κρίνει

άλλωστε σε μεγάλο βαθμό το μέλλον του. Η γιατρεία της Μαριάνε από τον ασίγαστο και απειλητικό θυμό της, η απαλοιφή της εκρηκτικής συμπεριφοράς της, που την κάνει να μην αναγνωρίζει τον εαυτό της τον ίδιο, θα οδηγήσει πολλούς από την καλή κοινωνία στην εξειδικευμένη αυτή κλινική, θα φέρει κύρος και πλούτο. Είναι το κρήμα ένα ζητούμενο. Ίσως και το πρώτο.

Η νοσοκόμα

Η Μέρετ έχει επιλεγεί από τον γιατρό, ξεχωρίζοντας την από το νοσηλευτικό προσωπικό, για να συντροφεύει αυτούς τους «ασθενείς» καθώς περιμένουν να εγχειριστούν, να τους καθησυχάζει με τον ήπιο τρόπο της, να παρίσταται στο χειρουργείο και να τους απασχολεί καθώς χειρουργούνται, να δημιουργεί μια σχέση εμπιστοσύνης, όσο γίνεται, για να πάνε όλα καλά. Με τη Μαριάνε, καθώς παίζουν χαρτιά οι δυο τους στο δωμάτιο νοσηλείας, καθώς μιλούν ελάχιστα αλλά συνεννοούνται απόλυτα, θα αισθανθεί να τις χωρίζει ελάχιστη πνευματική και ψυχική απόσταση, ενώ κοινωνικά και οικονομικά τις χωρίζει η αγεφύρωτη άβυσσος. Η

Μια αναζήτηση στα μυστικά μονοπάτια του ανθρώπινου μυαλού.

Τα δεσμά σπάνε μέσα από επικίνδυνες διαδικασίες, όπως μια λεπτή χειρουργική επέμβαση ή μια ερωτική περιπέτεια.

εγγύτητα που αναπτύσσεται θα οδηγήσει τη Μέρετ να συνεχίσει να επισκέπτεται τη Μαριάνε και μετά την επέμβαση, να τη νοιάζεται, να τη συμπονά.

Εκείνη που πραγματικά συμπονά, ωστόσο, είναι αυτή την ίδια. Τον στερημένο εαυτό της.

Εφυγε από ένα βαρύ, πιεστικό, σχεδόν βάνουσο οικογενειακό περιβάλλον, επιστρέφει στα ρεπό της με το ίδιο παλιό, μπαλωμένο, καθώς πρέπει φουστάνι της, δεν μολύνει τα υπόλοιπα ρούχα της όταν επισκέπτεται τους γονείς της στο πατρικό της, την πονά η φυγή της αδελφής της που περιπλανιέται ανά τον κόσμο, με μόνο κίνητρο την ασίγαστη τάση να μην επιστρέψει, ίσως και ποτέ. Τα ελάχιστα τηλεφωνήματά τους, από τα πέρατα του κόσμου η μία, στη στενόχωρη εστία των νοσοκόμων η άλλη, είναι γεμάτα ανησυχία, προσμονή, ελπίδα, αγάπη.

Στο δωμάτιο της εστίας υπάρχει κι ένα δεύτερο κρεβάτι. Σε

αυτό θα ξαπλώσει ως συγκάτοικος, με τη στολή της δουλειάς, διαλυμένη από την κούραση της νυχτερινής βάρδιας, που την έχει διαλέξει εθελοντικά, η Σάρα. Παράξενη, επιλεκτική, αυθόρμητη, γελαστή όταν θέλει, μυστικιστική στη συμπεριφορά, παθιασμένη. Αυτό το πάθος θα μεταγγίσει με το βλέμμα, τα αγγίγματα, τη συμπεριφορά στη Μέρετ. Θα ξαπλώσουν μαζί γυμνές, θα αρχίσουν να ζουν μυστικά, προσεκτικά και μεθυστικά μια σχέση από αυτές που σε αλλάζουν όταν τις ζεις και ζεις αλλιώς όταν τελειώνουν. Η Μέρετ θα βγει από το πρόγραμμα της ζωής της, θα ακυρώσει επισκέψεις στους δικούς της, θα απελευθερωθεί από σκέψεις, ενοχές, στυ-

Η **Γιάελ Ινοκάι** στο μυθιστόρημά της χειρίζεται σοβαρά, κοινά για όλους ζητήματα με τρόπο ελλειπτικό και αμφίσημο. Και γι' αυτό γοητευτικό.

λιζαρισμένες συμπεριφορές, θα βγει από το κουτάκι της.

Θα επιστρέψει βίβια σε αυτό και θα κλειστεί πάλι, όταν η Σάρα με τη διαφορετική οπτική, τον άλλο κώδικα ηθικής, τη ματιά της που θα αναβλύσει κάποια στιγμή όχι αγάπη αλλά επίκριση, θα αμφισβητήσει τον πυρήνα της δουλειάς της, θα την απορρίψει.

Γοητευτική γραφή

Η Ινοκάι χειρίζεται σοβαρά, κοινά για όλους ζητήματα με τρόπο ελλειπτικό και αμφίσημο. Και γι' αυτό γοητευτικό. Η οικογένεια, που λειτουργεί ή δυσλειτουργεί και δίνει ολοκληρωμένες ή ελλειμματικές, αδύναμες προσωπικότητες, η σχέση με τη δουλειά που την αποδέχεται άκριτα ή κοσκινίζει αν είναι συμβατή με τον κώδικα αξιών, η ειλικρίνεια, η περίφημη ενσυναίσθηση, η απόλυτη, καταλυτική δύναμη της αγάπης. Κι έπειτα η απόρριψη, η λύπη, η επανεκκίνηση μιας άλλης, πιο ώριμης, συνειδητής ζωής. Η απώλεια μπορεί να γεννήσει τον χειρότερο και τον καλύτερο εαυτό.

Η Τράπεζα Κύπρου στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 125 χρόνια της παρουσιάζει το πολιτιστικό γεγονός της χρονιάς:

ΣΤΑΥΡΟΣ ΞΑΡΧΑΚΟΣ

ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

40 ΧΡΟΝΙΑ ΜΕΤΑ

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ'
(ΣΧΟΛΗΣ ΤΥΦΛΩΝ)

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, ΤΕΤΑΡΤΗ 11.09.2024

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΗΠΟΘΕΑΤΡΟ "Μ. ΤΟΚΑΣ"

ΛΕΜΕΣΟΣ, ΠΕΜΠΤΗ 12.09.2024

Τράπεζα Κύπρου

125
ΧΡΟΝΙΑ

ricos

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: **ticketmaster**.cy | **ACS** | 7777 7040

ΧΟΡΗΓΟΣ: **UoL** University of Limassol

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ**

LOVE
100.7
FM
98.1 & 105.7

wizguide

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

RICHARD BEAUVEN/THE NEW YORK TIMES

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Η γοητεία των μοτέλ

Συνοφρασμένα με την Αμερική του 20ού αιώνα, με τους αυτοκινητοδρόμους και τον κινηματογράφο, τα μοτέλ είναι σήμα κατατεθέν μιας ολόκληρης εποχής. Αν και αγνοημένα, παραμένουν έμβλημα της παλιάς Αμερικής. Το 1964 λειτουργούσαν 61.000 μοτέλ. Νέες επενδύσεις σε παλιά μοτέλ ή σε νέες εγκαταστάσεις με όλη τη νοσταλγία της κουλτούρας εκείνων των χρόνων εμφανίζεται ως τάση. Στη φωτογραφία, το Spa City Motor Lodge στην πόλη Σαρατόγκα Σπρινγκς στην πολιτεία της Νέας Υόρκης.

THE ESTATE OF FRANCIS BACON

ΛΟΝΔΙΝΟ

Φράνσις Μπέικον

Η National Portrait Gallery στο Λονδίνο θα παρουσιάσει την πρώτη μεγάλη έκθεση πορτρέτων του Φράνσις Μπέικον το φθινόπωρο (από 10 Οκτωβρίου 2024). Η έκθεση με τίτλο «Φράνσις Μπέικον: ανθρώπινη παρουσία» θα διερευνήσει τη βαθιά και πολύπλοκη σχέση του ζωγράφου με την αναπαράσταση της μορφής: αυτοπροσωπογραφίες, δικά του πορτρέτα από άλλους ζωγράφους, πορτρέτα χαμένων εραστών. Θα εκτεθούν πάνω από 50 έργα προερχόμενα από ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές.

PALAZZO REALE DI TORINO

ΤΟΡΙΝΟ

Η ζωγραφική του Γκουερτσίνιο

Πολλά θετικά σχόλια αποσπά η έκθεση 100 και πλέον έργων του Γκουερτσίνιο (Τζοβάνι Φραντσέσκο Μπαρμιέρι, 1591-1666) στο Παλάτσο Ρεάλε του Τορίνου. Τα έργα που παρουσιάζονται, επιτομή του μπαρόκ, προέρχονται από 30 μουσεία και πλαισιώνονται από έργα συγχρόνων καλλιτεχνών συμβάλλοντας σε μια αποθέωση της ιταλικής τέχνης του 17ου αιώνα. Ο Γκουερτσίνιο έζησε τα περισσότερα χρόνια του στο Τσέντο, στην κοιλάδα του Πάδου, αποφεύγοντας τις προσκλήσεις ισχυρών ηγεμόνων.

SCHOMBURG CENTER

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Τζέιμς Μπόλντουν

Η επέτειος των 100 χρόνων από τη γέννηση του Αμερικανού συγγραφέα Τζέιμς Μπόλντουν (1924-1987) γεννά σειρά εκδηλώσεων. Στη Νέα Υόρκη εγκαινιάζεται στις 2 Αυγούστου έκθεση-αφιέρωμα στον συγγραφέα (μεταφρασμένο εκτενώς και στα ελληνικά) στο Κέντρο Ερευνας για τη Μαύρη Κουλτούρα Σόμπουργκ. Εκεί, φυλάσσεται το Αρχείο Τζέιμς Μπόλντουν. Εγγραφα και αρχειακό υλικό εμπλουτισμένο και από άλλες πηγές θα παρουσιάζεται με μουσειογραφικό τρόπο έως τον Φεβρουάριο του 2025.

JARC CARRERA/TORRES/DPA

ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Φρίντα Κάλο

Εβδομήντα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από τον θάνατο της Φρίντα Κάλο (1907-1954), εθνική μορφή για την πατρίδα της το Μεξικό και παγκόσμιο ποπ είδωλο. Στην Πόλη του Μεξικού ετοιμάζονται για την επέτειο των 70 χρόνων τιμώντας την προσφορά της εθνικής ζωγράφου της χώρας με μια μεγάλη έκθεση, ομιλίες και σειρά εκδηλώσεων. Η Πέρλα Λαμπάρτ, διευθύντρια του Μουσείου Φρίντα Κάλο («Μπλε Σπίτι»), δήλωσε πως υπάρχει η επιθυμία να γίνει σειρά εορτασμών.

UPA - UNICOM/FAMILY ADVERTISING

Η πρόσφατη αποκατάσταση του γοθικού παρεκκλήσιου του Saint-Hubert με τη λευκάουσα πέτρα της Τουραίνης και τα ωραία βιτρό επανέφερε τους επισκέπτες στον τάφο του Ντα Βίντσι.

Προσκύνημα
στον Λεονάρντο ντα Βίντσι

Η ευρωπαϊκή ιστορία με τις δαιδαλώδεις και συναρπαστικές διατομές της και τα υποκεφάλαια της επίσημης ανάγνωσής της, μας οδηγεί συχνά σε αυτές τις γοητευτικές κόγχες που είναι η επιμέρους ιστορία. Πρόσφατα δημοσιεύθηκε η είδηση πως έπειτα από εργασίες αποκατάστασης είναι και πάλι επισκέψιμη η κρύπτη όπου φυλάσσεται η σορός του Λεονάρντο ντα Βίντσι. Βρίσκεται σε ένα θαυμάσιο γοθικό παρεκκλήσι στη Γαλλία, στην κοιλάδα του Λίγηρα, εκεί όπου νιώθει τον γαλλικό πολιτισμό στο μεδούλι.

Είναι το παρεκκλήσι του Saint-Hubert μέσα στον περίβολο του πανέμορφου βασιλικού Πύργου του Αμπουάζ. Κοιτά εκεί κυλάει ο Λίγηρας και η πιο κοντινή πόλη είναι η Τουρ. Ολόγυρα οι ιστορικές πόλεις, Πουατιέ, Ανζέ, Μπλουά, Ορλεάνη. Βαθιά αίσθηση της Γαλλίας. Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι είχε στενές σχέσεις με τη Γαλλία ιδίως στα τελευταία χρόνια της ζωής του όταν κέρδισε τον θαυμασμό και την εύνοια του βασιλιά Φραγκίσκου Α΄ της Γαλλίας, ένα χρόνο μετά την κατάληψη του Μιλάνου από τους Γάλλους (1515). Βρήκε θερμή υποδοχή στο Clos Lucé κοντά στη βασιλική κατοικία στον Πύργο του Αμπουάζ. Εκεί έζησε τα τρία τελευταία χρόνια της ζωής του. Όταν ο Λεονάρντο πέθανε το

1519, σε ηλικία 67 ετών, ενταφιάστηκε εκεί, στον ναό του Saint Florentin στον περίβολο της βασιλικής κατοικίας. Αυτή ήταν η δεδουλευμένη επιθυμία του.

Αλλά αυτός ο ναός όπου είχε ενταφιαστεί καταστράφηκε στη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης. Έπειτα από δεκαετίες αδράνειας, μόλις το 1863, ερευνητές στην περιοχή εντόπισαν θραύσματα από τον τάφο του Λεονάρντο μαζί με τμήματα ανθρώπινου σκελετού και νομίσματα από την εποχή του Φραγκίσκου Α΄.

Τότε δεν ήταν δυνατόν να επιβεβαιωθεί ότι τα λείψανα ανήκαν στον Λεονάρντο αλλά αυτή ήταν η πλέον πειστική εκκασία. Παρά τη διαμάχη και την αμφιβολία, τα υπολείμματα του σκελετού μεταφέρθηκαν το έτος 1871 στο παρεκκλήσι του Saint-Hubert, όπου παραμένουν έως σήμερα και αποτελούν τόπο προσκυνήματος. Το παρεκκλήσι χτίστηκε ανάμεσα στο 1491 και το 1496 με οδηγίες του βασιλιά Καρόλου Η΄. Ξεχωρίζει για τη λευκάουσα πέτρα της Τουραίνης. Η πρόσφατη αποκατάσταση του γοθικού παρεκκλήσιου με τα ωραία βιτρό επανέφερε τους επισκέπτες στον τάφο του Λεονάρντο. Αναζωπυρώθηκαν οι ιστορίες που συνδέουν τον μέγιστο δημιουργό με το πνεύμα της Γαλλίας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Η Ελλάδα για φωνή και πιάνο

Στις αρχές του 2022, μου διηγείται ο κύριος Γκρι, η μεσόφωνος Έλενα Μαραγκού ανακάλυψε ένα μάλλον άγνωστο έργο του Τσέχου μουσουργού Αντόνιν Ντβόρζακ (1841-1904). Τίτλος του, «Τρία σύγχρονα ελληνικά ποιήματα».

Ο συνθέτης εκπληκτικών κουαρτέτων εγχόρδων, μεταξύ των άλλων, βρήκε πηγή έμπνευσης σε τρία ελληνικά δημοτικά τραγούδια που είχε μεταφράσει στα τεσχικά ο συμπατριώτης του ποιητής Βάσλαβ Μπόλεμιρ Νεμέσκι (1818-1882). Προφανώς στην επιλογή του τελευταίου είχε παιξει ρόλο η επίδραση της Ελληνικής Επανάστασης. «Η Μαραγκού είχε μια ωραία ιδέα», σχολιάζει ο κύριος Γκρι. «Να αναζητήσει ανάλογες περιπτώσεις συνθέσεων ξένων μελοποιήσεων ελληνικών κειμένων, και όχι μόνο παραδοσιακών».

Βρήκε τίποτα; «Βεβαίως! Το αποτέλεσμα είναι ένα πολύ ενδιαφέρον άλμπουμ για φωνή και πιάνο που κυκλοφόρησε πρόσφα-

Θραύσματα και αναγνώσεις ξένων, μα την ίδια στιγμή, ένα διαφορετικό βλέμμα πάνω στο οικείο, το δεδομένο για όλους εμάς εδώ.

τα από την Et'Cetera Records, με τίτλο Greek Songs by Non-Greek composers (Ελληνικά τραγούδια από μη Έλληνες συνθέτες). Στο πιάνο είναι ο Γιώργος Ζιάβρας και στη φωνή η Έλενα Μαραγκού. Σε μια σύνθεση συμμετέχει με τη βιόλα της η Αγγέλα Γιαννάκη».

Είμαι περιέργος. Πέρα από τα τρία παραδοσιακά τραγούδια του Ντβόρζακ τι άλλο μπορεί να περιλαμβάνει ένα τέτοιο CD; «Η πιο προβλέψιμη επιλογή είναι ο «Ύμνος στον ΕΛΑΣ» που έγραψε ο Σοστακόβιτς, μεταφέροντας στα ρωσικά το ποίημα της Σοφίας Μαυ-

Το άλμπουμ με τίτλο «Greek Songs by Non-Greek composers» κυκλοφόρησε πρόσφατα από την Et'Cetera Records.

ροειδή-Παπαδάκη (1904-1977). Το άλμπουμ όμως περιλαμβάνει άλλα τρία κομμάτια του μεγάλου Ρώσου, τον «Πεντοζάλη», το «Ζάλογγο» και το «Εμπρός» του Κωστή Παλαμά. Ο κύριος Γκρι λέει πως το άλμπουμ χωρίζεται σκόπιμα σε τρεις άτυπες ενότητες: η μία είναι η ενότητα της αρχαίας Ελλάδας. Εδώ, τα έργα των Λένοξ Μπέρκλεϊ (1903-1989) και Χέρμαν Ρότερ (1900-1985) είναι εμπνευσμένα κυρίως από την αρχαία ελληνική λυρική ποίηση, με τη Σαπφώ να καταλαμβάνει τη μερίδα του λέοντος, καθώς επίσης η Παλατινή Ανθολογία.

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει έργα των Ντβόρζακ, Ραβέλ, εν μέρει του Σοστακόβιτς, και επικεντρώνεται στο πνεύμα που γεννήθηκε το 1821. Το τραγούδι για τον αρματωλό Κόλια Βυτινιώτη, οι «Νηρίδες», ο «Θρήνος για την Πάργα» αναβιώνουν, κατά κάποιο τρόπο, την Ελλάδα του 19ου αιώνα, τόσο ως προς την ταραγμένη ιστορία της όσο και ως προς την ατμό-

σφαιρα του φυσικού της τοπίου. Σε αυτόν τον κύκλο υπάγονται και τα «Πέντε λαϊκά ελληνικά τραγούδια» του πάντοτε απρόβλεπτου Ραβέλ, που είναι μεταγραφές παραδοσιακών συνθέσεων από τη Χίο.

Τέλος, έχουμε μια τρίτη ενότητα, στην οποία επανέρχεται ο Σοστακόβιτς, εμπνεόμενος αυτή τη φορά από την ταραγμένη δεκαετία του '40. «Όπως σωστά γράφει η Μαραγκού, μπορεί ο «Πεντοζάλης», το «Ζάλογγο» και το «Εμπρός» να παραπέσουν στο 1821, το πνεύμα όμως εδώ είναι πιο κοντά σε όσα συμβαίνουν στην Ελλάδα από το 1944 και μετά». Πρώτη φορά συγκεντρώνονται όλες αυτές οι συνθέσεις σε ένα άλμπουμ και, μάλλον, πρώτη φορά έχει κάποιος, σε φωνή και πιάνο, τον πολιτισμό της Ελλάδας μέσα στους αιώνες. Θραύσματα και αναγνώσεις ξένων, ναι, αλλά την ίδια στιγμή, ένα διαφορετικό βλέμμα πάνω στο οικείο, το δεδομένο για όλους εμάς εδώ.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΩΤΗΡΗ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΥ

Η αποχή των νέων

Σήμερα οι νέοι συναντούν ένα κενό νοήματος στη δημόσια ζωή, σαστίζουν, κατακλύζονται από εντάσεις και απέχουν από τα κοινά. Λειτουργούν με άμυνες εναντίον των κοινωνικών σχέσεων. Αυτό είναι το πυρηνικό σύμπτωμα του αυτισμού. Είναι επίσης σύμπτωμα ανθρώπων σε περιόδους κρίσεων, όπως είναι η οικονομική κρίση, η πανδημία, ο πόλεμος και η απειλή της καταστροφής του πλανήτη. Σε τέτοιες κρίσεις οι νέοι εγείρουν τείχη προστασίας εναντίον του νοήματος και εναντίον των δεσμών με τους άλλους. Παύουν να έχουν μια θεωρία για το πρόσωπο, μια αίσθηση, ένα ενδιαφέρον για την ετερότητα των άλλων. Παρουσιάζουν διαταραχές της διυποκειμενικότητας, μια βλάβη της συναισθηματικής περιέργειας και επιθυμίας για διυποκειμενικές σχέσεις. Καταφεύγουν σε επαναληπτικές τελετουργίες, με τη βοήθεια της τεχνολογίας, όπου διοχετεύουν μια συνεχή ροή εντάσεων. Συνεχώς αναβάλλουν.

Το ζητούμενο είναι το «συνεχώς», ο μη χωρισμός. Κολλάνε με άλλους με κολλώδεις ταυτίσεις. Αν χωρίσουν κατακλύζονται από πανικούς, τρόμο και αγωνία εξότωσης. Για αυτό δεν τολμούν να ζουν πραγματικά, απονεκρώνουν το νόημα, τον εαυτόν και τους άλλους μέσα τους. Πρέπει να τους καλέσουμε επιγονότως ξανά και πολύ ενεργητικά στο νόημα. Να τους δανείσουμε φαντασία, συναίσθημα και σκέψη (Alvarez).

Γεννιάμαστε με μια έμφυτη ανάγκη, όμοια με την πείνα και τη δίψα, να αναζητούμε έναν άλλον άνθρωπο μέσα σε μια διυποκειμενική μήτρα. Το νεογέννητο έχει μια προ-σύλληψη ενός ζώντος σκεπτόμενου άλλου, επί παρουσία του οποίου αυτό υπάρχει. Η υποκειμενικότητα είναι εγγενώς διαλογική, διυποκειμενική. Η εμπειρία γεμίζει το περιγράμμα. Στη σχέση με έναν άλλον άνθρωπο βρίσκουμε και δημιουργούμε τον εαυτόν μας και τον κόσμο. Κανείς μας δεν μπορεί να έχει μια άμεση κατευθείαν σχέση με τον εαυτόν του.

Οι ψυχαναλυτές (Alvarez) επισημαίνουν: Πεινάμε, διψάμε για

Σκηνή από το φιλμ «Poor Things» του Γιώργου Λάνθιμου. Η ηρωίδα του, ερωτευμένη με τον κόσμο, ξανοίγεται στο πέλαγος με περιέργεια να συλλέξει εμπειρίες.

Η αναγνώριση του άλλου είναι η εσωτερική ευση που εμπλουτίζει τον εαυτόν μας.

νέες εμπειρίες. Είναι μεγάλη τύχη να ζούμε σε ενδιαφέροντες καιρούς, σε ένα περιβάλλον γεμάτο νοήματα, ευχαρίστηση, ασφάλεια και συναισθήματα. Είναι μεγάλη δυστυχία να ζούμε σε έναν μη κόσμο, ένα περιβάλλον χωρίς μια τάξη νοήματος, χωρίς κανονικότητα, χωρίς ενδιαφέρον, όπου οι άνθρωποι δεν σκέφτονται (είναι mindless), δεν έχουν αξία, μας είναι άχρηστοι.

Η επακόλουθη απάθεια εκ της χρόνιας απελπισίας μάς κάνει να κλεινόμαστε, με φαντασιώσεις παντοδυναμίας, όπου είμαστε τα πάντα και έχουμε τα πάντα, χωρίς ικανότητα αναμονής και ανοχής των αναπόφευκτων στερήσεων της πραγματικότητας. Δεν είναι ότι αποσυρόμαστε, είναι ότι τίποτα δεν είναι ελκυστικό για να μας παρασύρει. Αν ψάχνουμε για κάτι, δεν ξέρουμε τι είναι αυτό που ψάχνουμε. Αδι-

αφορούμε, δεν έχουμε τον νου μας, δεν νοιαζόμαστε. Τι θα μας ξυπνήσει στη ζωή και στο νόημα (Mindfulness), στις σχέσεις (Alvarez);

Πάμε σε ψυχανάλυση, η δημιουργούμε φιλίες, όπου παλινδρομούμε για να ξεκινήσουμε την πορεία μας να γίνουμε ξανά ζωντανοί, πραγματικοί, παρόντες να ζούμε τις εμπειρίες που δημιουργούμε με τους άλλους. Η αναγνώριση του άλλου είναι η εσωτερική ευση που εμπλουτίζει τον εαυτόν μας. Η ευγνωμοσύνη μας προς τους άλλους για τις καλές εμπειρίες που μας έδωσε το ταξίδι μαζί τους δεν ωφελεί αυτούς αλλά εμάς που δίνουμε μια θέση μέσα μας αυτόν που πήραμε από τους άλλους και μια θέση του εαυτού μας στον κόσμο, που κληρονομούμε και μας ανήκει. Το όνομα του Θηοσά προέρχεται από το ότι ο πατέρας του έθεσε το ξίφος και τα σανδάλια κάτω από τον βράχο για να τα βρει στην εφηβεία, με την υπόδειξη της μητέρας του που τον έστειλε από την Τροϊζήνα στην Αθήνα, για να περάσει από την Κακιά Σκάλα, να αντιμετωπίσει τα τέρατα της φαντασίας του και να βρει τη θέση του, να αναγνωριστεί από τον πατέρα του (Πλούταρχος).

Οι έφηβοι έρχονται ως νέοι άποικοι να κατακτήσουν την πόλη που τους ανήκει. Πρέπει να φτιάξουν το παρελθόν τους, την ιστορία τους, την καταγωγή τους και έναν δημόσιο βίο με τους συντρόφους τους. Μπορεί όμως να μη βρουν ευνοϊκές συνθήκες, να κατακλυστούν από εντάσεις και να εγείρουν τείχη γύρω τους. Να απορρίψουν το ζεύγος των οιδιπόδειων γονιών και να αρνηθούν να γίνουν ενήλικοι, να αποποιηθούν την κληρονομιά τους. Να απέχουν από τα κοινά.

Σε ευνοϊκές συνθήκες ο άλλος, ο ξένος, έρχεται και σείει τη φαντασίωση της παντοδυναμίας μας. Τότε αρχίζουν πράγματα να συμβαίνουν. Ερωτεύουμε με τον κόσμο, ανοιγόμαστε με περιέργεια να τον γνωρίσουμε. Έχουμε τον νου μας, νοιαζόμαστε, διαβάζουμε τις σκέψεις, τις προθέσεις, τις ψυχικές καταστάσεις των άλλων με ενδιαφέρον. Και μετά στρεφόμεθα μέσα μας, μένουμε με τον εαυτόν μας, για να επεξεργασθούμε και να εντάξουμε τις εμπειρίες που δημιουργήσαμε με τους άλλους και αυτά που μάθαμε από αυτές. «Πόσο ενδιαφέρον έχουν όλα όσα συμβαίνουν!» (Λάνθιμος στο «Poor Things»).

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΡΙΝΑΚΗ

Ο Βαγγέλης Μαρινάκης μεγάλωσε στην Κόρινθο και ζει στην Αθήνα. Σπούδασε Πολιτική Επιστήμη και Διεθνείς Σχέσεις στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Από το 2020 εργάζεται ως δημοσιογράφος στον ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο καλύπτοντας διεθνές και καλλιτεχνικό ρεπορτάζ. Το «Ματαδόρ» είναι το πρώτο του βιβλίο.

«Ο μπιντές και άλλες ιστορίες» του Μάριου Χάκκα.

– Περιγράψτε την ιδανική αναγνωστική συνθήκη.

Απόγευμα, μεταξύ 20 και 30 βαθμών Κελσίου, καφέ, ήπια μουσική «καλή» και εγώ σε καναπέ ή σεζ-λόνγκ. Το πού, παίζει δεύτερο ρόλο.

– Υπάρχουν βιβλία για τα οποία να νιώθετε ενοχές που σας άρεσαν; Οχι, κανένα. Αλίμονο αν διαβάζαμε μόνο ό,τι μας ήταν εύκολο, γνώριμο και βολικό. Το δημιουργήμα, ακόμη κι όταν προέρχεται από τη χειρότερη πάστα ανθρώπων, αυτονομείται από τον δημιουργό του.

– Τι είναι αυτό που σας συγκινεί περισσότερο σε ένα βιβλίο;

Το ύφος, ο τρόπος αφήγησης μιας ιστορίας. Είναι εκεί που δείχνει την αλήθεια του ο συγγραφέας. Η ιδέα έπεται.

– Ποιο είναι το επόμενο βιβλίο που θα διαβάσετε;

Το «Empire of Doom» των Μπομπ Χαλ και Ντέιβιντ Μικελάνι από τη Marvel Comics.

– Πώς προέκυψε ο τίτλος «Ματαδόρ»; Τι σημαίνει;

Σημαίνει ταυρομάχος και παραπέμπει στην παραλληλία του αιματηρού εθίμου με τον έρωτα. Και στις δύο περιπτώσεις διακρίνεις ομοιότητες: την ένταση, τον φόβο, τη φακίδευση του «θύματος» και ασφαλώς την περιστεροφύλη γύρω από τον εαυτό μας.

– Τι συμβαίνει στη λεπτή ζώνη όπου κατοικούν αναλογικοί άνθρωποι εν μέσω ψηφιακής εποχής;

Τίποτα εξαιρετικό εκ πρώτης όψης. Οικονομικές δυσκολίες, μια πόλη αφιλόξενη και σκληρή, ζωτικά ψεύδη που συντηρούν τα Εγώ μας, η μικροκνωδία της ιεραρχίας. Ο έρωτας είναι το ειδοποιό στοιχείο, ακριβώς ως υπενθύμιση πως σε μια εποχή μετάβασης και κατακερματισμού εξακολουθεί να υφίσταται κάτι βαθιά ανθρώπινο και αρχαίο στη φτιάξη του.

Επιμέλεια: ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΣΚΑΡΑΚΗ

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ

Πλοπ!

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑ
Πλάνης στην Πλάνη της εκδ. Θίνες, 2024, σελ. 128

Στους αντίποδες ποιητών με δυναμικές πρώτες εμφανίσεις σε ιδιαίτερα νεαρή ηλικία βρίσκονται οι ποιητές που κάνουν όψιμα την πρώτη τους εμφάνιση. Υπάρχει ωστόσο ένα χαρακτηριστικό που συχνά ενώνει πρώτους και όψιμους: μια ορμή καταρακτώδης, μια πίεση που επιβάλλει όλα να ειπωθούν μέσα σε ένα βιβλίο, σαν να μην υπάρχει αύριο. Καμιά φορά, αυτό συμβαίνει ακόμη και μέσα σε ένα και το αυτό ποίημα όταν, περισσότερο ή λιγότερο επιτυχημένα, συνωστίζονται εκεί υφολογικά και μετρικά ευρήματα, εικόνες και ιδέες. Η διακεκριμένη, γερμανοτραφής αρχιτέκτων Κατερίνα Γκιουλέκα μετέχει αυτής της ορμητικής πληθωρικότητας στα 74 ποιήματα που απαρτίζουν την υπό συζήτηση συλλογή, την πρώτη εκδοτική της εμφάνιση, σε ώριμη ηλικία.

Όταν η/ο αναγνώστρια/ς αντιμετωπίζει ένα τόσο εκτεταμένο, περίτεχνο και καταγιστικό υλικό, είναι φυσικό σαν πρώτη αντίδραση να «κουμπωθεί». Στην περίπτωση της Γκιουλέκα, εντοπίζω στρατηγικές που, συνει-

δητά ή ασυνείδητα, η ποιήτρια εφαρμόζει για να ξεκουμπώσει τις επιφυλάξεις μας ή, έστω, για να χαλαρώσει κάπως τις σφιχτές κουμπότρυπες. Ένα στοιχείο που μας κερδίζει διαβάζοντας είναι ο ρυθμός, η ποικιλία των ελεύθερα εναλλασσόμενων μέτρων, οι δι-

αγορεύουμε, δεν έχουμε τον νου μας, δεν νοιαζόμαστε. Τι θα μας ξυπνήσει στη ζωή και στο νόημα (Mindfulness), στις σχέσεις (Alvarez);

έρχονται συχνά πυκνά ο αυτοσαρκασμός αλλά και η τόλμη των επιλογών να σώσουν το παιχνίδι. Χαρακτηριστικός από την αποψη αυτή είναι ο τρόπος που τελειώνει το τελευταίο ποίημα της συλλογής («Ζώσα ύλη - οργανική ύλη»), με ένα «πλοπ!». Ενώ το ποίημα έχει, αν δεν λαθεύω, θέμα του τον θάνατο και επιχειρεί απολογισμούς πριν από τον οριστικό αποχαιρετισμό και ενώ, με τόνους οριακά πομπώδεις, επιβάλλεται μια ατμόσφαιρα δραματική κατά την έβδομο (με στίχους όπως «καθώς θα πέφτει πελιδνό σκοτάδι την ίδια εκείνη ώρα/ που αστραπία σε χώρο πλέον άχρονο/ θα σε τυφλώσει Φως»), έρχεται κολπτικά εκείνο το «πλοπ!», με πλάγια γράμματα, μέσα σε παρένθεση, και όλα τα αλλάζει.

Ξαναδιαβάζω λοιπόν τη συλλογή υπό τον ήχο της καρτονίστικης λέξης. Με κερδίζει, επίσης, η σταθερή επιδίωξη να πραγματευθεί η ποιήτρια το

γυναικείο πεπρωμένο. Με αποθύν, από την άλλη, λέξεις αφύσικες στην εποχή μας, όπως «[ο] θύμπος», και ποιήματα στρατευμένου διδακτισμού, όπως το «Ανέμελοι της εύφορης κοιλάδας». Όμως σκαλώνω ευχάριστα στο ποίημα «Οι sharks της σαρκός». Και κάπως έτσι συμβαίνει σε ολόκληρο το βιβλίο. Αν η ποιήτρια εμπιστευόταν περισσότερο το χιούμορ και την πνευματική σπιρτάδα που διαθέτει, η καλαίσθητα τυπωμένη συλλογή θα περιλάμβανε ασφαλώς λιγότερα και θα ήταν στο σύνολό της συμπαιγνότερη και απολαυστικότερη στην ανάγνωση. Η ανάγκη να πει υπερβολικά πολλά και η κάποια έλλειψη εμπιστοσύνης στη δουλειά της προδίδεται και από τις «σπυριλιές» στο τέλος, π.χ. η σημείωση για το «Η Γκιουλ Νίβερ στη χώρα των Καν(ε)ϊς» γιατί ή θα δουλέψει το λογοπαίγιο αν είναι το ποίημα αποτελεσματικό (το συγκεκριμένο είναι, και παραθέτω ενδεικτικά: «Η προηγούμενη εγώ/ ξεψύχνησε από δίψα/ συρρικνωμένη μέσα στη χούφτα μου/ σε μίαν ακατοίκητη κουζίνα του εξήντα») ή δεν είναι αρκετά επιτυχημένο και βέβαια δεν θα σωθεί με την προσθήκη μιας επεξηγήσης.

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

από τη **Read LIBRARY**

Γιόλα Δαμιανού Παπαδοπούλου
Ακούραστη προμονή
Ψηφιακή Έκδοση
Read Library

Η γνωστή Κύπρια συγγραφέας Γιόλα Δαμιανού Παπαδοπούλου θέλοντας να τιμήσει τις μάνες των αγνοουμένων της Τουρκικής εισβολής στην Κύπρο του 1974, έγραψε με αφορμή τη μούρη 50η επέτειο το διήγημα, «Ακούραστη προμονή», το οποίο και τους το αφιερώνει γράφοντας, «Το διήγημα αυτό το αφιερώνω σ' όλες τις μάνες της προμονής και της εγκαρτέρησης. Ταπεινά κλείνω το γόνι». Στο διήγημα αυτό αναφέρεται στη μάνα του αγνοουμένου, του κάθε αγνοουμένου που η μάνα του τον περιμένει ακούραστα να επιστρέψει. Διατηρούσε τη θέση του στο τραπέζι αδειανή μόνο για εκείνον. Έστρωνε το σερβίτιο του στο τραπέζι, κρατούσε τη μερίδα του στην άκρη να του τη σερβίρει μόλις έρθει, είχε το ποικύμιο του φρεσκοσιδερωμένο στο ντουλάπα, λες και το είχε σίγουρο πως όπου να 'ταν θα γυρνούσε και δεν ήθελε με τίποτα να τον στεναχωρήσει, δεν ήθελε να αφήνει καμία υποψία που να μαρτυρεί πως είχε χάσει την ελπίδα της. Το διήγημα αυτό είναι γραμμένο 50 χρόνια μετά τα τραγικά γεγονότα και η συγγραφέας φέρνει στο προσκήνιο ξανά με ιδιαίτερη ευαισθησία και συγκινησιακή γραφή γεγονότα που τα έζησε ο κόσμος στην προσφυγιά. Μπορεί να φαντάζουν σουρεαλιστικά μα είναι πέρα για πέρα αληθινά. Είναι ιστορίες που τις είχαμε ακούσει, τις είχαμε ζήσει σ' αλήθεια και ο πόνος είναι ακόμα εκεί, ειδικά για όσες οικογένειες έχασαν κάποιο δικό τους.

Το διήγημα έχει ψηφιοποιηθεί και διατίθεται δωρεάν από την εφαρμογή Read Library. Επισκεφθείτε τον ιστότοπο Readlibrary.com για πληροφορίες και περισσότερα βιβλία.

Ανδρονίκη Λασηθιωτάκη
lasithiotakisa@sppmedia.com

Το φεστιβάλ όταν έφυγαν τα... τανκς

Η νέα εποχή για τον μεγαλύτερο κινηματογραφικό θεσμό της χώρας άρχισε με το τέλος της κυριαρχίας του Τζέιμς Πάρις

ΤΕΧΝΕΣ
ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Της ΓΙΩΤΑΣ ΜΥΡΤΣΙΩΤΗ

Το 1974 ο άνεμος ελευθερίας φούσκωνε τις προσδοκίες και στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης. Ο δεκαπεντάχρονος θεσμός έδειχνε να αφήνει πίσω το παρελθόν: την ασπρόμαυρη «Εβδομάδα Ελληνικού Κινηματογράφου» της πρώτης εξαετίας (1960-1965) τις λογοκριτικές παρεμβάσεις και τους αποκλεισμούς της δικτατορίας την άνοδο και την κάθοδο της κινηματογραφικής «βασιλείας» του Τζέιμς Πάρις, την «απομόνωση» της προδευτικής κινηματογραφίας, την αίγλη και τη λάμψη που επισκίαζε τις οργανωτικές αδυναμίες και τις κρατικές παρεμβάσεις.

Η σκοτεινή περίοδος όμως έφερνε και νέες κινηματογραφικές φωνές: τη «Νίκη του ελληνικού κινηματογράφου», όπως έγραφε ο Ξένος Τύπος το 1966, εκθειάζοντας τις ταινίες των Ροβήρου Μανθούλη, Αλέξη Δαμιανού, Τάκη Κανελλόπουλου, Αλέξη Γρίβα, μιλώντας για «καινούργιες αισθητικές και θεματικές αναζητήσεις» την πρωτοπορία του Νίκου Κούνδουρου και μια νέα γενιά Ελλήνων σκηνοθετών (Αγγελόπουλος, Βούλαρης, Τάσιος, Παπαστάθης, Τάσος Ψαρράς, Τάκης Παπαγιαννίδης, Βασιλική Ηλιοπούλου, Νίκος Αντωνάκος, Κώστας Φέρρης) που «εκτόπιζαν τους εκπροσώπους του αποθνήσκοντος εμπορικού κινηματογράφου», όπως έγραφαν οι κριτικοί της εποχής.

Εφερε στο προσκήνιο εκπα-

Οι νέες ιδέες, τα όνειρα και η έντονη επαναστατική διάθεση έχασαν τον προσανατολισμό τους τη δεκαετία του '80, όμως αυτό που ακολούθησε ξεπέρασε κάθε προσδοκία.

Το φεστιβάλ πιάνει το νήμα από τη σκοτεινή περίοδο της λογοκρισίας και του κρατικού ελέγχου και φέρνει στο φως σκηνοθέτες που είχαν πολλά να δείξουν στο πανί. Ο εξώστης, χωρίς «γύψο» πια, αποκτά φωνή και φτάνει να απονέμει τα δικά του βραβεία!

τριμένους δημιουργούς, τον Ζυλ Ντασέν ως πρόεδρο του παράλληλου Διεθνούς Φεστιβάλ και τη Μελίνα Μερκούρη που επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη 14 χρόνια μετά την τελευταία της παράσταση, για να διαδραματίσει αργότερα σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του θεσμού ως υπουργός Πολιτισμού.

Η ανάγνωση των γεγονότων 50 χρόνια από τη Μεταπολίτευση, δεν θα μπορούσε να είναι γραμμική αφού οι μεταγενέστερες πραγματικότητες και η σημερινή πολιτική ορθότητα αναπτύσσουν τις δικές τους συσχετίσεις. Μεσολα-

βούν, η διαχείριση της μνήμης, τα αιτούμενα κάθε εποχής και οι μορφές για τη διεκδίκησή τους, η οπτική των σινεφίλ απέναντι στην πρωτοποριακή, πειραματική ή πολιτική κινηματογραφική γραφή. «Δυο στιγμές» μιας μαρτυρίας της σκηνοθέτριας Αντουανέτας Αγγελίδη στην «Κ» αποτυπώνουν έναν από αυτούς τους συσχετισμούς. Έχουν διαφορά 44 χρόνια. Και οι δυο αφορούν την προβολή της ταινίας της Idées Fixes / Dies Irae (Παραλλαγές στο ίδιο θέμα). Η πρώτη τον Αντι-Φεστιβάλ των Κινηματογραφιστών,

το 1977 στη Θεσσαλονίκη. Η δεύτερη, στο πλαίσιο του «Χώρα, σε βλέπω» της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, το 2021 σε ένα αφιέρωμα στο σύνολο του έργου της.

ΣΤΙΓΜΗ ΠΡΩΤΗ (1977). «Το ακροατήριο κραυγάζει ρυθμικά στον παλμό του συγκοπτόμενου λεξικού της ταινίας. Ακούγονται μόνο ανδρικές φωνές που γιουκάρουν το ανοίκειο φίλμ της παλαβής γυναικίας, που βάζει το σώμα της, το αιδίο της μέσα στο έργο. Αποφασίζω να θεωρήσω ότι αυτό είναι συμμετοχή. Σπκώνομαι και

Ο Διονύσιος Σαββόπουλος τραγουδάει, η Μελίνα Μερκούρη ανάβει τσιγάρο. Η Μεταπολίτευση τα συγχωρούσε και τα επέτρεπε όλα.

Το φεστιβάλ υπήρξε χώρος διεκδικήσεων και πολιτικών ζυμώσεων. Επειτα από επτά χρόνια σιωπής, ο εξώστης απέκτησε φωνή και δικαιώματα.

Φεστιβάλ εντός και εκτός του φεστιβάλ. Για όλους τους κινηματογραφιστές και όλους τους σινεφίλ. Η διάθεση για δημιουργία μεγάλη και η ζήτηση επίσης.

Επανεκκίνηση με... αντιφεστιβάλ και βραβεία του «β' εξώστη»

Στην πρώτη μεταπολιτευτική διοργάνωση (1974) ο Παύλος Ζάννας (εμπνευστής και οργανωτής του θεσμού) καλούσε δημόσια φορείς και συλλογικά όργανα «να συνεργαστούν για την αναμόρφωση του φεστιβάλ». Πρωταρχικό αιτούμενο στα πρώτα μεταπολιτευτικά χρόνια ήταν ένας λειτουργικός θεσμός με νέα οργανωτική ανεξάρτητη μορφή χωρίς τις αγκυλώσεις που δημιουργούσε το νεφελώδες σχήμα ΔΕΘ και υπουργείου Βιομηχανίας στα οποία υπαγόταν το φεστιβάλ. Οι συνεχείς διαμαρτυρίες και τα υπομνήματα δεν αρκούσαν. Ούτε οι μικρές «νίκες»: κατάργηση της επιτροπής λογοκρισίας και υποβολή ταινιών απευθείας από τους δημιουργούς στην επιτροπή προκρίσεων (1975), αντιφεστιβάλ των «κοιμένων» σκηνοθετών, απονομές βραβείων του «β' εξώστη» επί σκηνής.

Την πρωτοβουλία πήραν το 1977 κινηματογραφιστές και όλη η πρωτοπορία του ελληνικού κινηματογράφου με πρωτεργάτες τον Παύλο Ζάννα και τον Μανώλη Ανδρόνικο. «Το αντιφεστιβάλ ήρθε σαν ένας αέρας ελευθερίας που μας πήρε και μας σήκωσε. Ήταν μια επαναστατική πράξη στην προσπάθειά μας να τα αλλάξουμε όλα, ελεύθερα, δημιου-

ργικά με δημοκρατικές διαδικασίες και να κάνουμε Τέχνη», θυμάται η ηθοποιός Θέμις Μπαζάκα. Ήταν 16 χρόνων. Συμμετείχε στην ομάδα περιφρούρησης της ανεξάρτητης διοργάνωσης που είχε την υποστήριξη σύσσωμου του κινηματογραφικού και πνευματικού κόσμου παρά την προσπάθεια της ΔΕΘ και του υπουργείου Βιομηχανίας να το σταματήσουν κα-

«Ήταν μια επαναστατική πράξη στην προσπάθειά μας να τα αλλάξουμε όλα, ελεύθερα, δημιουργικά και να κάνουμε Τέχνη», θυμάται η Ιβχρονη τότε Θέμις Μπαζάκα.

ταγγέλλοντας την πρωτοβουλία ως «κομματική γιορτή» πανηγύρι της εξτρεμιστικής Αριστεράς και περιστασιακών συνεταιριών της. Το υπουργείο Βιομηχανίας παρέδωσε τελικά τη σκυτάλη του θεσμού στην αρμοδιότητα του υπ. Πολιτισμού το 1981 (επί υπουργίας Ανδρέα Ανδριανόπουλου).

Η άνοδος του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία άνοιξε νέο κύκλο διεκ-

δικήσεων και εξελίξεων. Μεγάλο θέμα συζήτησης ήταν το υπό διεκδίκηση κινηματογραφικό νομοσχέδιο το οποίο ψηφίστηκε το 1986. Με νέο σπινάκι και με την εκπροσώπηση όλων των σωματείων, δυσκίνητο και γραφειοκρατικό, δυσχεραίνε τις προσπάθειες καλλιτεχνικών διευθυντών όπως του Θανάση Ρετζή να θέσει τον θεσμό «σε μια νέα κοίτη χωρίς να χάνει κάτι από την παράδοση». Εν τω μεταξύ, ο «β' εξώστης» είχε χάσει τη δυναμική και την αξιοπιστία του «σκληρό, αγράμματο και αναϊδή» τον χαρακτήριζε ήδη από το 1979 ο Τύπος.

«Πράγματι το κοινό ήταν πολύ σκληρό», λέει η Θέμις Μπαζάκα. «Έζησα την αποδοκιμασία του ως διαγωνιζόμενη στο "Οστρία", το τέλος του παιχνιδιού/Ανδρέας Θωμόπουλος, το 1984. Η ταινία δεν άρσε. Γιουκαίστηκα. Σπκώθηκα και υποκλίθηκα. Οι κραυγές και τα γέλια σταμάτησαν. Με χειροκρότησαν. Ένα χρόνο πριν είχα φύγει από την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών με επευφημίες, μ' έναν τρελό ενθουσιασμό από το αναπάντεχο βραβείο β' γυναικείου ρόλου στο "Ρεμπέτικο" του Κώστα Φέρρη. Το γιουκάισμα όμως με προσγειώσε».

Το φεστιβάλ έμπαινε στην πιο

δύσκολη και αβέβαιη εποχή του. Οι αλληπάλλες παραιτήσεις διευθυντών σε συνδυασμό με την κρίση του ελληνικού κινηματογράφου (1988), οι συζητήσεις για το παρόν και το ασαφές μέλλον του, οι «απογοητευτικές» και «αμφιλεγόμενες» ποιότητες ταινίες στην επετειακή 30η διοργάνωση (1989), και η οικονομική στενότητα, σημάδεψαν το τέλος της δεκαετίας του '80. Το φεστιβάλ τότε «μυρίζε μούχλα», θυμάται ο κριτικός κινηματογράφου Θωμάς Λιναράς.

Ο Μισέλ Δημόπουλος

Η σανίδα σωτηρίας ήρθε από τον Μισέλ Δημόπουλο. Το 32ο Φεστιβάλ (1991) σφράγιζε την εποχή του θεσμού ως Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου. Εκλείσε χωρίς την απονομή επτά βασικών βραβείων, καθώς «η πλειοψηφία των ταινιών υπηρετούσε μια τηλεοπτική, παρά κινηματογραφική αισθητική». Η αισιοδοξία ωστόσο για την αλλαγή της πορείας περιόρισε.

Με σταθερή την αρχική του έδρα στο Ολύμπιο όπου επέστρεψε (1997) επί Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης, άπλωσε τη δράση του (1999) σε τέσσερις επιπλέον αίθουσες στην Α' προβλήτα του λιμανιού και με ένα νέο θεσμικό πλαίσιο που το καθιέρω-

νε ως τον κατ' εξοχήν φορέα διεθνούς προβολής και προώθησης της ελληνικής κινηματογραφικής προβολής, έβαλε πλώρη για τη νέα χιλιετία.

«Ο Μισέλ Δημόπουλος ήταν ο μάστορας που χάραξε την πορεία του στο μέλλον υλοποιώντας τη σοφή ιδέα της διεθνοποίησης», εκτιμά ο Βασίλης Κεχαγιάς. «Είμαι πεπεισμένος ότι ο εκσυγχρονισμός του ολοκληρώθηκε από τον Μισέλ Δημόπουλο στον οποίο οφείλει και τη σημερινή του εμβέλεια», ομολογεί ο πρόεδρος της ΠΕΚΚ. Ο Δημόπουλος αφογκράστηκε τις διεθνείς συνθήκες. «Πήρε ένα φεστιβάλ τοπικές εμβελείες, το άνοιξε στον κόσμο, ανανέωσε το κοινό του, απεγκλώβισε την απομόνωση της ελληνικής κινηματογραφίας καλώντας την να συμπορευτεί με την παγκόσμια έβδομη τέχνη» (το τελευταίο ελληνικό διαγωνιστικό τμήμα ήταν το 1997).

Σήμερα με τις πολιτικές ανακατατάξεις σε όλη την Ευρώπη πρέπει να εφνοσκάσουμε; «Ποτέ! Ούτε στιγμή!», λέει ο πολυπράγμων, γνωστός ως μεταφραστής, Αχιλλέας Κυριακίδης, πιστός θαμώνας του φεστιβάλ από τη δεκαετία του '80. «Στις εποχές που ζούμε κανένας δεν πρέπει να επα-

ευχαριστώ. Αρχίζουν να με πλησιάζουν απειλητικά. Ας μιλήσουμε, προτείνω. Και δέχονται. Με κατηγορούν για ελιτιστρία, το έργο μου για μη πολιτικό. Επικριζώμε με μέχρι τα ξημερώματα. Και την άλλη μέρα συνεχίζουμε στον Σύλλογο Αρχιτεκτόνων. Λέω πως το είδος γραφής είναι πολιτική πράξη. Πως τα μηνύματα διεισδύουν στο σύνολο των κινηματογραφικών κωδικών, όπως εμπλέκεται το σώμα της δημιουργού στο έργο. Πως το προσωπικό είναι πολιτικό».

ΣΤΙΓΜΗ ΔΕΥΤΕΡΗ (2021). «Η ίδια ταινία. Η αίθουσα κατάμεστη από νέες και νέους. Δίψα για παθιασμένη συζήτηση, για την εμπλοκή της αβανγκάρντ με τον φεμινισμό, για τις πρωτοπορίες στην Ελλάδα και διεθνώς».

Ανάμεσα στο 1977 και το 2021, παρατηρεί η κ. Αγγελίδη, «άλλα πράγματα προχώρησαν, άλλα πωσγύρισαν επικίνδυνα. Μια τέτοια ορμή για το καινούργιο πήγε χαμένη. Τι κρίμα! Όμως μέσα σ' αυτά τα χρόνια ενσωματώθηκαν στην συζήτηση τα φεμινιστικά ερωτήματα που δεν υπήρχαν στην ωμή αντίληψη του πολιτικού. Το 1992 το φεστιβάλ διεθνοποιείται, φέρνει σε επαφή δημιουργούς και κοινό με τον διεθνή κινηματογράφο. Το 2004 ιδρύεται το πρώτο Τμήμα Κινηματογράφου της χώρας, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (όπου διδάξα για χρόνια). Η χώρα θα περάσει οικονομική κρίση, και ο ελληνικός κινηματογράφος μια νέα άθνηση. Τελικά, η σχέση της τέχνης με τη γενικότερη πορεία μιας χώρας δεν είναι ούτε μονοσήμαντη ούτε γραμμική. Ευτυχώς!».

Πηγές: Αφιέρωμα: Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, 7 Ημέρες «Καθημερινή» (6-11-1994), «50 Χρόνια Φεστιβάλ Κινηματογράφου 1960/2009» (εκδόσεις Ιανός)

Δικαστής και δήμιος ο ρατσισμός

Μια περιπέτεια γεμάτη μυστήριο και ταυτόχρονα ένα τρομακτικό πολιτικό βιβλίο για τον Νόμο του Λιντς

PERCIVAL EVERETT

Τα δέντρα

μτφρ.: Πάνος Τομαράς
εκδ. Gutenberg, 2024, σελ. 411

Τον **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

Ο Πέρσιβαλ Εβερρετ (γεν. 1956), πολυβραβευμένος, ακατάτακτος, με διαφορετικό πρόσωπο κάθε φορά μα πάντα απολαυστικός, ήρθε πάλι στην επικαιρότητα στη χώρα μας πέρυσι, με το διασκεδαστικό-τατο φίλμ του Κορντ Τζέφερσον «American fiction», μια αιχμηρή σάτιρα που μιλάει για τα λογοτεχνικά και μη στερεότυπα και τις «ταυτότητες». Ήταν δασκουλός του μυθιστορηματός του «Erasure», που είχε κυκλοφορήσει στα ελληνικά με τίτλο «Το σβήσιμο» το 2005 (εκδ. Πόλις, μτφρ. Χίλντα Παπαδημητρίου). Ανάμεσα στο 2006 και στο 2013 ακολούθησαν άλλα τρία μυθιστορήματά του από τον ίδιο εκδότη: «Αμερικανική έρημος», «Πληγωμένοι», «Η θεραπεία του νερού». Και φτάνουμε σήμερα, πάνω από μια δεκαετία μετά, με τα «Δέντρα», ένα από τα πιο –θα το ξαναπούμε– απολαυστικά μυθιστορήματα που διαβάσαμε εδώ και καιρό. Υποψήφιο για το Booker του 2022, αυτό το κατάμαυρο νουάρ είναι μια συναρπαστική, όλο μυστήριο περιπέτεια, ένα ολοζώντανο, πανέξυπνο crime με πυκνή αφήγηση και σκοτεινό (συχνά, δε, πραγματικά ξεκαρδιστικό) χιούμορ, αλλά και ένα τρομακτικό πολιτικό βιβλίο ταυτόχρονα: μιλάμε για τον Νόμο του Λιντς εδώ, για τον από-

λυτο σκοταδισμό, για εγκλήματα εις βάρος της μαύρης κοινότητας που γίνονταν κυριολεκτικά στο φως της ημέρας – εγκλήματα που σχεδόν πάντα έμεναν ατιμώρητα. Συνδυάζοντας πραγματικά γεγονότα και μυθοπλασία, τα «Δέντρα» είναι ένα κορυφαίο Southern noir, γραμμένο από την πένα ενός πραγματικού συγγραφέα.

Ο μίζερος Νότος σκιαγραφείται αριστοτεχνικά («Εδώ δεν είμαστε πόλη. Διάολε, εδώ δεν είμαστε καν στον εικοστό πρώτο αιώνα. Μετά bias είμαστε στον εικοστό»,

Εγκλήματα εις βάρος της μαύρης κοινότητας που γίνονταν κυριολεκτικά στο φως της ημέρας και σχεδόν πάντα έμεναν ατιμώρητα.

σ. 69, «Δεν έχει μπει ποτέ έγχρωμος στο σπίτι μου, εκτός από τον τύπο για την καλωδιακή τηλεόραση», σ. 81, «Τρία κουνάβια ήταν στην πλαϊνή βεράντα κι έξυναν την τζαμόρτα», σ. 87, «Το σπίτι είχε κριθεί κατεδαφιστέο, αλλά είχε τις προοπτικές να γίνει εργαστήριο μεθαμφεταμίνης», σ. 93), υπάρχουν σκηνές που σε ανατριχιάζουν παρά τον ασταμάτο καύσιμα («[Ξ]υλοκόπησαν το αγόρι, του τύλιξαν αγκαθωτό σύρμα γύρω από τον λαιμό, το πυροβόλησαν στο κεφάλι και το πέταξαν στον Μικρό Ταλακάτι

Μια συμβολική ταφόπλακα και λίγα λουλούδια κοντά στο μνημείο Τζορτζ Φλόιντ, στη Μινεάπολη. Ο Εμετ Τιλ το 1955, ο οποίος μόλις είχε συμπληρώσει τα 14 χρόνια του, απήχθη, βασανίστηκε άγρια και δολοφονήθηκε στο Μισισίπι επειδή (υποτίθεται...) πρόσβαλε μια λευκή γυναίκα.

από τη γέφυρα», σ. 110, «Του νταρον ρον! Είμαστε η Κλαν των Ηνωμένων Πολιτειών!», σ. 135), ενώ μεγάλη εντύπωση μας έκαναν τρία πράγματα: το πώς κατορ-

θώνει ο Εβερρετ να μας προσφέρει ένα αστυνομικό μυθιστόρημα που θυμίζει όσο λίγα έναν ανάστροφο ακινό: νόστιμο και δροσερό απέξω, όλο αγκάθια και πι-

Το μυθιστόρημα του Πέρσιβαλ Εβερρετ ρίχνει φως στον απόλυτο σκοταδισμό του αμερικανικού Νότου.

κρα από μέσα: το πώς ανά εκατό περίπου σελίδες αλλάζει επίπεδο, προσθέτοντας επιπλέον στοιχεία και χαρακτήρες, χωρίς να χάνει ίχνος από τη δυναμική, το χιούμορ και την ανθρωπιά του: η ζωτικότητα των χαρακτήρων: πέραν του μπουκέτο από ήρωες που ο ένας είναι πιο ενδιαφέρον και πιο αξιανάπητος από τους άλλους: οι δύο άνδρες από το Γραφείο Ερευνών του Μισισίπι, η ειδική πράκτορας του FBI Χέρμι Χάιντ, η σερβιτόρα Γκέτρουντ Πένστοκ, ο καθηγητής Ντέιμον Θραφ και βέβαια η υπεραϊωνόβια Μαμά Ζήτα, που κρατά σχολαστικά αρχείο με όλα τα λιντσαρίσματα του εικοστού αιώνα. Θα θέλαμε να τους δούμε και στην οθόνη. Και κάτι μας λέ-

ει πώς πράγματι θα τους δούμε.

Μας είπε ο μεταφραστής των «Δέντρων», Πάνος Τομαράς: «Το μυθιστόρημα εκτυλίσσεται στη σημερινή εποχή στο Μισισίπι και σχετίζεται με ένα πραγματικό γεγονός που συνέβη το 1955: το λιντσαρίσμα ενός νεαρού Αфроαμερικανού επειδή υποτίθεται ότι είχε προσβάλει μια λευκή γυναίκα. Δύο αστυνομικοί και μία πράκτορας του FBI προσπαθούν να εξιχνιάσουν μια σειρά από δολοφονίες.

Δίπλα σε κάθε θύμα εμφανίζεται το πτώμα ενός άγνωστου μαύρου άνδρα, που στη συνέχεια χάνεται, για να εμφανιστεί πάλι δίπλα στο επόμενο θύμα. Το παράδοξο αυτό γεγονός είναι πρωτότυπο σαν ιδέα και δίνει έναν σουρεαλιστικό τόνο στο βιβλίο. Παρά το αιχμηρό θέμα του ρατσισμού, που αποτελεί το υπόβαθρο της ιστορίας, ο συγγραφέας αποφεύγει τελείως τον διδακτισμό. Αντιθέτως, προτιμά το χιούμορ για να δείξει τη γελοιότητα ορισμένων καταστάσεων, ενώ μερικές σκηνές θυμίζουν ακόμα και ταινία με ζόμπι. Οι χαρακτήρες σκιαγραφούνται πολύ ζωντανά και εύστοχα, με μεγάλη οικονομία στην έκφραση, αλλά πολύ παραστατικά. Εύκολα σχηματίζει κανείς στο μυαλό του την εικόνα τους, όπως και την εικόνα του φτωχού Νότου των ΗΠΑ. Γενικά, το γράψιμο του Εβερρετ είναι φρέσκο, με μια τάση να συνδυάζει στοιχεία από πολλά λογοτεχνικά είδη (και όχι μόνο), παίζοντας με τα στερεότυπα».

Για τον άνδρα
και τον γοργισμό

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ 6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ROMANOS KATSONIS

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

"A MELANCHOLY, HIGHLY SATISFYING ADULT DRAMA, INTENSELY MOVING."
- THE HOLLYWOOD REPORTER

HOPE

A FILM BY MARIA SØDAHL

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 21:00

HOPE / ΕΛΠΙΔΑ
ΔΡΑΜΑ

Η Άνια και ο σύντροφός της, Τόμας, ετοιμάζονται να γιορτάσουν τα Χριστούγεννα με την οικογένειά τους, όταν εκείνη μαθαίνει ότι πάσχει από ανίατη ασθένεια. Το γεγονός αυτό φέρνει και τους δυο αντιμέτωπους με τα βαθύτερα αισθήματά τους.

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet cytavision MOVIES HD MESIMVRIA

Θέση: 101 Θέση: 49

www.mesimvria.com

Η Marvel επιστρατεύει το «βαρύ πυροβολικό»

Δύο αγαπημένοι υπερήρωες επιστρέφουν

Deadpool & Wolverine ★★½
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2024)
Σκηνοθεσία: Σον Λίβαϊ
Ερμηνείες: Ράιαν Ρέινολντς, Χιου Τζάκμαν

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Επειτα από τον πρόσφατο ποταμό μετριότητας, το στούντιο της Marvel επιστρατεύει το «βαρύ πυροβολικό» προκειμένου να επιστρέψει στις καρδιές των φαντων υπερηρώων – και πιθανότατα θα το καταφέρει. Δύο από τους πιο αγαπημένους κομιστικούς χαρακτήρες, ο αναισθησιολόγος Deadpool (Ράιαν Ρέινολντς) και ο πιο μπρουτάλ Wolverine (Χιου Τζάκμαν), ενώνουν, έστω απρόθυμα, τις δυνάμεις τους ώστε να αντιμετωπίσουν (τι άλλο) άλλη μια υπαρξιακή απειλή για τον πλανήτη μας. Πέντε διαφορετικοί σεναριογράφοι, μεταξύ των οποίων ο σκηνοθέτης Σον Λίβαϊ και ο πρωταγωνιστής Ράιαν Ρέινολντς, υπογράφουν ένα σενάριο που προσπαθεί σκληρά να επιστρέψει τους υπερήρωες πίσω στην καρτουνίστικη, κιομουριστική εκδοχή τους που αγαπήθηκε περισσότερο από το κοινό. Ταυτόχρονα δεν παραλείπουν τον αυτοσαρκασμό για τις πρόσφατες αποτυχίες της Marvel, αλλά και για την εξαγορά της 21th Century Fox από την Disney, η οποία οδήγησε σε συγχώνευση/κατάρρευση κάποιων δημοφιλών franchise. Σε αυτά προσθέστε και τις αναρίθμητες αναφορές στο όλο και ογκωδέστερο κινηματογραφικό σύμπαν της Marvel (MCU) και έχετε έναν κυκεώνα πληροφορίας, όχι πάντα εύκολο στην παρακολούθηση, ειδικά από τον λιγότερο υποψιασμένο θεατή.

Από την άλλη, ο συγκεκριμένος «διάλογος» με την κάμερα είναι από τα ενδιαφέροντα στοιχεία μιας κατά τα λοιπά μάλλον υποτυ-

πώδους πλοκής, κύρια αποστολή της οποίας είναι να μας οδηγήσει από τη μια σκηνή δράσης στην επόμενη. Αυτές οι τελευταίες είναι πάντως στην πλειονότητά τους εντυπωσιακές και σίγουρα συγχρονισμένες με τις γεμάτες γραφική βία και σπλάτερ προηγούμενες εμφανίσεις του Deadpool στην οθόνη. Γενικώς εδώ, από τους δύο σαρ, είναι ο Ρέινολντς εκείνος

Πέντε σεναριογράφοι υπογράφουν το φιλμ που προσπαθεί σκληρά να επιστρέψει στην καρτουνίστικη, κιομουριστική εκδοχή των υπερηρώων που αγαπήθηκε από το κοινό.

που τα δίνει όλα προκειμένου να οδηγήσει το άρμα της ταινίας στον προορισμό του, πάντα μέσα από τον αθρόοτομο, όχι πάντα πολιτικά ορθό, χαρακτήρα του, ο οποίος είναι άλλωστε και από τους ελάχιστους που μετρούν μόνο επιτυχίες στο box office.

Η ίδια συνταγή

Σε μεγάλο βαθμό η δική του συνταγή εφαρμόζεται ξανά, με κάποιες υπερβολές και επαναλήψεις, αλλά σίγουρα απολαυστική, τουλάχιστον στο πρώτο κομμάτι της ταινίας, όπως και στο κερκτικό φινάλε με το «Like a prayer» της Μαντόνα να συνοδεύει ένα ανεκδιήγητο bromance, αμπαλισμένο σε σκηνή δράσης. Η αφηγηματική «κοιλιά» που μεσολαβεί έως εκεί είναι βέβαια ευδιάκριτη, ωστόσο ελάχιστα θα πειράξει οποιονδήποτε από τους πιστούς των δύο υπερηρώων.

Ο Χιου Τζάκμαν ως Wolverine και ο Ράιαν Ρέινολντς ως Deadpool ενώνουν, έστω απρόθυμα, τις δυνάμεις τους απέναντι σε μια παγκόσμια απειλή.

HOME CINEMA

Ολοι οι δρόμοι (του θεάματος) οδηγούν στη Ρώμη

Ο Αντονι Χόπκινς στον ρόλο του Ρωμαίου αυτοκράτορα Βεσπασιανού.

Η Γκρατσιόγια Φιλιποβίτς υποδύεται την έφηβη Γιούλια στο «Τελευταίο καλοκαίρι».

Those about to die
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΔΡΑΜΑ (2024)
Δημιουργός: Ρόμπερτ Ρόντατ
Ερμηνείες: Αντονι Χόπκινς, Αϊγυαν Ρέον

Η αρχαία Ρώμη και οι αρένες της συνεχίζουν να συναρπάζουν τηλεοπτικό και κινηματογραφικό κοινό, όπως επιβεβαιώνει το επερχόμενο σίκουελ του «Μονομάχου» του Ρίντλεϊ Σκοτ, αλλά και μια νέα σειρά που βλέπουμε στην πλατφόρμα της Cosmote TV. Εδώ ταξιδεύουμε στην εποχή του αυτοκράτορα Βεσπασιανού –τον υποδύεται ο μεγάλος Αντονι Χόπκινς– με τον λαό της Ρώμης να βρίσκεται στα πρόθυρα της εξέγερσης και εκείνον να απαντά με... άρτο και θεάματα. Γενικώς η πλοκή κινείται γύρω από το προσκήνιο αλλά και το παρασκήνιο των αγώνων, τόσο στην αρένα όσο και στον ιππόδρομο, όπου οι ήρωες γεννιούνται και πεθαίνουν καθημερινά.

Ενώ είναι προφανή τα παράλληλα με παλαιότερες σειρές όπως τα «Ρόμη» και «Σπάρτακος» κ.ο.κ., το νέο σόου παραγωγής Peacock επιχειρεί επίσης μια α

λά «Game of Thrones» στροφή –δίκως βέβαια να πλησιάζει τα δικά του στάνταρ– εστιάζοντας (και) στα παιχνίδια εξουσίας που σχετίζονται άμεσα με τον κόσμο του θεάματος. Αλλωστε εδώ από τους βασικούς πρωταγωνιστές είναι ο Αϊγυαν Ρέον, γνώριμος «κακός» του «GoT», σε ρόλο... στοιχηματικού ατζέντη που διψά για χρήμα και εξουσία. Δίπλα του παρακολουθούμε αρκετούς ακόμα κεντρικούς χαρακτήρες: μονομάχους, αναβάτες, μέλη της αυτοκρατορικής οικογένειας και φυσικά τυχοδιώκτες που προσπαθούν να ανέλθουν μέσα στον συναρπαστικό κόσμο των αγώνων.

Τελευταίο καλοκαίρι ★★

ΔΡΑΜΑ (2021)
Σκηνοθεσία: Αντονέτα Αλαμάτ Κουσιγιάνοβιτς
Ερμηνείες: Γκρατσιόγια Φιλιποβίτς, Λέον Λούτσεφ, Ντανίκα Κούρτσιτς

Από την πλατφόρμα του Cinobo επιλέγουμε ένα βραβευμένο με τη Χρυσή Κάμερα των Καννών οικογενειακό δράμα από την Κροατία, το οποίο μάλιστα φέρει και την υπογραφή του Μάρτιν Σκορ-

σέζε στην εκτέλεση της παραγωγής. Πρωταγωνίστρια εδώ είναι η έφηβη Γιούλια, η οποία ζει με τον αυταρχικό πατέρα και τη συγκαταβατική μητέρα της σε κάποιο νησάκι ανοικτά των Δαλματικών Ακτών. Όταν ένας παλιός, πλούσιος φίλος τους επισκέπτεται για να συζητήσει μια συμφωνία που μπορεί να τους αλλάξει τη ζωή, η καταπεσμένη κοπέλα βρίσκει αφορμή να κάνει την «επανάστασή» της, αναζητώντας την ελευθερία της.

Η Κουσιγιάνοβιτς δείχνει πως διαθέτει πράγματι σπουδαίο κινηματογραφικό βλέμμα, καθώς καταφέρνει να δημιουργήσει την ατμόσφαιρα ενός (σχεδόν) θρίλερ με φόντο το θαλασσινό μεσογειακό τοπίο. Η απειλή εδώ προσωποποιείται στη φιγούρα του πατέρα, ο οποίος έχει μια ιδιότυπη σχέση αγάπης – μίσους τόσο με την κόρη όσο και με τη γυναίκα του – η κακομεταχείριση θα φέρει την αντίδραση της πρώτης, με τις οδύνες της χειραφέτησής να μοιάζουν με το δάγκωμα της σμέρνας (Murina), όρου που αποτελεί και τον αυθεντικό τίτλο της ταινίας.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Μπαρόκ όπερα με όρους ποπ συναυλίας

Αντάξιος της φήμης του αποδείχτηκε ο Πολωνός κόντρα τενόρος Γιάκουμπ Γιόζεφ Ορλίνσκι, που εμφανίστηκε στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού στις 16 Ιουλίου. Μαζί με το ενόργανο σύνολο Il Pompo d'Orto παρουσίασε μεγάλο μέρος της πιο πρόσφατης προσωπικής δισκογραφικής του δουλειάς με τίτλο «Beyond».

«Αγαπημένο παιδί των μίντια με χιλιάδες οπαδούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης», όπως αναφέρεται στο βιογραφικό του σημείωμα στο πρόγραμμα, ο Ορλίνσκι απολαμβάνει στάτους ποπ σαρ. Από τον ιστοχώρο του δεν πουλάει μόνο τις δισκογραφικές του δουλειές, αλλά επίσης μπλουζάκια και τσάντες με το πρόσωπό του και με αυτόγραφο. Το κοινό του στην Αθήνα ήταν αναμενόμενα πολυπληθές και ενθουσιώδες. Καμία σημασία δεν είχε ότι η φωνή του, όπως και ο ήχος από τα λιγιστά όργανα που τον συνοδεύουν ήταν ηλεκτρικά ενισχυμένα. Αλλωστε, αυτό επέτρεπε στον σαρ να κατέβει από τη σκηνή, να πλησιάζει τους φαν του και να τραγουδάει ανάμεσα τους από το άνω διάζωμα,

ενώ η φωνή του ακουγόταν σε όλο το Ρωμαϊκό Ωδείο από τα μεγάφωνα στη σκηνή: η ασώματος φωνή.

Ο Ορλίνσκι είναι περισσότερο από ένας τραγουδιστής όπερας. Είναι ένας λαμπερός περφόρμερ που κινείται με μεγάλη άνεση στη σκηνή, τραγουδάει, χορεύει (μπρέικ-ντανς), γοπεύει και, πάνω απ' όλα, είναι εξαιρετικά επικοινωνιακός: εκπέμπει τη χαρά γι' αυτό που κάνει και τη μεταδίδει στους θεατές. Το δε κοινό ανταποκρίνεται με ενθουσιασμό και συμμετέχει χωρίς αναστολές όταν εκείνος το ζητάει.

Ο Ορλίνσκι τραγουδάει, χορεύει, γοπεύει και, πάνω απ' όλα, είναι εξαιρετικά επικοινωνιακός.

Το πρόγραμμα που παρουσίασε στην Αθήνα ήταν έξυπνα δομημένο. Άριες και αποσπάσματα από όπερες διασήμων αλλά και λιγότερο γνωστών συνθετών του 17ου αιώνα, είχαν στόχο

Ο λαμπερός Πολωνός κόντρα τενόρος προσέφερε ένα εντυπωσιακό θέαμα, συναρπάζοντας το κοινό.

να επιδείξουν το ερμηνευτικό εύρος του καλλιτέχνη. Η μουσική του Μοντεβέρντι αποκάλυψε αρχικά τη δραματική του πλευρά, ενώ στη συνέχεια η περιφημη «Αμαρυλλίδα» του Κα-

τσίιν ανέδειξε τη λυρική του πτυχή. Τέλος, ο Ορλίνσκι αποκάλυψε το κωμικό του ταλέντο όταν υποδύθηκε τη γεμάτη ερωτικό πόθο ώριμη γυναίκα, όπως την απέδωσε ο Τζοβάνι Τσέζα-

ρε Νέτι μέσα από τη μουσική του. Τα δραματικά και τα κωμικά αποσπάσματα ωφελήθηκαν περισσότερο από τη μάλλον μονόχρωμη ποιότητα της φωνής του, καθώς η αιχμηρότητά της

μετά τη περίφημη crossover τύπου «τριών τενόρων» της δεκαετίας του '90, ουδείς έχει την ψευδαίσθηση ότι αυτά φέρνουν κοινό στην όπερα.

«Εμπρός Ανδρέου! Τρέχα Ανδρέου και τον πήρες!»

Ο 19χρονος Κύπριος αθλητής από τη Λεμεσό που έλαβε μέρος στους Πρώτους Πανελλήνιους και Ολυμπιακούς Αγώνες το 1896

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗ

Στο Παρίσι την Παρασκευή 26 Ιουλίου έγινε η τελετή έναρξης στον Σπκουάνα της 33ης Ολυμπιάδας και τα βλέμματα όλου του φίλαθλου κόσμου θα είναι στραμμένα στη γαλλική πρωτεύουσα, και σε 16 άλλες πόλεις της Γαλλίας, αλλά και στη γαλλική αποικία της Ταϊτής έως τις 11 Αυγούστου. Το αθάνατο αρχαίο πνεύμα του ολυμπισμού –καλώς εκόντων των πραγμάτων– θα έπρεπε να είχε περιβάλει όλα τα έθνη και τις ηγεσίες τους... Όπως και να 'χει και οι αθλητές από την Κύπρο σε αυτή τη γιορτή του αθλητισμού είχε τις δικές της συμμετοχές, λαμβάνοντας μέρος στους Αγώνες με τα χρώματα της Ελλάδας, αυτοί της Ελληνικής Κοινότητας τουλάχιστον. Η Κυπριακή Ολυμπιακή Επιτροπή αναγνωρίστηκε επίσημα το 1979 και έκτοτε η Κυπριακή Δημοκρατία συμμετέχει ανελλιπώς σε όλες τους Αγώνες.

Είναι γνωστό πως ο πρώτος Κύπριος αθλητής που συμμετείχε στους Ολυμπιακούς Αγώνες, ήταν ο 19χρονος Αναστάσιος Ανδρέου από τη Λεμεσό. Ο Ανδρέου, εκ πατρός Γεωργίου, κημικού της ΚΕΟ, γεννήθηκε στη Λεμεσό το 1877, παρακολούθησε μαθήματα έως την τετάρτη τάξη του Ελληνικού Σχολείου Λεμεσού, που διηύθυνε ο Ανδρέας Θεμιστοκλέους, ο οποίος μάλλον επέδρασε πολύ θετικά στον αθλητικό χαρακτήρα του Ανδρέου. Μάλιστα, η αθλητική κλίση του Ανδρέου φάνηκε ήδη από τα μαθητικά του χρόνια, στους μαθητικούς αγώνες του Σχολαρχείου, το 1893, στους οποίους ο Ανδρέου διέπρεψε, τους αγώνες είχε διοργανώσει ο Θεμιστοκλέους.

Πώς όμως ο Ανδρέου από τη Λεμεσό και τα γήπεδά της βρέθηκε στην Αθήνα, χειροκροτούμενος παρ' απάντων; Το εισιτήριο για τη μετάβασή του στην ελληνική πρωτεύουσα το πήρε, με τη συμμετοχή του στους Πρώτους Παγκύπριους Αγώνες, που διοργανώθηκαν για πρώτη φορά στη Λεμεσό το διήμερο 8 και 9 Φεβρουαρίου 1896, στη λεγόμενη Χωράρα του Χρυσοστομίου. Σε αυτή τη διοργάνωση πρωταθλητής στέφθηκε ο Γυμναστικός Σύλλογος «Ολύμπια» Λεμεσού, που είχε ιδρυθεί το 1892, με πρωτεργάτη, μεταξύ άλλων, και τον παλιό δάσκαλο του Ανδρέου, τον Θεμιστοκλέους. Στον Γ.Σ. «Ολύμπια» συμμετείχε και ο Αναστάσιος Ανδρέου. Στους Παγκύπριους Αγώνες του 1896 θα αποφασίζονταν ποιος αθλητής θα εκπροσωπούσε το νησί στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας... και αυτός ήταν ο Αναστάσιος Ανδρέου, ο οποίος νίκησε στον αγώνα δρόμου των 100 μ., και σε αυτόν των 400 μ. μετ' εμποδίων, καθώς και στο άλμα εις μήκος.

Στα 100 μέτρα ο Ανδρέου σημείωσε χρόνο 12 δευτερόλεπτα και 1/5 του δευτερόλεπτου, με τον Νικόλαο Λανίτη (δημοσιογράφος, πολιτικός και ετών αθλητικό παράγοντα) να σχολιάζει: «Δεν ήτο δρόμος, ήτο πτήσις», περιγράφοντας τους αγώνες, στην εφημερίδα «Αλήθεια». Στο άλμα εις μήκος ή όπως ονομαζόταν τότε «άλμα εις εν μετά δρόμου» ο Ανδρέου σημείωσε άλμα 5 μέτρα και 15 εκατοστά. Αυτές οι τρεις νίκες ήταν που τον κατέστησαν πολυνίκη. Ο Ανδρέου έλαβε μέρος και στο άλμα εις ύψος, καταλαμβάνοντας

Στα 100 μέτρα ο Ανδρέου σημείωσε χρόνο 12 δευτερόλεπτα και 1/5 του δευτερόλεπτου, με τον Νικόλαο Λανίτη να σχολιάζει: «Δεν ήτο δρόμος, ήτο πτήσις».

όμως τη δεύτερη θέση, την πρώτη έλαβε ο Ιωάννης Κολακίδης. Διαβάζουμε στη «Σάλπιγγα»: Ο κ. Αναστάσιος Ανδρέου, ο πλειοτέρευτος λαβών στεφάνους κατά τους αγώνες, θα σταλή υπό της Επιτροπής εις Αθήνας, όπως λάβη μέρος και εις τους Πανελληνίους και εις τους Ολυμπιακούς, εάν επιτύχη εις τους πρώτους, αναχωρεί δε διά του προσκευούς Ρωσικού».

Ο Ανδρέου έφυγε για την Ελλάδα ατμοπλοϊκώς στα τέλη Φεβρουαρίου. Βέβαια, καμία αποστολή ποτέ δεν ήταν ανέφελη... Όπως αναφέρεται στον Τύπο η ειδική επιτροπή στην Ελλάδα για την «παρασκευήν Ελλήνων αθλητών» παρακίνησε στην επιτροπή των Παγκύπριων Αγώνων να στείλει στην Αθήνα και τον αθλητή Κολακίδη. Το δημοσίευμα συνεχίζει πως καλό θα ήταν αν στέλνονταν στην Αθήνα και οι εκ Λευκωσίας Ποδαρόπουλος και Νικολαΐδης. Ουδείς εκ των παραπάνω τριών δεν πήγε στην Αθήνα, ο καθένας για τους δικούς του λόγους...

Πίσω στον Ανδρέου, όμως. Οι νίκες του αυτές του επέτρεψαν να συμμετάσχει στους Α' Πανελληνίους Αγώνες, που είχαν οριστεί για το διήμερο 9 και 10 Μαρτίου 1896. Για να συνεχίσει, ωστόσο, στους Ολυμπιακούς ο Ανδρέου έπρεπε να καταλάβει μία θέση ανάμεσα στους δύο πρώτους... και το κατάφερε, όταν αναδείχθηκε νικητής στα 110 μ. μετ' εμποδίων –στα 100 μ. κατά τον τελικό προκριματικό έμεινε στην τρίτη θέση, λαμβά-

Φωτογραφία που τράβηξε ο φωτογράφος Ι. Φώσκολος της οργανωτικής επιτροπής και των πρωταθλητών των Α' Παγκύπριων Αγώνων, τέταρτος στην πρώτη σειρά από αριστερά ο Αναστάσιος Ανδρέου.

Σκίτσο του Αναστάσιου Ανδρέου σε εφημερίδα εποχής.

«Η νίκη του Κυπρίου αγωνιστού εγένετο ενθουσιωδώς δεκτή υπό του πλήθους του Σταδίου. Δεν έτρεχε, εφαινετο πετών, μετεωριζόμενος» διήρχετο υπερηφών τα εμπόδια μετά ασυλλήπτου ταχύτητος».

Στο πρόγευμα που παρέθεσε ο βασιλιάς Γεώργιος στις 31 Μαρτίου 1896, ο Διάδοχος τον «κρίτησαν αν ήλθεν επίτηδες διά τους αγώνες. Και διέκρινε μεταξύ των διακοσίων εξήκοντα προσκεκλημένων τον Κύπριον αθλητήν και τον ελλησίασεν».

νοντας έτσι πανηγυρικά και το εισιτήριο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, για να ξανατρέξει στο Παναθηναϊκό Στάδιο.

Στους Πανελληνίους Αγώνες ο ανταποκριτής της «Σάλπιγγας» της Λεμεσού Όλυμπος Κέρκης

(ψευδώνυμο του Ευγένιου Ζήνωνος) μάς πληροφορεί πως ο Ανδρέου ανεδείχθη νικητής στο αγώνισμα του δρόμου 100 μ. και στο στον δρόμο 110 μ. μετ' εμποδίων: «νικητής ο ημέτερος κ. Ανδρέου καταφθάς πρώτος εις το

Κατά τη διάρκεια του αγώνα του Ανδρέου των 100 μ. μετ' εμποδίων το κοινό ενεθάρρυνε τον Ανδρέου φωνάζοντάς του, όταν διαγωνιζόταν στήθος με στήθος με τον Άγγλο αθλητή Γκούλντιγκ (Grantley Goulding): «Εμπρός Ανδρέου! Τρέχα Ανδρέου και τον πήρες!».

τέρμα [...] «Η νίκη του Κυπρίου αγωνιστού εγένετο ενθουσιωδώς δεκτή υπό του πλήθους του Σταδίου. Δεν έτρεχε, εφαινετο πετών, μετεωριζόμενος» διήρχετο υπερηφών τα εμπόδια μετά ασυλλήπτου ταχύτητος» ο ανθρώπινος ωκεανός εξέπασεν εις ατελεύτητα χειροκροτήματα, ενθουσιάσθη, συνεκινήθη, εδάκρυσεν.

Ουδενός άλλου εγένετο τόσον ασπαστή η νίκη όσον του αλκιμου Κυπρίου, διότι ήτο ο θεαματικώτερος αγών και διότι η Κύπρος κατέλαβεν από τινός τριών δικαίως περιφανή θέσιν εν τη καρδιά του Πανελληνίου». Ο ανταποκριτής κλεινοντας την πρώτη ημέρα της ανταπόκρισής του «δεν θέλει να παραλείψει και μια συγκινητική σκηνή. Εκεί εις την πλατείαν του Κολωνακίου αθρόοι οι ενταύθα Κύπριοι φοιτητάι ενηγκαλίσθησαν δακρύοντες τον νικητήν Κύπριον [...]». Ο Ανδρέου εν μέσω χειροκροτημάτων του πλήθους διέτρεν «τον δρόμον εις 21 δευτερόλεπτα!».

Στους Ολυμπιακούς

Ο Κύπριος αθλητής αγωνίστηκε τη δεύτερη ημέρα των Ολυμπιακών Αγώνων, την Τρίτη 26 Μαρτίου, στο αγώνισμα των 110 μ. με εμπόδια, μαζί με ακόμη πέντε αθλητές, σε δύο σειρές. Στη σειρά του Ανδρέου έτρεξαν δύο Αμερικάνοι, με νικητή τον Θωμά Κούρτη, όπως τον αναφέρουν τα δελτία της εποχής, του Αθλητικού Συλλόγου Βοστώνης, τον Thomas Pelham Curtis.

Το αγώνισμα στο οποίο έλαβε μέρος ο Ανδρέου περιγράφεται ως εξής: «Επί του στίβου εισί τοποθετημένα ξύλινα ικρία κατά πυκνάς αποστάσεις, τα οποία οφείλουσι να υπερβώσιν οι δρομείς διά να φθάσωσιν εις το τέρμα. Διαγωνίζονται οκτώ, διαιρούμενοι εις δύο τάξεις. Πρώτη τάξις. Εις ταύτην ανήκει και ο εκ Κύπρου Έλλην Ανδρέου, διακριθείς εις τους Πανελληνίους αγώνες. Δοθέντος του συνθήματος εις την αφετηρίαν ορμώσιν όλοι. Το θέαμα είνε περιεργότατον και φαιδρυντικόν. Κατά τη διάρκεια του αγώνα του Ανδρέου των 100 μ. μετ' εμποδίων το κοινό ενεθάρρυνε τον Ανδρέου φωνάζοντάς του, όταν διαγωνιζόταν στήθος με στήθος με τον Άγγλο αθλητή Γκούλντιγκ (Grantley Goulding): «Εμπρός Ανδρέου! Τρέχα Ανδρέου και τον πήρες! Έλα και τον κέρδισες!». Τελικά, ο Ανδρέου δεν τα κατάφερε και όπως αναφέρεται στον Τύπο της εποχής: «Όταν παρετήρησαν εις τον Ανδρέου ότι αδίκως έχασε το αγώνισμα, αυτός εδικαιολο-

γήθη δεικνύων την ανειμένην περισκελίδα του: - τι να σας κάμω! Δεν βλέπετε που κόντεψε να μου πέση το παντελόνι». Το αγώνισμα των 110 μ. μετ' εμποδίων είναι δοκιμαστικό όπως γράφουν οι αθηναϊκές εφημερίδες: «Διπλάδη ο νικητής δεν θ' αναδειχθή Ολυμπιονίκης, αλλά πρόκειται εκ των διαγωνισθσομένων να προκριθώσιν εκείνοι, ούτινες θα λάβωσι μέρος μεθαύριον ότε ο αγών θα είναι τελικός. Αυτό όμως ο κόσμος δεν το γνωρίζει, επειδή δε βλέπει εις το πρόγραμμα ότι πρόκειται να διαγωνισθώσιν οι Έλληνες Α. Ανδρέου εκ Κύπρου και Σκαλτσσιγιάννης [...] αναμένει μετά παλμών καρδίας την έκβασιν» και παρακάτω: «Ο Ανδρέου πηδά λαμπρά τα εμπόδια και έρχεται μέχρι τινός πρώτος, αλλά τον καταφθάνει ο T. Curtis. Οι πόδες του Κυπρίου αθλητού δυστυχώς εμπλέκονται εις εν εμπόδιον και πίπτει χαμαί!».

Και στα Ανάκτορα

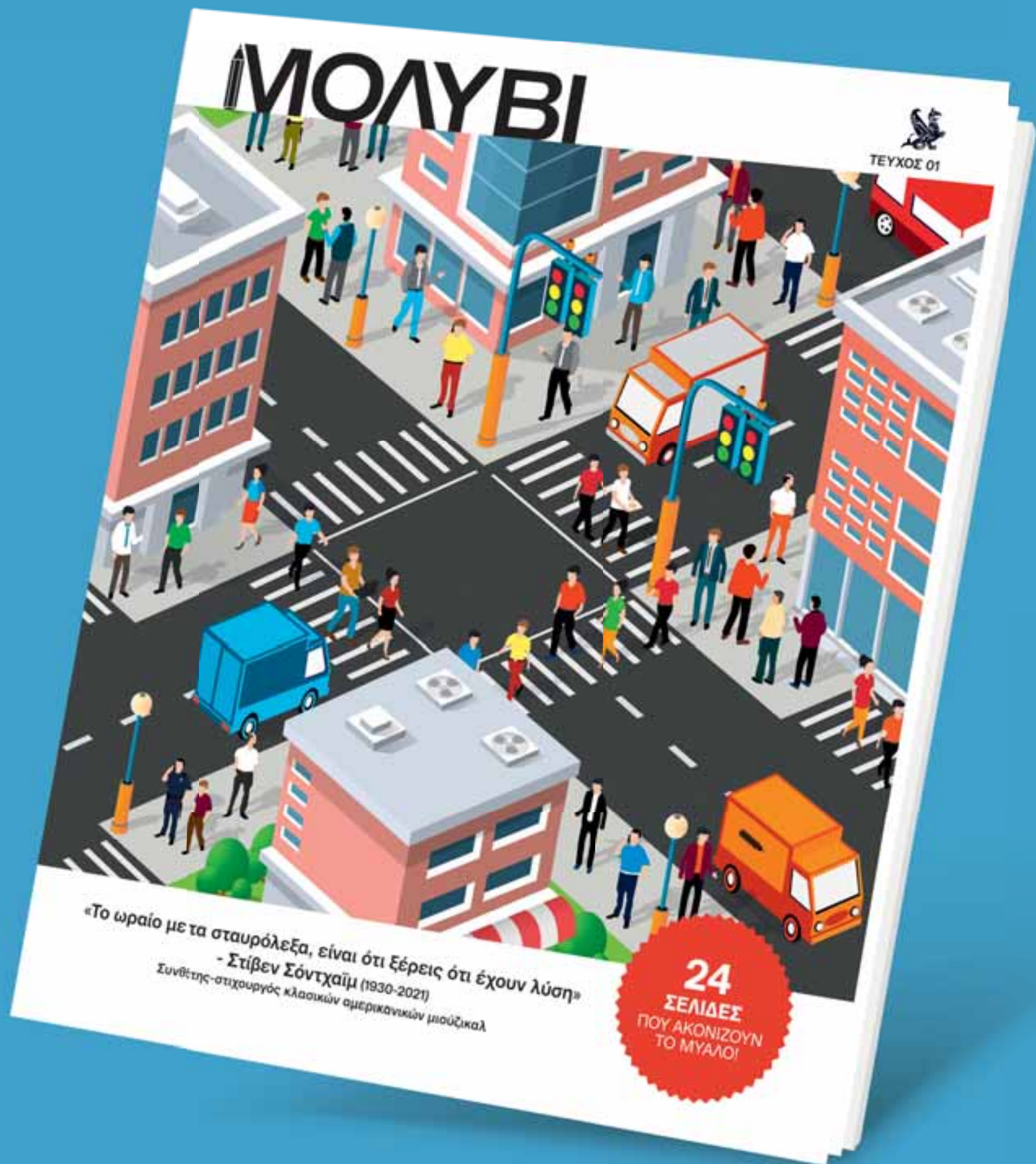
Όπως αναφέρεται στον Τύπο, ίσως με κάποια δόση υπερβολής, ο Ανδρέου προσεκλήθη στα ανάκτορα από τον αυλόαρχη του βασιλιά Γεωργίου Α' σε πρόγευμα την 31η Μαρτίου 1896 «λόγω ταχύτητος». Ο πρίγκιπας Γεώργιος, του αποκάλεισε, όπως μαρτυράνε οι δημοσιεύσεις της εποχής «τσακάλι»... «πηδά σαν τσακάλι» λέγεται πως είπε ο Γεώργιος... με το παρτσούκλι που επικράτησε όμως για τον Ανδρέου να είναι το «ελάφι». Στο πρόγευμα που παρέθεσε ο βασιλιάς Γεώργιος «παρεκάθισε [σ.σ. ο Ανδρέου] μετά και των άλλων υπερδιακοσίων αθλητών εις πρόγευμα μετά του Βασιλέως και των Πριγκίπων. Ο Διάδοχος τον πρώτιστον αν ήλθεν επίτηδες διά τους αγώνες. Και διέκρινε μεταξύ των διακοσίων εξήκοντα προσκεκλημένων τον Κύπριον αθλητήν και τον ελλησίασεν».

Γενικός η παρουσία του Ανδρέου στην Αθήνα, η νίκη του στους Πανελληνίους Αγώνες, η πολύ καλή συμμετοχή του στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν έντονη και γεμάτη συναίσθημα. Κατά κάποιο τρόπο ενισχύονταν και οι εθνικοί δεσμοί του νησιού με την Ελλάδα. Διαβάζουμε στον τύπο: «Ο Ανδρέου ο αθλητής μας είνε το καϊδεμένο παιδί του αθλητικού κόσμου. Όλα τα γυμναστήρια ετέθησαν αμέσως εις την διάθεσιν του» του εζητήθησαν αι φωτογραφία του και τον περιέβαλον εδώ με όλας τας συμπάθειαι των».

Ο ανταποκριτής γράφει: «Και μα την αλήθειαν και εγώ βαθύτατα συνεκινήθην όταν εις τα προγράμματα των Ολυμπιακών αγώνων κοντά, εις τα μεγαλειότερα του κόσμου αθλητικά σωματεία, της Νέας Υόρκης, της Βοστώνης, της Αυστραλίας, και παραπλευρώς των αθλητικών σωματείων των Αθηνών και των Πατρών, ανεγίνωσκα και τας λέξεις "Α. Ανδρέου σύλλογος «Ολυμπίων» Κύπρου»».

Ευχαριστώ τον αρχιτέκτονα κ. Τάσο Ανδρέου, εγγονό του Αναστάσιου Ανδρέου, για τη βοήθειά του και την παραχώρηση των φωτογραφιών από το προσωπικό του αρχείο.

**ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ
ΓΙΑ ΝΑ ΑΚΟΝΙΣΕΤΕ
ΤΟ ΜΥΑΛΟ ΣΑΣ**

Ένθετο με σταυρόλεξα,
sudoku, κουίζ, γρίφους
και άλλα

ΚΥΡΙΑΚΗ
4/8

